ئۆرێستێیا

سێ بەش

سەرپەرشتیاری زنجیرەی شانۆی جیهانی

دانا ڕەئووف

ئێسخیلۆس

ئۆرێستێیا

سێ بەش

وەرگێڕانی لە سویدییەوە:

خەبات عارف

دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوەی ئاراس

هەولێر – هەرێمی کوردستانی عێراق

هەموو مافێک هاتووەتە پاراستن ©
دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوەی ئاراس
شەقامی گوڵان - هەولێر
هەرێمی کوردستانی عێراق
هەگبەی ئەلیکترۆنی aras@araspress.com
وارگەی ئینتەرنێت www.araspublishers.com
تەلەفۆن: 35 49 224 66 (0) 00964
دەزگای ئاراس لە ٢٨ تشرین (٢) ١٩٩٨ هاتووەتە دامەزران

ئێسخیلۆس
ئۆرێستێیا - سێ بەش
وەرگێڕانی لە یۆنانیی کۆنەوە بۆ سوێدی: ئێمیل زیلیاکوس
وەرگێڕانی لە سوێدییەوە: خەبات عارف
کتێبی ئاراس ژمارە: ١٢٧٩
چاپی یەکەم ٢٠١٢
تیرێژ: ٦٠٠ دانە
چاپخانەی ئاراس - هەولێر
ژمارەی سپاردن لە بەڕێوەبەرایەتیی گشتیی کتێبخانە گشتییەکان ٤٧١ - ٢٠١٢
نەخشاندنی ناوەوە: ئاراس ئەکرەم
رازاندنەوەی بەرگ: مریەم موتەقییان
هەڵەگری: شێرزاد فەقێ ئیسماعیل، تریسکە ئەحمەد

ژێنک:
ژمارەی پێوانەیی ناودەوڵەتیی کتێب
ISBN: 978-9966-487-46-1

ئۆرێستێیا و سەرەتاکانی شانۆی ئەوروپایی

دانا ڕەئووف

دەستپێکی پێویست !

لەم ژمارەیەماندا لە پرەنسیپە گرینگەکەی ئەم زنجیرەیە لادەدەین و ڕاستەوخۆ لە زمانی یەکەمەوە کارمان نەکردووە.

ئەمەش لەبەر دوو هۆکاری گەلێک گرینگ.

* لەبەرئەوەی ئەو شاکارەی کردوومانە بە کوردی یەکجار مەزنە، پێویستە، گرینگە و دادەنرێت بە بەردی بناغەی شانۆی کلاسیکی ئەوروپایی. ئەم سێینەیە یەکێکە لە دراما زۆر گرینگەکانی ئێسخیلۆس و بەر لە دوو هەزار و پێنجسەد ساڵ نووسراوە.

* لەبەرئەوەی هیچ کوردێک زمانی یەکەمی نووسەر، کە گرێکیی کۆنە، نازانێت و لەو بڕوایەشدام کە لەم چەند ساڵەی داهاتووشدا هیچ کوردێک فێری ئەم زمانە نابێت.

ئێمە ئەم شاکارەمان لە سوێدییەوە کردووە بە کوردی کە ئەوان ڕاستەوخۆ لە گرێکیی کۆنەوە کردوویانە بە سوێدی و جێگای متمانەیە و ئەم دەست و ئەو دەست و ئەم زمان و ئەو زمانی نەکردووە.

گەڕانەوە بۆ ڕیتواڵە دینییەکان

شانۆ و دramای ئەوروپایی نەژادێکی دینی و ڕیتوالی لەخۆ دەگرێت و

هەر لەو ڕیتوالانەشەوە سەرچاوەی گرتووە. دراما و شانۆنامە گەورەکان، ڕاستەوخۆ، لە ئامێزی خواوەندەکانەوە لەدایک بوون. هەر ئەو خواوەندانەش وزەیەکی گەورەیان بەخشیوە بە هەموو بنەماکانی تری ژیان، لەدایکبوون، خوڵقاندنی گەردوون و تەنانەت سووڕانەوەی سیستەمی شەو و ڕۆژ و بارودۆخی کۆمەڵایەتیش.

سەرەتاکانی دراما و شانۆش لە کولتووری ڕۆئاوادا دەگەڕێنەوە بۆ ساڵەکانی ٢٥٠٠ی بەر لە لەدایکبوونی مەسیح. مێژووی یەکەم درامای تەواوەتی و یەکەم نمایشی شانۆیی دەگەڕێتەوە بۆ ساڵەکانی ٤٩٠ی بەر لە لەدایکبوون. هەر لەم ساڵەشدا کۆمەڵێ ڕووداوی گرینگ لە مێژووی یۆنانستاندا ڕوویان داوە، ئەم ڕووداوانەش کاریگەرییەکی ڕاستەوخۆیان بەسەر پرۆسەی بەرەوپێشەوەچوونی شانۆ و درامای گریکەوە هەبووە. بۆ نموونە لەم ساڵەدا گریکەکان بەسەر فارسەکاندا سەر دەکەون و لەشکرەکەیان تێک دەشکێنن، لە هەمان کاتیشدا خەڵکی ئەسینا بناغەی بنەما ڕامیاری و ئابوورییەکانی دەوڵەت و پرۆسەی بەدیموکراسیکردنی کۆمەڵەکەیان دادەنێن.

هەر لەم ساڵەشدا ئێسخیلۆس[1] یەکێک لە شانۆنامە گەورەکانی نمایش دەکات. ئێسخیلۆس بەرهەمی یەکجار زۆر بووە، هەندێک لە سەرچاوەکان ئاماژەی ئەوە دەکەن کە زیاتر لە نەوەد شانۆنامەی نووسیوە، بەڵام تەنیا حەوتیان بە تەواوەتی بە دەست ئێمە

١. ئێسخیلۆس دادەنرێت بە خوڵقێنەری تراجیدیای یۆنانی. یەکەم پیەسە شانۆییەکانی نووسیوە و هەر خۆشی نمایشەکانی ئامادە کردووە و بەرهەمی هێناون. ئێسخیلۆس لە ساڵی ٥٢٥ی پ.ز.دا و لە شارۆکەی ئێلێوسیس لەدایک بووە. ئەم نووسەرە گەورەیەی تراجیدیای گریکی لە ساڵی ٤٥٦ی پ.ز.دا لە سیسیلیای ئیتاڵیایی کۆچی دوایی کردووە.

گەیشتوون[٢]. ئێسخیلۆس جگە لە شانۆنامەنووسێکی دینی، کۆمەڵایەتی و بنەماکانی ئاکار، شانۆنامەنووسێکی ڕامیاریش بووە. شانۆنامەی "فارسەکان" کە لە ساڵی ٤٧٢ی پ.ز.دا نووسراوە، سەرەتایەکی گرینگی شانۆی ڕامیارییە.

ئێسخیلۆس لەم شانۆنامەیەدا باسی جەنگی نێوان گریکەکان و فارسەکان دەکات و وێنەیەکی ڕاستگۆ و ڕوونی فارسەکانمان بۆ دەخاتە ڕوو[٣].

شانۆ، لە یۆنانستانی کۆن، ناوەندێکی گرینگی گفتوگۆ و تاووتوێکردنی بارودۆخی کۆمەڵایەتی و ڕامیاری و ژیانی مرۆڤایەتی بووە: مرۆڤ لە بەرانبەر دەوڵەت، خێڵ، خێزان و خواوەندەکاندا ڕووبەڕووی لێپرسینەوە بووە. بەم شێوەیە هاوکێشەگەلی دەوڵەت، وەک مەسەلە سیاسییەکان، خێزان و خێڵ، وەک مەسەلە کۆمەڵایەتی و خواوەندەکانیش وەک مەسەلە دینییەکان، ناوەندێکی گرینگ و بە بەهای بەرجەستە و گفتوگۆکردنی شانۆ بووە، بەتایبەتی لە ژیانی ڕۆژانەی خەڵکدا.

تراجیدیای "ئۆرێستێیا"ش نموونەیەکی گرینگی درامایەکی بەرزی شانۆی گریکییە. لەم شانۆنامەیەدا پادشا، خواوەندەکان و مرۆڤ ڕووبەڕووی یەکتری دەبنەوە. یاساکانی تاوان و سزا بنەما ئاکاری و شارستانییەکانی خۆی دەستنیشان دەکات و کۆمەڵی مرۆڤایەتیش

٢. ئەو شانۆنامانەی ئێسخیلۆس کە بە دەستمان گەیشتوون بریتین لە ئۆرێستێیا (سێ بەش)، فارسەکان، حەوت دژی تێبێ، ئەوانەی بەدوای بەرگریدا دەگەڕێن، ماڵی پرۆمێت و بەستراوەکە.

٣. ئێسخیلۆس خۆی بەشداریی لەو جەنگەدا کردووە و لە نزیکەوە ئاگای لە هێرش و تێکشکانی لەشکری فارسەکان بووە.

یەکەم بەردی بناغەی پرۆسەی دیمۆکراسیی خۆی دادەنێت[٤].

سێیینەی ئۆرێستێیا وەک سەرگوزشتەیەکی درێژ چیرۆکی چەندین نەوەی جیاواز لە قوربانی، ناپاکی، دوژمنایەتی لە نێوان خێزان، خوێنرشتن و تۆڵەسەندنەوە لەخۆ دەگرێت.

سێیینەی ئۆرێستێیا

بەشی یەکەمی ئۆرێستێیا، شانۆنامەی ''ئاگامێمنون''ـە و باسی ڕووداوەکانی دوای گەڕانەوەی ئاگامێمنون دەکات لە جەنگێکی درێژخایەن لە ترۆیا: لەگەڵ دوورکەوتنەوەی ئاگامێمنون و هەڵگیرسانی ئەو جەنگە خوێناوییەدا، کلیۆتایمێسترای ژنی لەگەڵ ئامۆزایەکی ئاگامێمنون؛ ئایگیستۆس، دەست تێکەڵاو دەکات.

کلیۆتایمێسترا دەیەوێت تۆڵەی ''ئیفگینێیا''ی کچیان بکاتەوە.

ئاگامێمنون بەر لە دە ساڵ و لەگەڵ هەڵگیرسانی ئەو جەنگە لە ترۆیا، کچەکەی خۆی دەکاتە قوربانی، بەمەش نەک تەنیا کلیۆتایمێسترای ژنی، بەڵکو خواوەندەکانیش لە خۆی زویر دەکات.

کە ئاگامێمنون دوای جەنگەکە بە سەرکەوتوویی دەگەڕێتەوە، ڕێک و ڕاست کلیۆتایمێسترا و ئایگیستۆسی دۆستی دەیکوژن.

کوشتنی ئاگامێمنون جۆرێکە لە سزای تاوانەکانی، بەڵام لە هەمان کاتیشدا کوشتنی ئەویش تاوانە و دەبێت تاوانبار سزای خۆی وەربگرێت.

لە بەشی دووەمدا ''خواردنەوەی قوربانی'' منداڵەکانی ئاگامێمنون؛

---

٤. شانۆنامەی ئۆرێستێیا بۆ یەکەم جار لە ساڵی ٤٠٨ی پ.ز.دا لە ئەسینا نمایش کراوە.

ئۆرێستێس و ئێلێکترا، لە چەقی ڕووداوەکاندان. ئێلێکترا دوای دابڕانێکی درێژخایەن لەو بڕوایەدایە کە ئۆرێستێسی برای مردووە. بەڵام ئۆرێستێس نەمردووە و لەپڕ دەگەڕێتەوە و پێکەوە بە نهێنی دەکەونە دانانی نەخشە و پلانی تۆڵەسەندنەوەی باوکیان. ئەم بەشەش بەوە تەواو دەبێت کە ئۆرێستێس کلیۆتایمێسترای دایکی و ئایگیستۆسی دۆستی دەکوژێت.

لە بەشی سێیەمیشدا؛ ئیۆمێندینەکان، خواوەندانی تۆڵەسەندنەوە ئۆرێستێس ڕاو دەنێن و دەیانەوێت تۆڵەی لێ بکەنەوە: کوشتنی دایک گوناهێکی گەورەیە و بە هیچ شێوەیەک خواوەندەکان لەو گوناهە خۆش نابن.

لە بەرئەنجامیشدا خەڵکی ئەسینا بۆ یەکەم جار و لە ڕوانگەی پرۆسەیەکی دەنگدان و کردەی دیمۆکراسییەوە بە هاوکاری و ڕەزامەندی و سەرپەرشتیی دادگای "ئەتێنا"ی خواوەندەوە لە ئۆرێستێس خۆش دەبن و سزای تۆڵەسەندنەوە دەگۆڕن بە دەسەڵاتی گەل و یاسا و خواوەندی بەخشندە و میهرەبانی[٥].

---

٥. شێکسپیر سوودێکی زۆری لەم سێیینە تراجیدیاییە وەرگرتووە و شانۆنامەی "هاملێت"ی لەژێر ئەو کاریگەرییەدا نووسیوە. پسپۆڕانی بواری دراما و شانۆی گریکی دووپاتی لێکچوونێکی گەورە لە نێوان هەردوو کارەکتەری ئۆرێستێس و کارەکتەری "هاملێت"دا دەکەن.

پێشەکی

ئێمیل زیلیاکوس

ئۆرێستێیا، بەرهەمی سەردەمی پیریی ئێسخیلۆس و "سێیانە"ی تاکانەی تراجیدیاییی ئەو و تاکە زنجیرەی یەک بەدوای یەکدا هاتووی ئەوە کە لە سێ نواندنی تراجیدیایی پێکهاتووە و بۆ ئێمە ماوەتەوە. ئۆرێستێیا، ساڵی ٤٥٨ی زاین، دوو ساڵ بەر لە مەرگی نووسەر، پێشان دراوە و کەرەستەی سەرەکیی خۆی لە بەسەرهاتی بنەماڵەیی ناخۆشی "ئەتریدەکان"ەوە وەرگرتووە؛ یەکێک لەو ئەفسانە بنەماڵەییانەی کە بە خوێن نووسراوەتەوە و سەرلەبەر سەرنجی نووسەرانی کۆنی بە لای خۆیدا ڕاکێشاوە و لە کۆنەوە تا ئەمڕۆ کاریگەرییەکی تایبەتی لەسەر بیر و کردەی نووسین هەبووە و هەیە.

لە بنەڕەتدا، نێوەڕۆکی چیرۆکی ڕووداوەکانی ئەم بنەماڵەیە، کەم تا زۆر، بەم شێوەیە بووە. ئارتێوس؛ پاشای ئارگۆس، "تیێستێس"ی برای خۆی، لە کاتێکدا تیێستێس خەریکی لەخشتەبردن و فریودانی ژنەکەی ئەو بووە و داوای تەختی پاشایەتی کردووە، لە ئارگۆس دەرکردووە. دواتر بەتەواوی لەگەڵ یەکتر ئاشت بوونەتەوە و تیێستێس گەڕاوەتەوە بۆ ئارگۆس. بەڵام ئارتێوس هێشتا کۆنەقینی لە دڵدا بووە، دەستی لە برای خۆی هەڵنەگرتووە و لە هەوڵی تۆڵەسەندنەوەدا بووە. ئیتر دوای ئەوەی کە بە پەنهانی هەموو کوڕەکانی براکەی خۆی کوشتووە؛ بێجگە لە یەکێکیان-، براکەی خۆی بۆ میواندارییەک بانگ کردووە و لە

گۆشتی مناڵەکانی خۆی دەرخوارد داوە. کە "تییێستێس"یش بەم ڕاستییەی زانیوە، نەفرەتی لە بنەماڵەی خۆیان کردووە و دیسان سەری خۆی هەڵگرتووە و زێدی باووباپیرانی خۆی بە جێ هێشتووە. دواتریش ئەنجامەکانی ئەم نەفرەتکردنە لەنێو نەوەی دواتری ئەم بنەماڵەیەدا دەرکەوتوونەتەوە. کوڕەکانی ئارتێوس؛ ئاگامێمنون و مێنێلاوۆس، دوو خوشک؛ هێلێنا و کلیۆتایمێسترا، دوو ژنی جوان بەڵام ناپاک، مارە دەکەن و دەهێنن. دواتر، هێلێنای ژنی مێنێلاوۆس دەبێت بە هۆی هەڵگیرسانی جەنگی ترۆیا و ئەنجامەکانی نەفرەتلێکردنیش، هەر زوو، لە خێزانی "ئاگامێمنون"دا دەردەکەون. ئاگامێمنون بە ڕێگاوە بەرەو ترۆیا، لە ئایولیس، بۆ دڵنەرمکردنی ئارتێمیس و بۆ ئەوەی بایەک هەڵبکات و یارمەتیی خۆشرێکردنی کەشتیگەلەکەی بدات، "ئیفیگێنێیا"ی کچی خۆی دەکات بە قوربانی و گۆشاوگۆش سەری دەبڕێت. لە ماڵەوەش، دیسان، کلیۆتایمێسترا دەکەوێتە نێو پێوەندییەکی تاوانکارانەوە لەگەڵ "ئایگیستۆس"ی ئامۆزای "ئاگامێمنون"دا، کە تاکە کوڕی تییێستێس بووە و ئاگامێمنون پێشتر بەخشیویەتی و نەیکوشتووە. پاشان، کە ئاگامێمنون وەک سەرکەوتوویەکی جەنگ دەگەڕێتەوە، لەلایەن "ئایگیستۆس"ەوە دەکوژرێت. تۆڵەسەندنەوەی ئەم تاوانە لەنێو نەوەی سێیەمیشدا بەردەوام دەبێت و دواتر "ئۆرێستێس"ی کوڕی ئاگامێمنون تۆڵەی مەرگی باوکی دەکاتەوە و ئایگیستۆس دەکوژێت.

بە گشتی یەکێک لە گێڕانەوەکانی ئەم داستانی بنەماڵەیە ئەمە بووە و بەپێی یەکێکی تر لە گێڕانەوەکان کلیۆتایمێسترا پلاندارێژی ئەو کوشتنە بووە، یا هەر نەبێت بە هاوتاوانبار دەژمێردرێت. بەڵام

ئێسخیلۆس نێوەڕۆکی بابەتەکەی گۆڕیوە و شێوازێکی قووڵتر و زیاتر تراجیدیاییی پێ بەخشیوە. ئەم ڕێ دەدات بە کلیۆتایمێسرا بە دەستی خۆی مێردەکەی خۆی بکوژێت و هەر بەو هۆیەشەوە تۆڵەسەندنەوە ڕوو لە کلیۆتایمێسرا خۆیشی دەکات. لە داستانە ناوازە و بەرفراوانەکە خۆیدا ئۆرێستێس شێوە و شێوازێکی تراجیدیایی نییە و کاتێک کە بکوژی باوکی دەکوژێت، تەنیا بە ئەنجامدانی تۆڵەسەندنەوەیەکی دادوەرانە هەڵدەستێت و هیچی تر. بەڵام ئێسخیلۆس تاریکترین تراجیدیای ژیانی کەسانێک بەسەر ئەودا دەدات. کە ئۆرێستێس پەیامی تۆڵەسەندنەوەی خوێنی باوک بە جێ دەگەیەنێت، خۆی بە تاوانێک گوناهبار دەکات کە، لە هەموو سەردەمێکدا، بە ترسناکترین تاوان دادەنرێت؛ ئەویش تاوانی دایککوژییە.

ئاگامێمنون، کە بەشی یەکەمی زنجیرەکەیە، ڕووداوی بۆ ماڵ گەڕانەوەی پادشا و کوشتنی ئەو دەگێڕێتەوە و بەشی دووەمی زنجیرەکەش؛ "خواردنەوەی قوربانی بۆ مردووان"، باسی تۆڵەسەندنەوەی ئۆرێستێس دەکات کە چۆن تۆڵەی باوکی دەکاتەوە و ئایگیستۆس و کلیۆتایمێسترا دەکوژێت، بەشی سێیەمیش؛ ئێومێنیدەکان، باس لە کۆتایی و ڕێککەوتن و ئاشتبوونەوە دەکات.

ئاگامێمنون؛ بە مۆنۆلۆگێک دەست پێ دەکات و پاشان دیمەنێک پێشان دەدات: پاسەوانێک لە سەربانی کۆشک و قەڵای "ئەتریدەکان"ەوە چاوەچاوی پەیامی ئاگرینی شەوەکییە سەبارەت بە ژێرکەوتنی ترۆیا. نەختێک دواتر، لە بەرزاییییەکی نزیکەوە، ئاگرێک کڵپە دەکات و پاسەوانەکە بەپەلە، بۆ گەیاندنی پەیامی شادی، دەڕواتە نێو قەڵاوە. کۆرس، کە لە پیرەمێردانی ئارگۆس پێکهاتووە، هاوکات

لەگەڵ ئاگردانی قوربانیگەکانی شاردا، دەردەکەوێت. ئەمجا لە ڕێی گۆرانییەوە پێشچیرۆکی دراماکە دەست پێ دەکات و باسی سەرەکیش هێرشکردنە سەر ترۆیا و بەتایبەتیش ڕووناکی خستنە سەر ئەو تاوانی خوێنەیە کە بەهۆی بەقوربانیکردنی "ئیفیگێنێیا"وە تووشی ئاگامێمنون بووە.

کلیۆتایمێسترا لە قەڵا دێتە دەرەوە و خەڵک لە دەنگوباسی داگیرکردنی ترۆیا ئاگادار دەکات. کۆرس بە گۆرانییەک دەنگ هەڵدەبڕێت، کە دەبێت بە دەستپێکی گۆرانییەک بۆ سەرکەوتن و وەک سزایەکی دادوەرانە بەوەدا هەڵدەدات کە ڕووی داوە. بەڵام ئەم پەسن و پێداهەڵدانە بەرەبەرە دەگۆڕدرێن و دەبن بە هەڵوەستەکردن لەسەر بابەتەکانی تاوان و بەرپرسی و گۆرانییەکە بە دوودڵی و گومان بەکۆتا دێت. دوودڵی و گومانیش ئەمانەن: ئایا ئەوە ڕاست بووە کە لە بەرچاوی کاڵی ژنێکی گومڕا نەهامەتیی جەنگ دووچاری هەموو هێلاس بکرێت؟ ئایا لەشکری هێلێنییەکان خۆی بە هەمان نابەرپرسیی تاوانکارانە گوناهبار نەکردووە کە تووڕەییی خواوەندەکانی بەسەر "ترۆیا"دا باراندووە؟ هەر چۆنێک بێت، ئەم گۆرانییەی کۆرس گوزارە لە دابڕانێکی درێژ لە ڕەوتی ڕووداوەکاندا دەکات. بێگومان، بە هیچ جۆرێک، ئەوە بە بیری کەسدا نایەت و نەگونجاوە کە ڕۆژی دوای ئەو شەوەی "ترۆیا"ی تێدا سووتێنراوە، بتوانێت ببێت بە بەڵگە بۆ گەڕانەوەی "ئاگامێمنون"ی براوەی جەنگ. بەڵام کاتێک کە هەمان کۆرس لە هەمان جێگادا ڕاوەستاوە، گۆرانی دەڵێت و سات لە دوای سات و ڕۆژ لە دوای ڕۆژی ڕووداوەکان دەخاتە ڕوو، کات هێند بەسەر دەچێت کە بتوانرێت چاوەڕێی گەڕانەوەی

پادشـا بۆ مـاڵەوە بکرێت. ڕووکەشی ڕووداوەکـان بە جێی خـۆی و لەم ڕووەوە چۆنێتیی بەڕێوەچوونی کات پێشـان دەدات. سـروشـتیشـە کـە یەک سـاتی دوای بیسـتنی قیـژە و هاواری شـادمـانی و دوای ئەو مـاوە دوور و درێژەی چاوەڕوانـی، بـەرەبـەرە، بگۆڕدرێت بـە نـادڵنیـــــایـی و دوودڵی و تاڵی و گـرژی بەرانبـەر بە سـەروەرەکـانی جـەنگ و ترس لە پەیدابوونی ڕووداوی ناخۆش و ترسناک.

هەر لەم کـاتەشدایە کـە پەیامـهـێنێک دەگـاتـە جێ، جـەخت لەسـەر ڕاسـتیی دەنگوبـاسـەکە دەکات، خـەڵک لە نزیکبوونەوەی ئـاگـامـێمنون ئاگادار دەکاتەوە و باسی تێکوپێکشکانی "ترۆیا"یان بۆ دەکات، بەڵام خۆی لە باسکردنی ناخۆشی و ئێش و ئازارەکانی جەنگیش نابوێرێت. ئەمـجـا بینـەران گۆرانیی کـۆرس دەبیـسـتن و کـۆرس گـۆرانی بەسـەر توانای ڕووخێنەرانە و ترسناکی "هێلێنا"دا دەچڕێت، بەڵام گۆرانییەکە بەزوویی لەوێوە بـەرەو پرسـەکـانی تـاوان و سـزا دەڕوات و دەبێت بە باسـی مـەترسیی بە نارەوا بەدەسـتـهێنان و بەکارهێنانی دەسـەڵات و هـەر ئەمـەش وەک دەستپێک لە زۆربەی گۆرانییـەکانی کۆرسـدا دووپات دەبێتەوە، بەڵام لە هیچ جێیەکی شانۆنامەکەدا هێندەی ئێرە قورس و ترسناک نا.

هاوکـات کـە کـۆرس دوا وشـە پڕ لە نێـوەڕۆکـەکـانی خـۆی دەڵێت، ئاگامـێمنون؛ پادشـای پادشایانی یۆنانی کۆن و براوەی جەنگی ترۆیا، دەردەکەوێت و "کاسـاندرا"ی جوانترین کچی "پریامـۆس"ی لەگەڵدایە و ئیتر لە زمانی ئەوەوە دیسان گوێمان لێ دەبێت کە تۆڵەسـەندنەوەکە چ کـارێکی پڕ لـە توندوتیـژی و بێبـەزەییـیـانـە بووە. بەدەم ئەم قـسـانەی "ئاگامێمنون"ەوە، کلیۆتایمێسترا ڕووخۆش و بەدەم قسـەی خۆشـەوە

پەیدا دەبێت و پێشوازی لە ئاگامێمنون دەکات، بەڵام ئەم بە قسەکانی کلیۆتایمێسترا فریو ناخوات و بە گومانەوە گوێیان لێ دەگرێت. چاو لە هەڵسوکەوتی کلیۆتایمێسترا دەبڕێت و سەرەتا پێ ناخاتە سەر ئەو فەرشە ئەرخەوانییەی کلیۆتایمێسترا فەرمانی داوە بۆی ڕابخرێت، بەڵام دواتر مل دەدات و بەسەر ئەو ڕەنگە ئەرخەوانییەدا، کە ڕەنگی تایبەت بە خواوەندان بووە، دەڕواتە نێو قەڵاوە. ڕێک بە دوای ئەمەدا، ڕووداوی کاساندرا؛ یەکێک لە ناخۆشترین و کاریگەرترین دیمەنە شانۆییەکانی شانۆی یۆنانیی کۆن، دەست پێ دەکات. کاساندرا خەڵکی "ترۆیا"یە: هەرچی گریە و نەهامەتیی "ترۆیا"یە لە دەمی ئەمەوە دەردەپەڕێن، هەرچی ئێش و ئازاری گوناهـ و بێگوناهییەکانە لە کەسێتیی ئەمدا بەرجەستە بوون و ئەمیش یەکێک لە پێشبینیکەرانە و کۆرس بۆ کردەی خوێنڕشتن جۆش دەدات و بەر لە هەر شتێکی تریش، لە ڕێی توانستی تایبەتی خۆیەوە کە هەم دەتوانێت ڕابردوو ببینێت و هەم داهاتوو، ئەو کردەوەیەی کە هێندە نابات و ڕوو دەدات، لە پێوەندییەکی بێچارەسەردا، بەو نەفرەتەوە دەبەستێتەوە کە لە ڕۆژگاری ئەنجامدانی تاوانە تۆقێنەرەکەی "ئارتێوس"ەوە باڵی بەسەر قەڵای پادشایەتی لە "ئارگۆس"دا کێشاوە. سەرلەبەری یادەوەرییە ترسناک و خوێناوییەکان لەنێو وشە تاریکەکانی پێشبینییەکانی ئەمدا شێوە و شێوازی خۆیان وەردەگرن و ئەوەش کە دەمێنێتەوە لەنێو ڕوانگەی دووربینی و پڕ لە گەشکەی ئەمدا ئاشکرا دەبێت و ئەم پێشبینی هەم مەرگی ئاگامێمنون، هەم مەرگی خۆی و هەم مەرگی کلیۆتایمێستراش دەکات و لە کۆتاییدا ئەمیش، دوا بە دوای ئەوانی تر، دەڕواتە نێو قەڵاوە.

پاش نەختێک لە گرژی و ئاڵۆزی لەڕادەبەدەر گوێمان لە دواهاوار و قیژەی ئاگامێمنون دەبێت. دەرگاکان دەکرێنەوە، لاشەی پادشا و کاساندرا دەبینرێن و کلیۆتایمێسترا خۆی دێتە دەرەوە و ڕووبەڕووی کۆرس، کە خەریکە بەرەو قەڵا هێرش دەبات، دەبێتەوە و بەدەم شادمانییەوە ئەوە دەگێڕێتەوە کە ڕووی داوە و زۆر خوێنساردانە و شاگەشکە بە مەزنیی تاوانێک کە ئەنجام دراوە، باسی چۆنێتیی بەڕێوەچوونی کوشتنەکەیان بۆ دەکات. ئەمجا، پێیان ڕادەگەیەنێت کە هەرچییەک ڕووی داوە لە تۆڵەی بەقوربانیکردنی ''ئیفێگێنیا''دا بووە! بەڵام دوای قسەوباسێکی پڕ لە گرژی و ترسناک شێوەی قسەکردن و ڕەفتاری دەگۆڕدرێت. باری ئەو تاوانەی ئەنجامی داوە لەسەر شانی قورس دەبێت و ڕایدەگەیەنێت کە هێندە دووچاری خوێنڕێژی بووە کە چیی تر نەتوانێت بەرگەی خوێنڕێژیی زیاتر بگرێت. هەروەها ڕایدەگەیەنێت کە ئیتر تاسە و ئارەزووی هێمنی دەکات و ئامادەیشە بۆ ئاشتبوونەوە هەموو ماڵ و سامانی قەڵا بخاتە بەردەمی گیانی تۆڵەستێنی خوێن. بەڵام کە ئایگیستۆس دەردەکەوێت و خەریکە شەڕ لە نێوان پاسەوانەکانی ئەم و کۆرسدا دەست پێ بکات، کلیۆتایمێسترا بۆ ناوبژی دێتە نێوانیانەوە و ناهێڵێت شەڕ ڕوو بدات. پاشان بەخۆوەناز و لە ڕووکەشدا تێکشکاو بە تەنیشت دۆستەکەیەوە دەڕواتەوە نێو قەڵاوە. بەڵام تراجیدیای بنەماڵە لێرەدا تەواو نەبووە، ئەمیان تەنیا نواندنێکی نێوانەکیی سەرجەمی دراماکەیە.

ئاگامێمنون باڵاترین کاری ''ئێسخیلۆس''ە. ئەو هەرگیز لە هونەری خۆیدا هێندەی ئێرە گەورە نەبووە، هەرگیز لە بیر و خەیاڵی خۆیدا مینا ئێرە لە باری ڕۆحییەوە باڵا و هەرگیز لە هیچ درامایەکیدا وەک

ئەمیان هێند چڕوپڕ کات و شوێنی پێکەوە نەبەستووەتەوە؛ هەرگیزیش بەم ئاستەی ئێرە کەسایەتیی ئەوەندە بەهێز و زیندووی وەک ئەم دوو کەسایەتییە سەرەکییەی نێو ئەم دراما تراجیدیاییەی نەخوڵقاندووە. هەروەها، ئەم بەشەی دراماکەی، لە ڕوانگەی لیریکیشەوە لە هەموو کارەکانی تری باڵاترە. دیمەنی نواندنی نێوەڕاستی ڕووداوی کاساندرا لە سەرجەمی کاری شیعریی پارێزراوی ئەودا بە دەگمەنترین دیمەن دەناسێنرێت و هەمان شتیش دەتوانرێت سەبارەت بە زۆربەی گۆرانییەکانی کۆرس بوترێت. ئەم تراجیدیایە لەسەر دوو لەو بیرە سەرەکییانە دامەزرێنراوە کە بەسەر سەرجەمی کار و بەرهەمە دراماییەکانی "ئێسخیلۆس"دا زاڵ بوون. یەکەمیان میراتی نەفرەتی بنەماڵە و مەیلی تاوانکارانەیە کە لە نەوەیەکی بنەماڵەوە بۆ نەوەیەکی تر دەمێنێتەوە و دووەمیشیان، توانستی تاوانە بۆ خستنەوەی تاوانی نوێ لە دوای خۆی. بە واتایەکی تر، کاتێک تاوانێکی گەورە ڕوو دەدات، ڕۆحی تۆڵەسەندنەوە و نەفرەت دێنە ئاراوە و باڵ بەسەر ڕۆحی تاوانبار، بەسەر تەواوی ئەندامانی نەوەیەک و بەسەر ئەو جێیەدا دەکێشن کە تاوانەکە تێیدا ڕووی داوە.

بەڵام نەفرەتی بنەماڵە بە تەنیا هەر یەکێک لە هەلومەرجە هاوکارەکانی نێو سەرجەمی ئەو هەلومەرجانەیە کە کاریگەرییان لەسەر پێکهاتەی کارەکەی ئێسخیلۆس داناوە و ئەوەی بەر لە هەر شتێکی تر حوکمی سزا بەسەر "ئاگامێمنون"دا دەسەپێنێت بەخۆدانازین و خۆبەزلزانینی ئەوە، زیادەڕۆییی لە خوانەترسانەی ئەوە، بێشەرمیی تاوانکارانەی ئەوە، کە درەنگ یا زوو، دووچاری تۆڵەسەندنەوە دەکرێن. یەکێک لە بیروباوەڕە کەوناراکانی یۆنانیی کۆن

ئەوە بووە کـە هەر زێدەڕۆییـیـەک لە دەسـەڵات یا مـاڵ و سـامـان یا لە بەختەوەری لە ژیاندا ترسناکە و ئەمانە هـەر بە تەنیا ئیرەییی خەڵکیان بە ئـاگـا نەهـێناوەتـەوە، بەڵکو لە دژایـەتیی خـــواوەندانیــشــیـــان زیاد کـردووە. بەڵام ئێـسـخـیلۆس، پڕاوپڕی وشـە، خـۆی دوورەپەرێز لەم پێـشـاندانی دیمەنـە، لە ڕێی گـۆرانیـیـەکی کـۆرسـەوە لە نێـوەڕاسـتی دراماکەدا، ڕادەگرێت و ڕادەگەیەنێت کـە: "من بیروباوەڕی تایبـەت بە خۆمم هەن و ئەوانی تریش هیی تـایبەت بـە خۆیان." ئەگەر بەختـیاری بە تـەنیـا بەرەو لەخـۆبایـیـبـوون بـڕوات، ئەگـەر دەسـتی دەسـەڵاتدار خـوێناوی بکات، ئەگەر خۆشـبەختی و پێشـڤـەڕۆیی ببن بە مـەترسی و نەفـرەت، ئـەوا تۆوی تاوانێک دەچێنرێت کـە بـەرهەمـەکـەی تەنیـا هـەر تاوانی نـوێ دەبێت. ئاگـامـێـمنون لە پێنـاوی ژیانێکی گـومـڕادا گـەلی خـۆی دووچاری شـەڕوشـۆڕێکی درێژخـایەن و خـوێنـاوی کـردووە. بۆ ئەوەی بە ئامانجی ئەو شـەڕوشۆڕەش بگات، کچەکەی خۆی بۆ کردووە بە قـوربانی. تـەنانەت دەسـتی لە شـوێنە پـیـرۆزەکـانی خـواوەندان و بێگوناهانیش نەپاراسـتووە و دووچاری تۆڵەسـەندنەوەیەکی پڕ لە توندوتیـژی کـردوون و لەمـانـەش زیاتر کـچـێکی لە شـەڕدا بەدیلگیـراویشی لەگـەڵ خـۆیدا هێنـاوەتەوە بۆ مـاڵ و زێدی خـۆی. کاتێکیش، سەرباری هەمـوو دوودڵییەک، پێ دەنێتە نێو ئەو تەڵەیەوە کە کلیۆتایمێسترا بۆی ناوەتەوە، کە ڕازی دەبێت پێ بنێتە سەر ئەو ڕەنگە ئەرخـەوانیـیـەی ڕەنگی تایبـەت بە خـواوەندان بووە، ئـەمـە دەبێت بە هێمـایەک بۆ لەخـۆباییبـوون و بەخـۆدانازینی ئـەو، هێمـایەکی جـوان و قـووڵی پڕ مـانا کـە ئەم دیمـەنە دەکـات بە یـەکـێک لە پڕمـاناترین دیمەنەکـانی ئەم تراجـیدیایە و ڕوانگەیەکیش دەبەخـشـێت کە مـانای

سەرەکیی دراماکەی لێوە دەبینرێت.

کۆرس، لە دوادیمەنی "ئاگامێمنون"دا، ناوی ئۆرێستێس، ئەو کەسەی کە دەبێت بە تۆڵەستێنی داهاتوو، دەهێنێت کە دایکی لە سەروبەندی گەڕانەوەی باوکیدا بەرەو جێیەکی تری ڕەوانە کردووە و لە زێدی خۆی دووری خستووەتەوە.

ئێستا لە نێوان بەشی یەکەم و بەشی دووەمی زنجیرەکەدا چەند ساڵێک تێپەڕ بوون و ئۆرێستێس گەورە بووە و بووە بە کوڕێکی گەنج. لە دیمەنی دەستپێکی ئەم بەشەدا کە ناوی "خواردنەوەی قوربانی بۆ مردووان" یا "ئەو ژنانەی کە خواردنەوەی قوربانییان هەڵگرتووە"یە، ئۆرێستێس لە پاڵ گڵکۆی باوکیدا وەستاوە، پرچێکی خۆی بڕیوە و وەک قوربانی، لەسەر گڵکۆی باوکی دایدەنێت و لەگەڵ "پێلادێس"ی هاوڕێیدا بە دزییەوە گەڕاونەتەوە بۆ ئارگۆس. پاشان، کە ڕیزێک ژنانی ڕەشپۆش، بە پێشڕەویی "ئێلکترا"ی خوشکی ئۆرێستێس، نزیک دەبنەوە، کوڕە گەنجەکان دەکشێنەوە و خۆیان دەشارنەوە. ئەو گۆرانییەی کۆرس دەیچڕێت هەم بینەران و هەم "ئۆرێستێس"یش کە گوێی ڕادێراوە، بەرەو ئەو پێوەندییانەی لەو کاتەدا باڵیان بەسەر "ئارگۆس"دا کێشاوە، بە کێش دەکەن. بە ئاشکرا بە خەڵکەوە دیارە، کە بە ناچاری، گوێڕایەڵی کلیۆتایمێسترا و "ئایگستۆس"ن، بەڵام ڕێزیان لێ ناگرن، بەڵکو لێیان دەترسێن و ڕقیان لێیان دەبێتەوە. شاژن، لێرەدا، ڕاچڵەکیو و دڵەرزیو بە خەونێک، دوای چاوەڕوانییەکی دوور و درێژ، قوربانییەکی بۆ ئاشتبوونەوە بۆ سەر گۆڕی مێردە کوژراوەکەی ناردووە. بەڵام کۆرس، هاوکات، خۆی کردووە بە دەنگ و نوێنەری ئەو بیروڕایەی کە بیروڕای سەرەکیی ئەم تراجیدیایەیە:

یاسای تۆڵەسەندنەوەی خوێن، داوای خوێن لە بریی خوێن و ژیان لە باتیی ژیان دەکات.

لە کاتێکدا کە ئێلێکترا دوودڵە لە ئەنجامدانی ئەو کارەی دایکی پێی سپاردووە، کۆرس داوای لێ دەکات و هانی دەدات بۆ ئەوەی بە مەبەستێکی تر، نەک ئەوەی دایکی، قوربانییەکە ئەنجام بدات. ''ئێلێکترا''ش بە داوای ئەوان دەکات و داوای کۆمەک لە باوکە مردووەکەی و داباریینی تۆڵە و نەفرەت بەسەر بکوژەکانی باوکیدا دەکات. ئەمجا ئۆرێستێس لە پەناگەکەی دێتە دەرەوە، خۆی ئاشکرا دەکات و خوشک و برا بە یەکتر شاد دەبنەوە. ئۆرێستێس، بە فەرمانی سرووش و پێشبینیکردنی ئۆپۆڵۆن لە دێلفی، بۆ ئەوە هاتووە تۆڵەی مەرگی باوکی بکاتەوە.

لێرەوە جۆرێک لە نواندنی نێوانەکی دەست پێ دەکات و بریتییە لە گۆرانییەکی دوور و درێژ و بە نۆرە هەریەک لە کۆرس و ئۆرێستێس و ئێلێکترا بەشداریی تێدا دەکەن. هەر ئەم گۆرانییەش، بە جۆرێک لە جۆرەکان، کرۆکی تراجیدیاکەیە و تراجیدیاکە ناوی خۆی لەمەوە وەرگرتووە، هەروەها بە بەرفراوانترین بەشی شیعری لە سەرلەبەری درامای کۆندا دادەنرێت و دوو ئەرک بە جێ دەهێنێت. لە جێیەک ئێلکترا و کۆرس کە هێشتا دوودڵن و خۆیان یەکلا نەکردووەتەوە تیژ دەکات و لە جێیەکی تریش پشتگیری لە ئۆرێستێس دەکات، کە تۆڵەسەندنەوە باری سەر شانی گرانتر کردووە. ئەمان ئەوە دەگێڕنەوە کە ئاگامێمنون چۆن بەوپەڕی سووکایەتییەوە لە گۆڕ نراوە و چەند بێشەرمانە لەتوپەت کراوە و دەست و قاچی بڕدراونەتەوە- کە لە ڕوانگەیەکی سەرەتاییەوە کە ئەوسا لەنێو خەڵکدا زۆر باو و بڵاو

بووه، ئەمە وەک بەربەست لە بەردەم تۆڵەسەندنەوەی مردوودا چاوی لێ کراوە. دواتریش گۆرانییەکە ئاوێزانی دیمەنێکی ڕاستەقینەی سکاڵا و نەفرەتکردن دەبێت و ئەم سکاڵای مەرگە لە شێوەی ڕێوڕەسمێکی ئاینیی ڕاستەقینەدا نمایش دەکرێت و گوایا بەبێ ئەمە ئەوەی کە مردووە هیچ دەسەڵاتێکی نییە و "ئاگامێمنون"یش لە کاتی لەگۆڕنانیدا بەو شێوە پڕ لە سووکایەتییە هیچ دەسەڵاتێکی بەسەریدا نەبووە، بەڵام ئێستا لەلایەن منداڵ و کۆیلەکانیەوە ئەو دەسەڵاتەی پێ دەبەخشرێتەوە و داوای لێ دەکرێت لە گۆڕ ڕاست بێتەوە و بەشداریی شەڕوشۆڕێک کە لە ئارادایە بکات و لە ڕێی بەبیرداهێنانەوەی یادەوەرییەکانەوە هان دەدرێت بۆ توندوتیژی نواندن بەرانبەر بەو سووکایەتییانەی پێشتر تووشیان بووە. هەر لە سەرەتای دراماکەوە و لە سەرلەبەری ئەو دیمەنانەدا کە لە پاڵ گڵکۆکەیەوە دەنوێنرێن، هەست بە ئامادەییی مردووەکە دەکرێت و ئەو کەسی سەرەکییە و کەسی سەرەکی بووە و هەموو وشە و کردەکان لە دەوری ئەو دەسووڕێنەوە. ئێستا ئیتر وا دێتە پێش چاو کە ئەو لە خەونی شیرینی خۆی بە ئاگا هاتووەتەوە و ئامادەیە کۆمەکی خزموخوێش و کەسوکاری خۆی بکات. هەروەها وا دێتە پێش چاو کە ئەو خواردنەوەی قوربانییەی کچەکەی بەسەر گۆڕەکەیدا ڕشتووە، ئەو فرمێسکانەی هەڵی ڕشتوون و ئەو هەموو نزا و پاڕانەوە ئاگرینانەی ئەو، بە گۆڕەکەی ئەمدا ڕۆچوون و لاشەی ڕەقوتەقی مردووی ئەمیان نەرم کردووە و ئامادەیان کردووە بۆ هەڵسانەوە.

ئۆرێستێس، لێرەدا، پلانی کوشتن و تۆڵەسەندەوەکەی ئاشکرا دەکات و ڕۆڵی هەر یەکێکیش دیاری دەکات. کاتێک کە ئەم لەگەڵ

''پیـــلادێس''ی هاوڕێیــدا، بۆ دواخــۆئامــادەکــردن، خــۆی لەوانـی تر دادەبڕێت، تاکـە پشــووی کـورت و کـەمـخــایەنی نێـو ئەم درامــا پڕ لە تووڕەیی و ڕووداوە دەست پـێ دەکـــات و ئەم پشـــووە، بـە نیـــازی هێــشــتنەوە و بـەردەوامــبــوونی قـێــزهاتنەوەی بینەران لەو تـاوانەی کلیۆتایمێسـترا پێی هـەڵساوە و ڕاکێشـانی هاوسـۆزیی ئەوان بە لای ڕووداوەکـاندا، بە گـۆرانیــیەک پڕ دەکـرێتـەوە. کـۆرس گۆرانـی بۆ ئەو مـاڵوێرانییـە دەچڕێت کـە ژنێکی بێشـەرم و سـووک تووشـی دەورووبەری خـۆی کـردووە و هـەر لەوێشـەوە ناوی چەنـد ژنێکی تاوانبـاری تـری نێـو داستانەکانی ئەو ڕۆژگارە دەهێنرێتە نێو ناوانەوە. ''ئالتـایا''ی دایکی مـێلێـئـاگـرۆس، کـە لەگـەڵ لـەدایکبـوونی کـوڕەکـەیدا، لەوە ئاگـادار کراوەتەوە ژیانـی کورەکەی پێوەسـتـە بە ئاگرێکەوە کە لـەو کاتەدا لە ئاگـردانی مــاڵەوە هەڵســاوە، بۆیـە ئاگـرەکــە دەگـرێت و لای خــۆی دەیهێڵێتـەوە. بەڵام پاشان کە مێلێئاگرۆس بە هۆی کێشـەیەکەوە دوو خاڵی خۆی دەکوژێت، ئەم ئاگرەکە، لە هەقی براکانیدا، دەهاوێژێتەوە نێو ئاگردانەکە و بـەو جۆرە کوڕەکەی خۆی دەکوژێت. سکیولا؛ کـچی ''نیـسـۆس''ی پادشـای مـێگرایییـەکـان، کـە گـوایا پرچێکی سـووری زەردباوی هەبـووە و ژیانی بەو پرچەوە بـەند بووە و کـاتێک ''مـینۆس''ی فــەرمـانـڕەوای کـرێتـا، ''مـێگارا''ی ئابلــوقــە داوە، سکیــولا فــریوی خــواردووە و کـەوتووەتـە دوی مـینۆس و لـە ڕێی بڕینی پرچـی باوکیـەوە ناپاکـیی هـەم لەگـــەڵ باوکی و هـەم لەگـەڵ وڵاتـەکـەی کــردووە. بەڵام ناخـۆشترین گوناهــی ژنانەی سـەردەمی یۆنانی کۆن ئەو گوناهـە بووە کـە ژنانی ''لێـمنۆس''ی پێی هەڵســاون، کـاتێک هـاوکـات هەمــوویان مـێــردەکـانی خـۆیان کـوشـتـووە. لەڕاسـتـیـشـدا ئەو تاوانەی لەنێـو

دیوارەکانی قەڵای ئەتریدەکان ڕووی داوە، بە هەموو مانایەک بە یەکێک لە تاوانە "لێمنۆس"ییەکان دادەنرێت. بەڵام، لەمیاندا بە بەراورد لەگەڵ گوناهی ژنانی لێمنۆس، چارەنووسە کە شمشێری تیژ کردووە و تۆڵەسەندنەوەیە کە خەریکە نزیک دەبێتەوە.

ڕووداوەکان، لێرەوە، یەک بە دوای یەکدا دێن. دەمەوبەیان، ئۆرێستێس و پیلادێس، دوای ئەوەی جلوبەرگی خۆیان گۆڕیوە، لە دەروازەی قەڵا دەدەن و داوای بینینی فەرمانڕەوای کۆشک و قەڵا دەکەن. کلیۆتایمێسترا لە ئاسانەی دەرگاوە دەردەکەوێت و ئۆرێستێس پەیامی مەرگی خۆی پێ ڕادەگەیەنێت. شاژنیش، دەمودەست، دەست بە گلەیی و سکاڵای خۆی دەکات. ئاخۆ ئەمە کامیان بێت؟ پێشاندانی خەمگینییەکی ڕاستەقینە، یاخۆ خەمگین پێشاندان؟ لەوانەیە، هەر نەبێت لە سەرەتادا، هەردووکیان بێت. بەڵام ئەمە بە زوویی دەگوزەرێت، شاژن هێند بەئاسانی دان بە خۆیدا دەگرێت کە تەنانەت ناتوانێت سەیرکردنی پڕ ملۆمۆی کوڕەکەشی بە هەڵەدا ببات. پاشان، میوانەکان لە دەروازەوە ڕێنوێنی دەکرێن و کلیۆتایمێستراش لە ڕێڕەوێکی تەنیشتەوە دەگەڕێتەوە بۆ ژووری تایبەتیی ژنانی کۆشک. دوای نەختێک، دایەنەکەی ئۆرێستێس، بە پەیامێکەوە بۆ ئایگیستۆس، بەدەم گریانەوە، لە دەرگاوە دەردەپەڕێت. ئەمجا ئایگیستۆس لە دەرگای سەرەکییەوە پەیدا دەبێت، هەر نەختێک دوای ئەمە دەنگی هاوار و قیژەی ئایگیستۆس دەبیسترێت. پاشان پاسەوانێکی تۆقیو بەرەو دەرگای ژووری ژنان ڕادەکات، بە توندی دەست بە لێدانی دەرگا دەکات و هاوار لە کلیۆتایمێسترا دەکات. کلیۆتایمێسترا دەردەکەوێت و ڕووبەڕووی کوڕەکەی دەبێتەوە، کە "پیلادێس"ی بە دواوەیە و

شمشێرێکی خوێناویشی بە دەستەوەیە و هەوڵ دەدات دڵی کوڕەکەی نەرم بکات و هێمنی بکاتەوە. ئۆرێستێس، بۆ ماوەیەک، دوودڵ دەبێت، بەڵام "پیلادێس"ی هاوڕێی فەرمانی "ئەپۆڵۆن"ی بە بیردا دەهێنێتەوە و ئەمەش یەکەم جار و دوایین جارە کە پیلادێس قسە بکات و ئەم جارەش دەنگ، دەنگی پیلادێس خۆی نییە و دەنگی "ئەپۆڵۆن"ە کە لە ڕێی ئەوەوە دەدوێت. ئۆرێستێس پەلی دایکی دەگرێت و دەیباتە نێو ماڵەکەوە. ئەمجا، دەروازەی قەڵا، دیسان، دەکەوێتە سەر پشت و بۆ جارێکی تریش قەڵای پادشایەتی ئەو ڕووداوە ناخۆشە پێشان دەدات کە لەنێو دیوارەکانیدا ڕووی داوە.

کۆرس، چەند پێشتریش هەوڵی ئەوەی داوە یاسای جێگیر و سەختگیری تۆڵەسەندنەوەی خوێن بە بیر "ئۆرێستێس"دا بهێنێتەوە و بەسەریدا بسەپێنێت، بەڵام بەردەوامیش جەختی لەسەر ئامۆژگاریی خۆی کردووەتەوە کە ئەنجامی تۆڵەسەندنەوە هەر دەبێت بە مایەی ڕوودانی تاوانێکی تر و ترسناکتریش. ئۆرێستێس خۆی، لە پێوەند لەگەڵ دایکیدا، کەمترین قسە لە بارەی وشەی تۆڵەسەندنەوە دەکات، تەنانەت وا دێتە پێش چاو کە نایەوێت بیریشی لێ بکاتەوە. بەڵام کاتێک کلیۆتایمێسترا بە دوای خۆیدا ڕادەکێشێتە نێو قەڵاوە، ئەوەش ئاشکرا دەکات و دەڵێت کە سزاکە هاوتا لەگەڵ ئەو کارەی کلیۆتایمێسترا پێی هەڵساوە دەبێت بە تاوانێک، بە گوناهێک.

ئیتر دوای ئەنجامدانی ئەم کارەی، لەو دیمەنە بێهاوتایەدا کە کۆتایی بەم بەشەی تراجیدیایەکە دەهێنێت و لە سەرلەبەری ئەدەبیاتی جیهاندا لە وێنەی کەمە، بە تەواوی لەوە تێدەگات کە لەڕاستیدا کردەی تۆڵەسەندنەوەکەی چ مانا و نێوەڕۆکێکی لەنێو خۆیدا هەڵگرتووە کە

وەک بەشـێکی هاوتا و بەرانبـەر لەگـەڵ دیمەنی دوای کـوشـتنی ''ئاگامێمنون''دا، لە بەشی پێشووی تراجیدیاکەدا، دەوەستێتەوە. وەک چۆن لەوێدا کلیۆتایمێسترا لە پاڵ لاشەی مردووی مێردەکەی و کاساندراوە وەستاوە، ''ئۆرێستێس''یش لێرەدا لە پاڵ لاشەی دایکی و ''ئایگیستۆس''ی دەستگیرانی دایکیەوە وەستاوە و بەوپەڕی خوێنساردییەوە گاڵتە بە لاشەی مردووەکان دەکات و کردەوەکەی خۆشی بە ڕەوا دەناسێنێت. بۆ ئەوەش بە تەواوی هەم خۆی و هەم دڵی کۆرس و هەم دڵی ئەو خەڵکەی لەوێدا کۆ بوونەتەوە، سەبارەت بە تاوانی شاژن، ڕازی بکات، ئەو بالاپۆشەیان پێشان دەدات کە هێشتا پەڵەی خوێنی جێشمشێرەکانی ''ئایگیستۆس''ی پێوەیە، ئەو شمشێرەی پێشتر لاشەی پادشا ''ئاگامێمنۆن''ی پێ لەتوپەت کرابوو. بەڵام لەو کاتەدا کە ئۆرێستێس لەوێدا – لەبەر ڕۆشنایی مەشخەڵ و بەڵام دەورەدراو بە تاریکی – وەستاوە؛ گۆڕانێکی بەسەردا دێت. تا چەند بەپەرۆشتر و چەند جوانتریش بە وشەکانی باسی تاوانباریی ئەوان بکات و بەڵگەش بۆ ڕاستیی کردەوەکەی خۆی بهێنێتەوە، هێند زیاتر تووشی گومان و دوودڵی دەبێت. چاوی لە بالاپۆشەکەوە دەگوێزرێنەوە بۆ سەر لاشەی دایکی و لەوێشەوە بۆ سەر بالاپۆشەکە. قسەکانی دەشێوێن و تێکەڵوپێکەڵ دەبن و بە ئاسانی قسەی بۆ ناکرێت. هەست بەوە دەکات کە چیی تر ناتوانێت جڵەوی بیرە ترسناک و شێتانەکانی خۆی بگرێت و بیرەکانی وەکو ئەسپی بەلەسەبوو لەگەڵ خۆیدا بەلەسە دەبن. بەڵام جارێکی تریش خۆی کۆ دەکاتەوە. بەوپەڕی توانای خۆیەوە ڕوو لە خەڵکەکە دەکات و داوای ئەوەیان لێ دەکات شاهیدی بدەن کە ئەو نەیتوانیوە بە جۆرێکی تر ڕەفتار بکات و

نەیتوانیوە سەرپێچیی فەرمانی خواوەند بکات. دوای ئەمەش، سەرکەوتوو بەڵام بارگران بە تاوانی خوێن، پەنا بەرەو جێی پیرۆزی ئەپۆڵۆن دەبات، بۆ ئەوەی لەوێ خۆی لەو تاوانە پاک بکاتەوە و بە دوای رێککەوتن و ئاشتبوونەوەدا بگەڕێت. بەڵام دوودڵی و هەست بە تاوانکردن، لێرەش، بە ڕاست لێی دەردەکەون، دیمەنگەلێکی ترسناک دەست بەسەر بیر و خەیاڵاتیدا دەگرن. ئێرینییەکان؛ ژنە خواوەندانی ڕاستەقینەی تۆڵەسەندنەوەی خوێن، بە جلوبەرگی ڕەش و ماری ژەهراویی سەر سەریانەوە، دەبینێت و پشێو و ترساو خۆی لە دەستیان ڕزگار دەکات.

کۆرس گۆرانی دەڵێت: "باوبۆران، بۆ سێیەمین جار، بەسەر قەڵای "ئەتریدەکان"دا هەڵی کرد. ئەمە بە کوێ دەگات و چۆن بەکۆتا دێت و کەی؟ کەی تووڕەیی نەفرەت کپ دەبێت؟ کەی؟" وەڵامی ئەم پرسیارانە، لە بەشی سێیەمی دراماکە کە نواندنی کۆتاییە وەردەگرین.

بۆ کەسێک کە لەو ڕۆژگارەدا نەژیابێت، سەرنەکەوتنی ئۆرێستێس لە باری ڕۆحییەوە کۆتاییەکی سروشتیی درامای بنەماڵەییی "ئەتریدەکان"ە. دوو چەمکی دژبەیەکی نێوان داوای بێبەزەییانەی تۆڵەسەندنەوەی خوێن، کە ئۆرێستێس بە کوشتنی دایکی ناچار دەکات و ڕێزی ئەو بۆ ژیانی دایکی و ئازاری ویژدانی ئەو سەبارەت بەو کردەوە ناخۆشە، گرژی و ئاڵۆزییەک لە ڕۆحی ئەودا دەخوڵقێنن کە لە یەکەم سەیرکردندا وا دێنە پێش چاو کە هیچ چارەسەرێکیان نییە و لە دیمەنی کۆتاییی نواندنەکەشدا سەرلەبەر بەرەو دیمەنگەلێکی ترسناک و شێتانە دەچن. ڕێزگرتن لە باوک، "ئۆرێستێس"ی بەرەو

نامرۆڤانەترین تاوان بە کێش کردووە و توندوتیژترین حوکمی بەسەر ویژدانی ئەودا داوە کە هیچ دادگایەکی دنیایی ناتوانێت بیسەپێنێت.

بەڵام ئێسخیلۆس ناتوانێت بە کۆتایی پێهێنانێکی لەو جۆرە بیشکێنێتەوە، چونکە دەزانێت کۆتاییەکی وا دەبێت بە هەڵگری کێشەیەکی چارەسەرنەکراو لە نێوان دوو دەسەڵاتی یەزدانیدا: ئەپۆڵۆن کە نوێنەرایەتیی بیر و بۆچوونی کوێرانەی تۆڵەسەندنەوەی خوێن دەکات و "ئۆرێستێس"ی بەرەو دایککوژی بە کێش کردووە و ئێرینییەکان کە بە هەمان سەرسەختییەوە داوای تۆڵەی خوێنی ڕژێنراوی خزموخوێش دەکەن.

ئەپۆڵۆن، بەپێی داستانە کۆنەکە، "ئۆرێستێس"ی پاراستووە و بە تیروکەوانەکەی دەستی، ژنە خواوەندانی تۆڵەسەندنەوەی ڕاوناوە و پاش هەندێک ڕێوڕەسمی پاکبوونەوە لە گوناهـ، "ئۆرێستێس"ی تاوانبار دەتوانێت بۆ ماڵ بگەڕێتەوە و لەسەر تەختی پادشایەتیی باوکی دابنیشێت. ئێسخیلۆس، ئەم کۆتاییەشی نەویستووە و بە دڵی نەبووە و ڕاستگۆ لەگەڵ سەرجەمی بیر و بۆچوونەکانی خۆیدا، ناچار بووە لە ڕێی ڕێککەوتن و ئاشتبوونەوەوە چارەسەر بۆ کێشەکە بدۆزێتەوە. نەریتێک لە نەریتەکانی شاری ئەتێن ئەوە دەگێڕێتەوە کە گوایا ئۆرێستێس لەلایەن ئەنجوومەنێک لە ئەنجوومەنەکانی دادوەریی ئەو شارەوە ئازاد کراوە. ئێسخیلۆس ئا لەمەدا بیرۆکەیەکی دۆزیوەتەوە، پاشان پەرەی پێ داوە و بە شێوەیەکی سەربەخۆ و خوڵقێنەرانە بە ئەنجامی گەیاندووە. تەنانەت ئەمیش لەوە تێگەیشتووە کە ئاڵۆزیی نێو ڕۆحی ئۆرێستێس و ململانێی ئەو لەگەڵ خۆیدا بەکۆتا گەیشتووە و ئەم دواکەسەی بنەماڵەی ئەتریدەکان لە کەسی

سـەرەكـيـيـەوە دەگـۆڕێت و دەيكات بە كـەرەسـتـەيەكی بێ ويست و خـواسـتی نێو كێشـە دراماييەكانی خۆی. ئيتر لێرەوە ئەم كێشـەيە چيی تر كـێشـەی نێوان خـواست و كـەسـێتـيی مرۆڤـانە نييـە، بەڵكو كێشەی نێوانی دەسـەڵاتی خواوەندەكانە.

پێـشنواندنی تراژيدياكـە لە دێلفی نمايش دەكـرێت. ئۆرێسـتـێس، لێـرەدا، پەنای بردووەتە بەر پەرسـتگای ئەپۆڵۆن، بەڵام ئێـرينيـيـەكـان شـوێنپێيـان هەڵگرتووە، ڕۆڵی كۆرس دەبـينن و لەو كـاتەدا لە ئەنجـامی ڕاونان و شـوێنكەوتنـی "ئۆرێستـێس"دا تەواو مـاندوو بوون و لە دەوری ئەو، بازنـەيی، لێی خـەوتوون. ئەپـۆڵۆن، هـاوكـات لەگـەڵ ئەمـەدا، خـۆی دەردەخـات و سـۆز دەدات كـۆمـەكی "ئۆرێسـتـێس"ی تاوانبـار بكات، داوای لێ دەكات بەرەو ئەتێن ڕابكات، پەنا بۆ پالاس ئەتێنا ببات و بۆ خۆپاراستن خۆی بەو بسپێرێت. كە ئۆرێستێس لەسـەر خۆدەربازكردن لە دەسـتی ئێـرينيـيـەكان بەردەوام دەبێت، كليـۆتايمێـسـتـرا خـۆی لە شـێـوەی تارمـاييـيـەكدا ئاشكرا دەكـات، ئێـرينيـيـەكـان لە خـەو هەڵدەستێنێت و دنەيان دەدات سـەرلەنوێ بە شـوێـن "ئۆرێستـێس"دا، ئەو بكوژەی خـۆی لە دەسـتيـان دەرباز كـردووە، بگەڕێن. ئـەپۆڵۆن، ئەم گيانە تۆڵەسـتێنانە، لە پەرستگاكەی خـۆی دەردەكات و ئەمانيش بەپەلە دەكـەونە گـەڕان بە دوای "ئۆرێسـتـێس"دا و شـوێنـپـێی هەڵدەگـرن. ديمەنـەكـانی نواندن، لێـرەدا، بە تـەواوی و سـەرلەبـەر، دەگـۆڕدرێن و ئەمـەش لە تراجـيـديای يۆنانيی كـۆندا بە دەگـمـەن ڕوو دەدات. ديمەنەكان، لـە پڕێكدا، لە "دێلفی"يەوە دەگوێزرێنەوە بۆ شـاری ئەتێن و ئۆرێسـتێس لە پاڵ پەيكەری "ئـەتێنا"وە دەبينرێت. بەڵام ئێرينييـەكان گەيشتوونەتە سـەری، لەوێدا دەيبيننەوە و بە دەوريدا دەست بە سەمای

دۆزەخییانەی خۆیان دەکەن. لەو کاتەدا ژنە خواوەند؛ ئەتێنا، بانگکراو و داواکراو لەلایەن ''ئۆرێستێس''ەوە، دەردەکەوێت. هێمن و بەبێ لادان لە بابەت هەم لە ئۆرێستێس و هەم لە ئێرینییەکان دەپرسێت. ئەمجا هەردوولا وەک دادوەر قەبوولی دەکەن. بەڵام کاتێک بە نەگونجاوی دەزانێت لە کێشەیەکدا، کە شکایەتکار و شکایەتلێکراو و هۆ لە بەرانبەر هۆدا وەستاون، حوکم بدات؛ بڕیار دەدات کە بۆ ئەم حاڵەتە و ئەو حاڵەتانەی تریش کە لە داهاتوودا لە کێشەی تۆڵەسەندنەوەی خوێندا پەیدا دەبن، دادگایەکی تایبەتی سوێندخواردوو پێک بهێنرێت، تا بتوانرێت مافی یاسایی لە کێشەی خوێندا هەم پێڕەو و هەم جێبەجێ بکرێت. لێرە بە دواوە، بەپێی یاسا، دانوستانی دادگا دەست پێ دەکات کە لە چۆنێتیی بەڕێوەچوونی دادگا کەوناراکانی یۆنانەوە وەرگیراوە. ئەتێنا وەک دەمڕاستی ئەنجوومەنی دادگا کار دەکات، ئێرینییەکان شکایەتکارانی دادگا و ئۆرێستێس شکایەتلێکراو و ئەپۆلۆنیش وەک هاوتاوانبار و هاوکاتیش وەک بریکاری ئۆرێستێس تێیدا دەردەکەون. ئیتر دوای ئەوەی لایەنەکان قسەی خۆیان تەواو کردووە و لە هەموو ڕوویەکەوە پرسیار لە ئۆرێستێس کراوە، کاتی دەنگدان دێت و بە هەمان ژمارەی دەنگ لە بەرژەوەندیی ئۆرێستێس و هەمان ژمارە لە دژی ئەو، کۆتایی بە دادگا دەهێنرێت، حوکمی ئۆرێستێس دەدرێت و بەو شێوەیە و لەبەر ڕۆشنایی یاسایەکدا کە پێشتر بڕیاری لەسەر دراوە و لە دەستووردا جێگیر بووە، ئۆرێستێس ئازاد دەکرێت. پاشان ئۆرێستێس لەوێ دوور دەکەوێتەوە، بەڵام ئێرینییەکان دەست هەڵناگرن، توند و تووڕە دەبن و هەڕەشە دەکەن.

بەپێی ئەوەی ژمارەی دەنگەکان بەرانبەر و وەکیەک دەبن، ناتەبایی

له هـەردوو ڕوانگە و بیـر و بۆچوونەکـاندا جـەخت لەسـەر چارە بۆ دۆزینەوەی خودی کێشە یاساییەکە دەکەن. هەردوو لایەنی دادگا هەم ڕاستن و هەم چەوت. هەریەکە و کوێرانە و یەکلایەنە نوێنەرایەتیی بیر و بۆچوونەکـانی خـۆی دەکـات. ئەمـانەش لە سـەرەتاکـانی ڕووداوە دنەدەرەکـانی گـەشـەکـردنی مـرۆڤـایەتیـدا گرینـگی و ڕەواییی خـۆیان هـەبووە و بـە شـێـوەیەک جـێـبـەجێ کـراون کـە بووە بە هۆی سووکـایەتیکردن بە سادەترین هەستی یاسایی. هەر لەبەر ئەمەشـە کە ئێـرینیـیەکـان دوای ئەو کەسـە کەوتوون و دەستی لێ هـەڵناگرن کـە خوێنی کەسێکی لە بنەماڵەی خۆی ڕشتووە و وازیان لە کلیۆتایمێسترا هێناوە و لە بیـریان کـردووە. بێـجگە لـەمـەش، هەر ئەوسا، هەسـتی مـرۆڤـانە لە بەرانبەر ناپەسندیی ڕشتنی خـوێنی دایکدا پەرچەکرداری خـۆی هەبووە و "ئۆرێسـتـێس"ی بە تاوانبـار حـوکم داوە، بـەڵام بۆ یەکـەمین جـار دەنگی "ئەتێنا"ی خـواوەند ژمـارەی دەنگە ئەرێنی و نەرێنییەکان وەک یەک لێ دەکات و بەو شێوەیە ڕێ بۆ ئاشتبوونەوە و ڕێککەوتن خـۆش دەکـات. لێـرەدا ئەوەش ڕوون و ئاشکرا باسی لێ دەکرێت کـە تەنیـا پەنابردنە بەر یاسـا، یا کـردەی تۆڵـەسـەندنەوە، بۆ خـۆیان، لە پێڕەوکردنی یاسـادا، بەس نین؛ بەڵکو بۆ پێڕەوکردنی یاسـا دادوەرێکی بـەرچاوڕوون و مـێشککراوەش پێـویسـتـە کـە بتـوانێت لە سـەرجـەمی کـردەوەکـە بڕوانێت و بێـلایەن سـەرلەبەری هـەلومـەرجـە پێکەوەگرێدراوەکانی ڕوودانی تاوانەکە لە بەرچاو بگرێت و خـواسـتی ناوبژیکردن، ڕێککەوتن و ئاشتبوونەوەش پێویستن. چەند ئازادکردنی ئۆرێسـتێس لـە دراماکـەدا یەکەیەکی گرینگە، هێندەش ئارامکردنەوەی ئێرینییەکان گرینگە؛ ئەگەرنا یاسا یـەکلایەنە پێڕەو کراوە و بێلایەنیی

خـۆی لـه دەست داوە. ئەگـەر بڕیارە جـارێک لـه جـاران دایککوژ بەبێ سـزا دەرباز ببێت و ئازاد بکرێت– کـەواتە مـافی "ئێـرینییـەکـان"یشـە تووڕە بن و بێ هۆیش نییـە کـە تووڕە دەبن. هـەر لەبەر ئەمـەشـە کـە ئەتێنا، تەواو ئارام و بـاڵادەست، بە دانبەخـۆداگرتنێکی تەواوەوە، جـار لە دوای جـار، وەڵامی تووڕەیی لە ڕادەبەدەری ئێرینییـەکان دەداتەوە. پێـشنیـازی ڕێککـەوتن و قـەرەبـووکـردنـەوەیان بۆ دەکـات، داوایـان لێ دەکات کە وەک میـوانانی ڕێزلێگیراو، بۆ هـەمیشـە، لە ئەتێن بمێننەوە و دەسـەڵاتی خـۆیان لەپێناوی خـەڵک و وڵاتدا بە کـار بهـێـنن. ئەمـانیش دوای بەرگـریکردنێکی توند و درێژخـایـەن، لە کـۆتاییـدا، ڕازی دەبن، بەدەم ئاشـتبـوونـەوەوە پێشنیـازی ئەتێنا قـەبـووڵ دەکـەن و لە ئاسـمـان دەپاڕێنەوە خێر و بەرەکەت بەسـەر شـاری "ئەتێن"دا ببارێت.

لێـرەوە دەسـەڵاتە کـۆنـەکـان خـۆیـان، لەبەر ڕۆشنایی هۆشـیـاریی سـەردەمـێکی نوێتـردا سـەبارەت بە یاسـا، ڕاست دەکـەنەوە. ئەمـەش کـرۆکی تراجـیـدیاکـەیە. لەو ڕێیـەشـەوە کـە شـاری ئەتێن بـە هۆی "ئەتێنا"وە مـاڵێک بە ئێرینییـەکان دەبەخـشێت و جێـیـەک بۆ ڕەوشی ئاینیی ئەوان لەنێو ڕەوشـە ئاینییـەکانی تردا دەکاتەوە، دەست بەسـەر ئەرکی تۆڵەسـەندنەوەشیـاندا دەگرێت، کـە لـە کۆنی کۆنەوە یەکـێک لە ئەرکـەکـانی ئەوان بووە، بەڵام هـاوکات بـە دادگایەکی ڕاست و ڕەوا و دەسـتـپـاکـیـشـیـان دەسـپـێـرێت. تۆڵەی خـوێن؛ یەکـێک لەو بنـەمـا سـەرەکییـانەی کۆمـەڵە سـەرەتاییـەکانی لەسـەر هەڵچنراوە، لێرەدا، دەخـرێتـە ژێر دەسـەڵاتی دادوەرییـەکی بـاڵاترەوە و تۆڵەسـەندنەوەی تاکـەکـەس لـەبەر بەرژەوەندییـە هـاوبەشـەکـانی کـۆمـەڵی کـولتـووریدا پاشـەکشە دەکات. دەوڵەت لە ڕێی داوودەسگاکانیـەوە چاودێریی دەکات

و بەسەر ئەوەدا ڕادەگات کە چیی تر خوێن نەڕێژرێت، بەڵام ئەگەر خوێنڕێژیش ڕوو بدات سزای ئەوە دەخاتە ژێر دەسەڵاتی لایەنەگری خۆیەوە. هەر بەو جۆرەش درامای بنەماڵەی ئەتریدەکان کۆتاییی پێ دەهێنرێت. تا بیر و بۆچوونی تۆڵەسەندنەوەی خوێن بەو شێوەیە بەهێز و باڵا بوو، نە دەتوانرا کۆتا بەو زنجیرە ناپەسند و نەگونجاوەی تاوان و سزا بهێنرێت و بە شێوەیەکی سروشتی هەر کوشتنێک وەک بەرەنجامی کوشتاری پێش خۆی دەهاتە ئاراوە و بۆ یەکەمین جار لەژێر کاریگەریی دەسەڵاتی خوونەریت و یەکسانییەکی باڵاتردایە کە ئارامی و ئاشتبوونەوە، لەگەڵ "ئۆرێستێس"ێکدا کە دادگای ئەتێنا ئازادی کردووە، دەگەڕێنەوە بۆ نێو قەڵای پادشایەتیی ئارگۆس و جێگیر دەبن.

لە کۆتاییشدا، ئێسخیلۆس، ئێرینییە ئاشتکراوەکان، لەگەڵ ئەو ژنە خواوەندانەدا پێناسە دەکات کە لەو ڕۆژگارەدا لە شاری ئەتێن دەپەرستران و زێد و بارەگایان بە لاپاڵێک لە لاپاڵەکانی چیای "ئارێس"ەوە بوو، ئەو ژنە خواوەندانەی کە بە سێمنای، بە "باڵاترین"ەکان و "هێژاکان"یش، نێو دەبران. ئێرینییەکان بە ئاهەنگێک و لەبەر ڕۆشناییی ئاگری مەشخەڵی دەستی ڕیزبەستووانی ئاهەنگدا، بەدەم سروودچڕینی ئەوانەوە کە بەرەو ئەوێ پێشڕەوییان دەکەن، بەرەو جێی پیرۆزی خۆیان دەبرێن. بەڵام ئێستا ئێرینییەکان؛ خواوەندانی تۆڵەسەندنەوە، خواوەندانی دۆزەخ، دەگۆڕدرێن و دەبن بە ئێومێنیدەکان، دەبن بە خواوەندانی چاکەخوازی و میهرەبانی و گفت و پەیمان بە خەڵکی لەلایەن خواوەندەوە هەڵبژێردراوی شاری ئەتێن دەدەن، کە بۆ هەمیشە پارێزگارییان لێ بکەن و لە چاکە و بەهرەی

خۆیان بێبەشیان نەکەن. ئەمەش خواستی "زێوس"ە کە بەو جۆرە جێبەجێ دەکرێت و ئەوە کە بە دەنگی "ئەتێنا"ی کچی قسەی کردووە.

ڕەخنەیەکی زۆر، لەگەڵ ڕۆژگاردا، ئاراستەی درامای ئێومێنیدەکان کراوە و دەوترێت ئێسخیلۆس لە ڕێی ئەوەوە کە "ئۆرێستێس"ی کردووە بە کەسایەتییەکی بێ ویست و خواست و بێ هەستی کێشەی دادگا، تراجیدیاکە نێوەڕۆکی سایکۆلۆجیایانە و گرینگیی خۆی لە دەست داوە. ئەوەش دەوترێت کە مانای قووڵی نێو ئەم کێشە پڕ لە گرێوگۆڵ و چارەسەرنەکراوە، لە مەیدانێکی پڕ لە خواست و گێرمە و کێشەی زەمینییەوە بۆ نێو هەڵقەیەک لە خواوەندان و خواوەندانی شەڕەنگێز گوێزراوەتەوە. ئەمانە بە جێی خۆیان و هەر چۆنێک بێت، ئەم درامایە، بە گشتی، زۆر لە دوای دراماکانی ئاگامێمنون و "خواردنەوەی قوربانی بۆ مردووان"ەوە دێت و زۆریش پێوەستە بە کاتەوە و لەوانیش زیاتر مۆرکی ناوچەیی و نەتەوەییی پێوە دیارە. ئەگەرچی چارەسەری کێشەی نێو دراماکە لە خواترسیی خەڵکی ئاساییی شاری ئەتێن تێر دەکات، بەڵام لە ڕێ لادان و ناتەبایی و لاوازییەکانی نێوی هێند ئاشکرا دیارن کە پێویست بە ئاماژە بۆ کردنیان ناکات. دیمەنی دادگاییکردنەکە کە بە دڵنیاییەوە سەرنج و تاموچێژی خەڵکی ئەو ڕۆژگارەی بۆ دەمەوەری بە لای خۆیدا ڕاکێشاوە چ کاریگەرییەکی لەسەر ڕۆژگاری دوای خۆی نییە و ئەو گفتوگۆیانەش کە لە بارەی باوکایەتی و دایکایەتییەوە تێیدا دەکرێن و بە بیر و بۆچوونی باوی ئەو ڕۆژگارە سەبارەت بە وابەستەیی بە باووباپیران و بنەماڵەوە پێویست بوون، چەواشە و شێوێنراو دێنە بەر چاوی ئێمە و شتگەلێکی تریش.

بەڵام، لەگەڵ ئەمانەشدا، ئەم کەموکوڕییانە دەبێت بە هێندێک

لایەنی زۆر چاک و شایانی باسی نێو دراماکە بگیردرێن. تراجیدیاکە بە هیچ جۆرێک دوور لە هەڵچوون و داچوونی درامایی نییە و وەک "نواندن" و "دیمەن"یش جوان و ڕازاوەیە. بۆ نموونە، تارماییی کلیۆتایمێسترا کە ژنە خواوەندەکانی تۆڵەسەندنەوە لە خەو ڕادەپەڕێنێت و پەلەپەلیان پێ دەخات، دەرکەوتنی لە پڕی خواوەندی خۆر و دەرکردنی گیانە دۆزەخییە ڕەشپۆشەکان لە پەرستگا، باڵای ڕووناکی ئەتێنا کە بە هەمان شێوەی چاوەڕواننەکراو سەمایان لێ تێک دەدات؛ کاتێک بە دەوری قوربانییەکەدا سەمای جادووگەرانەی خۆیان دەکەن، دادوەرە قڕوقەپلێکردووە پیرۆزەکان کە لە پشتەوە دانیشتوون و گوێیان بۆ قسەگۆڕکێی توورە و ناخۆشی لایەنەکانی دادگا شل کردووە، ڕیزبەندی ئاهەنگگێڕی کۆتایی کە ئێومێنیدەکان تێیدا بێدەنگ و ڕێزلێگیراو لەبەر ڕۆشنایی ئاگری مەشخەڵەکان و بەدەم دەنگی بەرزی سروود وتنەوە دەڕۆن، باسکردنی وەستایانەی ئێرینییەکان کە ڕۆڵی کۆرس دەگێڕن، تۆڵەسەندنەوەکان، خواوەندە کۆنەکان، نوێنەرانی بێبەزەیی ڕێکوپێکڕاگرتنی دنیای کۆن، کچە قێزەونەکانی شەو کە لە نێوەندی ئەرکی پێڕاسپێردراوی خۆیاندا بیر لە پاکژی و پاکیزەیی و ڕووناکی دەکەنەوە و خەون بە "کراسی سپی"یەوە دەبینن. گۆرانییەکانی ئەوان کە لە جوانیی ترسناک و بەدکاریی خۆیاندا نموونەیان لە شیعری کۆندا نییە.

بەڵام ئەم تراجیدیا یەزدانییە ناڕاستەقینە و ناوازەیە، هەروەها، درامایەکی ڕۆژگاری خۆی و نواندنێکی سیاسی و نیشتمانپەروەریش بووە. هەر بە تەنیا مۆرکی ئەبەدییەتی پێوە نییە و بەس، بەڵکو مۆرکی ڕۆژگاری خۆیشی هەڵگرتووە و پەیامی ئەوە بووە و هەر ئەوەیشی

کردووه کە بەشدارییەک لە پرسە گرینگەکانی ئەوسادا بکات و هەر لەو کاتەشدا بووە کە دیمۆکراتەکانی شاری ئەتین لە دژی تویژە دەسەڵاتدارەکانی ئەوسا ڕابوون و هەر ئەوساش بووە کە بەهێزترین پەناگەی ئەو تویژە دەسەڵاتدارانە کە دادگای کۆن بووە، بەرەو دارمان هەنگاوی ناوە و ئەو ئەنجوومەنەی لەو تویژە دەسەڵاتدارانە پێکهاتبوو بەرەبەرە گۆڕدراوە و بووە بە حکوومەتێکی ناوەندی، کە تا سەردەمی سەرهەڵدانی جەنگ لەگەڵ فارسەکان و لە سەردەمی جەنگیشدا بە بەڵگەوە سوودمەندیی خۆی پاراستووە و لەگەڵ ئامانجەکانی خۆیدا یەکانگیر بووە. بەڵام، دواتر، بە ماوەیەک پێش دەرکەوتنی ئۆرێستێس، لە دەسەڵاتی کەم بووەتەوە و بەرەو کزی ڕۆیشتووە و بەرە بەرە، دەسەڵاتی سیاسیی بەرەو دەسەڵاتی ئەنجوومەنانی خەڵک و شوراکانی ئەوان گوێزراوەتەوە و دەسەڵاتی ئەو ئەنجوومەنە کۆنە و یاسا کەوناراکانیشیان سنووردار کراوە و لە کێشەی خوێندا لە بریی ئەوان یاسای نوێ باڵادەست کراوە و جێی ئەوانیان گرتووەتەوە. شەڕوشۆڕ لە لووتکەی خۆیدا بووە، خوێنڕێژی هەر بەردەوام بووە و جەنگی نێوان هاووڵاتییانیش شتێک نەبووە، هەروا ئاسان، بتوانرێت خۆی لێ لابدرێت و پشتگوێ بخرێت.

بەشێکی زۆری ئێومێنیدەکان بەرگریکردنێکە لەو دادگاییکردنەی کە ئەوسا و بەو جۆرە پێڕەو کراوە، بەرگریکردنە لە هێز و دەسەڵاتی یاسایی دادگاییکردنەکە. ئێسخیلۆس، لە ڕێی ئەوەوە کە ڕێ بە خواوەند ئەتێنا دەدات کە خۆی بە دەستی خۆی ئەم داوودەسگایە دابمەزرێنێت و بە جێوڕێ و گرینگیی دادگادا بۆ پارێزگاریکردن لە کۆمەڵ هەڵبدات، دەیکات بە دەمڕاست و نوێنەری ئەم داوودەسگایە.

بەمەش ڕۆڵی ئێسخیلۆس، لێرەدا، لە ڕۆڵی ناوبژیوان و ئاشتیخواز نزیک دەبێتەوە و هەم لە ڕێی دەنگی ئەتێنا و هەم لە ڕێی دواگۆرانییەکانی ئێرینییەکانەوە لە مەترسیی گیرخواردن و پیسترکردنی دەستوورێکی ناڕوون و ناکۆک و لە شەڕوشۆڕی نێوان هاووڵاتان ئاگادارمان دەکاتەوە. ئاماژەیەکی تری کێشە ڕۆژانەییەکانی ئەو ڕۆژگارە لەو وەڵامەی ئۆرێستێسدا دەبینینەوە کاتێک سوز بە شار و دانیشتوانی ئەتێن دەدات بۆ هەمیشە دۆست و هاوڕێیان بێت و بیانپارێزێت. دانیشتوانی شاری ئەتێن، ئەوسا، لە پلوپای خۆیاندا بۆ ڕێبەری و ڕاگرتنی بارودۆخی کۆمەڵ وەک خۆی و بەرگریکردن لە گۆڕانکاری، ئەو هاوپەیمانییەی خۆیان لەگەڵ "سپارتا"دا شکاندبوو کە لە سەردەمی جەنگی یۆنانی کۆنەوە لەگەڵ فارسەکاندا لە ئارادا بوو و پەیمانێکی تریان لەگەڵ ئارگۆس؛ ترسناکترین پێشبڕکێکەری سپارتاییەکاندا، بەستبوو. ئەو جەنگەی کە دیسان "ئەتێنا"ی خواوەند چاوەڕێی ڕوودانی دەکات و وەک جێڕەوگەیەک بۆ پێشاندانی کار و کردەوە و بەدەستهێنانی شکۆمەندیی خواوەندانی نوێ، پێشوازیی لێ دەکات، ڕێک لەو کاتەدا واقعێک بووە کە خۆ لێ لادان و خۆ لێ نەبانکردن لێی لە تواناڈا نەبووە. خەڵکی شاری ئەتێن، هەمان ساڵ کە ئەم دراماية پێشان دراوە، بە لانی کەمەوە لە پێنج بەرەی جەنگدا لە شەڕدا بوون. ئێسخیلۆس، یەکسەر، دوای پێشاندانی ئێومێنیدەکان، شاری "ئەتێن"ی بە جێ هێشتووە و دوو ساڵ دوای ئەوەش مردووە. کەواتە دەتوانرێت ئەم تراجیدیایە بە وەسێتنامەی سیاسی و نیشتمانپەروەریی ئەو دابنرێت. زۆریش نین ئەو نووسەرانەی کە لە

دوای خـۆیان لـەم شـانۆنامـە ترسناکـە جـوانتـر و ژیرتریان بـە جێ هێشـتبێت، کە تێیدا ترس دەبەزێنرێت و شـەڕوشـۆڕێکی گرژوتاڵ بە ئاشـتبـوونەوە و ئاشکراکردنی دیمـەنی داهـاتوویەکی ڕۆشنتـر کۆتایی پێ دەهـێنرێت. ئێسـخـیلۆس پێـشنیـازی نێـوانەڕێیـەک لە نێـوان دەسـەڵاتێکی سـەرکـوتکەر و ئازادییـەکی سنووردار بۆ خـەڵک دەکات، داوای ڕێزگـرتن لـە یاسـا دەکـات و خـەڵک لە گـۆڕانکاریی خـێـرا و چاوەڕوانـنەکـراوی سـیـاسـی ئاگـادار دەکـاتەوە و بۆ تـەبایی و لێک تێگەیشتن هـانیان دەدات و پێشبینیی داهـاتوویەکی بەختەوەر و باشکۆ بۆ گەلی خۆی دەکات.

"پالاس ئەتێنا"ش لەم درامـایەدا بە تەنیا هـەر ژنە خـواوەندی ژیری و ڕوونی نییـە، کە کـردەی ئاشـتبـوونەوە دەهـێنێتـە ئاراوە و دەتوانێت چارەسـەر بۆ کێشـەیەکی بێچـارەسـەر ببینێتەوە، بـەڵکو ئێسـخـیلۆس لە شـێـوەی ئـەودا "ئەتێن"ی شـار و زێدی خـۆی دەکـات بە هێـمـا و بە جـوانترین شـێوە دەینەخشـێنێت و لەوێوە دەبینـرێت کە دەسـەڵاتی نوێ لەم خواوەندە جـەنگاوەر و پیرۆزەدا بـەرجەسـتە بووە و چاویشـی بەسـەر هـەمـوو ئەو دەوروبەرە بـەرفـراوانەدا ڕادەگـات کـە یەک لـە دوای یەک سـەری بە هـەمـوو هێـزێکی چەکـداری یۆنانی، هـەر لە هـەرێـمـەکـانی باکورەوە تا بە ڕووبارەکانی بیابانی لیبیا دەگـات، نەوی کردووە. ئەو سـەرلەبەری ئەو خـەسڵـەتانەی کە گەورە خـواوەندانی شـاری "ئەتێن"ی پێ دەناسرێنەوە و تەواوی ئەو خەسڵەتانەش کە بە خەسڵەتی "ئەتێنی" دەناسـرێن، لە دەوری یەکتـر کۆ دەکاتەوە و باس لەوەش دەکات کە ئەو خەسڵـەتانە کـەمتر لەنێو خەڵکی ئەو ڕۆژگارە و سـەروەرانی خـەڵکدا لە ئارادا بـوون و زیاتر خـەسـڵـەتی خــواوەندان بـوون. بەشـێـک لەو

خەسڵەتانەش بریتی بوون لە ژیرییەکی باڵادەست، هەست و نەستی باڵا، هێزێکی ئارام و ئامانجێک، پارسەنگی و هاوئاهەنگی، لایەننەگری، بەزەیی و چاکەخوازی. ئەتینا، ناوی (پێیتۆ)ی خواوەندی وشەی جوان و قایلکردنیشی، پڕ بە پێستی ناوی خۆی، لەسەر زمانە. کاتێکیش کە دەبێت بە دەمڕاستی لێکتێگەیشتن و ئاشتبوونەوە و لە ڕێی چەند بەیتێکی ڕوون و ئاشکراوە کە بە تەواوی دەسەڵاتی بەسەریاندا دەشکێت، بە ڕووی کێشی چەواشە و هۆنراوەی گۆرانییە پڕ لە ڕق و کینەکانی ئێرینییەکاندا دەوەستێتەوە، "ژنە ئەتینییەک" دەردەکەوێت کە بەسەر هەموو پێوانە و سنوورە نەتەوەیی و ڕۆژەکییەکاندا دەرباز دەبێت و دەیانبەزێنێت. ئەو لە جێی خۆیدا وەک ئایدیایەکی سەرانسەری و گشتگر بۆ هەموو مرۆڤایەتی دەردەکەوێت. وەک بەهرەیەک و وەک پارێزەرێکی ڕووناکی کولتوور، پەروباڵی هەموو دەسەڵاتە کەوناراکان دەکات و لە پێناو خزمەتی گۆڕان و گەشەکردندا بە کاریان دەهێنێت.

ئۆرێستێس لە زۆر ڕووەوە ماناهەڵگر و نوێنەری باڵای نەک بە تەنیا بەرهەمەکانی ئێسخیلۆس، بەڵکو هیی سەرلەبەری تراجیدیای یۆنانی کۆنە و گەورەترین و گرینگترین بەرهەمی یۆنانییە کە لە یۆنانی کۆنەوە بە میرات مابێتەوە و ڕەنگە گەورەترین و گرینگترین دراماش بێت کە لەو ڕۆژگارەدا بەرهەم هێنرابێت و بە هەمان هاوسازیی باڵا و ناوازەوە هەڵچنراوە کە بنەمای دروستکردنی ئەو کۆپەیکەرانە بوون کە ئەوسا بەردەرگای پەرستگاکانیان پێ ڕازێنراونەتەوە و ئاوازێک دەچڕێت کە بە شێوەیەکی ڕێکوپێک و هاوئاهەنگ بەرز دەبێتەوە تا بە لووتکەی خۆی دەگات و بە هەمان ڕێکوپێکی و هاوئاهەنگیش نزم دەبێتەوە و

خامۆش دەبێت. ئێمە ئەو هاوسازی و ناوازەییەی لەو کۆپەیکەرانەدا هەبوون، لێرەشدا دەیانبینین و دەستپێک و نیوەی یەکەمی ئاگامێمنون، بە ڕەوتێکی هێمن و نزیک بە ڕەوتی گێڕانەوەی داستان دەست پێ دەکات و دواتر بەرەبەرە و لە بەشی دواتری تراجیدیاکەدا و لەگەڵ کوشتنی پادشادا، دەگۆڕدرێت و بەرەو کردەیەکی درامایی پڕ لە هەست و سۆز هەڵدەکشێت. بەشی دووەمی تراجیدیاکەش، کە بەشی نێوەڕاستی سێیانییەکەشە، سەرلەبەر تۆکمە و چڕوپڕ هەڵچنراوە و دەتوانرێت بە تەنیاش وەک درامایەک تەماشا بکرێت، تەنانەت ئەو دیمەنە دوور و درێژە شیعرییەی لای گڵکۆکەی ئاگامێمنون پڕە لە ژیانی درامایی و بە تەنیا خۆی کردەیەکی شانۆیی تەواوە، کە ڕاستەوڕاست و بێ هیچ دوودڵییەک بەرەو کارەساتە ترسناکەکە؛ کارەساتی دایککوژی، دەبێتەوە، کە کرۆکی هەموو زنجیرە دراماییەکەیە. هەمان کردەی خێرایش، پاشان، باڵ بەسەر بەشی سێیەمی تراجیدیاکەدا دەکێشێت و ڕاکردن و هەڵهاتنی ئۆرێستێس لە دەستی گیانە بەدکار و تۆڵەستێنەکانی دایکی پێشاندەری ئەم کردەیەن، بەڵام هەڵچوون و داچوونە دراماییەکان، پاشان و بەرە بەرە، دەڕەوێنەوە و بە هەمان شکۆیی لەسەرخۆ و هێواشی دەستپێکی سێیانەکە بەرەو کۆتایی خاو دەبێتەوە و بە کۆتاییەک دەگات کە هەڵگری ڕێککەوتن و ئاشتبوونەوەیە.

ئۆرێستێیا، دوابەرهەمی ئێسیخلۆس و وەسێتنامەی ئەو بووە و باس لە بڕوای جوانی ئەو بە جیهان و گەشەکردنی مرۆڤایەتی بەرەو کولتوور و خوو نەریتێکی باڵاتر دەکات و ئەو باسکردنە هەژێنەی ئەو بۆ کردەی ترسناکی خوێنڕێژی و تۆڵەسەندنەوەی خوێن بە هەموو

بەرەنجام و دەرەنجامە ناخۆشـەکانییەوە، هەروەها شـەڕوشـۆڕی نێوان خواوەندان، بە ئاشـتبوونەوە و پەیمانی داهاتوویەکی ئارام و بەختەوەر دەگەیەنێت.

درەختی بنەماڵەی ئەتریدەکان

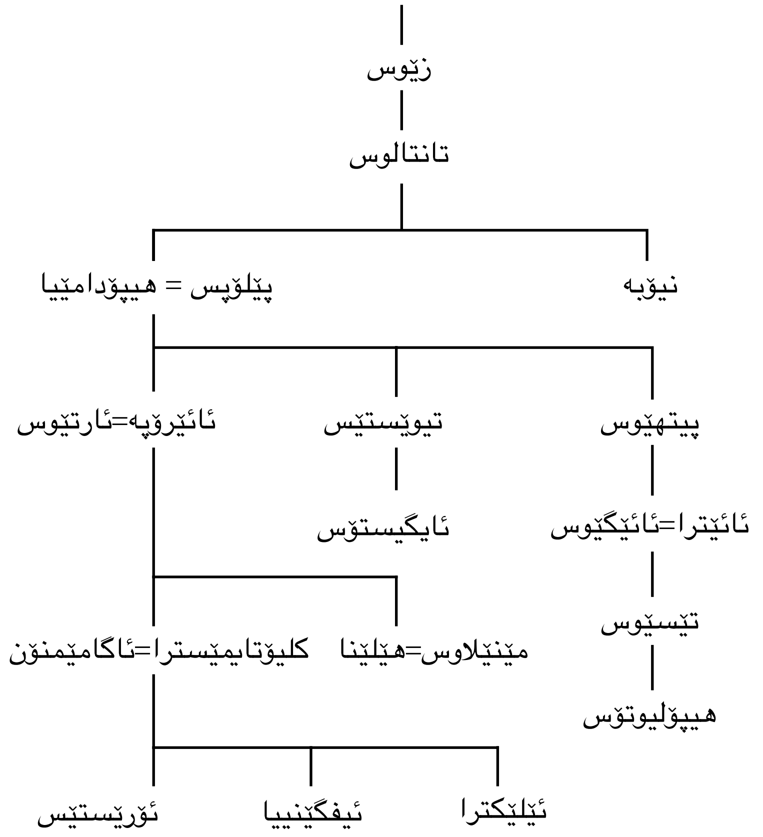

ئۆرێستیێیا

بەشی یەکەم

ئاگامێمون

کەسەکان

ئاگامێمنون، پاشای ئارگۆس

کلیۆتایمێسترا: ژنی ئاگامێمنون

ئایگیستۆس: ئامۆزای ئاگامێمنون

کاساندرا: کچی پادشای پریامۆس

پەیامهێن

پاسەوان

کۆڕی پیرەکانی ئارگۆس

کارەکەران، پاسەوان و دەرگاوان و کەسانی تریش

(له پشتــەوەی شـانۆوە، قـەڵای پادشـای ئـەتریدەکـان لە ئـارگـۆس، لە گـۆڕەپانی بـەردەمی مـاڵەکـەدا قـوربـانیگە و پەیکەری خـواوەندان. پاسەوانێک لە سەربان ڕاکشاوە. شەوە.)

پاسەوان:

ئۆف خواوەندان، ئەم ڕەنج و کۆششە کەی دواییی دێت!

سـاڵێک دەبێت، لێرە، وەک سـەگ، دەمـەوڕوو، لە سـەربانی قـەڵای ئارتێوس، لێی کەوتووم و پاسـەوانی دەکـەم. ئەسـتێرەکان؛ ئەو مـیرە درەوشـاوانەی ئاسـمـان، کە تیـشکە جـوانەکـانیـان هەم سەرمای زستان و هەم گەرمای هاوینمان بۆ دەهێنن، دەناسم و بینیـومن، زۆرجـار بینیـومن، لە دەوری شـتی شـەوانە کـۆ بوونەتەوە.

هەمیشـە هەر چاو لە ڕێی هەمـان نیشـانم و بەدوایدا دەگەڕێم، ئەو نیشانی ئاگرەی کە پەیامی سـەرکەوتن و خۆبەدەستەوەدانی "ترۆیا"مان بۆ دەهـێنێت، ئەوەی کـە ڕۆحی هـەر پیـاوێکی نەبەرد و هەر ژنێکی لێبڕاو هەمیشە بە ئاواتی دەخوازێت.

ئاخ، هـەرگیز خـەونێک لە خێوەتەکەم، کە بە شـەونم داپۆشراوە و شـەو و تاریکی دەوریان داوە، نـزیک نابێـتـەوە، سـووکـەخـەو لە

تەختی نووستنەکەمەوە دوورە و تەنیا ترسی خەونێکی قورس، کە پێڵووەکانی هەڵناپەن، نزیک. ئەگەر بشمەوێت گۆرانییەک بچڕم و خەوی قورسی نێو چاوانم بەو بڕەوێتەوە، ئەوسا هەر بە تەنیا دەبێت بە ناڵە و گرین بەسەر ئەم ماڵەدا کە چیی تر یاسا و ڕێسای ڕۆژانی ڕابردوو تێیدا فەرمانڕەوا نییە.

ئاخ، خۆزگە کڵپەی شادیی شەو، بانگی کۆتاییهاتنی دەردەسەرییە قورسەکانی دەدا و بۆ دوایین جار دەبڕانەوە!

(پشوو.)

(ئاگرێک لە ئاسۆوە کڵپە دەکات و سەر چیاکان ڕووناک دەکاتەوە. پاسەوان سەر بەرز دەکاتەوە.)

سڵاوت لێ بێت ئاگر، کە لە تاریکیی شەودا ڕووناکیی ڕۆژ دەهێنیت و هەواڵی هەڵپەرکێ و گۆرانیت بۆ خەڵکی ئارگۆس پێیە، – تا ئاهەنگی سەرکەوتنی خۆیان بگێڕن.

(لە جێی خۆی بەرز دەبێتەوە.)

با گڕت بێت و کڵپەت دنیا ڕووناک بکاتەوە!

ئێستا دەچم هەواڵی تەواو بۆ ژنی ئاگامێمنون دەبەم، تا هەڵسێت و بە دەنگێکی بەرز لە هۆڵی قەڵادا پێشوازیی لەو کڵپەی ئاگرە بکات، کاتێک "ترۆیا" گیراوە و پەیمانی بەکڵپەی ئەو ئاگرە ئەم بانگەمان پێ ڕادەگەیەنێت.

(نەختێک سەما دەکات.)

منیش وەک یەکەم کەس ئارەزووی سەما دەکەم، نەردی بەختی سەروەرەکەم نەردی هات و نەهاتی منیشە و بەم خزمەتی

پاسـەوانیـیـەم سێ جـاران شـەشم هێناوە. هەر ئەوەندە بەم دەسـتـانـەی خـۆم دەسـتـی سـەروەرەکـەمم بگرتایە، دوای گەڕانەوەی!

بەڵام بێدەنگ! چیی تر نا: زمانم بەستراوە.

ئەگەر دیوارەکانی قەڵای پاشام بیانتوانیایە بدوێن...

چونکە بۆ ئەوانەی دەزانن، وشەکانم مانایەکیان هەیە و

بۆ ئەوانی تریش هیـچم بە بیـردا نایەتەوە و زمـانم بەستـراو و لاڵ.

(پاسـەوان بە پلیکانەیەکدا، کە لە بانەوە بەرەو نێو قەڵا دەبێتەوە و لە بینەرانەوە دیار نییە، دەڕواتە خـوارەوە. دەستوپێوەندان لە قـەڵا دێنە دەرەوە و لە قـوربانیگەکـان ئاگـر دەکـەنەوە و ڕۆن و بخـور دەکەن بە قـوربانی. کۆرس لەلایەکەوە دێن و لەسـەر شـانۆ ڕیز دەبن: پیـرەمـێردن، دارئاسـایان بە دەسـتـەوەیە و کـالانی شمشێریان بە کەمەردا شۆڕ بووەتەوە.)

سەرۆکی کۆرس:

ئێستا دە سـاڵی تەواوە، ئاگامێمنون و شـا مێلێناوۆس؛ – ئەو دوو ئاتریدە سـەرفـرازە، ئەو دوو دوژمـنە گـەورەیەی پریامـۆس، ئەوانەی زێوس یەکی خسـتوون، بە دوو دارئاسا و دوو تاجەوە، دوای کـۆکـردنـەوەی کـەشـتـیگەلێک لە هەزار کـەشـتـی و بە جەنگاوەرە پڕچەکەکانیانەوە، چوون بۆ جەنگ و –

هاواری تووڕەییـان لە هەموو لایەکەوە دەنگ دەداتەوە – و گوێ کەڕ دەکات

وەک چۆن سیسارکان، کاتێک لانەی نێو چیاکانیان چۆڵ و تالآن دەکرێن، لە نیگەرانی و دڵەڕاوکێدا دەقیژێن، بە دەوری یەکتردا هەڵقە دەبەستن، باڵەکانیان لە زەریای ئاسماندا وەک سەوڵ دەگەڕێن و ڕەنجیان دوای ئەو هەموو چاودێری و ئاگالێبوونەوەی بەچکەکانیان لە هێلانەکانیاندا بە با چووە.

بەڵام لە سەرەوە، لە بەرزاییەکاندا، خواوەندێک، کە لەوانەیە "ئەپۆلۆ"، "پان" یا "زێوس" بێت، دەنگی دەستوپێوەندەکانی خۆی دەبیستێت و لە کۆتاییدا بەرەو خواوەندی تۆڵەسەندنەوەی گوناهباران دەیاننێرێت.

هەر بەو جۆرەش خواوەندی گەورە؛ زێوس،

کە یاسای پیرۆزی میوانداریتی دەپارێزێت، دوو شای ئەتریدەکانی،

بەرەو "پاریس" نارد، لە پێناوی ژنە ناپاکیزەکاندا،

ئەو ژنانەی چەند مێردێکیان هەیە.

بەرەو ئەوێ، کە پیاوەکانی ئارگۆس و ئیلیۆن، بە ڕۆژان و سالآن، بە یەکدا دەهاتن و زۆرانبازییان دەکرد، لەوێدا دەست و پێیان دەتەزی و سڕ دەبوون، دەکەوتنە سەر چۆکان، ڕمەکانیان لە شەڕدا بە هەموو لایەکدا پەرش و بڵاو دەبوونەوە.

جەنگ لەو کاتەدا هەر چۆنێک بووبێت، بووە و-

چارەنووسیش بڕیارلەسەردراو، هەر ئەوەش ڕوو دەدات،

کە هەرگیز خواستی تووڕەیی چارەنووس، نە بە کردنی خواردنەوە بە قوربانی و نە بە بخور و نە بە دیاری و بەخششی

به خوێن پیرۆزکراو
نەرم ناکرێت.
بەڵام ئێمەی پیرەمێردان، بە خۆمان و لەشە شکستۆک و ماندووەکانمانەوە،
هیچ گرینگییەکمان پێ نەدرا و کاتێک لەشکر بە ڕێ کەوت لێرە بەجێ هێڵراین.
هێزی منداڵانەی خۆمان بە دارئاساکانی دەستمان ڕاگرتبوو،
چونکە ئەو هێزی ژیانەی لەنێو سنگی منداڵدا دەگەڕێت،
وەک هیی پیرێک کز و لاوازە و
لەوێدا جێیەک بۆ خواوەندی جەنگ نییە.
پیاوێک کە تەمەن باری گران کردبێت، درەختێکی سیس و وشکهەڵاتووە.
بە سێ قاچان و لنگاولنگ-
وەک منداڵێک بە خنەخن،
وەک خەونێکی سەرگەردان، دەگەڕێت و
بەڕێ دەکەوێت-

کلیۆتایمێسترا، گوێ بگرە!
شاژنی ئێمە؛ کچی تیونداریۆس، بڵێ!
چیت دەوێت؟ چی تازەت بیستووە؟
چ پەیامێکە وات لێ دەکات کە ئەو هەموو قوربانییە
بە دەوری شارەکەماندا بنێریت؟

ئەو هەموو قوربانییە زۆرە؟
لەسەر هەر قوربانیگەیەک ئاگری قوربانییەک دەگرێت،
بۆ هەموو ئەو خواوەندانەی شارەکەمان دەپارێزن،
ئەو خواوەندانەی دەمێکە لە بەرزاییەکان و لەژێر زەمیندان،
بۆ نەوەکانی ئاسمان و بۆ ئەوانەش کە لە گۆڕەپانەکاندا
تاجیان لەسەر دەنرێت.
لە هەموو لایەکەوە ئاگردانی کڵپەسەندووی
بە ڕۆنی پیرۆز پارێزراو، ڕوو لە ئاسمانن،
نەرم و بۆنخۆش بەو بۆن و بەرامانەی لە ژوورە پادشاییەکانەوە
هێنراون.

چی دەتوانیت، چیت پێ باشە، ئەوەمان بۆ بگێڕەوە!
ببە بە فریادڕەسی ڕۆحی خواوەندەکانمان کە جارجار لە
پشێویدا دەترسێن و جارناجارێکیش بە تیشکی ئاگری
قوربانییەکان گڕیان گرتووە و
بە هیوایەک کە تازە بەئاگا هێنراوەتەوە ترسمان لێ
دەرەوێنێتەوە،
ئەو ترسە بێ پایانەی، قرتەقرت، لە دڵە بە خەفەت
بارکراوەکەمان دەخوات.

کۆرس:

بڕگەی شیعری

هێشتا مافی خۆمانە ستایشی ئەو نیشانەی بەختەوەرییانە
بکەین و

گۆرانییان پێدا هەڵبڵێین کە پاڵەوانان لە مەیدانی جەنگدا پێڕەویان کردن،
هێشتا تەمەنی لەسەر یەک کەڵەکەکراومان، خۆشی و جوانیی ئەو گۆرانییە هەڵدەمژێت، کە بەخشندەیی و بەزەییی خواوەندەکانی بەسەردا باریوە.
هەردوو پاشای ئێلاس، کە بە خواستی تەبا و بەهێزەوە، پێشڕەویی لەشکرەکەی خۆیان کرد، ئەو لەشکرەی کە بە تەنیا لە گەنجان پێکهاتبوو،
ئەمجا بەرەو دیوارەکانی ئیلیۆن بە ڕێ کەوتن،
بەڕێ کەوتن و ڕمەکانیان بە دەستی تۆڵەستێن ڕادەوەشێنران و لە دەمەدەمی ماڵئاواییدا دڵیان بۆ سەرکەوتن لێی دەدا و سەرکەوتنیان دەبینی.
هەردوو پاشای ئاسمان، دوو هەڵۆ، یەکێکیان ڕەش و
ئەوی تریان ئاماڵزەرد، لە دەستەڕاستەوە، دەست بە ڕمەوە،
لە پاڵ قەڵاوە دەرکەوتن،
بە جوانی دەبینران و
کەروێشکێکی ئاوسی هەناسەسوار و هەڵاتوویان
لەتوپەت کرد و هێز و تینی ژیانی ئەویان خوارد–
با دەممان سکاڵا بکەن سکاڵا، سکاڵا بکەن!
بەڵام با سەرکەوتن بۆ چاکە بێت!

هاوبڕگەی شیعری

پێشبینیکەری لەشکر سەروەرەکانی بینی، ئەو ئەتریدانەی

شانازی به خۆیانەوە دەکەن، لە یەکتر نەدەچوون، سەروڕووی ئەمیان جۆرێک و هی ئەوی تریان جۆرێکی تر، هەڵۆ جەنگاوەرەکانی بینی و نیشانەکەشی هەڵهێنا و بەم جۆرەش لێکی دایەوە:

"ڕۆژێک دێت هێرش بۆ قەڵای پریامۆس بکرێت و چارەنووس بەوپەڕی هێزەوە هەرچی گەلەگیانەوەر و کەلوپەلێک خەڵکەکەی لەودیو دیوارەکانیەوە کۆیان کردوونەتەوە لەگەڵ خۆیدا ڕابماڵێت، هەر ئەوەندە هەوری تووڕەیی ڕەشی خواوەندەکان هێزی لەشکرەکەمان دانەپۆشێت، ئەو هێزەی بۆ ئەوە کۆ کراوەتەوە لغاوی ئاسنینی خۆی لە ترۆیا ببەستێت.

ئارتێمیس ڕقی لە سەگە باڵدارەکانی باوکی دەبێتەوە

چونکە بەدەم ترس و لەرزەوە ئەو قوربانییانەیان لێستووەتەوە

کە هێشتا بەچکەکانی لە سکیدا بوون.

خاتوونیش ڕقی لە زمانی خوێناوی هەڵۆکان دەبێتەوە.-

دەمی ئێمە سکاڵا بکەن سکاڵا، سکاڵا بکەن!

بەڵام با چاکە سەر بکەوێت!

پاشبڕگەی شیعری

ژنە خواوەندە جوانەکە،

ئەو ژنە خواوەندەی لەگەڵ بەچکەشێران نەرم و نیانە،

ئەو شەپاڵانەی بە یاریکردنەوە خەریکن،

ئەو ژنە خواوەندەی دڵی بە بەچکەی شیرەخۆرەی

گیانەوەری دارستان و بێشە و هەردان دەسووتێت،

بانگمان دەکات؛ بۆ ئەوەی خەبەرەکەی بۆ لێک بدەینەوە:
نیشانەکانی کەچ و خراپ نەبوون، بەڵام ترسهێنیش بوون.
یارمەتیمان بدە ئەپۆڵۆن
بۆ ئەوەی خوشکەکەت بە با ترسناکەکانی
ڕێ لە کەشتیگەل و گەشتەکەمان نەگرێت،
دیسان داوای قوربانییەکی قێزەون؛
داوای هەڵسانەوەی شەڕی نێوانمان، دەکات،
ئەو بەندی خوێنە دەپسێنێت کە پێکەوەی بەستووین.
ئەوساش کە ڕق و کینە، تۆقێنەر و سەرسەخت،
دەستی بەسەر لەشکردا گرت،
داوای تۆڵەسەندنەوەی ژیانی کچێکی دەکرد."
کلاشاس ئاوها خەبەری ماڵئاوایی لێک دایەوە:
ماڵی فەرمانڕەوا بەختەوەر دەبێت، بەڵام کارەسات
یەک لە دوای یەک
هەڕەشەی لێ دەکات.-
لەبەر ئەوە
سکاڵا بکەن سکاڵا، پڕ بە دەم سکاڵا بکەن!
بەڵام با سەرکەوتن بۆ چاکە بێت!

بڕگەی شیعریی یەکەم:

زێوس - ئەو هەر کەسێک دەبێت با ببێت-
بەم ناوە بە ئاگا دێتەوە و گوێڕایەڵ دەبێت،

بۆیە ئێمەش بانگی ئەو دەکەین.
کە بیرمان لە هەموو شت کردووەتەوە و،
هەموو شتێکیشمان هەڵسەنگاندووە،
بێجگە لەو کەسی ترمان نەدۆزیوەتەوە.
هەر ئەویشە کە قورساییی بیر و بۆچوونە لووتبەرزەکان
لەسەر دڵمان هەڵدەگرێت.

هاوبڕگەی شیعریی یەکەم:

خواوەندی گەورەی سەردەمە دێرینەکان،
خواوەندی بەدەستەڵات، ئەو خواوەندەی بە سەرکەوتنەکانی خۆیەوە دەنازێت، ماوەیەکی تر ناویشی بە تەواوی لە بیر خەڵک دەچێتەوە.
تەنانەت ئەوەش کە پاشان هات و مەرگ و بەرەنگاریکەرە لە خۆی بەدەسەڵاتترەکەی دۆزییەوە.
ئەگەر تۆ ستایشی زێوس و سەرکەوتنەکەی بکەیت
تاجە گوڵینەی حیکمەت دەبەیتەوە.

بڕگەی شیعریی دووەم:

ڕێگای دانایی پێشان داوین.
پەیامی سەختی یاسای داناوە:
بۆ ئەوەی فێر بیت، دەبێت ئازار بچێژیت.
شەو ئارامی بە دڵ نابەخشێت.
برینی یادەوەری هەمیشە خوێنی لێ دەچۆڕێت،
ئەو دەستە یەزدانییەی جڵەوی دنیای گرتووە

بەخشندەیە، بەڵام ڕەق و توند.

هاوبڕگەی شیعریی دووەم:

کە سەرداری لەشکرەکە
خۆی لەبەر بای چارەنووس و
قسەکانی پێشبینیکەردا چەماندەوە.
ئیتر کەشتیگەل نەیتوانی بە ڕێ بکەوێت و
خەڵکیش لە برساندا دەکەوتن،
لە چاوەڕوانیدا بێزار بوون،
ڕێک لە بەردەمی ''چالکیس''دا
لەسەر کەناری ''ئاولیس''
لەوێ کە شەپۆلی کەفچڕێن گرمەی دێت.

بڕگەی شیعریی سێیەم:

زریانە ''تراکی''یەکان لە ''ستریمۆن''ەوە
ڕێیان لە کەشتییەکانیان گرت،
خراپیش لەنگەریان تێکچووبوو،
مێزی کەشتی و پەت و گوریسەکانی دەڕنیەوە.
ئەوانەی لەسەر کەشتیش بوون
لە برساندا سەرگەردان بوون و
پەرێشان لەسەر کەنارەکە لێی کەوتن.
کات دەڕۆیشت.
گوڵی لەشکرەکەی ''ئارگۆس'' سیس دەبوو.

هەر ئەوساش پێشبینیکەر ناوی ''ئارتێمیس''ی هێنا،
لە دژی زریانەکەش ناوی شتێکی تاڵ و ناپەسندی هێنا.
ئیتر ئەتریدەکان دارئاساکانی دەستیان فڕێ دا و
دەستیان کرد بە گریان.

هاوبڕگەی شیعریی سێیەم:

ئاگامێمنون؛ پیرترینی سەروەرەکان،
دەنگی بەرز کردەوە:
''چارەنووسی من قورسە و
نامەوێت دوای پەیامی ئەو کەسە بکەوم کە داهاتوو دەخوێنێتەوە.
قورسە ئەگەر ناچار بکرێم
کچەکەم بکەم بە قوربانی،
شادیی ماڵەکەم:
خوێنی خامایەک، کە بە دەستی باوکی خۆی ڕێژراوە!
بەڵام ئاخۆ دەتوانم بەترسەوە خیانەت لە کەشتیگەل و لە گەلەکەم بکەم!
سەرپاکی لەشکرەکەم داوای ئەو قوربانییە دەکات کە دەتوانێت زریانەکان ئارام بکاتەوە و-
دەکرێت نکووڵیی ئەمەی لێ بکەین؟
دەبا ئێستا بەختەوەری بێت و هەڵبژاردەی من بسەلمێنێت.''

بڕگەی شیعریی چوارەم:

کە ئەستۆی لەژێر کەڵەمەی چارەنووسدا نووشتانەوە،

ڕۆحی ڕەقوتەق بوو، پڕ بوو لە بەخۆوەنازین، خوانەناس و
ڕەق و پێداگر لەسەر ئەو بڕیارەی بوێرێت هەموو شتێک بکات.
سەرلێشێوانێکی کوێرانە، ڕەگوڕیشەی هەر خراپەیەک،
بە ئامۆژگاریی نابەجێ و ناشیرین بنەماڵەکەمان دەجووڵێنێت.
ئەو بە خوێنی کچەکەی خۆی سەرکەوتنی جەنگ و
تۆڵەسەندنەوەی کڕی، لە پێناوی ژنی پێشووی کەسێکی تر و
گەشتی سەرکەوتووانەی کەشتیگەلەکەیدا.

هاوبڕگەی شیعریی چوارەم:

تکا و پاڕانەوەی شیرین و هاواری کچە لە باوکی،
کاری لە کۆڕی جەنگاوەران نەکرد،
جەنگاوەرانی تەیار و ئامادەی جەنگ.
بەڵام کە ئەو لە خواوەندەکان پاڕایەوە،
خواوەند دەستی بۆ درێژ کرد و
کچ بەرز کرایەوە و وەک کاریلەیەک
لەسەر بەردی قوربانی دانرا و
ئەویش بە بالاپۆشە درێژەکەی خۆی داپۆشی.
دەستێک، قورس و ڕەق، کەوتە سەر دەمە جوانەکەی و بێدەنگی کرد،
تا نەتوانێت لە نیگەرانیدا نەفرەت لە ماڵی باوکی بکات.

بڕگەی شیعریی پێنجەم:

بالاپۆشە زافەرانییەکە

خزی و کەوتە سەر زەوییەکە.
نیگا بێدەنگەکەی چاو
جەلادەکانی بینی و
داوای بەزەیی کرد.
دیمەنێکی جوان
کە بە زمانی بێدەنگی دەدوا–
ئەو کچەی لەپاڵ مێزی دەوڵەمەندی ماڵدا
بە دەنگێکی کچانەی شیرین و شەرمن
بۆ ئەوپەڕی ئاسوودەیی باوکێکی خۆشەویست
زۆرجار لە ڕۆژانی ڕابردوودا گۆرانی و
سرووودی شادیی خۆی بۆ ستایشی خواوەند دەچڕی.

هاوبڕگەی شیعریی پێنجەم:

پاشان هەرچییەک ڕووی دا و
هەرچییەکمان بینی، باسیان ناکەین.
پێشبینی ئەو کەسەش کە داهاتووی دەخوێندەوە
بە ڕاست دەرچوو.
حیکمەت تەنیا لە ڕێی ئازارچێشتنەوە بە دەست دەهێنرێت.
ئەوەی کە دەبێت ڕوو بدات،
کاتێک ئاشکرا دەبێت؛
کە ڕوو دەدات.
لەگەڵ بوولێڵی بەیاندا دەدرەوشێتەوە.

بەڵام پرسەی پێشوەخت کەڵکی چی دەگرێت.
با بەختەوەری مل بۆ دەنگی ئەو کچە کەچ بکات،
ئەو کچەی شاژنی ئێمەیە، ئەوەی لە هەموو کەس لە ئێمەوە نزیکترە و
تاکە پشتوپەنا و قەڵغانی ''ئارگۆس''ـە.
(کلیۆتایمێسترا لە دەروازەی قەڵاوە دەردەکەوێت. بەیانییە.)

سەرۆکی کۆرس:

بە ڕێزەوە لێت نزیک دەکەومەوە خاوەن شکۆ،
ئۆو کلیۆتایمێسترا، ژنی پادشایەک، کاتێک کورسیی فەرمانڕەوایی
چۆڵە، شایانی خۆیەتی و هەر لە خۆی دێت ستایش بکرێت.
ئەوە پەیامی شادییە؟ ئاخۆ ئەوە هەر بە تەنیا هیوایەکە
کە قوربانییەکان گڕ دەدرێن؟
بە خۆشییەوە گوێم لە وەڵامێک بوو،
بەڵام بێدەنگیش بیت
لە ڕێزم کەم نابێتەوە.

کلیۆتایمێسترا:

با منداڵ لە دایکی بچێت،
بەیان پەیامی سەرکەوتنی خۆشی شەومان بۆ بهێنێت.
ئۆو ئاسوودەیی، ئۆو بەختەوەریی چاوەڕواننەکراو!
گوێ بگرە! لەشکری ''ئارگۆس'' پەلاماری ''ئیلیۆن''ی داوە!

سەرۆکی کۆرس:

ئەوە چی دەڵێیت؟ باش گوێم لێ نەبوو.

کلیۆتایمێسترا:

کە "ئیلیۆن" هیی خۆمانە. تێناگەیت؟

سەرۆکی کۆرس:

چاوم بە فرمێسکی شادی تەڕ دەبێت.

کلیۆتایمێسترا:

ئەوە شاهیدێکی چاکە بۆ هەست و نەستێکی ڕاست.

سەرۆکی کۆرس:

بەڵام بۆ ئەمە، بەڵگەی تەواوت هەیە؟

کلیۆتایمێسترا:

بێگومان، ئەگەر خواوەندێک فریوی نەدابێتم.

سەرۆکی کۆرس:

باوەڕی تەواوت بە دیمەنی هەڵخەڵەتێنی خەون هەیە؟

کلیۆتایمێسترا:

گومان لە هەموو شت دەکەم کە هەستی بە خەون قورسبوو دەیبینێت.

سەرۆکی کۆرس:

هەر تەنیا بە بەندوباوێک برسێتیی خۆتت ئارام کردەوە؟

کلیۆتایمێسترا:

وەک ئەوەی منداڵێک بم گاڵتەم پێ دەکەیت.

سەرۆکی کۆرس:

لە کەیەوە پەلاماری شارەکە دراوە؟

کلیۆتایمێسترا:

ئەمشەو، ئەو شەوەی ئەمڕۆی لێ لەدایک بووە.

سەرۆکی کۆرس:

کێ هێندە خێرا ئەم پەیامەی گەیاندووە؟

کلیۆتایمێسترا:

''هێفایستۆس''؛ خواوەندی ئاگر. لە کێوی ''ئیدا''وە
بڵێسەی ئاگری نارد و پاشان ئاگر کڵپەی سەند و
بڵێسە دوای بڵێسە، لەم لووتکەوە بۆ ئەو لووتکە، فڕی.
سەرەتا لە ''ئیدا''وە بۆ کێوی ''هێرمێس'' لە ''لێمنۆس''،
دوای ئەوانیش ''ئاسۆس'' کە خۆشەویستی ''زێوس''ـە،
پڕی کرد بەو مەشخەڵە گەورەیەدا و بەرەو قووڵاییی ئاسمان،
وەک پردێک لە ئاگر، بەسەر زەریادا، هەڵی دا،
وەک ئەوەی یاریی بکات، بەو شێوەیە خۆری شەوێک و
پەیامی خۆی وەک درەوشانەوەیەکی زێڕین
بەرەو لووتکەی ''ماکیستۆس'' نارد.
لێرە پاسەوان نەنووستبوو، هەر زوو بەسەر گێژەنەکانی
''ئێوریپۆس''دا ئەوانەی ئاگادار کردەوە کە لەوێ، زۆر دوور
لێرەوە،
تەماشای ''مێساپیۆن''یان دەکرد و زانیارییان کۆ دەکردەوە،

ئاگرێکی گەورە لە چڵوچێوی کەڵەکەکراو و وشکەوەبووی بەر خۆرەتاویش وەڵامی دانەوە و کڵپەی ئاگری بەرەوپێش نارد.

بەڵام کڵپەی ئاگر بێ تین بووبوو – نەخێر، بە هێزێکی تازە لەدایکبووەوە

زەنگی ئاگر وەک ڕووبارێک لە تریفەی مانگ

تا "کیسایرۆن" بەسەر سەرزەمینی "ئاسۆپۆس"دا هەڵی کرد و لەوێ ئەو پیاوەی خەبەر کردەوە کە پاسەوانی دەکرد.

ئەویش پەیامی لەدوورەوەهاتووی ئەو ئاگرەی وەرگرت و

بۆ ئاگادارکردنەوەی خەڵک ئاگرێکی زۆر لەو گەورەتری کردەوە.

ئاوی "گۆرگۆپیس"یش گڕ و ڕووناکیی ئاگری لەگەڵ خۆیدا

بە لای بەرزاییەکانی "ئایگیپلانکتۆس" برد و فەرمانی بەسەردا کرد

کە هیچ ئارامی و پشوویەک بە ئاگر ڕەوا نەبینێت.

هەر لەوێش، لەسەر کێوەکە، ئاگرێکی زۆر گەورە کرایەوە.

ئەمجا لە هەموو لایەکەوە بەرەو ئاسمان کڵپەی سەند و

سەرلەبەری ئەو گاشەبەردانەی ڕووناک کردەوە کە بەسەر شەپۆلەکانی

"سارۆنگۆلفێنس"دا دەڕوانن.

ئەمجا ڕووناکیی ئاگر گەیشتە "ئاراخنایۆن"،

گەیشتە قەڵای "ئارگۆس" کە پاسەوانیی لێوە دەکرێت و لەوێشەوە

– نەوەیەکی ڕاستەقینەی ئاگری "ئیدا"–

گەیشتە دوائامانجی خۆی، کە لووتکەی قەڵای "ئارتێوس"ـە.
ئاوها پێشبڕکێی مەشخەڵەکەی من کە دەبوو نەکوژێتەوە و
بە زووترین کاتیش بگاتە جێ، کۆتایی پێ هات؛
ئاگر دەستاودەست و بەبێ وەستان گەیشتە جێ و
یەکەم پیاو و دواسەرکەوتنمان بردیانەوە.
ها ئەوە بەڵگەیەک کە دڵت دەیخوازێت،
ئەو پەیامەی کە مێردەکەم لە "ئیلیۆن"ەوە ناردوویەتی.

سەرۆکی کۆرس:

نەختێکی تر سوپاس و پێزانینی خۆم بە خواوەندان دەگەیەنم.
بەڵام جارێکی تریش دەمەوێت گوێ بۆ سەرلەبەری قسەکانت بگرم و
تووشی سەرسوورمانم بکەن.

کلیۆتایمێسترا:

ئەمڕۆ "هێلاس" لێرە، لە "ئیلیۆن" ڕاوەستاوە!
پێم وا بێت، لەوێ، ئەو سندووقانەی نابن بە یەک، دەزرنگێنەوە.
سرکە و ڕۆن بکەرە یەک دەفرەوە:
بە جیا دەڕۆن و تێکەڵ نابن.
دەنگی سەرکەوتوویش لە دەنگی بەزیو ناچێت و
چارەنووسیشیان هەروەها.
هەندێکیان خۆیان بە لاشەی مردووی ژنەکانیان
یا براکانیانەوە هەڵواسیوە، لەوێشدا منداڵێکی بچووک

له تەنیشت لەشی باوکێکی پیرەوە دەبینرێت و
ئەو دەمەش کە دەناڵێنێت و هاوار دەکات،
ئێستا دەمی کۆیلەیەکە.
بەڵام برسێتی، کە پشێویی شەڕی ئەمشەو بە ئاگای هێناوە،
ئەوانی تر لە دەوری بەرچایی کۆ بوونەتەوە و
وەک شارێکی خۆگر دەتوانێت بانگهێشتی
ئەو سەروەرە بکات کە سەرکەوتنی بە دەست هێناوە–
بەپێی نەخش و پلان و فەرمانێک نا، نەخێر، وەک ڕێککەوت،
لە ماڵە "ترۆیانییەکان" دامەزراون و جێی خۆیان کردووەتەوە.
تەڕی و تووشی ژیانی مەیدانی جەنگیش بە سەر چووە؛
ئێستا شەوێکی خۆش و ئارام، خەوێکی خۆشیش، چاوەڕێیان دەکات،
ئەگەرچی بۆ چاودێریی هیچ پاسەوانێکیان دانەناوە.
بە تەنیا جەنگاوەرەکانی ئێمەن ڕێز لە خواوەندەکانی وڵات و
ئەو شوێنە پیرۆزانە دەگرن کە لە شارێکی هەڵمەت بۆکراودا هەن،
ئەوەی کە خەڵکی زیندانی کردووە، نابێت خۆی زیندانی بکرێت.
دەبا پڕخۆریی چاوچنۆکی، لەشکر بەرەو دزینی شتی پیرۆز
هان نەدات: هێشتا لە نیوەڕێی پێشبڕکێ درێژەکەداین.
هێشتا تاوانی گوناهێکی لەو جۆرە، بەبێ ئەو خوێنەش
کە ڕژێنراوە، بە دەنگێکی بەرز هاواری تۆڵەسەندنەوە دەکات،

ئەگەرچی تۆڵەکردنەوە پەلەی نییە.
ئێستا گوێت لەوە گرتووە، من، منی ژن، دەیڵێت.
بەڵام با ئەوەی چاکە و بە هیچ شتێک ناشاردرێتەوە، سەر بکەوێت،
ئەوسا، لە ئاکامدا، بە ئامانجی بەختیاریی خۆم گەیشتووم.

سەرۆکی کۆرس:

قسەکانت، وەک قسەی پیاوێک، پڕ لە حیکمەتن.
ئێستا کە ئیتر گوێم لەو بەڵگەیەت بووە
کە دەبێت هەموومان پێوەی وابەستە بین
دەچم و قوربانییەکەی خۆم
بۆ خواوەندان دەهێنم.
ئەو ئاسوودەیییەی بە دەستم هێناوە،
شایانی ئەو ڕەنجەیە کە لە پێناویدا کێشاومە.
(کلیۆتایمێسترا دەڕواتە نێو قەڵاوە.)

سەرۆکی کۆرس:

ئۆهـ ''زێوس''، ئەی فەرمانڕەوای من! ئۆهـ شەوی پیرۆز،
چەند ڕازاوە بە سەرکەوتن دەدرەوشێیتەوە!
تۆ بە تۆڕی گەورەی کۆیلەیەتیی چروپرچێنراوی خۆت،
دەوروبەری بورج و گومبەزەکانی ''ئیلۆن''ت داپۆشی،
تا هیچ کەسێک،
چ پیاو و چ منداڵ،

نەتوانێت لە چارەنووسی خۆی ڕزگاری ببێت،
بەڵکو هەموویانت پێکەوە گرت.
پڕ بە دڵ ڕێز لەوەی لە خەمی پاراستنی مافی میواندایە
ڕێز لە ''زێوس'' دەگرم، کە ئەمەی بە جێ گەیاند،
کە بۆ ماوەیەک و بە چاکی ژێی کەوانەکەی
ڕووەو ''پاریس'' ڕاکێشابوو،
بە جۆرێک کە تیرەکەی لە بەردەمیدا نەکەوتەوە و
هێندەش بەرز بەسەر نیشانەکەدا نەیهاویشت،
تا بەرەو هەورەکان بڕوات.

کۆرس:

بڕگەی شیعریی یەکەم:

''زێوس'' دەستی وەشاند و
ئەوانەی لێیان درا دەتوانن شایەتیی ئەمە بدەن.
دەتوانرێت شوێنەواری خواست و دەستی خواوەند ببینرێت.
هێندەی پێوەندیی بە نەوە بەرزەکەی ئاسمانیشەوە هەبێت،
–چونکە ئەوان بەوە ناویان براوە– پیاوەکانی سەرزەوین،
هەرچییەک پیرۆزە دەیخەنە ژێر پێیانەوە.
ئاخۆ ئەم قسەیە کفرە!
ببینە، ئاخرێکەی حوکم بەسەر ئەوانەدا دەدرێت
کە دەوێرین بە کاری خوانەناسانە هەڵبستن،
حوکم بەسەر ئەوماڵەشدا دەدرێت،

کە بە شانازییەوە وەک گوڵ گەشاوەتەوە و
تا ئەوپەڕی خۆنواندن خۆی دەنوێنێت.
بژێوییەک کە سەررێژ نییە و لێیشی کەم نییە
دەبێت بەس بێت بۆ ئەو کەسەی
فێری دان بەخۆداگرتن بووە.
زێڕی کۆکراوەی نێو گەنجینەکان
ناتوانێت ئەو کەسە بپارێزێت
کە بە لەخۆباییبوون مەست بووە و
پەلاماری قوربانیگەی دادوەری دەدات.

هاوبڕگەی شیعریی یەکەم:

ئەو بە زۆری زۆردارەکی
بەرەو لەنێوچوون پەلکێش دەکرێت.
لەوێدا هیچ چارەیەک نییە و
کوێرانە لێی دراوە.
خراپە چیی تر ناتوانرێت بشاردرێتەوە،
بە شەوقێکی ترسناک و نەهامەتیهێن
بڵێسەی پڕ لە کارەساتی تاوان دەگرێت.
چۆن ڕەنگی زیوینی دراوێکی خراپ
کاڵ دەبێتەوە و لە دەست دەچێت؛
هێندە نابات ئەویش لە بەرچاوی دادوەرەکان ون دەکرێت.
هەوڵ و پلوپای ئەو وەک هیی منداڵێکن،

وەک مەلێک کە باڵەکانی بە خێرا لێک دەدا و
دەیەوێت نێچیر بگرێت.
ئەو ئابڕووی شارەکەی، ئابڕووی گەلەکەی، دەبات،
داوا و پاڕانەوەشی دڵی هیچ خواوەندێک نەرم ناکات،
بەڵام سزای ئەو کارەی پێی هەڵساوە وەردەگرێت.
بەو جۆرە بوو ''پاریس''
کاتێک هات بۆ لای کوڕەکەی ''ئاترێوس'' و
خاوەن زەویوزارەکان، بەو جۆرە بوو
کە تا سەر ئێسک ماڵی هاوڕێ خانەخوێکەی خۆی
سووک کرد و ژنەکەی؛
شاژنەکەی ئەوی،
دزی.

بڕگەی شیعریی دووەم:

بەخششی ماڵئاوایی ئەو ژنە ئەمە بوو،
تیژکردنی ڕمەکان، پڕکردنی کەشتییەکان و سکاڵای چەک.
لەنێوچوونیش ئەو جیازییە بوو کە ئەو
بەرەو ''ئیلیۆن''، لەگەڵ خۆیدا، هەڵیگرتبوو؛
بەدەم سەماوە لە دەروازە دەرکەوت و
ئەوەی کرد کە کەس نەیدەوێرا بیکات.
ئەوسا پێشبینیکەری چاوتیژی ماڵ سکاڵای کرد:
''حەیف بۆ قەڵای پادشایان و حەیف بۆ فەرمانڕەوای شایانەی!

بۆ تەختی نووستنی ڕاستەقینەی بەجێهێڵراو حەیف و
حەیف بۆ ئەو هەنگاوەی دۆستەکەی دوای کەوت!
مێردی ناوزڕاو و سووککراویش
لە بێدەنگییەکی پڕ لە دوودڵیدا ماوەتەوە،
بەبێ ئەوەی کفرێکی لە دەم بێتە دەر.
تاسەو ئارەزووی بۆ زەریا دەلەرزێت و
هێشتا هەر تارماییەک،
ژنە فەرمانڕەوای ماڵە.
جوانیی پەیکەرە مەڕمەڕییەکان
قێزیان لە دڵی پڕ لە ئازاری خۆیان دەبێتەوە.
نیگای چاو
کوێر و
ئارەزووی خۆشەویستیش دامرکاوەتەوە.

هاوبڕگەی شیعریی دووەم:

دیمەنی تاڵ و چاوڕفێنی خەون
تەنیا دڵدانەوەی پڕ ڕوو و
ئاسوودەییەکی هەڵخەڵەتێن دەبەخشن.
کاتێک پێی وایە باوەشی بە بەختەوەریدا کردووە
بینین باڵ دەگرێت و بەسەر بەرزاییەکانی خەوندا،
هەمان ڕێ کە لێوەی هات،
باڵ دەگرێت و لە دەستی هەڵدێت.

ئەو جۆرە ڕەنج و دڵتەنگییانە
میوانی بەر ئاگردانی ماڵە و
زۆر لەوەش خراپتر.
لە هەر ماڵێکی وڵاتدا،
کە سەروەرەکەی بە کەرەسەی جەنگەوە
لەگەڵ گرۆکانی "هێلاس"دا و
دوور لە وڵاتی باووباپیران
بە جێی هێشتووە
ئێستا خەمگینی سەروەرە–
چونکە دڕکگەلی بیرە قورسەکان
دڵ بریندار دەکەن
کە هەرگیز نەتوانێت سەوز بێتەوە.
یادەوەریی بەوەفا ئەو کەسە دەپارێزێت
کە لە زێدی خۆی دوور کەوتووەتەوە.
بەڵام چییە ئەوەی بۆ ماڵ دەگەڕێتەوە؟
تەنیا خۆڵەمێش و کەرەسەی جەنگ.

بڕگەی شیعریی سێیەم:

لە کاتێکەوە بۆ کاتێکی تر خۆی دەگۆڕێت، خواوەندی جەنگ.
تەرازووی نێوانگریی خۆی لە مەیدانی جەنگدا،
لەوێدا کە ڕمەکان چەپوڕاست بەر یەک دەکەون، دادەنێت.
لاشەی بەتورکەبێژراوی پاڵەوانەکانی، لە "ئیلۆن" کۆ دەکرێنەوە
و

خۆڵەمێشی لەئاگربەجێماویش، کە بە فرمێسک تەڕ بووە و قورس،
بەرەو ماڵ دەنێردرێتەوە.
بۆ هەر جەنگاوەرێک گۆزەیەک وەردەگرێت و،
لێوانلێو، لە خاکی لەپاش بەجێماوی هەر یەکێکیان، پڕی دەکات.
ستایش و سکاڵاش دەڵێن:
ئەمیان جەنگاوەرێکی چاک بوو،
ئەوی تریان بەشکۆوە لە شەڕدا کوژرا ـ
لە پێناوی ژنێکی نامۆدا.
بەو جۆرە بە دزییەوە بە گوێی یەکتردا دەچرپێنن و
تاڵی و گرژییەکی کپیش بەو نێوەدا دەگەڕێن،
بەرەو کوڕەکانی "ئارتێوس" و
ڕیزی تۆڵەسەندنەوەیان
دەڕۆن.
هەندێک لە هەڕەتی جوانییاندا
لە خاکی "ترۆیا"دا نێژران.
وڵاتی دوژمنان، لە خاکێکی بەزیودا،
ئەو کەسەی زیندانی کردووە
کە سەرکەوتنی بە دەست هێنا.

هاوبڕگەی شیعریی سێیەم:

دەنگی تووڕەیی وڵات قورس و

دوابڕیاری دادگای خەڵکیش بێبەزەیی.
ڕۆحمان لە نیگەرانیدا لە چاوەڕوانیی پەیامی تاریکیدایە،
پەیامی تاریکیش سەختە و تۆقێنەر.
چاوی خواوەندانیش، هەمیشە،
لەسەر ئەو کەسەیە کە خوێنێکی زۆری ڕشتووە و،
چاودێریی دەکات.
جارێک لە جاران،
کە ساڵان هاتن و ساڵان چوون،
شەیتانەکانی تۆڵەسەندنەوە،
بەو بەختەوەرییە دەگەن کە بەناهەق بە دەست هێنراوە.
ئەوەش کە جارێک لە جاران،
لەبەر نەتوانستی و بەهەڵەداچوون،
لە شەودا گلاوە،
هیچ شتێک بە هانایەوە نایەت و
ڕزگاری نابێت.
کە ئاوازەی ئەم دەنگۆیەش
بەرز بووەوە و گەیشتە تاقی ئاسمان،
نابووتی و لەناوچوون نزیکە و؛
برووسکەی خواوەند،
لە بەرزترین لووتکەی چیاکانەوە
بەسەر هەموو لایەکدا دەبارێت.

داوای چارەنووسێکی شەرمن دەکەین.
نامانەوێت شاران داگیر بکەین،
ناشمانەوێت لە ژێر بارێکی گرانی تردا
ژیانی کۆیلەیی بژین.

دوابڕگەی شیعری

(سێ لە ئەندامانی کۆرس، یەک لە دوای یەک:)

ئەندامی یەکەم:

پەیامی شادیی ئاگر، ئێستا،
بەپەلە، ماڵ بە ماڵ دەگەڕێت.
بەڵام ئایا ئەمە ڕاستە؟
ئایا ئەمە هەر بە تەنیا خەیاڵبڵاوییەکی خواوەندەکانە؟

ئەندامی دووەم:

هیچ کەس هێند منداڵانە نییە
کە ڕووبەڕووی تیشک و کڵپەی
پەیامە ئاگرێکی وا ببێتەوە و کاتێک بزانێت
پەیامێکی ساختەیە، نائومێد، دڵی لە لێدان نەکەوێت.
لەوێدا کە ژنان فەرمانڕەوان،
بە هاوار و قیژەی خۆشییەوە
پێشوازی لە دەنگوباسێکی نەسەلمێنراو،
دەکرێت.

ئەندامی سێیەم:

دڵی ژنێک خاکێکە و لەوێدا

هیوا بەسەر ڕێگا خێراکاندا دێت و دەچێت.
بەڵام قسەوباسێک کە لە دەمی ژن بەر دەبێتەوە
بە هەمان خێرایی کز دەبێت و
ئەنجامیش کپ و خامۆش.

سەرۆکی کۆرس:

هێندە نابات و بۆمان دەردەکەوێت کە ئاخۆ ڕیزی ئاگرەکان،
ئاخۆ زنجیرەی نەپچڕاوەی بڵێسەکان،
ڕاستییان وتووە یا تیشک و ڕووناکایی ئەوانیش
وەک چۆن خەونێکی خۆش فریومان دەدەن،
فریویان داوین.
لە تابگەوە پەیامهێنێک دەبینم بەپەلە بەرەو ئێرە دێت و
دارزەیتوون سێبەری لەسەر نێوچەوانی کردووە.
باڵاپۆشەکەی بە تۆز و پیسی داپۆشراوە،
دوو هاوڕێیش کە شاهیدی ئەوەن ئەو پەیامەی ئەو
لە دووکەڵی چڵوچێوی چیاکانەوە دەیهێنێت
بێدەنگ نییە، بەڵام ئەو وشانەی هاواری ستایشکردن
بەرزتر دەکەنەوە، یا هەروەها ـ
بەڵام نا، قێزم لەوە دەبێتەوە ناوی ئەوی تریان بهێنم.
با خۆشیی تازەتر بچنە سەر خۆشییەکانی پێشوو!
ئەوەش کە شتێکی تر بۆ شارەکەمان دەخوازێت
با ئەوە بدروێتەوە کە لە چەواشەیی خۆیدا چاندوویەتی.

(پەیامـهـێنێک بەپەلە دێتـە ژوورەوە، تۆز و پیسی جلوبەرگیـان داپۆشیوە.)

پەیامهێن:

''ئارگۆس''، ئەی خاکی باووباپیران! سلاوت لێ بێت.

ئەو دە شـــەو و ڕۆژەی لێـــرە نـەبووم، زۆر هـیـــوامـــیـــان تێک شکاندووە،

بەڵام یەکێکیان هاتە دی: من تەنانەت چاوەڕێی ئەوەش نەبووم،

جارێک لە جاران کە دەمرم، لەم خۆڵ و خاکەدا بنێژرێم.

سلاوت لێ بێت زێدی باووباپیران، سلاو لە تۆش، تیشکی خۆر،

لە تۆش ''زێوس''؛ فەرمانڕەوای ولات و لە تۆش ''ئەپۆڵۆن''،

کە تیرەکانت ئیتر ئاراستەی ئێمە ناکرێن!

تۆ لەسەر کەنارەکانی ''سکاماندرۆس'' دوژمنی ئێمە بوویت،

ئێستا، تۆ ئەی سەروەری ''پیوسۆس''، بوویت بەو دەسەڵاتەی

فریامان دەکەوێت و چاکمان دەکاتەوە.

گشت خواوەندانی شارەکەم بانگ دەکەم و

لەپێش هەمووشیانەوە ''هێرمێس''، ئەو خواوەندەی دەمپارێزێت،

ئەوەی بۆ خۆیشی پەیامهێنە و پەیامهێنەکان دەیپەرستن.

ئێوەش پاڵەوانان، باوکانی هەموومان، بە بەزەییەوە

پێشوازی لەو کەسانە بکەن، ئەگەرچی زۆریش نین،

کە لە دەست ڕمەکان ڕزگاریان بوو.

ئۆهـ کۆشکی پادشایەتی، ئۆهـ قوربانیگە و بورجەکان و

ئەو پەیکەرانەی لەوێدا هەن و تیـــــشکی خـــــۆر ڕووناکی کردوونەتەوە،

لە هەر جارێکی پێشوو زیاتر و دەمبەخەندەوە

پێشوازی لە گەڕانەوەی سەروەرەکەتان بکەن.

پادشا ''ئاگامێمنون'' لە تاریکیی شەوەوە،

ڕووناکیی ڕۆژ، بۆ هەمووتان دەهێنێت.

بە جۆرێک پێیدا هەڵبڵێن کە هەر لە خۆی بێت،

ئەو کە ''ترۆیا''ی ڕووخاند و خاکەکەی بە پاچی تۆڵەسەندنەوە

هەڵگێڕوداگێڕ کرد، ئەو پاچەی ''زێوس''ی تۆڵەستێن

دابوویە دەستی. هەرچی قوربانیگەیەک هەیە ڕمێنراوە،

هەرچی پەرستگایەک هەیە سووتێنراوە،

تەنانەت هێزی شینبوونەوەی زەوی و

دانەوێڵەی خەڵکیش، بنبڕ کراوە.

بارێکی وا گرانی خستووەتە سەر شانوملی ''ترۆیا''.

پادشایەک بەرەو ئێرە دێت، لێرە نزیک دەبێتەوە،

کوڕە گەورەی ''ئارتیۆس''، دەستەبژێری بەختەوەری و،

لە هەر کەسێکی زیندوو زیاتر شایانی پەرستن. ''پاریس'' ناتوانێت

نکووڵی لەوە بکات کە تۆڵەی کردەوەی ئەو کراوەتەوە.

بە دزی و ژنفڕاندن تاوانبار کرا و نێچیرەکەی لە دەست دەرهێنرا؛

ئەویش ماڵی باوان و خاکی باوباپیرانی خۆی وێران کرد.

نەوەکانیشی دوو هێندە باری گرانی
ئەو تاوانەیان کەوتە سەر شان و
دەبێت بیژمێرن.

سەرۆکی کۆرس:

بەخێر بێیت، پەیامهێنی لەشکر، دڵخۆشیش بە!

پەیامهێن:

دڵخۆشم و ئامادەم لە خۆشیدا بمرم.

سەرۆکی کۆرس:

کەواتە تاسە و ئارەزووت بۆ ماڵەوە هێند سەخت و هێند بەهێز بوو!

پەیامهێن:

خۆت دەیبینیت چاوم بە تەنیا بەو خۆشییە تەڕ بوون.

سەرۆکی کۆرس:

ئەم خەم و کوڵەش هەست پێ دەکەیت؟

پەیامهێن:

ئەوە چی دەڵێیت؟ ڕوونی بکەرەوە، مەبەستت چییە.

سەرۆکی کۆرس:

تۆ بیری ئێمەت کردووە و ئێمەش هیی تۆ.

پەیامهێن:

خاکیش هیی ئێمە، وەک چۆن ئێمە تاسە و ئارەزووی ئەومان کردووە!

سەرۆکی کۆرس:

زۆر کاتیش لە تاو ئازاری ڕۆح، بە توندی ئاخی هەڵکێشاوە.

پەیامهێن:

چ ترسێک بوو دەست و پێی ئێوەی بەستبوو؟

سەرۆکی کۆرس:

بێدەنگیی پێشوەخت، چارەسەری سکاڵا و خەمگینیم بوو.

پەیامهێن:

کێ بوو، کاتێک فەرمانڕەوامان لێرە نەبوو، دەیترساندن؟

سەرۆکی کۆرس:

منیش بە تەنیا وەک تۆ دەڵێم: دەمویست بمرم!

پەیامهێن:

دەی، بەو ئامانجە گەیشتین کە دەبوو پێی بگەین. بەڵام کات لەگەڵ خۆیدا، هەر بە تەنیا شتی باش نا، زۆر شتی خراپیش دەهێنێت.

هەر بە تەنیا نەوەکانی خواوەندن کە تا هەتاهەتایە خۆشی

لە ژیانێکی بێ ئێش و ئازار دەبینن.

باسی دەردەسەرییەکانی خۆمانم بۆ کردن!

کەشتیی پڕ و سیخناخ بە جێگای نووستنی شلوشەوێق و ڕەقوتەقەوە،

تێک ترنجان و بەسەر دەست و پێی یەکتردا کەوتن بە درێژایی ڕۆژ.

کاتێکیش زەریامان بە جێ هێشت و گەیشتینە سەر خاک لەو

خراپتر.
بنەوبارگەمان لەبن دیواری دوژمنانەوە خست و،
باران و ئاونگ و نەرمەشێی خاکیش بەربوونە گیانمان،
جلوبەرگیان تەڕ کردین، لەوێش کرم و خشۆکان
بە لەشماندا هەڵزنان.
ئەمجا زریانە زستانییەکان بە بەفرەوە لە "ئیدا"وە،
کە مەلەکانی ئاسمانیان بە مردوویی لەگەڵ خۆیاندا
بەردەدایەوەو،
دوای ئەویش هەوای گەرم و خنکێنەری هاوین،
لە گەرمەی وەک پشکۆ داگیرساوی نیوەڕۆدا،
کاتێک زەریا، لەگەڵ با و شەپۆلاندا، ئارام بووبووەوە!
بەڵام بۆ دەبێت سکاڵا بکەین؟ ڕەنج و دەردەسەری بڕانەوە،
تەنانەت بۆ ئەوانەش کە مردن و چیی تر
پێویستییان بەوە نییە خۆ بە زیندووبوونەوەوە خەریک بکەن.
بە دەردی ئێمە ناخوات و چ سوودێکی هەیە
ئەوانە بژمێرین کە کوژران، ئەوانەی کە مردن؟
ئەمە تەنیا ئێش و ئازاری نێو دڵ و دەروونمان بە ئاگا
دەهێنێتەوە.
من ئێستا ڕۆژێکی خۆش بە هەموو دڵتەنگییەکان دەبەخشم!
بۆ ئێمەش، ئەوانەی لەبەر لەشکر ماوینەتەوە،
دەستکەوتەکەمان بەرانبەر و قورستریشە،

لەو هەموو ڕەنج و دەردەسەرییەی کێشامانن.
دەتوانین شادی ببینین، خۆشی بنۆشین ــ
ئەی ئەوە نییە خۆری ئەمڕۆ
پەیامی سەرکەوتنی ئێمەی
بەسەر خاک و زەریادا هەڵگرتووە:
''لەشکری ''ئارگۆس''، ئەو لەشکرەی پەلاماری''ئیلۆن''ی داوە،
بۆ شوێنە پیرۆزەکانی خواوەندانی ''هێلگاس''
نێچیری سەرکەوتنی پڕ لە پیت و بەرەکەتی خۆی
هەڵواسیوە.''
ئەوەش کە گوێی لەمە دەبێت، ستایشی شارەکە و
سەروەرانی لەشکر دەکات و پەیمان بە ''زێوس'' دەداتەوە،
ئەو ''زێوس''ـەی سەرکەوتنی پێ بەخشین.
ئیتر چ قسەیەکی ترم نەماوە.

سەرۆکی کۆرس:

باوەڕم بە قسەکانت هەیە، هیچ کەس هێند پیر نییە
نەتوانێت پێشوازی لە پەیامێکی شادیهێن بکات.
ئاسوودەیی بۆ شاژن و ئەوانەی لە دەرباری ئەودان
لە هەموو شادییەک گەورەتر دەبێت، بەڵام تەنانەت منیش
بەختەوەرم.
(لەگەڵ ئەم دوا وشانەدا کلیۆتایمێسترا لە دەروازەکەوە
هاتووەتە دەرەوە.)

کلیۆتایمێسترا:

زۆر پێش ئێستا هاواری خۆشی و شاییی من دەنگی دایەوە،
کاتێک یەکەمین شنەبای شەو پەیامەکەی خۆی گەیاند،
کە ئیلیۆن پەلامار دراوە و وێران کراوە.
ئەوسا لە یەک کەس زیاتریش لۆمەیان کردم؟ "ئاگرێک
وات لێ دەکات باوەڕ بە فەوتان و لەنێوچوونی ترۆیا بهێنیت؟
دڵی ژنێک چەند ئاسان گڕی تێ بەر دەبێت!"
ئاوهایان دەوت و منیان وەک سەرلێشێواوێک دەبینی.
بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا ئاگری قوربانییەکانم کردەوە و،
لە دەوری "ئارگۆس"یش هاوار و قیژەی شادی و خۆشی،
ژنانە، بەرز بوونەوە، لە شوێنە پیرۆزەکانی شار و،
بەسەر ئاگری قوربانیگەشدا بەرامەیەکی بۆنخۆش ڕژێنرا.
خوازیاری هیچ وەڵامێکی زیاتر نیم لە تۆ:
هێندە نابات و هەموو شتێک لە دەمی سەروەرەکەی خۆمەوە دەبیستم.
ئێستاش پەلە دەکەم و هێندەی بتوانم شایی گەڕانەوەی
مێردەکەم؛ ئەوەی شایانی هەموو ڕێزلێگرتنێکە، ڕێک دەخەم.
هیچ ڕۆژێک هەیە هێندەی ئەو ڕۆژە، بۆ ژنێک، خۆش
کە تێیدا دەرگایماڵەکەی بۆ پیاوێکی خۆشەویستی خۆی،
کە خواوەندانی جەنگ بۆیان پاراستووە، بکاتەوە؟
داوای لێ بکەن پەلە بکات! گشت خەڵکی شار

به تاسه و ئارەزووی ئەوەوەن. لێرەش هەمان ژنی دڵسۆز و داوێنپاک،
ڕێک وەک چۆن ئەوسا بە جێی هێشت، لە چاوەڕوانیی ئەودایە،
سەگێکی بێدار، بەرانبەر بەو زێڕی پاک، بەڵام بەرانبەر نادۆست توورە.
سالآن هاتن و ڕۆیین، کەچی هیچ مۆرێک، لە هەر جێیەکی ئەم ماڵە درابێت، نەشکێنراوە. ئاسوودەیی خۆشەویستییەکی یاساغ و ناو و شۆرەتی لەکەدار بوو، وەک هونەری ڕەنگکردنی برۆنز بە من نامۆن. ژنێکی نەجیبزادە، بە تەنیا هەر ئەوەندە خۆی بناسێت، خۆی شەرمێون ناکات.
(کلیۆتایمێسترا دەگەڕێتەوە و دەچێتەوە نێو قەلآکەوە.)

سەرۆکی کۆرس:

ئێستا ئەو قسەی خۆی کرد. هیچ وەرگێڕێکی بەئەزموون نازانێت لەوە چاکتر وشەکانی دابڕێژێت. بەڵام پێم بڵێ، پەیامهێن،
مێنێلاوۆس، ئەو سەروەرە گەورەیەی ئێمە، کە ئەم خاکە خۆشی دەوێت،
لەگەڵ ئەو گرۆیەدا کە لە دوای تۆوە دێنەوە، دەگەڕێتەوە،
بێ ئەوەی لە جەنگدا هیچ زیانێکی پێ گەیشتبێت؟

پەیامهێن:

باوەڕ ناکەم، هاوڕێیان، درۆیەکی جوان،
تا سەر بتوانێت بەروبوومێکی گونجاو هەڵبگرێت.

سەرۆکی کۆرس:

با چاک و ڕاست لەنێو پەیامەکەی تۆدا یەک بگرن!

ئەگەر لێکتر جیا بن، ناتوانرێت بشاردرێنەوە.

پەیامهێن:

ئەو و کەشتییەکەی ـ ڕێک وەک ئەوەی کە ڕووی داوە ـ

لە ئێمە، لە چاوی ئێمە، بزر بوون.

سەرۆکی کۆرس:

لە "ئیلیۆن"ـەوە بە تەنیا بەرەو زەریا بە ڕێ کەوت؟

ئەی زریانێک بڵاوەی بە گەلەکەشتییەکە کرد؟

پەیامهێن:

ئەوەتا، تۆ ئەی نیشانەشکێنی کارامە، تیرەکەتت لە نێوەڕاستی نیشان دا.

بە چەند وشەیەک باسی زۆر شتی ناخۆشت، زۆر بەدبەختیت، کرد.

سەرۆکی کۆرس:

ئەی ئەوانەی تر، ئەوانەی کە لە زەریادا بوون، ئەوان سەبارەت بە چارەنووسی ئەو لەسەر چ باوەڕێک بوون؟ پێیان وا بوو کە ڕزگاری بووە، یان خنکاوە؟

پەیامهێن:

بێجگە لە خۆر، کە ژیانی سەر ئەم زەوینەی ڕاگرتووە،

هیچ کەسێک ئاگای لەوە نییە و ناتوانێت وەڵامێک بداتەوە.

سەرۆکی کۆرس:

ئەو تووڕەیییەی خواوەندەکان بەرەو کەشتیگەلەکەیان نارد

چۆن دەستی پێ کرد، ئەی زریان چ کۆتاییەکی هەبوو؟

پەیامهێن:

با ڕۆژێکی پیرۆز و پڕ لە خۆشی و شادی بە پەیامی بەدبەختی بارگران نەکەین، هەر خواوەند و جۆری پەرستنی تایبەت بە خۆی هەیە.

کە بە چاوی پڕ لە ترس و نیگەرانییەوە پیاوێک جاڕی تێکوپێکشکانی لەشکرەکەی دەدات ـ مستێکی کوشندە، قورس بۆ هەموو خەڵکی شار و

بۆ ئەو هەزاران ماڵانەش کە هەزاران پاڵەوانی لە وێنەی ''ئاریس''ی

تێدا کوژرا، ئەو جووت ڕمانەی وێران دەکەن و ئەوەش کە لە مەرگ خۆی دەچێت و وەک ئەو دەکوژێت ـ ئەمجا با ئەو پەیامهێنەی پەیامی کارەساتی پێیە ئەو سرووده بخوێنێت کە تەنیا هەر گیانی تۆڵەسەندنەوەیە و هیچی تر.

بەڵام من کە بە پەیامی سەرکەوتنەوە لە شارێکی بەختەوەر نزیک دەبمەوە، لە شارێک کە جەژنی سەرکەوتن دەگێڕێت، ئاخۆ دەتوانم تاڵیی گژوگیایەک تێکەڵی ئاسوودەییتان بکەم و باهۆز بڕەوێنمەوە، ئەو باهۆزەی بە تووڕەیی خواوەندان هەڵی کردووە؟ بەڵێ، ئاگر و زەریا، خوێنخوارانی کەونارا، پەیمانیان بەست و پێکەوە بە هەڵمەتێک لەشکری دەستوپێ بەستراوی ''ئارگۆس''یان لە ناو برد. شەپۆلە بڵند و تووڕەکانی شەوانەش وێرانبوونیان لەگەڵ خۆیاندا هێنا. بایەکی باکوریی ''سراکی''ش هەڵی کرد و کەشتییەکانی بە یەکدا دا و کەشتییەکان سەریان،

زۆر خراپ، یەکانگیر بوو، ئەمجا بەپەلە بە ڕێ کەوتن و لە چاوان بزر بوون، هەر ئەوساش بوو کە زریان؛ ئەو شوانە بەدکارە، قامچییەکەی خۆی، کە لە برووسکە و ڕێژنە و گێژەن و شەپۆل بوو، ڕاوەشاند. کاتێکیش خۆر لە کازیوەوە سەری دەرهێنا، چاومان بە گوڵی زەریا کرایەوە و گوڵی زەریاش پارچەی تێکوپێکشکێنراوی کەشتی و لاشەی "هێلینی"یەکان بوو.

کەشتییەکەی ئێمەش بەبێ ئەوەی تیغەی بنەوەی هیچ زیانێکی لێ کەوتبێت لە باوەشی مەترسی ڕزگاری بوو - ئەمە کردەی هیچ کەسێک نەبوو، خواوەندێک بە دزییەوە پڕی بە کەشتییەکەی ئێمەدا کرد. ئیتر بەخت بووە فەرمانڕەوا: کاتێکیش لەنگەرمان هەڵدا، هیچ شەپۆلێکی بڵند و تووڕە بەرەو ڕوومان نەبووەوە و لە گەشتەکەماندا تووشی هیچ گاشەبەردێک نەهاتین.

بەڵام هەر ئەوسا، ئەگەرچی هەڕەشەی مەرگهێنی زەریامان لە کۆڵ بووبووەوە و دنیاش ڕووناک، چیی تر بڕوامان بە بەخت نەما و پێمان وا بوو کەڵکی هیچمان بۆ ناگرێت، بەڵام خەم و پەژارەی تازەمان لێ پەیدا بوون و لەشکرەکەمانی خستە تەنگانەوە و هەڕەشەی لەناوبردنی گەشتیگەلەکەمانیان دەکرد. ئەگەر ئێستا کەسێک لەو لەشکرە بە زیندوویی مابێتەوە، بۆ مەرگی ئێمە دەگریێت و ناهەقیشی نییە، هەر هەمان مەترسیشە ئێمەی خستووەتە سەر کەڵکەڵەی بیرکردنەوە لە مەترسیی مان و نەمانی ئەوان.

بەڵام با ئەوەی لە هەر شتێکی تر چاکترە ڕوو بدات!
بەر لە هەر شـــتـــێکی تر بڕوا بەوە بکەن کـــە هێندە نابات و "مێنێلاووس" دەگەڕێتەوە.
هەر ئەوەندەش تیشکێک لە تیشکەکانی خۆر، لە جێیەکدا، ئەو تەندروست و لەسـەرخـۆ ببـینێت، هیـوای ئەوە هەیە بۆ مـاڵ بگەڕێتـەوە، بە یارمـەتیی زێوس، کـە هێـشـتـا نایەوێت مـافی فەرمانڕەوایی ئێمە لە ناو بەرێت.
ئیتر من قسەی خۆم کرد و زمانم لاڵ، ئەگەر درۆیەکم کردبێت.
(پەیامهێن بە هەمان ڕێگادا کە لێوەی هاتبوو دەڕوات.)

کۆرس:

بڕگەی شیعریی یەکەم:

کێ ئەم ناوە دوابڕاو و
پڕمانایەی لێ ناوە؟
چ دەسەڵاتێکی یەزدانیی نادیارە
لە تاریکیی داهاتووی ڕوانیوە و
ئەو وشە ڕاستەی دۆزیوەتەوە؟
هێلێنا، وێرانکەر،
بووکی ڕم بەدەست، بووکی جەنگ!
کەشتیی نوقومکراو، شارانی وێرانە و،
پیاوانی کوژراوی بەرەکانی جەنگ،
ناوی ئەون.
لە سەرینە پڕ و ڕەنگینەکانی تەختی نووستنێکی ڕازاوەوە

بەرەو کەشتییەکە ڕۆیشت،
چارۆکەی هەڵکرد،
بایەکی بەهێزیش لە ڕۆئاواوە هەڵی گرت و
بە ڕێ کەوت.
گرۆیەک لە ڕاوکەرانی قەڵغان بەدەستیش،
دوای شوێنەواری خێرا ونبووی کەشتییەکە کەوتن.
بەڵام هەر ئەوسا نێچیر بە دزییەوە خۆی گەیاندبووە
سەر کەنارە سەوز و پڕ لە چڵوچێوەکانی ''سیمۆیس'' و
هەر لەوێش دەبوو خوێنێکی زۆر بڕێژرێت.

هاوبڕگەی شیعریی یەکەم:

تووڕەییی خواوەندان، کە هەرگیز لە پلوپا ناکەوێت،
ئەوی وەک بووکێکی ڕاستەقینەی تۆڵەستێن
بەرەو ئیلیۆن نارد، وەک سزایەک بۆ گاڵتەپێکردنێکی دڵپروێن،
گاڵتەکردن بە ماڵی باووباپیرانمان،
ئەو ماڵەی زێوس دەیپارێزێت.
برایانی زاواش دەبوو بە تاڵترین شێوە
باجی ئەو گۆرانییە بدەن کە بەدەم خۆشی و شاییەوە
لە ستایشی بووکێدا دەیانچڕی و
قەڵای کەونارای ''پریامۆس''یش
نەفرەت لە ئۆردووی پڕ لە کارەسات و
ناوی بەدبەختی ''پاریس'' بکات.

شار دەبێت فێری ئاوازی نوێ بێت.
هەر ئێستا سرووده خۆشەکان بێدەنگن و
لە گریاندا نوقووم بوون ـ
بوون بە گریان و خەمینی و ڕەنج و دڵتەنگیی ژیان دەچڕن،
بەو گۆرانییە پڕ لە سکالایانەی خوێنی ڕژاوی
کوڕانی شار دەلاوێننەوە.

بڕگەی شیعریی دووەم:

شوانەکە شەپاڵێکی بردەوە ماڵ،
خواردنی پێ دا و چاودێریی کرد.
لە ماڵدا خۆشەویستی هەمووان،
بەخۆشییەوە یاریی لەگەڵ منداڵان دەکرد و،
پیاوانی بەرەو گاڵتەوگەپ ڕادەکێشا.
زۆرجاران "کلێمادێس" وەک ساوایەک
لە باوەشدا ڕادەژێنرا.
چاو ڕوون و ساو بەو نێوەدا دەهات و دەچوو،
کلکەسووتێی دەکرد و لە برساندا، ئارام و میهرەبان،
دەستی خانەخۆیی دەلێستەوە.

هاوبڕگەی شیعریی دووەم:

بەڵام کە شەپاڵ گەورە بوو،
بەزوویی هەستی زگماکی دەرکەوت،
مگێزی وەک دڕندەیەک بە دیار کەوت و

ڕەنج و کۆششی بەخێوکەریش
لە ئاست ڕنینی مێگەلی کۆزدا
لە جێی هیچ بوو،
قەپۆزی خوێناویی ئەو
هەموو شتێکی پیس دەکرد.
مەرگ و ترسی خستە نێو دڵی
خەڵکی تۆقیوی ماڵ.
ئەو لە خواوەندێکەوە نێردرابوو،
وەک ڕۆحێکی بەدکار و ترسهێن
لەوێ و لەو ماڵەدا دەژیا.

بڕگەی شیعریی سێیەم:

ئەو ژنە جارێک لە جاران بۆ ترۆیا هات –
زەریاچەیەکی دوور لە با، ڕوون و درەوشاوە،
خشڵێکی جوان و بەنرخ،
نیگایەک لە چاوێکی پڕ لە تامەزرۆوە،
گوڵێکی ئەوینی بۆنخۆش.
بەڵام لەپڕێکدا گۆڕرا و،
کۆتاییی ئاهەنگیش ناخۆش و تاڵ.
لەنێوچوونە ژیان لەگەڵ بووکێکدا
وەک گۆرانیی بووکێنیی خۆی،
تەنیا هەر فرمێسکی هەبێت.

ئەو، لە "زێوس"ـەوە کە ئاگای لە مافی میواندارییە،
وەک تۆڵەئەستێنێک بەرەو قەڵای کوڕەکانی پریامۆس نێردرا.

هاوبڕگەی شیعریی سێیەم:

پەندێک لەسەر زاری خەڵکە،
پەندێکی شایان و دێرین:
کە بەخت یار بوو،
ئەو ژنە بە نەزۆکی نامرێت،
بەڵام بەدبەختییەکی بێپایان
لە دوای خۆی بە جێ دەهێڵێت. ــ
بەڵام من لەگەڵ ئەوانی تردا یەک نیم،
بۆچوونی تایبەتیی خۆم هەیە.
توخمی نوێ تەنیا هەر لە کردەی خوانەناسانە دەکەوێتەوە،
نەوەی تاوانێک کە لە دایکی خۆی دەچێت.
لە ماڵێکدا کە دادوەری باڵادەست بێت
کوڕانی کامڕەوا پێ دەگەن و
بەخت، هەمیشە، بە میرات دەمێنێتەوە.

بڕگەی شیعریی چوارەم:

بەخۆوەنازینی کۆن و لەخوانەترسانە،
کە پێشتر بڕیاری لەسەر دراوە، درەنگ یا زوو، دێت،
لە گیانە بەدکارەکاندا بەرەبابێکی نوێی لێ دەکەوێتەوە،
بەرەبابێک کە شەرم لە هیچ شت و هیچ کەسێک ناکات.

له ماڵیشدا تۆوی تاوانێک،
که کەس ناتوانێت بەری پێ بگرێت و،
کەس ناتوانێت سەری پێ نەوی بکات،
چەکەرە دەکات؛
ئەو گیانە بەدکارە ڕەشانەی
کە کتومت لە باووباپیرانی خۆیان دەچن.

هاوبڕگەی شیعریی چوارەم:

بەڵام لە بن لاپاڵێکی نەوی و دووکەڵگرتوودا
دادوەری دەدرەوشێتەوە و
ئاکاری ئەو کەسەی کاری چاکەی لە دەست دەبێتەوە
ڕێزی لێ دەگیرێت.
کەچی لە کۆشکە بەرزە زێڕینەکاندا
دەستی بە خوێن سووربوو فەرمانڕەوایە و
ئەو ژنەش سڵ لەوە دەکاتەوە و
بە دوای کۆختی کەسێکی میهرەبان و
لەخواترسدا دەگەڕێت.
ئەو دەسەڵاتی ماڵوسامان، کە بەناهەق ستایش دەکرێت،
بە هێند ناگرێت، بەڵام هەموو شتێک
بە ئامانجی خۆیەوە گرێ دەدات.

(ئاگامێمنون بە سواری گالیسکەیەک دێتە ژوورەوە. "کاساندرا"ی لەگەڵدایە، وەک پێشبینیکەرێکی ئەپۆلینی قژی

خۆی بە پەڕۆی قوربانی بەستووە و داراسایەکی لە داری خاری بە دەستەوە.)

سەرۆکی کۆرس:

پادشام؛ ئەی وێرانکەری ترۆیا، سڵاوت لێ بێت!
ئەی کوڕی ئارتیۆس، دەبێت چۆن بەخێرهاتنەوەت بکەم؟
چۆن ڕێزت لێ بگرم تا وشەکانم، ئەوانەی بەرەو بەرزایی و
ئەوانەش کە بەرەو نزمایی ئاراستەیان دەکەم،
بتوانن ئەو سوپاسگوزارییەت پێ ڕەوا ببینن
کە لە شانوباهوی خۆت دێن،
ستایشێک کە سەرت پێی بەرز دەبێتەوە؟
چونکە زۆرن ئەوانەی بەر شەوارە کەوتوون و
لە ئاست یاسا ڕاست و هەرزانەکاندا شوێنەون بوون.
هەر کەس، لەگەڵ ئەو کەسەدا کە کەتووەتە تەنگانەوە،
ئامادەیە ئاخ هەڵبکێشێت،
ئەگەرچی چزووی خەمگینییش تا سەر دڵ ناسمێت.
ئەوەی بەختیاریشە، کاتێک دەمە داخراوەکان ناچارن بە خەنین،
بە دووڕووییەوە، پێشوازیی لێ دەکرێت.
بەڵام ئەو شوانەی خەڵک کە مێگەلی خۆی دەناسێت،
ڕێ بە خۆی نادات نیگای نەیاران فریوی بدات،
ئەو نیگایانەی هاوڕێیەتییەکی پڕ لە چاوڕاویان لێ دەتکێت،
شەرابێکی بە ئاو ڕوونکراوە،

که خیانەتکارانە پێدەکەنن و ستایش دەکەن.

با زۆری لەسەر نەڕۆین، کە هێزی لەشکرەکەتت لەبەر خاتری هێلێنا کۆ کردەوە، ـ چی بێت لە تۆ نەهێنی ـ لە چاوی مندا، تۆ لەبەر ڕووناکیی شێتیدا وەستابوویت و، جڵەوی بیروڕاکانیش لەنێو دەستەکانتدا شلوشەوێق،

کاتێک بە قوربانییەکان دڵدانەوەیەکی نوێژەنت

لەنێو دڵی ئەو پیاوانەدا دادەڕشت کە بەرەو پیری مەرگ دەچوون.

بەڵام ئێستا لە قووڵاییی دڵمەوە، کە لێوانلێوی باوەڕە،

بە شانوباڵی ئەو پیاوەدا هەڵدەڵێم جەنگی بە کۆتایی گەیاند.

ڕۆژان دێن و دەڕۆن و

تۆش بەو نیگایانەت کە لە هەموو شت دەکۆڵنەوە

ئەوەت بۆ دەردەکەوێت، لەوانەی کە لە خاکی باووباپیراندا مانەوە،

کێ بوون بە باوەڕ و ئابڕووەوە ڕەفتاریان کرد و

کێش بێئابروو و بێباوەڕ.

ئاگامێمنون:

سڵاو لە ئارگۆس، سڵاو لە خواوەندەکانی وڵات!

ئەمەش یەکەمین ئەرکی سەر شانمە: ئەوان بوون لە گەڕانەوەیەکی بەختەوەردا بۆ خاکەکەم یارمەتییان دام و لە تۆڵەسەندنەوەیەکی دادوەرانەشدا دژ بە شاری پرییامۆس، هەر ئەوان بوون پشتوپەنام. ئەوان گوێیان بە هۆ و دژە هۆ نەدا. نا،

هەریەکە و هەموو پێکڕا یەکدەنگ و تەبا، بۆ لەنێوبردنی ترۆیا، دەستی خۆی بەنێو کووپەڵەیەکی خوێناویدا کرد و دەنگی خۆی تێ خست، هیچ لەو دەستەشیاندا نەمابوو کە بردیان بۆ دەمی کووپەڵەکەی تر.

ئێستا چەرەدووکەڵێک پێشانمان دەدات شارەکە لە کوێ بوو،
بای مەرگیش بەسەر خۆڵەمێشی خەفەبوودا هەڵی کردووە،
خۆڵەمێشێک کە هەناسەی خنکاویی سەروەت و
سامانی سووتێنراو هەڵدەمژێت.
با بۆ هەمیشە سوپاسی خواوەندەکانمان بکەین،
تۆڵەی ئێمە بێبەزەیی و بێ سنوور بوو،
چون لەبەر ژنێک دەبوو شارەکە،
لەنێو قەپی گیانەوەری دڕندەی ''ئارگۆس''دا،
لەتوپەت بکرێت،
لەشکرێکی قەڵغان بەدەست لە زگی ئەسپەکەوە.
گیانەوەرە دڕندەکە خۆی گرمۆڵە کرد. نیوەشەو،
چڵێس و بە خوێنی نێچیر تینوو
بەسەر دیوارەکەدا بازی دا و
خۆی لە خوێنی پادشایانەی ترۆیا تێر کرد.
ئێستا ستایشی خۆمم بە خواوەندەکان گەیاند.
هێندەش کە پێوەندیی بە قسەکانی تۆوە هەبێت، لە بیرمن،
لە سەرلەبەریشیان تێدەگەم و منیش هەر لەسەر هەمان باوەڕم.
بێگومان زۆر نەبوون ئەو پیاوانەی کە تەنیا هەر بە شادییەوە

به پیری کامەرانیی ئەوانەی ترەوە بچن و دڵیان بە خۆشییان بکرێتەوە.
کاتێکیش تیری ژەهراویی ئیرەیی لە دڵ هەڵبچەقێت،
باری گرانی نەخۆشەکە دوو هێندە گران دەبێت و:
بێدەستەڵاتانە لە ژێر خەمگینییەکانی خۆیدا دەلەنگێت و
بە بەختەوەربوونی کەسێکی تر ئازار دەچێژێت.
من ژیان و ئەو شتانەش کە ژیان تێیدا ڕەنگ دەداتەوە دەناسم.
ئەو هاوڕێتییەی کە من پێم وا بوو بەهێز و بێ چەندوچۆنە،
تەنیا تارماییەکی هەڵخەڵەتێن و زریوەزریو بوو و هیچی تر.
هەر بە تەنیا ئۆدیسیۆس نەبوو کە بڕوا و پەیمانی شکاند.
ئەو لەناچاریدا بە دوامان کەوت، بەڵام جارێکیان گرژ و تاڵ،
وەک هەمیشە کە دەیویست، گالیسکەکەی منی ڕاکێشا.
ئەمجا شاهێدیی ئەمەش دەدەم – لەوەیە لەبارەی مەرگێکیشەوە بێت.
بۆ ئەم شارە و خواوەندەکانی ئەم شارە دەمەوێت،
بۆ ئێوە کە لە کۆڕێکی خەڵکدا کۆ بوونەتەوە، ئەم ئامۆژگارییەتان بکەم،
هەموو شتێک کە لە ئێستادا باشە با هەر وەها بمێنێتەوە.
لەوێشدا کە لە تەنگانەدا دەرمانێک پێویست بێت،
ئاگر و چەقۆ پێش خۆمان دەخەین و
خراپە دەربەدەر دەکەین.
ئێستاش دەچمە ماڵەوە و لە بەردەم ئاگردانی ماڵدا

دەست بۆ ئاسمان هەڵدەبڕم و سڵاو لە خواوەندەکان دەکەم؛
ئەو خواوەندانەی بەرەو دوور ڕێنوێنییان کردم و
بەرەو ماڵەوەش پێشڕەوی.
با ئەو سەرکەوتنەی لەگەڵمدا بووە،
بۆ هەمیشە لێرە بمێنێتەوە و
نیشتەجێ بێت.
(ئاگامێمنون خەریکە لە گالیسکەکە دێتە خوارەوە، بەڵام کە چاوی بە کلیۆتایمێسترا دەکەوێت لە قەڵاکەوە دەردەکەوێت، دەستوپێوەندەکانی بە دوایەوەن و فەرشی ئەرخەوانییان هەڵگرتووە، لە جێی خۆیدا دەمێنێتەوە.).

کلیۆتایمێسترا:

ئۆهـ پیاوانی ئارگۆس، باوکانی شایانی ڕێز و خۆشەویستی،
من شەرمم لەوە نەکرد بە ئاشکرا لە ڕووی ئێوەدا باسی خۆشەویستیی خۆم بکەم، چون شەرمیش لەگەڵ تێپەڕینی ڕۆژگاردا دەژاکێت.
ئێستاش ئەوەی کە دەیڵێم شتێک نییە لە بەرم کردبێت و بیڵێمەوە ــ
نا، بەڵکو باسی ژیانی خۆم، ژیانی هەژارانەی خۆمە،
ئەو ساڵانەی ئەو لە دەوروبەری ترۆیا بوو.
ئاهـ، لە بەختی بەدبەختی ژنێک کە بە تەنیا دەمێنێتەوە،
دوور لە مێرد، لە ماڵێکی بەجێهێڵراودا کە بەردەوام بەندوباوی
تازەی لێ هەڵدەستێت و لێی دەچێتە دەرەوە،

یەک لە یەکتر تۆقێنەرتر.

ئەگەر ئەم پیاوە، وەک پەیامە ناخۆشەکان دەیانگێڕایەوە،

ئەوەندە جاران بریندار بووبێت، دەبێت ئێستا هێندەی کونی تۆڕێک

برین بە لەشـیـەوە بێت. ئەگـەر ئەوەندە جـاریش مـردبێت کـە دەیانـوت، ئەوە دەیتـوانی، وەک "گـێـریـۆن"ێکی تر شـانـازی بە هـەرسێ لەشی خۆیەوە بکات، کە هەموویان مردن و هەریەکەیان بۆ خۆی و

لەنێو کفنی خۆیدا، کە لە خاک و خۆڵ بوون، پێچرانەوە!

ئا بەم بەندوباوانەوە بەرەو نائومێدی بە کێش کرام و

زۆرجار دەستی ئەوانی تر ئەو پەتەیان شل کردەوە

کە لە ملمم گرێ دابوو.

(ڕوو لە ئاگامێمنون دەکات.)

هەر بۆیە، کـوڕەکەمان؛ ئۆرێستێس، بەڵگەی خۆشەویستییە پاکەکەمان، کە دەبوو لێرە بووایە، ئێستا لێرە نییە. بەڵام سەرت سووڕ نەمێنێت!

ئێستا ئەو لەلای میوانە خۆشەویستەکەمان، سترۆفیۆس لە فۆکیس،

پەروەردە دەکرێت. سـتـرۆفـیـۆس، کـە منـی لە مـەترسـیـیـەکی دووچەندانە ئاگادار کردەوە، کوڕەکەمانی لەگەڵ خۆی برد:

مەترسییەکیان کە لە ئیلیۆن هەڕەشەی لە تۆ دەکرد و

ئەوی تریان یاخیبوونی خەڵک لێرە، ئاشووبێک کە دەیتوانی ببێت

بە هۆی ڕووخانی شوورەکەمان؛ ئەوە داونەریتی خەڵکە
کە کەسێک کەوتبێت تێی هەڵبدەن.
هیچ چاوبەستێکیش لە ئاگادارکردنەوەیەکی ئاوهادا نییە.
کانیی ڕەوانی چاوی من وشکی کرد و،
لە چاوەڕوانی، چاوەڕوانییەکی خۆبینینانەی، گڕی مەشخەڵەکەی تۆدا،
نیگام بە گریە و بێداریی شەوانە لێڵ و نیوەتاریک بوو.
پرتەپرتی باڵی مێشوولەیەک لە خەونەکانم بە ئاگای هێنامەوە،
لەو خەونانەدا کە تۆم تێیاندا دەبینین و چەندین مەترسیی تۆقێنەر
هەڕەشەیان لێ دەکردیت، کە کاتی کورتخایەنی خەونبینینیش
نەیدەتوانی لە خۆیان بگرێت.
ئا بەو جۆرە ئازارم چێشتووە، بەڵام ئێستا کە ئازار لە کۆڵم بووەتەوە،
وەک سەگێکی بەوەفای مێگەل پێشوازیت لێ دەکەم،
تۆ ئەی ڕیزە لەنگەری دڵنیا کە کەشتییەکە ڕزگار دەکەیت،
ئەی ئەو کۆڵەکەیەی بانیماڵت ڕاگرتووە؛
تۆ بۆ من چون منداڵێکی ساوایت بۆ باوکی،
تۆ ئەو کەناری زەریایەی، ڕۆژێکی خۆشی بەهار، دوای زریانی زستان،
بەبێ ئەوەی هیچ کەس پێشتر چاوەڕێی بووبێت،
لە جێی خۆیەوە بەرز دەبێتەوە و خۆی پێشانی کەشتی دەدات،

تۆ قوڵپی ئاوی کانیت بۆ گەرۆکە تینووەکان.
ئاهـ، چەند خۆشە خۆدەربازکردن لەو هەموو بارگرانییە!
بەڵێ، ئەو شایانی ئەوەیە بەم قسانە بەخێرهاتنەوەی بکرێت.
با ئیتر ئیرەیی لەم دەوروبەرە بە دوور بێت! ئەوەندەم چەشتووە بەس بێت و لەوەش زیاتر. ئێستاش، خۆشەویست، لە گالیسکەکەت دابەزە،
بەڵام نەهێڵیت پێیەکانت کە "ئیلۆن"یان تێکوپێک شکاند،
بەر زەوی بکەون.
خێرا وەرن، ئەی ئەو بەربووکانەی فەرمانم پێداون
فەرش لەسەر خاکیی ڕێی ئەودا ڕابخەن!
تا بەر دەرگای ماڵ، ڕێڕەوێکی ئەرخەوانی بۆ بخەملێنن
تا بەنێودا، بە پێشڕەویی دادوەری، بەرەو ڕێکخستنەوەی ماڵ، هەنگاو بنێت.
وەک چۆن چارەنووس داوا دەکات، هەروا خەمینیی بەئاگای منیش،
بە یارمەتیی خواوەندەکان، هەموو شتێک دەگەڕێنێتەوە دۆخی جارانی.
(دەستوپێوەندەکان لە گالیسکەکەوە تا بەر دەروازەی قەڵا فەرشی ئەرخەوانی ڕادەخەن. ئاگامێمنون لە جێی خۆی ناجووڵێت.)

ئاگامێمنون:

ئۆو کچی لێداس، پاسەوانی ماڵ،

قسەکانت نەختێک لە قسەکانی من دەچوون، ئەو کاتەی لێرە نەبووم و:

چاکت هۆنیبوونەوە. بەڵام خۆزگە ستایشی دادوەرانەشم لە دەمی کەسێکی ترەوە وەردەگرت. ناشمەوێت وەک ژنێک خۆ تەسک بکەمەوە و نازونووز بکەم.

ئایا ئەگەر وا نەکەم، ئیتر من "بەربەر"ێکم، ئەوەی بە دەمی داچەقاوەوە ستایش دەکرێت و مەرایی و کلکەسووتێی خۆی پێشان دەدات؟ ئەو ڕێیە بە فەرش مەڕازێنەوە بۆ من کە ئیرەیی بە ئاگا دێنێتەوە. ئەمە شایانی خواوەندەکانە.

بەڵام من، منێک کە دەمرم، ناتوانم نەترسێم و بەسەر ڕشتەی ڕازاوەی فەرشی ئەرخەوانیدا هەنگاو هەڵهێنم. من دەمەوێت وەک کەسێک کە دەمرێت، نەک وەک خواوەندێک، پێشوازیم لێ بکرێت و تەنانەت شکۆی ڕازاندنەوەیەکی ڕەنگینیش دەنگی خراپە و بەندوباوی خۆی هەیە. هەستێکی میانڕەو باشترین دیاریی یەزدانییە. با تەنیا ئەو کەسەی کە بە بەختەوەری دەمرێت،

بەختەوەرانە ستایش بکرێت.

ڕەفتارێکی ئاوها ئومێدەواریم پێ دەبەخشێت.

کلیۆتایمێسترا:

نابێت ئاوها بدوێیت، بە دژی خۆزگە و خواستی من.

ئاگامێمنون:

پێت وا نەبێت پشت لە بڕیارەکەم دەکەم.

کلیۆتایمێسترا:

هیچ گفتێکت، لە ترساندا، بە خواوەندەکان داوە؟

ئاگامێمنون:

دەزانم، سەبارەت بە کەسێک، پەیامێکی ژیرانەم داوە.

کلیۆتایمێسترا:

پێت وایە، ئەگەر پرییامۆس سەرکەوتنی بە دەست بهێنایە، چی دەکرد؟

ئاگامێمنون:

بە دڵنیاییەوە بەسەر ڕێگا ئەرخەوانییەکەدا دەڕۆیشت.

کلیۆتایمێسترا:

لە چی دەترسێیت؟ لە لۆمەی خەڵک؟

ئاگامێمنون:

دەستەڵاتێکی زۆر لە دەنگی خەڵکدا هەیە.

کلیۆتایمێسترا:

هەر ئەو کەسە شایانی ئیرەییە، کە ئیرەیی بە ئاگا دەهێنێتەوە.

ئاگامێمنون:

لە ژن نایەت بە دوای شەڕدا بگەڕێت.

کلیۆتایمێسترا:

بەڵام سەرکەوتنیش لەگەڵ شیری لە کالان دەرهاتوودا دێتەوە.

ئاگامێمنون:

بردنەوەی ئەم بەرابەرکێیەت هێند بە لاوە گرینگە؟

کلیوتایمێسترا:

کەواتە تۆ کە دەستەڵاتداریت، دەست هەڵبگرە.

ئاگامێمنون:

باشە، ئەگەر تۆ ئەوەت دەوێت ـ بەپەلە پێڵاوەکەم بکەوە،

ئەو کۆیلە دەستوپێ بەستراوەی کەوتووەتە ژێر پێمەوە!

(ژنە خزمەتکارێک پێڵاوەکانی ئاگامێمنون شل دەکاتەوە و دایاندەکەنێت.)

با نیگای بەدکارانەی دوور لێرەوە، لە کاتێکدا بەسەر ئەم ئەرخەوانییە پیرۆزەدا رێ دەکەم، پەیم پێ نەبات: دەترسێم ئەو ڕشتە گرانبەهایە پیس بکەم، کە بەرانبەری کێشی خۆی بە کەستەکی زیوین خەملێنراوە.

(ئاگامێمنون لە گالیسکەکە دادەبەزێت.)

ئەمیان بە جێی خۆی. بەڵام بە ڕووخۆشییەوە پێشوازی لەم ژنە بیانییە بکە. خواوەند بە نەرمونیانییەوە لەو کەسە دەڕوانێت کە دەسەڵاتی خۆی نەرمونیان بەکار دەهێنێت، چون هیچ کەس بەخواستی خۆی ناچێتە ژێر باری گرانیی کۆیلەیییەوە. ئەوە، وەک دیاریی شەرافەتمەندیی لەشکر لەگەڵ مندا هاتووە، جوانترین گوڵی ڕاووشکارێکی تێروپڕ.

ئێستاش – دوای ئەوەی گوێم لە قسەکانت گرتووە – بەڕێی ئەرخەوانیی خۆمدا، بەرەو ماڵ دەبمەوە.

(ئاگامێمنون بە هێواشی بەسەر فەرشە ئەرخەوانییەکەدا بەرەو دەرگای ماڵ دەڕوات، کلیۆتایمێستراش، بەبێ ئەوەی پێی لێ

بنێت، دوای دەکەوێت. دەستوپێوەندەکان فەرشەکە لوول دەکەن، هەڵی دەگرن و دەیبەنە دەرەوە.)

کلیۆتایمێسترا:

زەریا لەوێیە کێ دەتوانێت چۆڕبڕی بکات؟

لەوێ، بۆ هەتاهەتایە، خۆشاوی ئەرخەوانیی بەرێژەو بۆ لە ڕەنگهەڵکێشانی جلوبەرگ، بەرهەم دەهێنرێت؛ کە هێندەی کێشی خۆی بەنرخ بەرانبەر بە زیو دەخەملێنرێت.

بە یارمەتیی خواوەندەکان، قەڵا؛ ماڵی ئێمە، لەو جلوبەرگانە پڕە،

ئۆهـ گەورەم، هەست ناکەم لە هیچ شتێکم کەم بێت.

ئەگەر ئیلهامگەیێنی خوایی، وەک بەرانبەرێک بە ژیانی بەنرخی تۆ داوای لێ بکردمایە، ئاخۆ چەند دیواربەندی ڕەنگاوڕەنگی ترم نەکردە قوربانی تا پێیان پێدا بنێیت.

کە ڕەگوڕیشە توند و پتەو بوو، چڵوچێوی پۆپی درەخت سەوز دەبێت و

لە گڕەی خۆری هاوین دەمانپارێزێت.

کە تۆ بۆ نێو ماڵ و زێدی خۆت گەڕایتەوە، گەرمیی بەهار لە سەرمای زستانەوە سەری دەرهێنا. گەڕانەوەی تۆ، ئەی ئەو فەرمانڕەوایەی سەرکەوتنت بە دەست هێناوە، ئەو شنەبایەیە کە پێشوەخت ئەو پشکۆیە فێنک دەکاتەوە کە زێوس تێیدا لە ترێی تاڵەوە شەراب پێ دەگەیەنێت.

(ئاگامێمنون چووەتە ژوورەوە، بەڵام کلیۆتایمێسترا نەختێک لەبەر ئاستانەی دەرگاکەدا خۆی دەخلافێنێت.)

زێوس، زێوس، تۆ کــە هەمــیــشـــە شت بە کــۆتا و ئەنجـــام دەگـــەیەنیت، گــوێ لـە نزا و پـاڕانەوەم بـگرە! ئـەوە بە ئەنجـــام بگەیەنە، کە دەبێت بە ئەنجام بگات و کۆتایی بێت!

کۆرس:

بڕگەی شیعریی یەکەم:

بۆ ئەم نیگەرانییە،
هەمیشە لەبەر نیگای ڕۆحماندا،
پرتەپرت دەکات؟
لە کاتێکدا ڕۆحی پێشبینیکەر،
بێ ئەوەی ناچار کرابێت،
یا تاوانەیەکی لێ داوا کرابێت،
گۆرانیی دەچڕێت.
بۆ، وەک دیمەنی خەونێکی لێڵ و
بە زەحمەت هەڵهێنراو،
لە بیرمان ناچێتەوە؟
بۆ هیوا، وەک هەردەجاران،
وەک ڕۆژانی ڕابردوو،
نەرمونیان، لە کانگای دڵماندا،
جێی شایانی خۆی ناگرێت؟
کات، لەو کاتەوە لـی ئاولیس،
بە دەوری لەنگەرە شلوملەکانی کەشتییەکاندا،

وەک گەردەلوول دەگەڕا،

پیر بووە.

هاوبڕگەی شیعریی یەکەم:

ئێستا بە چاوی خۆمان بینیمان

کە هێزی لەشکرەکەمان گەڕاوەتەوە.

بەڵام لە پەناگاکانی ڕۆحماندا،

گۆرانیی تۆقێنەری ژنە خواوەندی تۆڵە،

دەنگ دەداتەوە، سروودی وێرانی و نابووتییەک،

کە بێ چەنگ دەژەنرێت، نەیار و دوژمن بە هەموو دڵنەواییەک.

دڵیشمان درۆ ناکەن، کە بە خێرایی لە سنگماندا لێ دەدەن و،

باوەڕیان بە سەرکەوتنی دادوەری هەیە.

با ترسی ئێمە،

– بە هەموو هەستەکانمانەوە دەپاڕێینەوە و نزا دەکەین –

خەیاڵبلاوییەک بێت کە هەرگیز بە ڕاست ناگەڕێت.

بڕگەی شیعریی دووەم:

تا دێت هێز خوێناویتر پێشوازیی لێ دەکرێت،

مەترسیش فریو دەدات: نەخۆشی دیوار لە دوای دیوار دەترنجێنێت.

کەشتییەک، کە بە بەختەوەری بار کراوە و،

تا دێت ڕاستەوڕاست بۆ گەیشتن بە ئامانجی خۆی هەوڵ دەدات،

زۆرجار بەرەو گاشەبەردێکی نەبینراو دەڕوات.

بەڵام کەشتی، ئەگەر بیر و ئەندێشە فەرمانڕەوای بن،
گوم نابێت و بەشێک لە بارەکەی خۆی،
ڕێک وەک لێی چاوەڕوان دەکرێت،
فڕێ دەدرێتە زەریاوە و،
دانەوێڵەی ئاودراو بە بارانی ئاسمان
کە بە نەرمونیانییەوە لە کێڵگە بچووکەکاندا دەشنێتەوە،
دەتوانێت لە برسێتی و تەنگانە ڕزگارمان بکات.

هاوبڕگەی شیعری دووەم

بەڵام کە چۆڕی ئەرخەوانیی خوێن
بە مشتێکی کوشندە دەڕژێت،
هیچ گۆرانییەکی سیحراوی چارەسەر لەگەڵ خۆیدا ناهێنێت.
تەنانەت ئەوەش کە خۆی بە تەنیا توانی خەڵکی هادێس لە یەکتر کۆ بکاتەوە، لەلایەن "زێوس"ـەوە، بە زۆری زۆردارەکی، ڕێی پێ گیرا.
ئەگەر پەیامی بەدەسەڵاتی خواوەندەکان
بۆ هەر چارەنووسێک سنووریان دانەنایە،
دڵ پێش زمان پێڕادەگەیشت
گۆرانییە پێشبینکەرە ئازادەکەی خۆی بچڕێت.
بەڵام ئێستا، دەورگیراو بە دڵتەنگی و تاریکی، دەناڵێنێت؛
هەستێکی ڕزگاریبەخشیش، بەڵام هەستێکی درەنگ گەیشتوو،
لە سنگە گڕگرتووەکەمدا لەدایک دەبێت.
(کلیۆتایمێسترا لە دەرگای قەڵاوە دەردەکەوێت.)

کلیۆتایمێسترا:

تۆش، کاساندرا، وەرە ژوورەوە بۆ لای ئێمە!

ئەگەر زێوس، جارێک لە جاران، بەزەییەکی وای پێ بەخشیویت

کە لە نزیک قوربانیگە و لەگەڵ کۆیلەکانی تردا

بەشی خۆت لە ئاوی پیرۆز بخۆیتەوە،

گالیسکەکەت بە جێ بهێڵە و

بەخۆوەنازینیشت.

ئەوەتا خەڵک دەڵێن تەنانەت "هێراکلیس"یش

وەک کۆیلە فرۆشرا و لە کۆیلەیەتیدا ژیانی بەسەر برد.

کەواتە، لە تەنگانەیەکی وادا، بەختەوەرییە

بێیتە ماڵێکەوە کە خۆشگوزەرانی بە میرات بۆ ماوەتەوە،

چونکە دەبێت وا دابنێین ئەوەی زێڕی چنیبێتەوە

لە هەموو شتێکدا توندوتیژە و لەگەڵ کوێلەکانیشیدا بێبەزەیی.

تۆ لای ئێمە بە شێوەیەک کە شایان و لەباری خۆتە

هەڵسوکەوتت لەگەڵدا دەکرێت.

سەرۆکی کۆرس:

ڕوون و ئاشکرا، قسەی بۆ کردیت.

ئەگەر بیر لەوە دەکەیتەوە لە کاتێکدا داوی چارەنووست تێ

ئالاوە بە قسەی بکەیت. بە قسەی بکە!

یا ناتەوێت گوێڕایەڵ بیت؟

کلیۆتایمێسترا:

هیچ زمانێکی تر تێدەگات، بێجگە لە زمانی بەربەرەکان،

که له جریوەجریوی بێمانای پەڕەسێلکان دەچێت،
ئەی دەتوانرێت بە وشە هۆشی بە بەردا بهێنرێتەوە.

سەرۆکی کۆڕس:

بە قسەی بکە! ئامۆژگارییەکانی ژیرانەن.
لە گالیسکەکە دابەزە و بۆ ژوورەوە دوای بکەوە.

کلیۆتایمێسترا:

چیی تر کاتم نییە لەپاڵ ئەم دەرگایەوە بمێنمەوە.
قۆچی قوربانی لە دەوری قوربانیگەکەی نێوەڕاستی ماڵ،
بۆ سەربڕین ئامادە کراون.
ئەگەر دەتەوێت بە قسەم بکەیت، دەبێت پەلە بکەیت.
ئەگەر لە نێوەڕۆکی وشەکانیش ناگەیت،
بە وشە وەڵام مەدەرەوە: با دەستت قسە بکات.

سەرۆکی کۆڕس:

پێموایە وەرگێڕێکی وریا و زرنگمان پێویست بێت.
ئەو لە نێچیرێک دەچێت کە نەختێک لەمەوپێش دەستگیر کرابێت.

کلیۆتایمێسترا:

لەوەیە تووڕە بێت و هەر بە تەنیا شێتیش جڵەوی گرتووە.
لە شارێکەوە دێت، نەختێک لەمەوبەر هێرشی کرایە سەر و داگیر کرا،
بەڵام نایەوێت، پێش ئەوەی دەمی بە کەفی خوێن سوور بێت،
لغاوی لە دەم بکرێت.

منیش نامەوێت ببم بە مایەی پێکەنین و: ئیتر قسەکردن بەسە!
(کلیۆتایمێسترا دەڕواتە قەلاوە.)

سەرۆکی کۆرس:

من زیاتر بەزەییم پێیدا دێتەوە، لە بریی تووڕەبوون.
دابەزە، کڵۆڵ، کەڵڵەڕەقیت دادت نادات و بەرەنگاری مەکە،
بەلام سەرت لەبەر کۆیلەبوونێکی نائاساییدا دانەوێنە.
(کاساندرا ئەو کۆڵەکە بەردینە دەبینێت کە لە دەرەوەی قەلادا
بۆ پیرۆزیی ئەپۆڵۆن هەڵچنراوە.)

کاساندرا:

ئۆف! ئۆف! ئای لە من! داخ لە من!
ئەپۆڵۆن! ئەپۆڵۆن!

سەرۆکی کۆرس:

بۆ بە شیوەن و ناڵینەوە ناوی خواوەندی دێلفی دەهێنیت؟
ئەو ئەوە نییە گوێ بۆ شیوەن و سکالا ڕابگرێت.

کاساندرا:

ئۆف! ئۆف! داخ لە من! وای لە من!
ئەپۆڵۆن! ئەپۆڵۆن!

سەرۆکی کۆرس:

دیسان خوانەناسانە هاوار لە خواوەندێک دەکات
کە چڕینی گۆرانیی خەمگینی پەیدای ناکات.

کاساندرا:

ئەپۆڵۆن! ئەپۆڵۆن!

ئەی ڕێنوێن! ئەی لەنێوبەری من!
ئێستا، بۆ دووەمین جارە، لە ناوت بردووم!

سەرۆکی کۆرس:

پێ دەچێت پێشبینیی بەدبەختی و لەنێوچوونی خۆی بکات.
هێشتا گیانێکی یەزدانی لەنێو ڕوحی کوێلەکەدا دەژی.

کاساندرا:

ئەپۆلۆن! ئەپۆلۆن!
ڕێپێشاندەر! لەنێوبەری من!
بەرەو کوێ ڕێنوێنیت کردووم؟ بۆ چ ماڵێک؟

سەرۆکی کۆرس:

بۆ قەڵای نەوەکانی ئارتێوس. ئەگەر نازانیت،
ئەوەتا گوێت لێ دەبێت و جەخت لەسەر ڕاستیی قسەکانی منیش دەکەیت.

کاساندرا:

ئۆف! ئۆف!
بەڵێ، بۆ ماڵێکی خوانەناس،
شاهیدی ترسی بێسنوور:
لاشەی هاوڕێ هەرە نزیکەکان،
ئەو قوڕگانەی هەڵدڕاون.
کوشتارگەی مرۆڤان،
ئەوێ کە خوێن داپۆشیوە و
پێ لەنێو خوێندا هەڵدەهێنرێتەوە!

سەرۆکی کۆرس:

لە تانجییەک دەچێت، تاژییەکی ڕەسەن.

چاک بۆن دەکات و شوێنی خوێنی ڕژاوی تاوان دەکەوێت.

کاساندرا:

بەڵگەی ئاشکران و

ڕۆحم ڕازی دەکەن.

گوێت لە گریانی منالآن نییە

لەژێر چەقۆی جەلاددا؟

ئەو باوکە نابینیت کە گۆشتەکەیان دەخوات؟

سەرۆکی کۆرس:

هەموومان بەباشی کاری تۆ وەک پێشبینیکەرێک دەناسین،

بەڵام هیچ پێویستییەکمان بە هونەری پێشبینی نییە.

کاساندرا:

داخم ناچێت! بەتەمای چییە؟ خۆی لە چی مەڵاس داوە؟

چ کارێکی ناخۆشە کە دیسان هەڕەشە لە ماڵەکە دەکات-

چ دەردێکی کارییە کە ناتوانرێت چار بکرێت؟

هیچ دەستێکی فریادڕەس

لە دوورەوە درێژ ناکرێت.

سەرۆکی کۆرس:

نیاز لەم پێشبینییە چییە، نازانم.

پێشبینییەکەی تریانم- وەک ناسینی سەرلەبەری شارەکەم،

دەناسی.

کاساندرا:

حەیف و خەسار، ئەی ژنی کڵۆڵ!

ئاو گەرم دەکەیت بۆ ئەوەی پیاوەکەت

خۆی تێدا بشوات و نەختێک بێتەوە سەر خۆی،

ئەو پیاوەی تەختی نووستنی لەگەڵدا بەش کردوویت...

بەڵام پاشان، پاشان!

هێندە نابات و ڕوو دەدات.

ئەوەتا هەر لە ئێستاوە

دەستت بەرز کردووەتەوە.

سەرۆکی کۆرس:

لەنێـــو مـــەتەڵانـەوە کـــەوتوومـــەتە نێـــو زمـــانی ســـرووش و

پێشبینکردنەوە و

سەرلێشێواو و شوێنەون بەم نێوەدا دێم و دەچم.

کاساندرا:

ببینە! ئۆهـ! ئۆهـ! بڕوانە!

داخم ناچێت، ئەوەی دەیبینم چییە؟

تۆڕی لەدەستوپێ ئاڵاوی مەرگە؟

بەڵام ئەو، ئەو ژنەی تەختی نووستنی لەگەڵ بەش کردووە و

تاوانیش پەتی خنکاندن.

ئەوانەی شوێن ڕق کەوتوون و کوێرانە

بە خوێنی ئەم خانەوادەیە تینوون،

بەسەر کارێکی بێناودا

دەقیژێنن.

سەرۆکی کۆرس:

گیانی چ تۆڵەسەندنێکت تووڕە کردووە و

وەک گۆرانیی سەرکەوتن، بەرت داوەتە ئەمماڵە؟ دەترسم.

کۆرس:

خوێنمان کاڵ و ڕوون

بەرەو دڵ دەگەڕێتەوە و تەوژم دێنێت،

ژیان، وەک برینێکی بە ڕم پێکراو،

بە درەوشانەوەی کوژاوەوە بەرەو نەمان دەچێت و

مردنیش نزیک.

کاساندرا:

ئۆهـ! ئۆهـ! ببینە! سەیرکە!

ئەو گایە لە مانگاکە دوور بخەرەوە!

بالاپۆشێک ناپاکانە تێی ئالاوە،

قۆچی ڕەشی بێوەفایی کوناودەر دەیسمێت و

بە پشتدا دەکەوێتە نێو ئەو ئاوەوە

کە بۆ خۆشتن بۆی گەرم کراوە.

لە قسەکانم تێ ناگەیت؟

خۆ مەلاسدان بۆ کوشتن،

خۆ مەلاسدان، لەنێو وانێکی بەخوێنسووری خۆشتندا،

بۆ کوشتن.

سەرۆکی کۆرس:

من وشەکانی پێشبینیکردن ناناسم،

بەڵام ئەمە تەنیا بە ڕوودانی کارەسات لێک دەدەمەوە.

کۆرس:

کەی زمانە سروشبەخشەکان
پەیامێکی سەرکەوتوویان لەگەڵ خۆیان هێناوە؟
هونەری پڕگۆ و سەرشاری پێشبینیکەر،
تەنیا بە ترس و تۆقاندن
دڵی مرۆڤیان لێوڕێژ کردووە.

کاساندرا:

حەیف بۆ بەختی ناخۆشی من،
منێک کە بۆ بەدبەختی لەدایک بووم!
تەنانەت پەژارە و دڵتەنگیشم
لەنێو هەموو ئەوانەدا کە پێشبینی دەکەن
دادەڕێژرێت.
ئاخ، منی کلۆڵ بۆ بۆ ئێرە هێنرام،
ئەگەر بۆ مردن نەبێت–
مردن لەگەڵ تۆدا؟

کۆرس:

ڕۆحت دێوانەئاسا وڕێنە دەکات،
وەک ئەوەی خواوەند داگیری کردبێت، دادەڕمێت.
بەسەر خۆتدا، گۆرانیی بەرگەشتەی پڕ لە کارەسات دەچڕیت،
وەک چۆن بولبول
قەت لە چەهچەهەی خەمگینیی خۆی تێر نابێت و

بە درێژایی ژیانی پڕ لە کوڵ و پەژارەی خۆی
بەچکەکەی خۆی دەلاوێنێتەوە:
ئیتوس! ئیتوس!

کاساندرا:

ئەی بولبولی دەنگخۆش
بەختی تۆ مایەی ئیرەیی پێبردنە!
خواوەندەکانی ئاسمان پەڕوباڵیان پێ بەخشیویت.
ژیانی خۆش و دڵڕفێنت،
دوورە لە فرمێسکەکانی دڵتەنگی.
منیش نووکی تیژی چەکی دەستی جەلاد چاوەڕێم دەکات.

کۆرس:

ئەم گۆرانییە ترسناکەت،
ئەم گۆرانییە تاریک و لە یەزدانەوە نێردراوەت،
لە کوێوە هەڵدەقوڵێت؟
ئەم گۆرانییەت کە هێند ترسناک دەنگ دەداتەوە،
پڕ لە سکاڵا و لەگەڵ ئەوەیشدا بەرز.
ئەم وشە کڵۆڵانەت چۆن – هێند ترسناک
شان بەشانی ڕێگای پێشبینیکردنت
ڕێی خۆیان کردووەتەوە؟
بیڵێ؟ بیڵێ؟

کاساندرا:

حەیف، حەیف و خەسارێ بۆ تۆ، پاریس،

بۆ زەماوەندی تۆ، ئەو زەماوەندەی کە مەرگی بۆ خێڵەکەت هێنا!
حەیف بۆ تۆش؛ سکاماندرۆس،
ڕووباری زێدی باووباپیران!
خۆشبەخت، جارێک لە جاران،
منی کڵۆڵ لەپاڵ شەپۆلەکانتەوە گەورە بووم.
بەیانی، لە کەنارەکانی ئەکێرۆنس و کۆکیتۆس،
گۆرانیی پێشبینیکەری خۆم دەچڕم.

کۆرس:

قسەکانت تەواو ڕوون و ئاشکرا بوون.
تەنانەت منداڵێکی ساواش،
بە ئاسانی تێیان دەگەیشت.
وەک جێگازی کوڵەوەیبابێک
بە قووڵی بەنێو ڕۆحماندا ڕۆ چوون و،
ژەهری خۆیان ڕژاندە نێو دڵمانەوە-
سکاڵای تاڵ و تاریکی تۆ،
چارەنووسی بەدبەختی تۆ!

کاساندرا:

داخ بۆ تۆ؛ ترۆیا، کارەساتی تۆ،
بۆ هەمیشە و هەتاهەتایە، دیار کراوە!
داخ بۆ ئێوە، ئەی ئەو هەموو گیانەوەرانەی لە بژۆینان دەلەوەڕین،
ئەوانەی باوکم، جارێک لە جاران،

دەیکردن بە قوربانی بورج و قەڵایان!
بەڵام تۆ بەزیت، لەوەشدا هیچ چارەیەک نەبوو.
هێندە نابات و منیش شەوق و
کوڵی خۆم بەسەر شوێنەوارەکەتدا دەڕێژم.

کۆرس:

ئەم زمانی پێشبینیکردنەت،
ئەوانەی پێش ئێمە دوای کەوتن.
بێگومان تارماییی خواوەندێکی قین لە دڵت،
بە سەرەوەیە و لەنێو سنگە پڕ لە ناڵینەکەتدا،
کوڵ و پەژارەی تاڵ و گرژی گۆرانیی مەرگ دادەڕێژیت.
بەڵام کۆتایی بە چی دەگات و چۆن دەبێت،
ئێمە نایزانین.

کاساندرا:

چاکە، دووربینیی من، چیی تر، وەک تازە شووکردوویەک
لە سەرپۆش و تاراوە نەئاڵاوە. وەک شنەبای بەیانی
بەپرتاو لەگەڵ هەڵهاتنی ڕۆژدا دێت، وەک زەریایەک
کە هێشتا شەپۆلی بەدبەختیمان بەسەردا قلّپ دەکاتەوە.
چیی تر مەتەڵ ناڵێم. ئێوەش؛ ئێوە دەتوانن شاهیدی ئەوە بن
کە توانای شوێنهەڵگرتنی من جێهەنگاوی خوێناوی تاوانە
کۆنەکەی دۆزیوەتەوە. لەم قەڵایەدا کۆرێک لە دەنگ زایەڵەی
دێت،
هاوئاهەنگ بەڵام بە گوێ ناخۆش و بارکراو بە کارەسات.

گەلەیەکی دڵخۆش لە ڕۆحی تۆڵەستێنی نەوەی خانەوادە
هاتوونەتە نێو ماڵ و دەرپەڕاندنیان لە ماڵ زەحمەت،
لەو بێباکی و دلێرییە دەخواتەوە کە لە خوێنی مرۆڤدا هەیە،
گۆرانییەکەی خۆی لە بارەی سەرەتای تاوانەوە ڕێک دەخات،
لە بارەی بنەچەی گوناهەوە، بە گۆرانیش ڕقی خۆی
لە بارەی ئەو کەسەوە دەچڕێت کە سووکایەتیی بە جێگەی نووستنی
ڕەسەنی براکەی کردووە. نیشانم نەپێکا؟ بڵێیت من ئەو کچە بم کە
دەرگا بە دەرگا بە پێشبینی ناڕاستەوە دەگەڕێت؟
کەواتە سوێند بخۆن کە تاکە وشەیەکیشتان لە گوناهی دێرینی
نەوەی خانەوادەوە نەبیستووە.

سەرۆکی کۆرس:

سوێندێکی وا، با ڕاستگۆیانەش سوێند خورابێت، چ کەڵکێک دەگرێت؟
بەڵام من سەرم سووڕ دەمێنێت لەوەی تۆ، نامۆیەک، گۆشکراوی ئەودیو زەریا، هەموو شتێک، وەک ئەوەی بە چاوی خۆت بینیبێتت، دەگێڕیتەوە.

کاساندرا:

ئەپۆڵۆن؛ ئەوەی پێشبینی دەکات، ئەو هێزەی پێ بەخشیوم.

سەرۆکی کۆرس:

ئەو کە خواوەندێک بوو بە تاسە و ئارەزووی تۆوە دەسووتا؟

کاساندرا:

من پێشتر شەرمم دەکرد ددان بەوەدا بنێم.

سەرۆکی کۆرس:

هەرکەس لە ڕۆژانی بەختەوەریدا زیاتر هەست بە شانازی دەکات.

کاساندرا:

چاکە، ئەو گەرمداهاتوو بە حەز و ئارەزوو، پەلاماری دام.

سەرۆکی کۆرس:

ئەوەش ڕووی دا کە دەبێت ڕوو بدات: بوویت بە هیی ئەو؟

کاساندرا:

پەیمانێکم پێ دا، بەڵام پەیمانم شکاند و قسەم نەبردە سەر.

سەرۆکی کۆرس:

ئەوساش توانای پێشبینیکردنت هەبوو؟

کاساندرا:

هەموو چارەنووسە پڕ لە بەدبەختییەکانی شارم پێشبینی دەکرد.

سەرۆکی کۆرس:

ئەی بەر سزای تووڕەیی ئەپۆڵۆن نەکەوتیت؟

کاساندرا:

دوای ئەم پەیمانشکێنییە، کەس بڕوای پێ نەدەکردم.

سەرۆکی کۆرس:

تۆ لە چاوی ئێمەوە تا بڵێیت ڕاست و ڕەوان پێشبینیی دەکەیت.

کاساندرا:

وای له منی کلـۆڵ! منی بابانوێران! ئۆف تۆ ئەی بەختی ڕەق و تووش!

دیسان گێژەنی خەم و پەژارەی دووربینیم هەڵمدەمژێت و خەریکە دەنگی تووڕەیی لێ هەڵدەستێت. پاشان ئێوە؛ ئێوەی مناڵە ساواکان، لەوێدا،

لەبەر دەرگای ماڵدا، وەک چەند تارماییيەکی تاڵ و تاریکی نێو خەون، دادەنیشن؟

منالانێکی بچووک کە خزمێکی خۆیان سەری بڕیون... گۆشت لەنێو دەست... گۆشتی خزموخوێش... چنگێک بە هەناو و ڕیخۆڵە خوێناوی... ژەمێکی قێزەون... کە لەلایەن باوکەوە خوراوە!

بۆ تۆڵەسەندنەوەی ئەمەش، ئێستا، شێرێک خۆی مەڵاس داوە، شێرێکی نەوێر کە لە جێگای نووستنەکەیدا تەپاوتلی کردووە و چاوەڕوانیی گەڕانەوەی فەرمانڕەواکەیە، فەرمانڕەواکەی من- بەڵێ، باری گرانی ئەو بەسەر شانی منەوەیە.

فەرمانڕەوای کەشتییەکانیش، فەرمانڕەوای سەرکەوتن بەسەر "ترۆیا"دا،

هیچ ئاگایەکی لە نیاز و ئامانجی ئەو دەڵەسەگە دڕە نییە.

ئەو دەستی فەرمانڕەوای بە زمانێکی بێفیز لێستەوە،

بە دڵێکی پڕلەقین و پەیمانشکێنیشەوە، بۆ پیاوکوشتن-

دۆستانە گوێیەکانی شۆڕ کردبووەوە.

ئەو ژنە بێشەرمە دەوێرێت لە پیاوێک بدات!

دەتوانم بە چ دێوودرنجێکی بچوێنم؟
بە کـــوڵەوەیبـــابێکی سێ ســـەر، یا بە "سکیـــولا"؛ ئەوەی کەشتییەوانەکان بەرەو کونەکەی خۆ ڕاپێچ دەکات، بە دایکی مەرگی بچوێنم، کە بێبەزەییانە ژەهری ڕق بەسەر کەسە هەرە نزیکەکانی خۆیدا دەڕشێنێتەوە.
ئەو ژنە چ قیژەیەکی نەکرد، قیژەیەکی تا بڵێیت بێشەرمانە-
قیژەی سەرکەوتن لە جەنگدا، بە شادییەکی ڕیاکارانەوە،
بۆ گەڕانەوەی مێردەکەی بۆ ماڵ!
هەر چۆنێک بێت، بڕوام پێ بکرێت یا نا.
ئەوەی دەبێت ڕوو بدات، ڕوو دەدات.
هێندە نابات و خۆت بە چاوی پڕ لە فرمێسکەوە
دەبیت بە شاهیدی ئەوەی ڕاست و دروست
پێشبینیم کردووە.

سەرۆکی کۆرس:

ژەمەخواردنی "تیوێستێس"، لە گۆشتی منداڵان دروستکراو،
ئەمەم ناسییەوە و ترسم لێ نیشت،
ڕاستیی نەشاردراوەی ئەوە، هێشتا، لەرزم لێ دەهێنێت.
وەکو تر، ڕێم لێ هەڵە بووە و شوێنەون دێم و دەچم.

کاساندرا:

تۆ دەبیت بە شاهیدی مەرگی ئاگامێمنون.

سەرۆکی کۆرس:

بوەستە، کڵۆڵ، بوەستە و قسەیەک مەکە کارەسات لەگەڵ خۆیدا بهێنێت.

کاساندرا:

بۆ ئەوەی دەیڵێم هیچ چارەیەک نییە.

سەرۆکی کۆرس:

ئەگەر ڕوو بدات، هیچ چارەیەک نییە.

بەڵام نابێت ئەوە، هەرگیز، ڕوو بدات!

کاساندرا:

تۆ دەپاڕێیـــتـــەوە و نـوێژ دەکـــەیت- ئـەوانیـش پلانـی کـــوشـتن دادەنێن.

سەرۆکی کۆرس:

کێیە ئەوەی ئەم کردەوەیەی لە دەست دەبێتەوە؟

کاساندرا:

ئەوەندە کەم لە قسەکانی من گەیشتوویت!

سەرۆکی کۆرس:

تێ ناگەم تاوانێکی وا چۆن ئەنجام دەدرێت.

کاساندرا:

لەگەڵ ئەوەشدا کە بە زمانی خۆت لەگەڵت دەدوێم.

سەرۆکی کۆرس:

زمانی "هێلێنی"ش، زمانی "دێلفی"یە، بەڵام لێکدانەوەی گران.

کاساندرا:

وای لە من! منی بەدبەخت! منی کلۆڵ!

وا دیسان ئاگر بەسەرمدا هەڵدەکات!

وای لە منی ماڵوێران! ئۆو ''ئەپۆڵۆن''ی لیوکیسک!
ئەو ژنە، ئەو دەڵەشێرەی لە بەرگی مرۆڤدا،
کاتێک شێر لەوێ نەبوو، لەگەڵ کوندەپەپووان دەنووست،
خەریکە ژیانم دەبات. پاداشتەکەم تێکەڵ بە ژەهراوی ڕق دەکات
و
بۆ ئەوی ڕادەگرێت؛ شمشێر بۆ کوشتنی پیاوەکەی تیژ دەکات و
هەر لەبەرئەوەی من بۆ ئێرە هێنراوم،
هاوار لە تۆڵەسەندنەوەیەکی خوێناوی دەکات.
ئەم شتانەی خۆمم بۆ چ گاڵتە و گەپێک هەڵگرتووە،
چێوی دەستم و ئەو پارچە پەڕۆیانەی قژم پێ بەستوون؟
(چێوەکەی دەستی دەشکێنێت و پڕ بە پەڕۆکانی قژیدا دەکات،
فڕێیان دەداتە سەر زەوییەکە و بە پێلەقە دەچێتە سەریان.)
دەتشکێنم، پێش ئەوەی خۆم لەنێو بچم!
ئەوەتا ئێوە لەوێدا کەوتوون و – منیش بە نەفرەتتان دەکەم!
ئیتر ببن بە دیاریی بەدبەختی و کلۆڵیی کەسێکی تر!
ئەپۆڵۆن خۆیەتی کە بەرگی ڕازاندنەوەی پێشبینیکردنم
لە بەر دادەکەنێت، ئەو کە بە هەمان جلوبەرگەوە بینیومی
چۆن دۆست و دوژمن هاوئاهەنگ و پێکەوە
گاڵتەیان پێ کردووم. وەک ئەو کەسەش کە پەلوپۆ دەکوتێت و
سواڵ دەکات، منی کلۆڵی ناچار بە هەڵگرتنی ناوێکی ناچیز،
ناوی سواڵکەرێکی برسی و ڕووت و ڕەجاڵ کردووە.
من، ئەوەی پێشبینی دەکات، لەلایەن خواوەندی پێشبینیکردنەوە

بۆ ئەم مـەرگسـتانـە هێنراوم. قـوربانیگەی باوکم چاوەڕێی من ناکات–

ئەو کۆتەرە دارەی کوشتاری لەسەر دەکرێت و

بە تەنیا هالاوی خوێنە گەرمەکەی منی لێ هەڵدەستێت.

بەڵام من نامرم بۆ ئەوەی خواوەندان لە بیرم بکەن.

ڕۆژێک دێت، تۆڵەستێنی من، ڕا دەبێت، کوڕێک

کە بە کوشتنی دایکی تۆڵەی باوکی دەکاتەوە.

هەڵبڕاو لە زێدی خۆی، بۆ خاکی باوباپیران دەگەڕێتەوە و

تاج لەسەر نابووتیی نەوەکانی ئەم خانەوادەیە دەنێت،

لاشەی باوکیشی بۆ ئێرە بانگی دەکات.

کەواتە، لێرە، خەمگین و پرسەکێشی چیم و بۆچ دەناڵێنم؟

ئەگەر من جارێک لە جاران بینیومە، ڕێک بەو جۆرەی کە ڕووی دا،

ئیلیـۆن چۆن وێران کـرا و فـەرمـانڕەوایانی لە دادگـای خواوەنداندا چۆن

بەو کـۆتـاییـیـە سـزا دران– ئەوا، وەک چۆن سـوێنـدی پیـرۆزی خـواوەندەکـان بـڕیاریان لەسـەر داوە، دەمـەوێت ڕووبەڕووی چارەنووس ببمەوە.

هەر لەنێو ئەم دەرگایەشدا پێشوازی لە دۆزەخ دەکەم.

لەوەش زیـاتر داوا ناکـەم کـە بە جـۆرێک لێم بدرێت یەکـسـەر بمکوژێت:

با خوێنەکەشم بە ئاسانی لە دەمارەکانمەوە بچۆڕێت و

بۆ گیانەلایش چاو لێک بنێم!

سەرۆکی کۆرس:

کڵۆڵیت بێپایان و ژیریشت هەروەها.

قسەکەت درێژ بوو. بەڵام ئەگەر بەڕاستی چارەنووسی خۆت دەزانیت،

بۆ وا، بێفیز، وەک گیانەوەرێک بۆ سەربڕین بەرەو بەردی قوربانی دەڕۆیت؟

کاساندرا:

هیچ شتێک ڕزگارم ناکات و کاتیشم تەواو.

سەرۆکی کۆرس:

بەڵام باجی دواساتەکانی ژیان گرانە.

کاساندرا:

منیش هێندەم نەماوە. هەڵهاتنیش چ سوودێکی هەیە؟

سەرۆکی کۆرس:

هەڵوەستەی تۆ شاهیدی بوێرییەکی سەربڵندە.

کاساندرا:

ئەوەی بەختەوەر بێت، گوێی لە ستایشێکی وا نابێت.

سەرۆکی کۆرس:

بەڵام مردنێکی شایانیش دیارییەکی یەزدانییە.

کاساندرا:

ئۆو باوک، تۆ! ئۆو برا نەجیبزادەکانی من!

(کاساندرا بەرەو دەرگای قەڵا دەڕوات، بەڵام لەپڕێکدا بەرەودوا دەگەڕێتەوە.)

سەرۆکی کۆرس:

ئەوە چییە؟ بۆ لە ترساندا دەگەڕێیتەوە؟

کاساندرا:

ئۆهـ! ئۆهـ!

سەرۆکی کۆرس:

ئەم قیژەیە بۆ؟ وەک ئەوەی لە بەردەم دیمەنی تۆقێنەری ڕۆحدا بیت.

کاساندرا:

هاڵاوی خوێن لەم قەڵایەوە دەردەچێت.

سەرۆکی کۆرس:

بێگومان، بۆنی قوربانییەکە لە قوربانییەکانی لەشکری ماڵ.

کاساندرا:

نا، نا- بۆگەنێک وەک ئەوەی لە گۆڕێکی هەڵدراوەوە بێت!

سەرۆکی کۆرس:

تۆ باسی هاڵاوی بۆنخۆش ناکەیت.

کاساندرا:

ئێستا دەچمە ژوورەوە. لەوێ، هێشتا، دەتوانم هەم بۆ خۆم و هەم بۆ ئاگامێمنونیش بگریم. ئیتر ژیان بەسە!

(دیسان بەرەو دەرگاکە دەچێت، بەڵام جارێکی تریش دەگەڕێتەوە.)

ئۆف، هاوڕێیان، هاوڕێیان-

من وەک ئەو مەلەی لە دەوری دەوەن باڵەفڕێ دەکات،
لەبەر ترسێکی پووچ ناسڵەمێمەوە.
ببن بە شاهیدی ئەمە لەبارەی منەوە کاتێک،
ژیان ڕووبەڕووی ژیان دەبێتەوە، بۆ من کە ژنێکی ترم،
بۆ ئەو پیاوەش دەبێت ڕووبەڕووی لەناوچوونێکی تر ببێتەوە.
ئەمەش دوا نزا و پاڕانەوەی منە لەبارەی ئەم میوانداریییەوە.

سەرۆکی کۆرس:

ئاخ، چارەنووسی پێشبینیی تۆ چ سۆیەک دەکاتە دڵمەوە.

کاساندرا:

وشەیەکی تریش- گۆرانیی خەمگینیی تایبەتی خۆم.
لە خۆر دەپاڕێمەوە، ئەو خۆرەی کە ئێستا تیشکەکانی بۆ دوایین جار
لە چاوەکانم دەڕوانن: با تۆڵەستێنان، ڕێک لە ڕۆژی تۆڵەسەندنەوەدا،
داوای سزا بۆ ژنە کۆیلەکەش؛ ئەم شتە کلۆڵ و بەستەزمانە، بکەن.
ئۆهـ لە بەختی تۆ مرۆڤ! بەختەوەریمان لەبەر هەڕەشەی سێبەرێکدا بەر دەبێتەوە و ئەو هەموو ئازارەش کە چێشتوومانە بەپەلە دەڕژێتە نێو بیرچوونەوەوە، نووسینێک کە کەرووی شێدار لە ناوی دەبات.
ئەمەش لە هەموو شت تاڵ و ناخۆشترە.
(کاساندرا دەڕواتە ناو قەڵاوە.)

سەرۆکی کۆرس:

تینوویتیی مرۆڤ بۆ بەختەوەری ناشکێت.

ئەگەر بەختەوەری بەرەو قەڵایەکی ڕازاوە دەڕوات،

ئەگەر ئەو لە ماڵێک نزیک دەبێتەوە کە بۆ پێشاندان دەستی بۆ ڕادەکێشرێت، ئەوا هیچ کەسێک دەرگای خۆی لەسەر ئەو ژنە داناخات و هاوار ناکات: بەرۆکمان بەردە و بە ڕێی خۆتدا برۆ!

ئەوانەی ئاسمان چاویان لە پادشای ئێمە پۆشی.

ئەو هێرشی کرد و شاری "پرییامۆس"ی تاڵان کرد؛

وەک خۆشەویستی خواوەندەکانیش بۆ ماڵ دەگەڕێتەوە.

بەڵام ئاخۆ ئێستا لەو خوێنەی، لە دەمێکەوە، ڕژاوە خۆش دەبێت،

ئاخۆ، ئێستا لە پێناوی مردووەکاندا دەمرێت و

وەک سزایەک بۆ مەرگی خۆی،

داوای دەرکەوتنی مردن دەکات–

کەواتە ئەو پیاوەی گوێی لەم قسانەیە، لە کوێیە؛

ئەو پیاوەی کە هێشتا هێند بوێرە بتوانێت باسی خۆیمان وەک بەختەوەرییەکی بێخەوش لە ژیاندا بۆ بکات؟

ئاگامێمنون:

(لەناو قەڵاوە.)

لێیان دام! ئۆف! لێدانێکی کوشندە.

سەرۆکی کۆرس:

بێدەنگ! ئەوە کێیە لەوێ، لە ماڵەکەدا، هاوار دەکات؟

کێیە دووچاری برینێکی کوشندە بووە؟

ئاگامێمنون:

ئۆف! ئۆف! جارێکی تریش لێیان دام! دەمرم!

سەرۆکی کۆرس:

ئەگەر ئەو کردەوەیە لە هاواری پادشامانەوە هەڵسەنگێنین کردەوەیەکی بە تەواوی ئەنجام دراوە. کەواتە با ئێستا هەموومان پێکەوە کۆ ببینەوە و گوێ لە ئامۆژگاریی یەکتر بگرین، تا بزانین دەبێت چی بکرێت.

یەکێک لە پیرەکان:

من پێشنیازی ئەوە دەکەم هاوار لە خەڵک بکرێت:

وەرن، وەرن بۆ قەڵای پادشامان! ڕابن! بۆ یارمەتی، ڕابن!

یەکێکی تر:

نا، باشترە هێرش بەرین و ئەوانە بگرین کارەکەیان ئەنجام داوە،

بە شیری لە کالان دەرکێشراوەوە.

سێیەمین:

منیش لەسەر هەمان ڕاو بۆچوونم.

کات کاتی کردەوەیە، نەک دڵەڕاوکێ و دوودڵی.

چوارەمین:

بێگومان. چون ئەمە سەرەتایەکە،

نوقلانەی سەرهەڵدانی توندوتیژی و ستەمگەرییە.

پێنجەمین:

ئەگەر پەلە نەکەین. ئەوان پڕبەدڵ ڕقیان لە دوودڵییەکی وا دەبێتەوە.

ئەوان نانوون.

شەشەمین:

من لێرەدا دەستەوەستان وەستاوم، هیچ ڕاو بۆچوونێکم نییە.
بە تەنیا ئەوەی دەتوانێت ئامۆژگاری بدات، دەزانێت دەبێت چۆن بکرێت.

حەوتەمین:

منیش لەگەڵ ڕای ئەوم، چونکە تێ ناگەم مردوویەک،
چۆن بە وشە، زیندوو دەکرێتەوە.

هەشتەمین:

چی؟ هەر لە پێناوی ژیانێکی درێژتردا مل، بۆ ئەوانەی سووکایەتییان بەم قەڵایە کردووە، دانەوێنین!

نۆیەمین:

نا، مردن باشترە! چارەنووسێک، نەرمتر، لە مردن،
نەک ڕۆژگاری کۆیلەیەتیی ستەمکار.

دەیەمین:

ئێستا گوێمان لە هاواری بەدەنگەوەچوونی پادشامان بووە–
ئایا بە تەنیا ئەوە بەسە بۆ ئەوەی دڵنیا بین لەوەی کە مردووە؟

یازدەمین:

دەبێت تووڕەییمان لەخۆڕا نەبێت.
بەگومانبوون لەگەڵ ژیریدا ناگونجێت.

دوازدەمین:

ئەم ڕاو بۆچوونەیان هەموو شتێک دەڵێت.

ئێـــمـــه دەبێت بزانین کـــوڕەکـــەی ئارتێـــوس چۆنە و چی بەسەرهاتووە.

(پیرەکان بەهەڵەداوان بەسـەر پلیکانەکاندا سەر دەکەون. بەڵام لەو کـاتـەدا دەرگـاکـان دەخـرێنـە سـەر پشت و ناوەوەی قـەڵا دەبینرێت. ئاگـامـێـمنون بە مـردوویی لە وانێکدا کـەوتووە، بالاپۆشێکی ئەرخەوانی گەورەی پێدا دراوە، لە تەنیشت ئەوەوە، لەسەر زەوییەکە، لاشەی کاساندرا کەوتووە. کلیۆتایمێستـرا بەسـەریانەوە وەسـتـاوە، تەورێکی بە دەسـتـەوەیە و خـوێن لە نێوچەوانی پرژاوە.)

کلیۆتایمێسترا:

ئێستا ئیتر شەرم ناکەم بگەڕێمەوە بۆ ئەوەی پێش نەختێک،

بەوپەڕی زیرەکی و وردەکارییەوە، دەرمبڕی.

ئەگەرنا چۆن دەتوانرێت دەستت بە دوژمنێکی ناحەزدا بگات،

کـــە دەمـــامکی هـاوڕێی هەڵگرتووە و تۆڕی نابووتبـــوونی پەیمانشکێنی

هێند بەرز ڕابهێڵیت، کە نێچیرەکەت نەتوانێت بازی بەسـەردا بدات؟

ئەو شەڕەی، ئەو سەرکەوتنەی کە دەمێکە پلانیم داڕشتووە،

دوای ماوەیەکی درێژ چاوەڕوانی، بوو بە ڕاستی و هاتە دی.

ئێستا، لێرەدا، وەستاوم، لەو جێیەدا کە کردەوەکەمم بە ئەنجام گەیاندووە و،

هەر چۆنێکیش ڕووی دا، نکووڵیی لێ ناکەم.

ئەوم لە قـومـاشـێکی گـەورەوە پێـچـا، بالاپـۆشـێکی ڕازاوەی

نەفرەتلێکراو،
وەک تۆڕێکی ماسیگرتن، تا نە ڕێی هەڵهاتن و نە شەڕ بدات.
دوو جاران پێمدا کێشا. دوو جاران قیژاندی و،
دوای هاوارکردنیش ئەندامەکانی لەشی خاو بوونەوە.
کە کەوتیش، وەک سوپاس و پێزانینێک بۆ "زێوس"ی ژێرزەوی،
بۆ جاری سێیەم پێمدا کێشا.
ئیتر، بەدەم ناڵەناڵەوە، لە جێی خۆیدا کەوت و گیانی دەرچوو.
ئەوجا وروژمی خوێن لە دەمییەوە دەرپەڕی و چەند دڵۆپە خوێنێکی تاریکی بەسەر نێوچەوانمدا پرژاند–
ئۆهـ، هەرگیز بارانی ئاسمان بەسەر دانەوێڵەی کێڵگەدا،
کاتی پەلوپۆ و گوڵ گرتن، هێندە خۆش نەباریوە،
وەک ئەم پرژە ئاونگەی مردن بەسەر پێستی منەوە.
ئا بەو جۆرەیە، ئێوە باوکانی شایانی ڕێز و ستایش،
هەروەها شایانی ئاسوودەییش، ئەگەر بتوانن!،
بە خۆمەوە دەنازم. ئەگەر جارێک لە جاران بۆ ئێمە لەبار بێت
قوربانییەکی شادی بەسەر کەسێکدا کە مردووە برژێنین،
دەبێت بە هەموو هەقێک و لە هەقیش زیاتر، لێرەدا بێت.
بەو کردەوە تۆقێنەرە لە ماڵەکەی خۆیدا جامێکی لێوانلێو کردبوو،
کە ئێستا خۆی چۆڕبڕی کردووە.

سەرۆکی کۆرس:

بە سەرسووڕمانەوە گوێ لە زمانی شڕت دەگرین.

که بەو جۆرە شایيت بە مەرگی مێردی خۆت دێت!

کلیۆتایمێسترا:

ئێوە وەک ژنێکی بێعەقل منتان تاقی کردەوە،
بەڵام دڵ ناترسێت. جارێکی تر گوێ بگرن:
سەرزەنشت یا پەسندانی ئێوە، بۆ من، وەک یەکن.
لێرەدا، مێردەکەم؛ ئاگامێمنون، کەوتووە،
لاشەیەکی بێگیان، شاکارێکی تۆڵەسەندنەوە
بەم دەستەڕاستەم. ئەمە و هیچی تر نا.

کۆرس:

بڕگەی شیعری

چ گیایەکی خاپینۆک،
کە لە قووڵایی ژەهراوی خاکەوە سەری دەرهێناوە،
چ خواردنەوەیەکی سەرلێشێوێن،
دەرهێنراو لە شیلاوی قووڵایی زەریا،
ئەم بوێریی شێتییەی پێ بەخشیت؟
کەنارنراو و نەفرەتلێکراو،
دەبێت، ئیتر، باری گرانی ڕق و قێزی خەڵک هەڵگریت.

کلیۆتایمێسترا:

بۆ نا، ئێستا سزای لە وڵات دەرکردنم بەسەردا دەدەیت،
وەک شتێک لە بریی ڕق و قێزی خەڵک،
بەڵام سەبارەت بەم پیاوە، کە هێند بێپەروا و بێبەزەییيانە،

وەک ئەوەی بەرخێک بێت لەنێو مێگەلێکی زۆروزەوەندا،
کچەکەی خۆی کرد بە قوربانی، هیچ قسەیەکت نەکرد.
کچەکەم، کە بەری شایانی پەرستن و ژانی منداڵبوونی من بوو-
تا بایەکانی سراکیێنس هێمن ببنەوە! ئەی نەدەبوو ئەوە ئەو بێت
کە وەک چارەسەرێک بۆ تووشبوون بە دەردەخوێن دەرپەڕێنرێت؟
هەر بە تەنیا سزای من بەپەلە و بێبەزەییانە ڕادەگەیێنیت.
بۆ نا، هەڕەشە بکە!
من ئامادەم لە بەرانبەر دڵڕەقیدا دڵڕەق بم. ئەگەر سەرکەوتیت، ئەوا مل دەدەم و ئەگەر خواوەندەکانیش بە جۆرێکی تریان ویست، ئەوا دوای چاوەڕوانییەکی درێژخایەن دەبێت عەقڵت بە بەردا بهێنرێتەوە.

کۆرس:

هاوبڕگەی شیعری

بێباکیت.
کافرانە و توندوتووڕە دەدوێیت.
ڕۆحت نائارامە، وەک خوێنێکی ڕژێنراو،
بە پەلە لە بەری دەڕوات.
خوێنی ئەرخەوانیی سەر تەوێڵت
وەک خشڵێک هەڵگرتووە.
بێئابڕوو، بێهاوڕێ،

لێدان بە شمشێر،
بە لێدان بە شمشێر،
قەرەبوو دەکەیتەوە.

کلیۆتایمێسترا:

بەڵام تۆیش، گوێ لەو سوێندە بەنرخەم کە بۆ تۆی دەخۆم، بگرە،

لەپای سزایەکدا کە لە بەرانبەر مردنی کچەکەمدا دەدرێت،

سوێند بە گیانی تۆڵەسەندن، کە ئەوی بۆ کرا بە قوربانی:

تا ئایگیستۆس، وەک جاران بەوەفا و میهرەبان بێت،

تا ئایگیستۆس بەوەفاوە، ئاگردانی هەمیشە هەڵبووی ئەم ماڵە خۆشتر بکات، ترس ڕوو لەم ماڵە ناکات، چون ئەو قەڵغانی بەهێزی دڵنەوایی منە.

بەڵام ئەوەی سووکایەتیی بە ژنەکەی خۆی کردووە، لەوێدا کەوتووە، ئەوەی لەگەڵ یاری و ئارەزووی کچۆڵانی ترۆیادا خەریک بوو؛ ئەو کچۆڵانەی لە شەڕدا دەستگیر کرابوون. لەوێش نێچیرە جوانەکەی، ئەو ژنە کۆیلەیەی وەک پەیامبەرێک پەیامی ڕادەگەیاند، ئەو کچەی پێشبینی داهاتووی دەکرد و دۆستێکی بەوەفای نێو جێگای نووستنی ئەو بوو،

کە لە ئامێزی یەکتردا نیمکەتەکانی نێو کەشتییەکە لە ژێریاندا دەپووان.

ئەوان هەقی یەکاویەکی کار و کردەوەی خۆیان وەرگرت. بڕوانە، بڕوانە:

ئەوەتا لەوێدا کەوتووە و لە پاڵیشیەوە ئەو ژنە کەوتووە کە ئاوازی ماڵئاوایی، دوا سکاڵای خۆی، بۆ دەخوێند. ئەو گراوییەی وەک چەشەیەک
بۆ ڕۆژی سەرکەوتنی من بۆ ئێرە هێنرا.

کۆرس:

بڕگەی شیعریی یەکەم:

ئۆو، ئەگەر هەر ئێستا لە چارەنووسەوە،
خەوتنی ئەبەدیمان پێ ڕەوا دەبینرا،
دوور لە دەردی گران،
دوور لە ڕەنج، دوور لە ئازارکێشان!
مردن پارێزەری میهرەبانی ئێمەیە.
ئەو لە پێناوی ژنێکدا زۆر ئازاری کێشا و
بە دەستی ژنێکیش کوژرا.
وای لە تۆ، هێلێنای کوێراییهێن، وای،
کە هەر خۆت بە تەنیا هەزاران هەزار ژیانت
لە پاڵ دیواری ترۆیاوە لە ناو برد!
ئەو تاجە گوڵینەیەی ئێستا لە دەوری سەر چنیوتە،
هەرگیزاوهەرگیز ڕەنگی ناپەڕێت،
چون قەت خوێنەکەی ناشۆردرێتەوە.
لەوێ لە قەڵای پادشایەتیدا
گیانێک بە دوو بەرگی جیاوازەوە دەژیا
بۆ لەنێوبردنی مێردەکەی.

کلیۆتایمێسترا:

لە توورەییدا لە مەرگ مەپاڕێنەوە و
ناوی نەفرەتلێکراوی هێلێناش مەهێنن،
کە هەر خۆی بە تەنیا ژیانی هەزاران هەزار خەڵکی هێلێنای
تێک دا و قڕ کرد و بوو بە مایەی کلۆڵییەکی بێپایان!

کۆرس:

هاوبڕگەی شیعریی یەکەم:

ڕۆحی بەد، تۆ ئەی ئەوەی دوای جووتەبراکەی
بنەماڵەی تانتالۆس کەوتوویت،
تۆقێنەرانە، لە ڕێی ئەو ژنانەوە فەرمانڕەوایی بگرە دەست،
کە ڕۆحیان بەهێزە و ڕۆحمان بریندار بکە-
بەسەر لاشەکەدا، لاشەی فەرمانڕەوامان،
کە تۆ وەک مەلێکی شووم خۆت بەسەردا چەماندووەتەوە و
ئاوازی سەرکەوتنی خۆت دەقیرێنیت!
وای لە تۆ، هێلێنای کوێراییهێن، وای،
کە هەر خۆت بە تەنیا هەزاران هەزار ژیانت
لە پاڵ دیواری ترۆیاوە لە ناو برد!
ئەو تاجە گوڵینەیەی ئێستا لە دەوری سەر چنیوتە،
هەرگیزاوهەرگیز ڕەنگی ناپەڕێت،
چون قەت خوێنەکەی ناشۆردرێتەوە.
لەوێ لە قەڵای پادشایەتیدا

گیانێک، بۆ لەنێوبردنی مێردەکەی،
بە دوو جلوبەرگی جیاوازەوە دەژیا.

کلیۆتایمێسترا:

ئێستا، حوکمی زمانتان، بە ڕاست گەڕا،
کاتێک ناوی ڕۆحی بەدی بنەماڵەتان، بە ناوی خۆیەوە، هێنا،
کە سێ بەرانبەر تینووی خوێنە و ئارەزووی خوێنی زیاتر دەکات.
ئەو ئێستا زگی خەڵک بە ئاگری تینوێتی بۆ خوێنڕشتن خۆش دەکات:
زۆر پێشتریش لەوەی برینێکی کۆن هەڵی دابێتەوە،
خوێن لە برینە تازەکانەوە پرژە دەکات.

کۆرس:

برگەی شیعریی دووەم:

گەورەیە ئەو ڕۆحە بەدەی تۆ لەبارەیەوە دەدوێیت؛
نەفرەتکردن لە بنەماڵە، لە تووڕەییشدا بێبەزەیی.
وای! وای! قسەت ترس بوو، نابووتییەکی بێپایانیش.
بەڵام ئەوە "زیۆس"ە ئەوەی دەوێت و کاری بۆ دەکات.
لەنێو خەڵکدا دژی خواستی ئەو چی دەکرێت؟
تەنانەت ئەمەش لە خواوە بڕیار درابوو.
وای لە تۆ، پادشام! ئۆو پادشام، وای!
چۆن وەک پێویستە بتوانین بۆت بگرین،
چۆن بە وشە خۆشەویستیی دڵمانت بۆ دەربڕین؟

لەوێدا لەنێو تەونی جاڵجاڵۆکەیەکدا کەوتوویت و
تەون تێت ئالاوە،
مردنیشت مردنێکی خوانەناسانەیە!
وای لە تۆ، وای!
لە جێیەکی سووکدا کەوتوویت.
بە لێدانێکی فێڵبازانە، بە تەورێکی دوودەمە،
ژنەکەی خۆت پێیدا کێشاویت و
کەوتوویتەتە سەر زەوی.

کلیۆتایمێسترا:

تۆ ئێستا دەڵێیت ئەو تاوانە کاری من بوو.
بەلام شوێنەونیت ئەگەر پێت وا بێت
لە مندا ژنی ئاگامێمنون دەبینیت!
من گیانی شەڕەنگێزی کارەساتی بنەماڵەم،
ئەو گیانەی لە ژنی مردووەکەدا تابگەی تۆڵەستێنیی خۆی بە دەست هێنا و
داوای سزای تاوانی "ئارتێیوس"ی کرد،
ئاهەنگە ناخۆشەکەی ئەو.
پاڵەوانەکەش وەک قوربانییەک بۆ قەرەبووکردنەوەی مناڵەکان کوژرا.

کۆرس:

هاوبڕگەی شیعریی دووەم:

ئەو دەستەی کوشتی، دەستی تۆ بوو!

هیچ کەسێک ڕانابێت تا بێتاوانیی تۆ بسەلمێنێت.
نا! نا! بەڵام تاوانی باووباپیرانیش کاتی تاوانەکە هێشتا کۆتاییی نەهاتبوو.
خواوەندێکی توندوتیژیش؛ بکوژە ڕەشەکەش،
لە تەوژمی خوێنی خزموخوێشدا،
دەردەپەڕێت و ڕوو لە هەر جێیەک بکات،
لە خزموخوێشی نوێمان دەکوژێت.
وای لە تۆ، پادشام! ئۆو پادشام، وای!
چۆن وەک پێویست بتوانین بۆت بگرین،
چۆن بە وشە خۆشەویستیی دڵمانت بۆ دەربڕین؟
لەوێدا لەنێو تەونی جاڵجاڵۆکەیەکدا کەوتوویت و
تەون تێت ئاڵاوە،
مردنیشت مردنێکی خوانەناسانەیە!
وای لە تۆ، وای!
لە جێیەکی سووکدا کەوتوویت.
بە لێدانێکی فێڵبازانە، بە تەورێکی دوودەمە،
ژنەکەی خۆت پێیدا کێشاویت و
کەوتوویتەتە سەر زەوی.

کلیۆتایمێسترا:

مردنی ئەو بە مردنێک ناو مەبە کە سووکایەتیی پێ دەکرێت!
هەر ئەو خۆی بوو فێڵ و ماڵوێرانی هێنابووە نێو ماڵەوە.
ئەو بوو چەکەرە جوانەکەی سەر قەدی داری خۆی بڕییەوە،

ئەو "ئیفیگێنێیا"یەی بۆ ئەوم هێنابووە دنیاوە و
ماوەیەکی دوور و درێژیش بەسەریدا گریابووم.
ئەو سزایەی ئێستا چەشتوویەتی پڕ بەپێستی خۆی بوو.
دەبا هەر لەبەر ئەوە لە ماڵی تارماییەکاندا بە خۆیەوە نەنازێت!
ئەو بە لێدانێک کەوت، بە برینێک مرد،
ئەوەی چاندبووی هەر ئەوەیشی چنییەوە.

کۆرس:

بڕگەی شیعریی سێیەم:

نازانین چی بکەین،
هیچ ڕێیەک نابینین،
کە ماڵەکە خەریکە دادەڕمێت.
لە ڕێژنەیەک دەترسێین؛ ڕێژنەی خوێن،
کە بەسەر دیوارەکانی قەڵادا دەبارێت-
هەر ئێستا دڵۆپەکانی دەبارێن.
چارەنووسیش لەسەر بەردە تازەکان
ئەو چەکە تیژ دەکات کە وەک سزایەک
بۆ تاوانی نوێ بە کار دەهێنرێت.
ئۆو خاک، ئۆو خاک، بۆ لەنێو ئامێزی دایکانەی خۆتدا نەتشاردینەوە،
پێش ئەوەی ئەو لەنێو جێگەی مردنەکەیدا ببینین، ئەو جێیەی وانێکی زیوینە!
کێ ئیتر گۆڕەکەی هەڵبەستێت و شیوەن بۆ مەرگی بکات؟

تۆ؛ تۆ کە پیاوەکەی خۆتت کوشتووە، دەوێریت
دەنگ هەڵبڕیت و گۆرانییەکی خەمگینی و دواماڵئاوایی بچڕیت،
قوربانییەک وەک دیاری، قوربانییەکی پڕ سووکایەتی، بهێنیت،
قێزەون، بۆ ڕۆحی پاڵەوانەکەمان؟
کێ بێت لەسەر گۆڕەکەی ئەو، بە سکاڵا و گریان،
پڕ بە دڵ و ڕاستگۆیانە، بتوانێت ئەو فەرمانڕەوا بە شکۆیە،
بلاوێنێتەوە و شیوەن بکات؟

کلیۆتایمێسترا:

ئەمە کاری ئێوە نییە.
ئەو بە دەستی من کوژرا، بە دەستی من مرد،
بە دەستی منیش لە گۆڕ دەنرێت.
ئاوازی پڕ لە ناڵەو گریەی خەڵکی ماڵ شوێن ئەو ناکەوێت،
بەڵام "ئیفیگێنێیا" لەپاڵ خوڕاوی ئاخ هەڵکێشانەوە،
هێندەی لە کچێک بوەشێتەوە، بە خۆشەویستی و نەرمونیانییەوە،
دەست لە ملی باوکی خۆی دەکات و
بە ماچومووچ پێشوازیی لێ دەکات.

کۆرس:

هاوبرگەی شیعریی سێیەم:

سووکایەتی لە بەرانبەر سووکایەتیدا.
حوکمدانێکی زەحمەت.

دز لێی دەدزرێت، بکوژ دەکوژرێت.
تا باوەڕی ئاسمان هیی "زێوس" بێت،
داوای یاسا لە جێی خۆیدا جێگرە:
تاوانبار دەبێت ئازار بچێژێت.
کێیە ئەوەی ڕەگوڕیشەی تۆڵە لە ماڵەکەدا هەڵدەکێشێت؟
بنەماڵە دەست و پا بەندی تاوان و نابووتییە.
ئۆو خاک، ئۆو خاک، بۆ لەنێو ئامێزی دایکانەی خۆتدا نەتشاردینەوە،
پێش ئەوەی ئەو لەنێو جێی مردنەکەیدا ببینین، ئەو جێیەی وانێکی زیوینە!
کێ ئیتر گۆڕەکەی هەڵبەستێت و شیوەن بۆ مەرگی بکات؟
تۆ؛ تۆ کە پیاوەکەی خۆتت کوشتووە، دەوێریت
دەنگ هەڵبریت و گۆرانییەکی خەمگینی و دواماڵئاوایی بچڕیت،
قوربانییەک وەک دیاری، قوربانییەکی پڕ سووکایەتی، بهێنیت،
قێزەون، بۆ ڕۆحی پاڵەوانەکەمان؟
کێ بێت لەسەر گۆڕەکەی ئەو، بە سکاڵا و گریان،
پڕ بە دڵ و ڕاستگۆیانە، بتوانێت ئەو فەرمانڕەوا بە شکۆیە،
بلاوێنێتەوە و شیوەن بکات؟

کلیۆتایمێسترا:

ئەو قسەیەی کردتان، وەک ئەوەی پێشبینی کرابێت، ڕاست بوو.
من دەیکەم! من پەیمانێکی سوێندلەسەرخوراو لەگەڵ ڕۆحی تۆڵەسەندنەوەی خزموخوێشی نێو قەڵای "ئارتێوس" دەبەستم.

ئەویش با باری ئەوەی ڕووی داوە، چەندیش گـــــران بێت،
هەڵبگرێت،

با ئەو بۆ هەتاهەتایە لەم ماڵە بچێتە دەرەوە،

ڕوو لە ماڵی ئەو کەسانە بکات کە بە دەستی خزموخوێش
تووشی کارەساتی خوێناوی هاتوون.

بەشێک لە گەنجینەی کۆوەبووی قەڵاش، بێگومان، دەبێت بە
هیی من،

چون ئاشکرایە کە من دەبم بە فریادڕەسی شێتیی دایکانی
نێوخۆمان.

(ئایگیستۆس سەرکەوتووانە لەلایەکەوە دێت و پاسەوانێکی
چەکداری بە دواوەیە.)

ئایگیستۆس:

هۆ تیشکی میهرەبانی ڕۆژ کە دادوەریت چەسپاندووە!

ئێستا دەتوانم باوەڕ بەوە بهێنم کە خواوەندە گەورەکانی
ئاسمان

بە چاوی دادوەرانەوە سەیری ڕەنج و دڵتەنگیی زەوی دەکەن،

کاتێک ئەم پیاوە- کە بۆ من دیمەنێکی شیرینە-

لە بالاپۆشێکەوە ئالاوە کە ڕۆحەکانی تۆڵەستاندنەوە چنیویانە و

ئاخرێکەی قەرەبووی بەدڕەفتاریی تاوانکارانەی باوکی
دەکاتەوە.

چون ئەو باوکەی "ئارتێوس"، پادشای وڵاتمان،

ئەوەی لەلایەن دەسەڵاتی فەرمانڕەواوە هەڕەشەی لێ کراوە-

بۆ ئەوەی هەموو شتێک بە یەکجاری بڵێین–
''تییێستێس''ی برای خۆی، کە باوکی من بوو،
لە ماڵ وەدەرنا و ولاتبەدەری کرد.
ئەو کلۆڵە گەڕایەوە و خۆی لەپاڵ ئاگردانی ماڵدا پاراست و
پەناگایەکی زۆری پێدرا تا خوێنی دڵی نەڕێژرێت و
خاکی باووباپیران سوور نەکات. بەڵام ''ئارتێوس''ی خوانەناسی
برای، وەک ئەوەی پێشان بدات ئاهەنگی قوربانییەکی شادی
دەگێڕێت،
بە پەرۆشییەکی بەد و پڕ لە ڕق و کینەوە پێشوازیی لە باوکم
کرد:
گۆشتی برژاوی مناڵەکانی خۆی.
بەڵام پەنجە و کەڵەمستەکانی شکاند و
بە وریایییەوە لە ژێر گۆشتەکەدا شاردنیەوە.
خواردنەکەش، کە نەدەناسرایەوە، لەسەر مێزی ''تییێستێس''
دانرا،
ئەویش لێی خوارد، وەک خۆتیش دەیبینیت،
بۆ نابووتی و وێرانی هەموو بنەماڵە.
بەڵام کە هەستی بەو کارە کرد، ئیتر دەناڵێنێت،
دەسڵەمێتەوە و ئەو شتە تۆقێنەرە دەڕشێنێتەوە و
لە ئاسمان دەپاڕێتەوە کە چارەنووسێکی تاقەتپروێن
بەسەر بنەماڵەدا ببارێنێت؛
بە شەق مێزەکە قلّپ دەکاتەوە، بەوپەڕی تووڕەیییەوە،

که سەرلەبەری بنەماڵەی "پێلپۆس" – قڕی تێ بکەوێت.
هەر بۆیەش ئا ئەوە لەوێدا بە ڕاکشاوی دەبینیت.
ئەوە هەقی من بوو ببم بە مایەی ئەم کوشتنە،
چونکە من، دواکوڕی باوکە کڵۆڵەکەم،
مەلۆتکەیەک، لەگەڵ باوکمدا وڵاتبەدەر کراین.
بەڵام دادوەری وەک گەورەیەک بەرەو ئێرەی هێنامەوە.
ئەگەرچی لێرەوەش دوور بووم بەڵام دەستم پێی ڕاگەیشت،
چون هەموو ئەمە و هەرچییەک کە ڕووی داوە کاری منە.
ئێستا کە ئەم پیاوە لە داوی تۆڵەسەندنەوەدا دەبینم،
تەنانەت مردنیش بۆ من خۆشە.

سەرۆکی کۆرس:

ئایگیستۆس، خۆهەڵکێشان لەپاڵ تابووتەوە لەگەڵ تۆدا نایەتەوە!
تۆ دەڵێیت، بە خواست و ویستی خۆت، ئەم پیاوەت کوشتووە و
بە تەنیاش پلانت بۆ کوشتنەکەی ڕشتووە.
چاکە، سەرت لە دەست سزای خۆی دەرباز نابێت،
بڕوام پێ بکە: نەفرەتی خەڵک و بەردباران.

ئایگیستۆس:

ئەم زمانە، زمانی ئەوانەن کە لە بەشی هەرە خوارەوەی کەشتیدا دانیشتوون و سەوڵ لێ دەدەن، کەواتە کەشتییەکە لەلایەن ئەوانەوە کە لەسەر کەشتییەکە ڕاوەستاون لێ دەخوڕدرێت؟
پیرەمێرد، هێندە نابات و بۆت دەردەکەوێت کە لەو تەمەنەی تۆدا

فێربوونی ملدان و گوێڕایەڵی چەند زەحمەتە.
بەڵام، هەرچۆنێک بێت، ناڵەی برسێتی و دەستوپێبەند بۆ هەست و نەستی پیرەمێردێکی ملهوڕ وەک یەکن.
ئەی کوێراییت داهاتووە و نابینیت چاوت چی دەبینێت؟
کەواتە خۆت لە نووکی شمشێر هەڵمەسوو- دەئێشێت.

سەرۆکی کۆرس:

تۆ ئەی ژن! تۆ لێرە، لەم ماڵەدا، بەوپەڕی تواناتەوە سووکایەتیت بەو کەسەمان کردووە کە گەڕاوەتەوە و ئێستا لێرەدا ڕاوەستاوە و هەروەها سووکایەتیشت بە تەختی نووستنی پاڵەوانەکەمان کردووە،
پلانیشت بۆ ئەم کارە، دژی سەرلەشکرەکەمان، داڕشتووە.

ئایگیستۆس:

تۆ هێشتا بە زمانی سۆز، بە زمانێک دەدوێیت خەڵک دێنێتە گریان.
تۆ لە "ئۆرفێوس" دەچیت، بەڵام بە پێچەوانەوە.
ئاوازی سیحرئامێزی ئەو دنیایەکی بە خۆوە بەندی کردبوو،
بەڵام تۆ کە بەو مڕەمڕە منالانەیەت ڕقی ئێمە هەڵدەستێنیت
خۆت بەندی دەکەیت و- لە بەندیکردنی خۆتدا ماڵی دەبیت.

سەرۆکی کۆرس:

بڵێیت تۆ ببیت بە فەرمانڕەوا لە ئارگۆس؟
تۆ کە لە دەمێکەوە خۆت بۆ تاوان دژی ژیانی پادشاکەمان ئامادە کردووە

بەڵام بوێری و هێزی ئەوەت نەبووە کە خۆت تاوانەکە ئەنجام بدەیت!

ئایگیستۆس:

فێڵبازتر بوون و سەرکەوتن کردەوەی ژنەکە بوو،
لە کاتێکدا کە من وەک دوژمنێکی کەونارا گومانم لێ دەکرا.
ئێستا بە یارمەتیی گەنجینەی ماڵ دەمەوێت ببم بە فەرمانڕەوا.
ئەوەیش کە مل نادات یەکسەر لەژێر کەڵەوەی قورسدا دەبەسترێتەوە و
ڕێی نادرێت وەک جوانوویەکی بەرەڵا و خۆشڕۆ بگەڕێت،
بەڵکو دەبێت لە تاریکاییی تەویلەدا بمێنێتەوە و
لە برساندا مل نەوی بکات.

سەرۆکی کۆرس:

ترسی دڵت ڕێی پێ نەدایت بە دەستی خۆت پادشامان بکوژیت!
ژنەکەی کردی، ناحەزییەک بۆ خاک و خواوەندەکانمان.
بەڵام بڵێیت "ئۆرێستێس" مردبێت؟
بڵێیت چارەنووسێکی دنەدەر بۆ ئێرەی نەهێنێت
تا بە دەستە بەهێزەکانی ئەم دووانە بکوژێت؟

ئایگیستۆس:

چاکە، هەر ئێستا دەبینیت، ئەم کردەوە و زمانەت چیت بەسەر دێنن!
ڕابن، هاوڕێ جەنگاوەرە بەوەفاکان، کاتی فەرمانە و فەرمانیش لێمانەوە دوور نییە! ڕابن!

(پاسەوانەکانی ئایگیستۆس بە خۆ دەکەون و ڕمەکانیان ئامادە دەکەن.)

سەرۆکی کۆرس:

ڕابن، دەست لەسەر دەسکی شمشێرەکانتان دانێن و ئامادەی لە کالان ڕاکێشان بن!

(کۆرسیش لەلای خۆیەوە بە خۆ دەکەوێت.)

ئایگیستۆس:

منیش، دەست بە شمشێر، لێرەدا ڕاوەستاوم و لەوە ناترسێم بمرم.

(شمشێرەکەی هەڵدەکێشێت و لە پێشڕەوی پاسەوانەکاندا دەوەستێت.)

سەرۆکی کۆرس:

ئێستا ناوی مەرگی خۆتت برد. دەبا ئەوەی گوتت بە ڕاست بگەڕێت!

(پیرەمێردەکان شمشێریان هەڵکێشاوە. بەڵام کلیۆتایمێسترا بەرەو نێوان هەردوو ڕیزی ئامادەی جەنگ دەڕوات.)

کلیۆتایمێسترا:

نا، لە هەموو شت خۆشەویستتر لە دنیادا، با ئیتر کاری توندوتیژ و خراپ بەس بێت! هەر ئێستا باری گرانی هەرچییەک کە کەوتووەتە ئەستۆمان بەرهەمی بەدبەختییەکە کە دووچاری بووین.

خەم و دڵتەنگی ئیتر بەسە! چیی تر شەڕ مەکەن! هێشتا

دەستمان خوێناوییە.

ئێــوەش، باوکــە بەڕێزەکــان، هەریەکــە و بۆ جــێی خــۆتان بگەڕێنەوە، پێش ئەو خـراپەیەی کـردووتانـە و چەشـتـووتانە. ئەوەی جارێک لە جاران ڕووی داوە، ڕووی داوە.

هەر ئەوەندە ئەو وێرانییـەی تووشی بووین بەکۆتا بێت، دەبێت بە ددانبەخۆداگرتنەوە ئەوە هەڵبگرین کە دەکەوێتە ئەستۆمان، مل نەوی لەژێر پێی قــورسی ڕۆحی بەدکــاری بنەمــاڵەی ئارتێوس''دا.

ئەمە بیروڕای ژنێکە، ئەگەر دەتانەوێت ڕێزی لێ بگرن.

ئایگیستۆس:

بەڵام ئاخۆ دەتوانم ڕێ بدەم ئەم بێشەرمییە لە بەرچاوی مندا گوڵ بکات؟

دەکرێت ئەوان دژی چارەنووس بن، دەکرێت ئەو جۆرە وشانە لە ڕووی مندا بڵێن و بەبێ ئەوەی بتوانن خۆ هێور بکەنەوە قسەی ناشیرین بەو کەسە بڵێن کە دەسەڵاتی لە دەستدایە؟

سەرۆکی کۆرس:

خوونەریتی پیـاوانی ''ئارگـۆس'' نییـە کـە بێـچارە لە ئاست ترسنۆکێکدا گاگۆڵکێ بکەن.

ئایگیستۆس:

بەڵام ئەو ڕۆژەش دێت کە بکەویتە بەر چنگی تۆڵەسەندنەوەی من.

سەرۆکی کۆرس:

ئەو ڕۆژە هـەرگـیـز نایەت، ئەگــەر ''ئۆرێســتـێس'' لەگــەڵ خواوەندێکدا لێرە نزیک بکەوێتەوە.

ئایگیستۆس:

دەزانم خۆراکی ئەوەی لە زێدی خۆی دەرکراوە، هیوایەکی پووچ و بێبەرە.

سەرۆکی کۆرس:

چاکە! کەواتە بەردەوام بە و خۆت بە بەخۆوەنازین هەڵئاوسێنە! کاتێکیش دەتوانیت، سووکایەتی بە دادوەری بکە!

ئایگیستۆس:

ئەمەت بەسەرەوە ناچێت و ڕۆژێک دێت باجی ئەم شێتییەی ئەمڕۆت بدەیت.

سەرۆکی کۆرس:

سەرحاڵ وەک ئەو کەڵەشێرەی لە تەنیشت مریشکەوە وەستاوە، خۆت گیف بکەرەوە!

کلیۆتایمێسترا:

چیی تر گوێ بە مرەمرِی بێمانای ئەوان مەدە، چونکە من و تۆ پێکەوە وەک دوو فەرمانڕەوا هەموو شتێک، لەم ماڵەدا، دەهێنینەوە جێی خۆی.

(کلیۆتایمێسترا، ئایگیستۆس بەرەو دەروازەی قەڵا دەبات. پێکەوە دەچنە ژوورەوە، ئایگیستۆس لە پێشەوە و کلیۆتایمێستراش لە دوایەوە. دەروازەکان دادەخرێن. کۆرس بەبێدەنگی لەوێ دوور دەکەوێتەوە. پاسەوانەکانی ئایگیستۆس لە جێی خۆیان دەمێننەوە.)

ئۆرێستێیا

بەشی دووەم

قوربانی بۆ مردووان

کەسەکان

ئۆرێستێس؛ کوڕی ئاگامێمنون و کلیۆتایمێسترا

ئێلێکترا؛ کچی ئاگامێمنون و کلیۆتایمێسترا

کلیۆتایمێسترا

ئایگیستۆس

پێلادێس؛ هاوڕێی ئۆرێستێس

کیلیسا؛ دایەنی ئۆرێستێس

پاسەوان

خزمەتکار

کۆرسی ژنە کوێلەکانی قەڵای پادشایەتی

کەسانی قەڵای پادشایەتی و خەڵکی ئارگۆس

(پشتەوەی شانۆ هەر هەمان دیمەنی بەشی یەکەمی زنجیرەکەیە؛ قەلای پادشای ئەتریدەکان لە ئارگۆس. بەلام لە پێشەوەی شانۆ، لە نێوەڕاستی شوێنی نواندندا، گڵکۆیەک؛ گۆڕی ئاگامێمنون، دەبینرێت. بەشی یەکەم لە تراجیدیایەکە لە تەنیشت ئەم گڵکۆیەوە بە ڕێوە دەچێت، لەم کاتەدا بۆ ئەوانەی خەریکی کاری نواندنن قەلای پادشایەتی دیار نییە و بەشی دواتریش لە بەردەم قەلای پادشایەتیدا بەڕێوە دەچێت و ئەوسا گۆڕەکە دیار نییە.

دوانیوەڕۆیە. ئۆرێستێس، جلوبەرگی گەشتی لە بەردایە و شمشێرێک بە لایەکی کەمەریدا شۆڕ بووەتەوە، لەسەر گڵکۆی باوکی ڕاوەستاوە، ''پێلادێس''ی لەگەڵدایە و ئەویش هەمان شێوە خۆی پۆشیوە و شمشێرێک بە لایەکیدا شۆڕ بووەتەوە.)

ئۆرێستێس:

تۆ ''هێرمێس''ی ژێرزەوی، گوێ بۆ نزا و پاڕانەوەم بگرە!
ببە بە فریادڕەسم و لەگەڵم بە،
تۆ کە دەسەلاتی باوکە مردووەکەم بە ڕێوە دەبەیت،
ئەوەتا گەڕاومەتەوە، ئێستا لە ماڵەوەم.

———

وەک پەیامهێنێک، لەسەر گڵکۆی باوکم وەستاوم.
ئاخ، با گوێی لێم بێت و گوێ بۆ ئەو پەیامە ڕادێرێت،
کە دەمەوێت بیگەیەنم.

———

———

تێبینی: سەرەتای تراجیدیایەکە – لە دەستنووسەکەدا دیار نییە و چەند مۆنۆلۆگێکی ئۆرێستێس– خراپ بووە. لای نووسەرانی تری دوای ئێسخیلۆس خۆی، ئەو بەیتانەی بۆ ئەو جێیانە گەڕێنراونەتەوە، بە هیی ئێسخیلۆس خۆی نازانرێن و وەک قسەی کەس/کەسانی تر، چاویان لێ دەکرێت.

وەک سوپاس و پێزانین، پرچێکی خۆمم بۆ ئیناخۆس،
ڕووباری ئەو زێدەی لێی گەورە بووم و ئەو ساڵانەش کە لەوێ بووم،
کردە قوربانی.
ئەوی تریشم پێش نەختێک بڕی و ئەوەتا ئێستا،
وەک کۆمەکی قوربانیی خەمگینییەک،
لەسەر ئەم گۆڕە دایدەنێم.
(پرچێک لەسەر گۆڕەکە دادەنێت.)

———

ئەوسا لێرە نەبووم و نەمتوانی شیوەن بۆ مەرگت بگێڕم،
کاتێکیش بەرەو گۆڕ هەڵیانگرتیت، نەمتوانی بە دەستی درێژکراوەوە

ستایشت بکەم.

———

(کە لە گڵکۆکە دێتە خوارەوە، دەبینێت کۆرس نزیک دەبێتەوە و کۆرسەکە تا ئەوسایش لە بینەرانەوە دیار نییە.)

لەوێ چی دەبینم؟ ڕیزێک ژنی سەراپا ڕەشپۆش بەرەو ئێرە دێن.

مانای چییە ئەمە؟ ئاخۆ دیسان ئەم ماڵە تووشی نەهامەتی، تووشی ئێش و ئازاری نوێ بووە؟ یا بڵێیت ئەم گەلەژنە ئەو خواردنەوەیەیان، بۆ باوکم، هەڵگرتووە کە ئەوانەی ژێرزەوی ئارام دەکاتەوە؟

بێگومان، هەر وەهایشە، چون خوشکەکەی خۆم؛ ئێلێکترا، لەنێویاندا دەبینم، وێنەیەک لە خەمگینییەکی تاڵ.

ئۆهـ لێم گەڕێ، تۆڵەی باوکم دەکرێتەوە، زێوس، بەخشندانە لەگەڵم بە!

وەرە، پێلادێس، با لێرە دوور بکەوینەوە و

بزانین ئەم کاروانی قوربانییەی بەرێوەیە بۆ چییە.

(ئۆرێستێس و پێلادێس لە یەکێک لە دەرگاکانی تەنیشتەوە دەڕۆن. لە دەرگاکەی ترەوە کۆرس، کە لە ژنە کۆیلەکانی ماڵ پێکهاتووە و ئێلێکترا پێشڕەویانە، دێتە ژوورەوە. هەموویان ڕەشپۆشن، هەندێکیان گۆزەیان هەڵگرتووە و، وەک خێر بۆ مردووان، خوردانەوەی قوربانییان تێدایە و ئەوانی تر، وەک لە دەستەی شینگێڕان چاوەڕێ دەکرێت، لە سنگی خۆیان دەدەن، خۆیان دەڕننەوە.)

کۆرس:

بڕگەی شیعریی یەکەم:

دەست بە خــواردنەوەی قــوربانــیــیــەوە، وەک خــێــری مــردوو، لە قەڵاوە،

بەرەو ئێرە نێردراوین و بە توندی لە سنگی خۆمان دەدەین.

نێنۆکمان وەک کێڵگەیەکی تازەکێڵراو، شێوەردی

لە ڕوومەتماندا هەڵکەندووە و ڕوومەتمان بە خوێن ئاڵ.

ژیانمان، دەمـێکە، هەر بە تەنیـا ناڵەو گرین دەرخـواردی دڵمـان دەدات.

چنگی ئازار لە کراسی ئاودامانی بەرمان گیر بووە و

وەک پەڕۆوپاتاڵ بەسەر سنگماندا شۆڕ بووەتەوە و

دەشەکێتەوە، سنگیشمان بە دڵتەنگی بارگرانە و

بە مست لێدراو.

هاوبڕگەی شیعریی یەکەم:

قیژەیەکی نیگەرانیی شەوەکی هاتە بەر گوێ و دڵی دەتۆقان،

هاوارێکی بەئاگاهێن، لە دیمەنی خەونێکی ترسناکەوە،

هەڵسا و مووی لەشی ڕەق دەکرد.

پەیامی خەوێک سەبارەت بە ڕق و تۆڵەسەندن،

خۆی ترنجاندە نێو هۆڵی داخراوی قەڵاوە،

هۆڵی تایبەت بە ژنان.

ئەوانەش، کە بە یارمەتیی خواوەندان،

توانییان ئەم خەونە لێک بدەنەوە،

وتیان لە قووڵاییی ژێرزەوییەوە،
گیانە گرژ و تاڵەکان زۆر لەو بکوژانە توورەن
کە خۆیان هەڵیانبژاردوون.

بڕگەی شیعریی دووەم:

ئەو ژنە خوانەناسە، بۆ ڕێگرتن لە مەترسی،
بە دیارییەکی قێزەونەوە، من بەرەو ئێرە دەنێرێت،
–ئۆهـ خاک، ئۆهـ خاکی دایک!–
بە ترسەوە دەدوێم.
بڵێیت ئەو خوێنەی ڕژێنراوە قەرەبوو بکرێتەوە؟
حەیف و خەساریێ بۆ تۆ لەشکری پڕ لە ناڵەو گرین،
بۆ تۆش قەڵای پادشایەتیی سەر پێ نەویکراو!
هەورێک، کە خۆر و خەڵک لێی دەسڵەمێنەوە،
تارایەکی شەوەکی بەسەر ئەوماڵەدا داوە،
کە فەرمانڕەواکەی مردووە.

هاوبڕگەی شیعریی دووەم:

بەسەرچوو، ئەو ڕێزە بەرفراوانەی، جاری جاران،
بێدەنگ و خۆڕاگر، باڵی بەسەر ئێرە و
سنگی پڕباوەڕی خەڵکدا کێشابوو.
ئێستا هەر بە تەنیا ترس فەرمانڕەوایە و
خوای خەڵکیش لەبیرکراو.
بەڵام، هێندە نابات و حوکم، بە ڕۆژی ڕووناک،

به هەندێکیاندا ڕادەگات و بوولێڵی ئێوارەش
کۆتایی بەو کاتە دەهێنێت
کە بە مۆڵەت بە هەندێکی تریان دراوە،
ئەوانی تریش، ئەوانەی ون بوون،
شەو و تاریکی لە باوەشیان دەگرن.

بڕگەی شیعریی سێیەم:

هێندە نابات و ئەو خوێنەی خاکی دایک خواردیەوە، دەمەیێت،
نووسراوێکی تاوانباری کە هەرگیز پەڕە پەڕە ناکرێت و لەنێو ناچێت.
سزایش چاوەڕێی هاتنی کاتی خۆیەتی:
کە تاوانباریش تاجی گشت گوناهەکانی لە سەر نا،
بە سزای خۆی دەگات.

هاوبڕگەی شیعریی سێیەم:

ئەگەر کەمەربەندی خاما شل بووەتەوە،
هیچ چارەیەک ناکات.
با ئاوی گشت ڕووباران بە وروژم بێن و
بڕژێنە سەر تەوژمی بەخوڕی هەمان ترەک:
بەڵام هەرگیز ناتوانێت ئەو خوێنە بسڕێتەوە
کە دەستی بکوژی پەڵاوی کردووە.

دوابڕگەی شیعری

خواوەندان سەریان بە شارەکەمان نەوی کرد،

ئێمە لە ماڵی باوکمانەوە، بۆ ئەم کۆیلەیەتییە، ڕاپێچ کراوین.
کۆیلەش دەبێت پەسنی هەرچییەک بدات،
کە فەرمانڕەوا دەیکات و دەیڵێت،
ئەمجا ڕاست بێت، یا ناڕاست.
قێز و ڕقمان،
لە دڵێکی شکێنراودا،
خۆی مەڵاس داوە.
بەڵام دەبێت، بۆ چارەنووسی سەروەرەکەمان،
بەسەر چمکی هەڵبڕاوی باڵاپۆشەکانماندا،
فرمێسکە تاڵەکانمان ببارێنین،
بە نەستێکەوە کە زوقمی ئازارێکی نهێنی
نەخۆشی خستووە.

ئێلێکترا:

ئۆهـ خزمەتکاران، ئێوە کە ماڵتان بە ڕێوە دەبرد،
کە ئێستا دوای ئەم کاروانی قوربانییە کەوتوون، ئامۆژگاریم بکەن.
بەدەم کام وشەی جوانەوە ئەم خواردنەوەی قوربانییە، وەک خێری مردوو، بڕێژم؟
بە چ نوێژێک دەتوانم لە باوکم نزیک ببمەوە؟
"لە ژنێکی ئازیزەوە بۆ پیاوێکی ئازیز"–
سەبارەت بە دیارییەکەی دایکم؟ ناوێرم.

کە دەڕۆم و دەمەوێت ئەم قوربانییە
بەسەر گۆڕی باوکمدا بڕێژم،
هیچ وشەیەک نادۆزمەوە.
بەڵام هێشتا دەستوورێک باڵادەستە، کە بە نەریتێکی کۆنەوە دەدرێت:
''با بە هەمان شێوە قەرەبووی ئەوانە بکاتەوە
کە دیارییەکەیان ناردووە.''– وەڵامی خراپە بە خراپە بدرێتەوە.
ئاخۆ منیش، هەروەک چۆن باوکم کوژرا، بە بێدەنگییەکی پڕ لە ڕیسوایییەوە، بەبێ ئەوەی هیچ وشەیەک لە دەمم بێتە دەرەوە،
ڕێ بە خاک بدەم خواردنەوەی نێو گۆزەکەم هەڵمژێت،
ئەمجا ڕوو وەربگێڕم و گۆزەکەم فڕێ بدەم،
وەک چۆن ئاوێکی پیسکراو دەڕێژرێت و
ئەمجا بە ڕێی خۆمدا بڕۆم؟ ئاخ، ئامۆژگاریم بکەن؛
ئەوەتا ڕقێکی هاوبەش هەموومانی یەک خستووە.
هیچ شتێک، لە ترساندا، لەنێو دڵتدا مەشارەوە:
ئازاد بین یا کۆیلە، لە دەست چارەنووسی خۆمان، ڕزگار نابین.
ئەگەر ئامۆژگارییەکی باشتر دەزانیت، با گوێم لێی بێت.

سەرۆکی کۆرس:

گۆڕی باوکی تۆ بۆ من قوربانیگە و جێی نزا و پاڕانەوەیە.
بەڕێزەوە گوێڕایەڵم و قسەی خۆم دەکەم.

__ئێلێکترا:__

ئەو وشانە بڵێ کە پیرۆزیی گۆڕەکە پێت دەبەخشن.

سەرۆکی کۆرس:

بەدەم ڕێوڕەسمی قوربانییەوە بۆ هاوڕێکانی بپاڕێوە.

ئێلێکترا:

کەواتە، لە خەڵکی ماڵ، ناوی کێ بهێنم.

سەرۆکی کۆرس:

ناوی خۆت، ناوی ئەوانەی ڕقیان لە ئایگستۆس دەبێتەوە.

ئێلێکترا:

کەواتە هەر بە تەنیا بۆ ئێوە و بۆ خۆم دەپاڕێمەوە.

سەرۆکی کۆرس:

بیری لێ بکەرەوە و خۆت ڕێیەک بۆ ئەوە ببینەوە.

ئێلێکترا:

ئەی دەتوانرێت کێی تر لە بەرەی ئێمە بژمێردرێت؟

سەرۆکی کۆرس:

''ئۆرێستێس''ی دەربەدەرت لە بیر نەچێت.

ئێلێکترا:

چاکت وت! ئەمیان سەرزەنشتێکی چاک بوو.

سەرۆکی کۆرس:

پاشان ئەوانەت لە بیر نەچێت کە بەم کوشتنە هەڵساون–

ئێلێکترا:

چۆن بپاڕێمەوە؟ یارمەتیی بێچارەییم بدە.

سەرۆکی کۆرس:

کە خواوەندێک، یا پیاوێک، بەسەر سەری ئەوانەوە بێت–

ئێلێکترا:

بە ئەرکی دادوەرێک، یا تۆڵەستێنێکەوە؟

سەرۆکی کۆرس:

بە ئاشکرا بڵێ: ئەوەی لە بریی ژیان، ژیان دەستێنێت.

ئێلێکترا:

دەکرێت پاڕانەوەیەکی وا ئاراستەی خواکانی ئاسمان بکرێت؟

سەرۆکی کۆرس:

بۆ نا؟ قەرەبووی خراپە بە خراپە دەکرێتەوە.

ئێلێکترا:

(سەر گڵکۆکە دەکەوێت و دەست دەکات بە خێرکردن.)

تۆ، ئەی "هێرمێس"ی ژێرزەوی، گەورە پەیامهێنی

نێوان دنیای ڕووناکی و وڵاتی تارماییەکان،

یارمەتیم بدە و نزا و پاڕانەوەم بۆ خواوەندەکانی "هادێس" ببە،

کە هێشتا کوشتنەکەیان لە بیر ماوە، بیبە بۆ خاکی دایکیش،

کە هەموو شتێکی لێ دەزێت، هەموو شتێک گۆش دەکات و

پاشان بە هەموو ئەوانەی لەو زاون، سەرلەنوێ دووگیان

دەبێتەوە.

ئێستا قوربانییەکەم بەسەر گۆڕەکەدا دەڕێژم و

بەم جۆرەش بۆ باوکم دەدوێم: لەگەڵ من و "ئۆرێستێس"دا

بە بەزەیی بە. دەسەڵاتمان بەسەر ماڵی خۆماندا پێ ببەخشە.

ئێمە بێماڵین و دایکمان فرۆشتووینی. ئەویش ئێستا

لەگەڵ ئایگیستۆس، هاوبکوژەکەی خۆیدا، دەژی.

جێورێی من، جێورێی کۆیلەیەکە و ئۆرێستێسیش
لە میرات بێبەش کراو، لە دوورەوڵاتیدا شوێنەون بووە،
لە کاتێکدا ئەم دووانە بە لەخۆباییبوونەوە
لە بەرهەمی ڕەنجی تۆ دەچێژن.
ئاخ، ڕێ بدە با ئۆرێستۆس لە چرکەیەکی بەختەوەریدا
بەرەو ماڵ بگەڕێتەوە. گوێم لێ بگرە، باوکە!
ڕێش بدە با هەست و نەستم ئارام بن،
دەستیشم لە دەستی دایکم پاکتر.
ئەمە نزا و پاڕانەوەی منە بۆ خۆمان و بۆ دوژمنانیش،
بۆ کەسێک دەپاڕێمەوە بتوانێت تۆڵەی تۆ بکاتەوە،
بۆ مردنێکی دادوەرانە دەپاڕێمەوە،
بۆ ئەوانەی خۆیان بە کوشتن هەڵساون.
بە خواستێکی ئاوهاوە، کە بەدبەختی بەسەر ئەوانەدا دەبارێنێت شایستەی ئەو بەدبەختییەن، کارو پیشەی خۆم بە جێ دەهێڵم.
بەڵام لە گۆڕەکەتەوە، بە یارمەتیی خواوەندان و زەوی و
دادوەری، کە پاڵپشتی ئەوانەن سەرکەوتن بە دەست دەهێنن،
داوای خێرمان بۆ بکە. بە نزا و پاڕانەوەیەکی ئاوهاوە،
قوربانییەکەم دەڕێژم. بەڵام ئێستا داونەریت، هەستی پەسن و پێداهەڵدان،
تاجە گوڵینەیەک لە سکاڵا و سروودێکی خەمگینی لە تۆ داوا دەکات،
بۆ ئەو کەسەی لێرەدا دواپشوو دەدات.

کۆرس:

با فرمێسک برژێنە سەر خاکی گڵکۆی فەرمانڕەوامان،
ئەوەی خاکی سەر گۆڕیشی شایانی ڕێزلێگرتن و
لە خۆشی و ناخۆشیدا پەناگەی ئێمەیە،
بۆ ئەوەی کاریگەریی قوربانییەکە بە کار بهێنرێت،
ئەو قوربانییە قێزەونەی ئێمە دەیرێژین.
تۆ ئەی فەرمانڕەوای گەورە، گوێ بگرە،
لە قووڵاییی ڕۆحی بە تارمایی داپۆشراوی خۆتدا،
گوێ بۆ نزا و پاڕانەوەی دڵلەرزێنی ئێمە بگرە!
حەیف و خەساریێ! حەیف!
بڵێیت، بەم زووانە، ئەو جەنگاوەرەی ماڵەکەی ئێمە ڕزگار دەکات،
نەگاتە جێ؟ بڵێیت نەگات و ڕمەکەی خۆی ڕانەوەشێنێت،
بە دەستێکی ئامادە بۆ شەڕەوە ژێی کەوانەکەی ڕانەکێشێت،
شمشێرەکەی لە شەڕێکی دەستەویەخەدا هەڵنەکێشێت،
مشتوو و کالان پێکەوە؟

ئێلێکترا:

(لەسەر گڵکۆکە دادەبەزێت و پرچێکی بە دەستەوەیە.)
خاک ئەو خواردنەوەی قوربانییەی، بۆ باوکم ڕشت، هەڵمژی.
بەڵام گوێ لە شتێکی نوێ و سەیر بگرن!

سەرۆکی کۆرس:

قسە بکە! دڵ، لە ترساندا، تەپەتەپ لێ دەدات.

ئێلێکترا:

ئەم پرچەم، لێرە، لەسەر گۆڕەکە دۆزییەوە.

سەرۆکی کۆرس:

پرچی پیاوە؟ یا بسکی جوانهۆنراوەی کچێک؟

ئێلێکترا:

هەر یەکێکمان بە ئاسانی دەتوانێت ئەم مەتەڵە هەڵبهێنێت.

سەرۆکی کۆرس:

کەواتە ئەوەی پیر بووە، با لە گەنجیی تۆوە فێر ببێت.

ئێلێکترا:

لە من زیاتر، چ کەسێک، دەیتوانی ئەمە بکات بە قوربانی؟

سەرۆکی کۆرس:

ئیشی ئەوانەیە کە ڕقیان لێی بووە.

ئێلێکترا:

سەیرکە، ڕاستییەکەی، ئەوەتا پرچەکان لە یەکتر دەچن–

سەرۆکی کۆرس:

ئاخر لە کام پرچ؟

ئێلێکترا:

لە پرچی خۆم دەچێت، بڕوا بە قسەکەم بکە.

سەرۆکی کۆرس:

بڵێیت دیارییەکی نهێنی نەبێت لە ''ئۆرێستێس''ەوە؟

ئێلێکترا:

لەوە دەچێت لە قژی ئەو بڕابێت.

سەرۆکی کۆرس:

ئەی چۆن وێراویەتی بێت بۆ ئێرە؟

ئێلێکترا:

دوور نییە، ئەو پرچە بڕاوەی، وەک قوربانییەک،

بۆ باوکی ناردبێت.

سەرۆکی کۆرس:

تۆ چاومان لە فرمێسک پڕ دەکەیت،

ئەگەر وا بێت و ئەو ئیتر جارێکی تر پێ نەنێتەوە سەر ئەم خاکە.

ئێلێکترا:

شەپۆلێک لە تاڵی و گرژی دڵی منیشی شۆردەوە؛

هەستم کرد وەک ئەوەی شمشێرێک بێت و ئەمدیو و ئەودیو لە دڵم ڕاکرابێت.

کە ئەم پرچە دەبینم، فرمێسکی سوێر و بەخوڕ، وەک شەپۆلی ڕووبارێکی کەفچڕێن، لە چاومەوە هەڵدەقوڵێت. ئاخۆ دەتوانم باوەڕ بەوە بهێنم کە ئەمە

پرچی کەسێکی تری هاوشاریمان بێت؟ تەواو دڵنیام، کە دایکم؛ ئەو ژنە بکوژە، ئەمەی نەکردووە بە قوربانی- بەڵام بەبێ هەستی دایکایەتی بۆ مناڵەکانی، ئەو بەدکار و خوانەناسە! ئەمجا، بۆ ئەوەیش بیسەلمێنێت کە ئەمە دیارییەکە لە ''ئۆرێستێس''ەوە، ئۆرێستێس ئەوەی لە هەموو کەسێک خۆشەویستترە... بەڵام هیوادارم.

ئۆف،
ئەگـەر هـەر ئەوەندە دەنگی هەبووایـە بۆ ئەوەی بتـوانێت قـسـە بکات،
ئیتر ئەوسا ئاوها بە پەرێشانییەوە بەملا و ئەولادا نەدەلەنگیم.
ئەوسا ئەگەر لە قژی دوژمنێک ببڕایە، دەمتوانی بە قێزوبێزەوە فـــڕێی بدەم، بەڵام با پرچی هاوڕێکەم، سکاڵای من وەک دیارییەکی قوربانی،
لەسەر گۆڕی باوکمان بەش بکات.
بەڵام بێگومان خـواوەندان، ئەوانەی ئێمـە لێـیان دەپاڕێینەوە، دەزانن بە چ زریانێکی زستانە کەشتییەکەمان سەروژێر بووە و ئەگەر ڕزگاربوونی ئێمە جارێک لە جاران بڕیاری لەسەر دراوە، درەختێکی پتەو دەتوانێت لەسەر بچووکترین تۆو شین ببێت.
(پرچەکە لەسـەر گڵکۆکە دادەنێتەوە، بەڵام لەگەڵ خۆدانەواندندا جێپێ لەسەر گڵکۆکە دەبینێت.)
بەڵام بڕوانە! بەڵگەیەکی نوێ! لێـرەدا جـێـپـێ دەبینـم کـە بە ئاشکرا لە جێپێی خۆم دەچن. شوێنەواری دوو جێپێ دەبینم: جێپێی ئەو و هیی پیاوێکی تر، هیی هاودەمێک.
هێڵی پاژنە و هێڵی پێ، هەم بە شێوە و هەم بە پێوانەش،
لەگەڵ جێپێیەکانی خۆمدا دێنەوە.
نیگەرانی دامدەگرێت و عەقڵم تاریک.

ئۆرێستێس:

(دەردەکەوێت و "پێلادۆس"یش بە دوای ئەودا دەردەکەوێت.)

بۆ ئەوەی سەرلەبەری ئەوەی دەتەوێت بە دەست بهێنیت، لە خواوەندەکان بپاڕێوە ئەو بەشەپێکهێنەرانەت پێ ببەخشن کە دڵت داوایان دەکات، لێیان بپاڕێرەوە با بڕیار بدەن وەک ئەوەی خۆت دەتەوێت بە دەستیان بهێنیت.

ئێلێکترا:

بۆ؟ بەزەییی ئەوان، تا ئێستا، چی بە من بەخشیوە؟

ئۆرێستێس:

ئەوەتا ئەو شتە دەبینیت کە بە تاسەو ئارەزووەوە بوویت بۆی.

ئێلێکترا:

بۆ تۆ دەزانیت بە تاسەو ئارەزووی چییەوە بووم؟

ئۆرێستێس:

ئەوەندەی بزانم، ئۆرێستێس، خۆشەویستییە گەورەکەی تۆ بوو.

ئێلێکترا:

کەواتە بە چ جۆرێک گوێ بۆ نزا و پاڕانەوەی من ڕاگیراوە؟

ئۆرێستێس:

ئەوەتا من لێرەدا ڕاوەستاوم، نزیکترین کەسێک لێتەوە.

ئێلێکترا:

ئۆو نائاشنا، دەتەوێت بمکەیت بە داوی فریوخواردنەوە؟

ئۆرێستێس:

ئەگەر وا بێت، نەخشەی پیلانگێڕانم لە دژی خۆیشم کێشاوە.

ئێلێکترا:

پێم بڵێ، دەتەوێت گاڵتە بە کڵۆڵیم بکەیت؟

ئۆرێستێس:

ئاخ، ئەگەر وا بێت، گاڵتەم بە کڵۆڵیی خۆم کردووە.

ئێلێکترا:

ئاخۆ بەڕاستی دەتوانم وەک ئۆرێستێس پێشوازیت لێ بکەم؟

ئۆرێستێس:

ئێستا کە دەمبینیت هێشتا باوەڕم پێ ناکەیت،
بەڵام کە چاوت بە بینینی پرچم کرانەوە و
لەسەر ئەم خۆڵە دوای جێپێیەکانم کەوتیت،
شادمانیت باڵی دەرکرد و منت بینی!
دە ئێستا، ئەم پرچە بنێرەوە بەو جێیەوە لێی بڕاوە.
ئەوەتا ڕێک لەگەڵیدا دەگونجێت.
سەیری ئەم باڵاپۆشەش بکە، بەرهەمی دەستەکانی خۆت،
بەرهەمی تەونچنیی خۆت و چواردەور بە نیگاری شێر چنراو.
(ئێلێکترا باوەشی پێدا دەکات.)
دان بە خۆتدا بگرە! لە خۆشییاندا سەرت لێ نەشێوێت!
چون ئەوانەی نزیکترین کەسانێکن لێمانەوە ڕقیان لێمان دەبێتەوە.

ئێلێکترا:

تۆ ئەی گلێنەکەی ماڵەباوان،
ئەی هیوای بە فرمێسک تەڕبوو
بۆ تۆوێک کە ڕزگاربوون لەگەڵ خۆیدا دەهێنێت،

تۆ بە هێز و توانای خۆت دەبیت بە سەروەری قەڵامان.
ئۆو ئەی جوانترین دیمەن، سڵاو لە دییارت کە سەراپام پڕ لە خۆشی دەکات!
دەبێت وەک چۆن پێشوازی لە باوک دەکرێت، وا پێشوازی لە تۆیش بکەم؛
ئەو خۆشەویستییەی کە دایکێک داوای دەکات و
بە هیی خۆی دەزانێت، خۆشەویستیی تۆیە،
چون بە هەموو مانایەک ڕقم لێیەتی،
هەموو ناز و خۆشەویستیی خوشکێکی بەقوربانیکراو بۆ تۆ،
تۆ برایەکی بەوەفا بوویت و بە ئابڕوو و دەسەڵاتەوە دێیت.
– هێز و هەق شایانی خۆتن و تۆیش، ئۆو زێوس،
کە بەسەر هەمووواندا فەرمانڕەوایت!

ئۆرێستێس:

زێوس، زێوس، لەم تەنگانەیەماندا ئاگات لێمان بێت!
سەیری ئەم بەچکانەی هەڵۆکە بکە، ئەو هەڵۆیەی مارێکی دڵ بەقین
پێچی بە دەوردا دا و کوشتی! ئەوانەی بەجێ هێڵراون، بە دەست ئازاری برسێتییەوە دەناڵێنن، هێشتا هێند بەهێزن کە بتوانن نێچیرەکەی باوکیان
بۆ هێلانە سەر بخەن. ڕەوشی ئێمە ئاوهایە ئێستا، ڕەوشی من و هیی ئێلێکتراش، بێ باوک، هەردوو لە ماڵی خۆمان دەرپەڕێنراو.

ئاخۆ ڕێ بە لەناوچوونی ئێمە دەدەیت،
منداڵانی کەسێک کە تۆی پەرستووە و دیاریی گرانبەهای بۆ کردوویت بە قوربانی، ئەی ئیتر لە کوێ دەستێکی وا بەخشندە دەدۆزیتەوە؟
ئەگەر بیشهێڵیت نەوەکانی هەڵۆکە لەنێو بچن،
ناتوانیت ئەو نیشانانەت بۆ خەڵک بنێریت کە لە ڕوودانی کارەسات ئاگاداریان دەکاتەوە. ئەگەر ئەم خێڵە دەسەڵاتدارە جارێک لە جاران نەمێنێت، ئەی کێ لە ڕۆژی قوربانیداندا لەپاڵ قوربانیگەوە بوەستێت؟
یارمەتیمان بدە، چۆن تۆ دەتوانیت ئەو خانووەی تەخت کراوە و تێکەڵ بە خاک بووە، دیسان بەرز هەڵچنیتەوە!

سەرۆکی کۆرس:

بێدەنگ بن، ڕۆڵە خۆشەویستەکانم، ئەی تاکە هیوای ئێمە بۆ ڕزگارکردنی ئەم ماڵە! چونکە کەسێک دەتوانێت گوێی لێتان بێت و لەبەر دەمەوەریی خۆی هەموو شتێک بۆ فەرمانڕەوایانی قەڵا بگێڕێتەوە.
ئاخ نەمردمایە و ڕۆژێک لە ڕۆژان ئەوانم بە مردوویی
لەنێو ئاگری لیژنەدارێکی تەڕوبڕی گڕگرتوودا ببینیایە!

ئۆرێستێس:

پەیامی پێشبینیکەری بەهێزی ئەپۆڵۆن، لەگەڵ ئێمە، پەیمانشکێنی ناکات.
هەر بە دەنگێکی پێشبینیکەریش فەرمان بەسەر مندا دراوە کە

بەرەنگاری ئەو مەترسییانە ببمەوە، بە هەڕەشەی بتۆقێنی تاڵ و تاریک و خوێنساردییەوە، ئەگەر سزای بکوژانی باوکم نەدەم و ژیان لە بریی ژیان نەستێنم، بەوپەڕی تووڕەییەوە، وەک چۆن هەموو زیان پێکەوتنێک لێت داوا دەکات.

ئەگەر وا نەکەم، دەبێت ژیانی خۆمی لە بریی دابنێم و خۆم تووشی دڵتەنگی و ئازارێکی بەسوێ بکەم. ئەپۆڵۆن پێی وتم کە چۆن هێزە تووڕە و گرژەکانی گۆڕ وەک دەرد و لاڕەشە دوامان دەکەون- کە چۆن کۆڕ و دەستەی گولان ددانی چڵێسی خۆیان لە گۆشتەکەمان گیر دەکەن و هێزی ژیانمان دەخۆن و بەژنوبالامان لەنێو دەبەن، بەو گەندەمووە سپییانەوە کە لە برین دەڕوێن.

ئەو باسی ئەو ژنە خواوەندە تووڕانەی تۆڵەسەندنەوەی بۆ کردم کە لە خوێنی ڕژاوی باوک لەدایک دەبن؛ دیمەنی بەرچاوی بتۆقێن و ئاشکرای تاریکی.

تیرێکی نەبینراو، چەکێکی ژێرزەوینی بە دەستی مردوویەکەوە، بەڵام هەرگیز بە دەستی هاوڕێیەکەوە نا کە تۆڵەی ستێنراوە – هەڵچوونی تووڕەیی و مەترسیی شەوانی تاریک – بە سەرماندا هەڵدەکەن و سەرمان لێ دەشێوێنن. بە قامچی لە مس دروستکراوی سزا، بە لەشێکی شێواوەوە، ڕاو دەنرێین.

هەر کەسێکیش جێشوێنی ئەو قامچییەی بە لەشەوە بێت،

بەشی لە خواردنەوەی قوربانی و جامی ئاهەنگەکەدا نامێنێت.

تووڕەیی نەبینراوی باوک ڕێی هەموو قوربانیگە و هەموو ماڵێک دەگرێت.

له کـۆتاییـشـدا، ئـابڕووچوو، بێ هـاوڕێ، تا سـەر مـۆخ وشک دەبێتەوە و مردنێک دەمرێت کە شایانی گاڵتەپێکردن بێت.
ئاخۆ دەتوانم متمانە بە زمانی پێشبینی بکەم؟
ئەگەر نەیشتوانم، هەر دەبێت ئەم کارە تاقی بکرێتەوە.
چون زۆرن ئەو شتانەی بۆ دەستبەکاربوون هانم دەدەن:
فەرمانی پێشبینیکەر و خەمگینیی قووڵی خۆم،
چنگی بێبەزەییيانەی هەژاریی خۆم،
گەلە سەربڵندەکەم کە جارێک لە جاران، بەوپەڕی ئازاییيەوە،
''ترۆیا''ی تێکشکان و، ئێستاش بووە بە کۆیلەی دوو ژن!
بەڵێ، هـەست و نەسـتی ''ئـایگیسـتـۆس''یش هەست و نـەسـتی ژنانەن.
ئەگەرنا، با بێتە مەیدان و پێشانیان بدات.

سەرۆکی کۆرس:

ئۆو ژنە خواوەندەکانی چارەنووس، ئێستا دەپاڕێمەوە کە زێوس وا پێکەوەی ببەستێتەوە کە ڕەوایی سەر بکەوێت.
قـسـەیەکی سـووکـایەتیـهـێن، وەڵامـێکی سـووکـایەتیـهـێن هەڵدەگرێت،
لێـدانیش بە نیـازی کوشـتن، هەر لێـدان بە نیـازی کوشـتنی بە دوادا دێت-
ڕەوایی ئاوها بە دەنگێکی بڵند هاوار دەکات
کاتێک بێبەزەییيانە داوای نامەی کرداری هەر کەسێک دەکات.
پەندێکی ژیری کەونارای ئێمەش ئەمەیە:

دەبێت تاوانبار بە سزای خۆی بگات.

ئۆرێستێس:

باوکە، باوکی کڵۆڵم، پێم بڵێ:
چ وشەیەک، یا چ قوربانییەک،
دەتوانێت پەیامێکی دوورت بۆ بهێنێت؛
پەیامێک بۆ ئەو تەختی نووستنەی زیندانیت دەکات؟
دنیای ڕووناکی و دنیای تاریکی لێک جودان.
بەڵام سکاڵا و پیاهەڵدان، دڵی ئێمەی کڵۆڵ،
دڵی ئێمەی نەوەکانی ئارتێوس دەداتەوە،
کە لە دەمێکەوە فەرمانڕەوای ماڵین.

کۆرس:

ڕۆڵەکەم، ڕۆحی مردوو بە قەپی چڵێسی ئاگر ناخورێت:
ئازایەتیی تووڕە و هەڵچووی خۆی دەپارێزێت.
تۆڵەستێن، بە سکاڵا و گریانی پاڵ دواجێگا کە مردووی تێدا ڕاکشاوە، پەیدا دەبێت.
شیوەنی بەرز و ڕەوای سەر گڵکۆی باوکیش،
دەگەڕێت و ڕێی خۆی دەدۆزێتەوە.

ئێلێکترا:

گوێ بگرە، ئۆو باوکە، گوێ بۆ ئازاری قورس و
لەنێو فرمێسکدا خنکاوی منیش بگرە!
ئێمە؛ کچ و کوڕەکەت پێکەوە،

سکالای سروودی مەرگت بە یەک دەنگ دەچڕین.
بێ ماڵ، بەدەم پاڕانەوە و نزاوە،
پەنا بۆ گڵکۆ پیرۆزەکەی تۆ دەبەین.
ئاخۆ، بێجگە لە بەدبەختی و خەمگینی، شتێکی ترمان پێ دەبەخشێت؟
دەتوانین لە دژی چارەنووسمان بجەنگین؟

سەرۆکی کۆرس:

بەڵام هێشتا، بەئاگاهێنانی ئاوازێکی تر و خۆشتر لەمە،
لە دەسەڵاتی خواوەندەکاندایە.
لە بریی سروودی مەرگی پڕ لەناڵە و گرینی سەر گۆڕ
دەتوانرێت ئاوازی سەرکەوتن لە هۆڵی پادشادا دەنگ بداتەوە،
کاتێک جامی پێشوازیلێکردن لێوانلێو دەکرێن.

ئۆرێستێس:

ئۆف، باوکە، ئەگەر بە ڕمێکی "لیوکی" و لە پاڵ دیوارەکانی "ئیلیۆن"دا بە مەرگی خۆت بگەیشتیتایە! ئەوسا ماڵەکەمان جێی شانازی دەبوو،
منداڵەکانیشت، هەمیشە ڕوو لە خەڵک و سەربڵند دەگەڕان.
ئەوسا گڵکۆکەت، لە کەناری ئەوبەری زەریاوە،
ڕوو لە ئاسمان و بەرز هەڵدەچوو،
ئێمەیش بە دڵخۆشییەوە باروبنەی خۆمانمان هەڵدەگرت.

کۆرس:

ئەوسا، وەک هاوڕێیەک لەنێو هاوڕێیانیدا، ئەوانەی بە

سەربڵندییەوە مردوون، لە هادێس، وەک فەرمانڕەوایەک، بەرز و پیــرۆز، تاجی لە ســـەر دەنرا و، جــێگایشی لەوێ دەبوو، لە تەنیشت نەجیبزادە گەورەکانی مەرگستانەوە.

چون ئەو لە ژیاندا پادشا بوو و،

ئەو گاڵۆکەی دەسەڵاتیشی هەڵگرتبوو،

کە ڕێز و مەترسی دەبەخشێت.

ئێلێکترا:

نا- باوکە، ئەگەر گۆڕەکەی تۆ لەپاڵ دیوارەکانی ئیلیۆن و

شەپۆلەکانی "سکاماندرۆس"ەوە نییە،

لەنێو ئەوانەی کە بە زەبری ڕم بە خاک سپێردران،

بەڵام ئەوانەی تۆیان کوشت،

خۆیان تووشی ئەم مەرگە هاتوون!

ئەوا ئەوسا هەموویان هەستیان

بە پەیامی لەدوورەوەهاتوو دەکرد،

بەڵام بەرانبەر بە هەر شتێک

کە ئێستا ئێش و ژانی لە دڵ کردووین،

لێیان خۆش دەبوون.

سەرۆکی کۆرس:

ئۆف، ڕۆڵە، تۆ لە زێڕ زیاتر دەخوازیت و

لەو بەختەوەرییە درەوشاوەیەش زیاتر دەوێت،

کە لە وڵاتە بەختیار و دوورەدەستەکانی باکوردا هەیە-

خواست و تاسە و ئارەزووکردن ئاسانن.
بەڵام ئەی گوێت لە شیرەی قامچیی دووفاق نییە:
یارمەتیدەری ئێمە لە قووڵاییی ژێرزەویدا ئازار دەچێژێت و،
دەستی فەرمانڕەواکانیش بە خوێن سوور.
ئەوان ڕقیان لە مردووەکە دەبێتەوە،
بەڵام هێشتا ڕقیان لە منداڵەکانی زیاترە.

ئۆرێستێس:

قسەکەت، وەک ڕمێک، لەنێو گوێم هەڵچەقی.
زێوس! زێوس!
کەم کەم و لە بەرەوە، لە "هادێس"ەوە، تۆڵە و سزامان بۆ بنێرە،
تۆڵە و سزا بەسەر ئەو لووتبەرزەدا،
بەسەر ئەو دەستە بکوژەدا کە بە کوشتن خۆشە بووە-
ڕێ بدە با ئەمە، لە پێناوی باوکمدا، ڕوو بدات!

کۆرس:

هەر ئەوەندە بتوانم هاوارێکی شادی
بەسەر لاشەی پیاوە لێدراوەکەدا،
بەسەر لاشەی ژنە کوژراوەکەدا، بکەم.
بۆ دەبێت ئارەزووی نێو دڵی خۆم بشارمەوە؟
بیشیشارمەوە، ئەو وەک گێژەن سەر دەکەوێت،
وەک تەوژم هەڵمەت بۆ سنگی کەشتی دەبات،
قورس بە تووڕەیی،
تژی لە ڕق.

ئێلێکترا:

کەواتە کەی زێوس، ئاخرێکەی،
دەستی بەهێزیی خۆی دادەگرێت و،
-هاوار! هاوار!-
تەوقەسەری تاوانباران دوو لەت دەکات،
کەی دڵنەوایی و دڵنیایی بە وڵات دەبەخشێت؟
داوای سزا بۆ هەر سەرکێشییەک دەکەم.
گوێم لێ بگرە، زەوی،
تۆیش ژێرزەوی،
گوێم لێ بگرە.

سەرۆکی کۆرس:

ئەو خوێنەی جارێک لە جاران ڕژێنرایە سەر زەوی،
داوای خوێنی زیاتر و زیاتر دەکات،
پەیامی نەگۆڕی یاسا وا دەڵێت.
چونکە کوشتن، بە دەنگی پڕ لە هاوار و
پڕ لە نیگەرانی ئەوانەی پێش هەر کەسێکی تر
دەبن بە قوربانی، پڕ بە دەم، هاوار لە تۆڵەسەندن دەکات
و کارەساتیش بە دوای خۆیدا کارەسات دەهێنێت.

ئۆرێستێس:

وای لە ئێمە! وای لە ئێمە!
سەروەرە مەزنەکانی هادێس:

هاواری کوژراوان بۆ تۆڵەسەندنەوە،

هەڵگیراو لەسەر هێزێکی پتەو!

ئەمجا ئێمە، دوا نەوەکانی ئارتێوس،

بێچارە، بێماڵ!

چ ڕێگایەک، ئۆو زێوس،

دەچێتەوە سەر ڕزگاربوون؟

کۆرس:

کە هەست بەم سکاڵا خەمگینەت دەکەم

دڵم، لەنێو سنگمدا، دەلەرزێت،

سەرلەنوێ هیوام دەکوژێتەوە،

بە هەر وشەیەک تۆ دەری دەبڕیت،

تاریکی ڕۆحم دادەپۆشێت.

بەڵام کە هێزە خورتەکەت دەبینم،

خەمگینیم دەڕەوێتەوە؛

هەموو ئازایەتیم

لەنۆژەنرا بە ئاگا دێتەوە.

ئێلێکترا:

چۆن داواکەم دابڕێژم؟

ئاخۆ دەبێت ئەوەش بڵێم کە دایکمان

بە چ جۆرێک سووکایەتیی پێ کردین؟

مەراییکردن و گوێڕایەڵی؟ نا!

ئەمەیش یەکمان ناخاتەوە.
میراتی دایکم،
هەست و نەستێکی گرژ و تووڕە و
دڕندەیە.

کۆرس:

وەک ژنانی سکاڵاکەری ئارییا،
وەک ژنانی لە فرمێسکدا نوقوومبووی کیسییا،
بەدەم گریەو ناڵینەوە لە سنگی خۆمان دەدا.
لە هەموو لایەکیشەوە، چەپۆک،
وەک تەرزە بە سەرماندا دەبارین و
لێیان دەداین، لە سەرەوە،
لە ژێرەوە، چڕ و خامۆش،
بەسەر سەری کڵۆڵ و ئەشکەنجەدراوماندا دەبارین.

ئێلێکترا:

ئاخ لە دەست تۆ، تۆ دایکە دڵڕەق و
سەختگیرەکە کە بە ڕق و کینە و سووکایەتی پێکردنەوە
پادشاکەی خۆت، مێردەکەی خۆتت، لە گۆڕ نا و،
ڕێت نەدا کەس بەدەم سکاڵا و گریانەوە،
دڵپەست و خەمگین، بەرەو گۆڕستان،
دوای تەرمەکەی بکەوێت!

ئۆرێستێس:

هەرچییەکتان وتووە،

سووکایەتی پێکردنێکی تاڵ و گرژ بوو.
بەڵام ئەو دەبێت لە بەرانبەر ئەو شوورەیی و
سووکایەتییەدا کە بە باوکمی کردووە،
سزای خۆی وەربگرێت،
بە یارمەتیی خواوەندان و،
بەم دەستەی خۆم.
کە ئەمەیشم کرد،
خۆیشم چش!

کۆرس:

دەبێت ئەوە بزانیت کە-
لاشەکەیان پارچە پارچە کرد،
بێڕێزی پێکراو، لەتلەتکراو،
وەک بارگرانییەکی دڵتەزێن
بەسەر هەموو ژیانی تۆوە،
لە گۆڕ نرا.
تۆ خۆیشت ئەو سووکایەتییەت
گوێ لێیە کە باوکت
پێیدا ڕۆیشتووە!

ئێلێکترا:

چارەنووسی باوکمت گێڕایەوە.
بەڵام من دوورەپەرێزکراو، کەسنەویست و

گاڵتەپێکراو، هێڵرامەوە و لە سووچێک
لە سووچە نادیارەکانیماڵدا،
وەک دەڵەسەگێکی دڕ،
لە هەموو کەس و
هەموو شتێکیان
دابڕیم.
دەگریام و دەگریام،
دەمناڵاند، شیوەنم دەکرد،
زیندانی بووم و
بێدەسەڵات.
ئەوەی ئێستا هەستت پێ کردووە
لەنێو دڵی خۆتدا بشارەوە!

کۆرس:

باشە، با گوێت هەڵکۆڵێت و
بە پەناگا پەنهان و نادیارەکانی دڵت بگات!
ئێستا ڕووداوەکە دەزانیت.
ئەوەیش کە هێندە نابات و ڕوو دەدات
بە خۆت تاقی بکەرەوە.
خواست و بوێریی خۆیشت پێشان بدە!

ئۆرێستێس:

کەواتە گوێم لێ بگرە، باوکە! پشت و پەنای کەسوکاری خۆت بە!

ئێلێکترا:

منیش بە چاوی پڕ لە فرمێسکەوە بانگت دەکەم.

کۆرس:

ئێمەیش، هەموومان، بە یەک دەنگ لەگەڵ ئەوان دەڵێین.

هەموویان:

گوێمان لێ بگرە و وەرە بەر ڕووناکییەکە!

یارمەتیمان بدە، دژی ئەوانەی ڕقمان لێیان دەبێتەوە!

ئۆرێستێس:

ئێستا هێز دژی هێز و هەق دژی هەق دەجەنگێت.

ئێلێکترا:

ئۆو خواوەندان، با ئیتر تۆڵە بستێنرێت!

کۆرس:

لەگەڵ ئەم نزا و پاڕانەوەیدا ترس دامدەگرێت.

هەموویان:

دەمێکە لە چاوەڕوانی دادوەریداین.

ئایا ئێستا، کە دەپاڕێینەوە، دادوەری دێت.

کۆرس:

بڕگەی شیعریی یەکەم:

وای لە تۆ، میراتی نەفرەتلێکردن،

لێدانی ترسناکی وێرانی،

برینی کراوە و خوێناوی!

وای لە ئێوە،

ئەو خەمانەی هەڵگرتنیان گران و
وای لە ئێوەیش،
ئەو ڕەنج و دڵتەنگییانەی هەرگیز کۆتاییتان نایەت!

بڕگەی شیعریی دووەم:

هیچ چارەیەک لە دەرەوە نایەت.
ماڵ دەبێت خۆی خۆی چاک بکاتەوە.
تەنیا دەستی هاوخوێنێک دەتوانێت چارەسەر بکات،
بە کوشتوبڕێکی ترسناک.
کەواتە گوێ بگرن، ئێوە ئەی خواوەندەکانی هادێس!

سەرۆکی کۆرس:

ئێوە دەسەڵاتە شادڕەوانەکانی ژێرزەوی،
ئێوە ئەی خاوەن بەزەییان، هەست بەم نزا و پاڕانەوەیە دەکەن
بۆ یارمەتیدانی ئەم منداڵانە و- سەرکەوتن!

(ئۆرێستێس و ئێلێکترا دەچنە سەر گڵکۆکە، دەکەونە سەر چۆک و لەگەڵ نزا و پاڕانەوەدا بە دەست بە خاکی سەر گڵکۆکەدا دەکێشن.)

ئۆرێستێس:

ئۆو باوکە، تۆ کە دووچاری مردنێکی پڕ لە سووکایەتی کرایت،
گوێم لێ بگرە و دەسەڵاتی ماڵەکەی خۆتم پێ ببەخشە!

ئێلێکترا:

منیش داوای ئاوڕلێدانەوە و بەزەییەکت لێ دەکەم:

له گوناهانم خۆش بە و تۆڵەسەندنەوە لە ئایگیستۆس بە من بسپێرە!

ئۆرێستێس:

ئەوسا، وەک پێویست، لە ڕێی ئاهەنگکردنەوە دەپەرسترێیت.

ئەگەرنا لە بیر دەکرێیت، کاتێک ئەوانی تر تاموچێژ لە بەشی زۆری قوربانییەکانی وڵات دەبینن.

ئێلێکترا:

منیش لە ڕۆژی زەماوەندا، لە میراتی زۆروزەوەندی باوک، خواردنەوەیەکی قوربانیت، وەک خێری مردوو، بۆ دەهێنم و پێش هەر شتێکی تریش گۆڕەکەت دەڕازێنمەوە.

ئۆرێستێس:

باوکمان ئازاد بکە، ئەی خاک، تا دوای خەبات و تێکۆشان بکەوێت!

ئێلێکترا:

ئەی شاژنی مەرگ، تۆیش، هێز و درەوشانەوەی پێ ببەخشە!

ئۆرێستێس:

ئۆو باوکە، ئەوەت لە بیر چووە کە لە کاتی خۆشتندا کوژرایت!

ئێلێکترا:

ناپاکیی بێپایانی تۆڕی کوشتنت دێتەوە بیر!

ئۆرێستێس:

ئەوان ڕشتەی ساختە نەبوون، بەڵام تۆیان بە گیر هێنابوو!

ئێلێکترا:

بە فرتوفێڵی نەفرەتلێکراو لەنێو بالاپۆشەکەتدا بەند کرایت!

ئۆرێستێس:

ئۆو باوکە، ئاخۆ ئەم سووکایەتی پێکردنە بە ئاگات ناهێنێتەوە؟

ئێلێکترا:

سەرورووە شیرینەکەت بەرەو ڕووی ئێمە هەڵبڕە!

ئۆرێستێس:

تۆڵە ڕەوانەی ئێرە بکە با شان بەشانی ئێمە بجەنگێت
یا ڕێ بە ئێمە بدە هەمان شێوە دەستیان لێ گیر بکەین،
بۆ ئەوەی تۆ، تۆی لێدراو، سەرکەوتوو بیت.

ئێلێکترا:

ئۆو باوکە، نزا و پاڕانەوەیەکی تریش! گوێی لێ بگرە!
ببینە، مناڵەکانت پەنایان بۆ گڵکۆکەی تۆ هێناوە.
بەزەییت بە کوڕ و کچەکەتدا بێتەوە،
مەهێڵە سەرلەبەری تۆوی پێلپۆس لەنێو بچێت–
ئیتر ئەوسا تۆ، بە مانای مردن، نەمردوویت.

ئۆرێستێس:

چونکە ناوی ئەوەی مردووە لەنێو مناڵەکانیدا دەژی و
ناووناوبانگ دەمێننەوە؛ ئەمانەیش ئەو شتانەن سەر ئاو دەکەون
و
ناهێڵن تۆڕەکە نوقوم بێت و بەسەر قووڵاییە تاریکەکانەوە ڕای
دەگرن.

گوێم لێ بگرە! چون بەسەر تۆوە دەگریم و دەناڵێنم؛
ئەگەر نزا و پاڕانەوەی من ببیستیت، ئەوەی ڕزگاری دەکەیت، خۆتیت.

سەرۆکی کۆرس:

ئاخاوتنی دوور و درێژی ئێوە، هیچ ڕەخنە و سەرزەنشتێک پێیدا ڕاناگات:
ئێستا، ئەو گۆڕەی هیچ کەس بەسەریدا نەگریاوە، دیاریی خۆی وەرگرت و تینوێتیی شکا. کە تۆ ئێستا خۆت بۆ ئەنجامدانی کارێکی گەورە کۆ کردووەتەوە، دەستت توند لە کارەکەت گیر بکە و نیازپاکیی سەرکەوتنی خۆت تاقی بکەرەوە!

ئۆرێستێس:

بێگومان. بەڵام ئاخۆ ڕێ هەڵە ناکەم ئەگەر بپرسم، ئەو ژنە بۆچی ئەو قوربانیی ئاشتبوونەوەیەی نارد بەرانبەر بە شتێک کە ئاشتبوونەوە هەڵناگرێت، دیارییەکی ساکار بۆ کەسێک کە مردووە، بۆ کەسێک کە ناخوازێت ئاشت بێتەوە. لەمەیان تێ ناگەم، دیارییەکی ناچیز لە بریی گوناهێکی وا گەورە.
هەرچییەکت هەیە بە تەنیا بە یەک کردەوەی ببەخشە کە خوێنی تێدا ڕژاوە- ئەمەیش بە بارگرانییەکی پووچ و لەخۆبایی ناو دەبرێت.
ئەگەر دەزانیت، ئەگەر ئاگات لێیە، ئەمە ڕوون بکەرەوە.

سەرۆکی کۆرس:

دەزانم، ڕۆڵەی خۆشەویست، دەزانم، چونکە من بۆ خۆم لەوێ بووم.

تۆقیو بە خەونە ترسناکەکانی شەو، ئەو خوانەناسە،

قوربانییەکانی بۆ ئێرە نارد.

ئۆرێستێس:

ئەی دەتوانن پێم بڵێن خەونی بە چییەوە دەبینی؟

سەرۆکی کۆرس:

خۆی گێڕایەوە کە خەونی بینیوە و

لە خەونیدا مارێکی ژەهراوی بووە.

ئۆرێستێس:

ئەی پاشان؟ بە کوێ گەیشت؟

سەرۆکی کۆرس:

مارەکەی، وەک منداڵێک، لە قوماتەوە پێچا.

ئۆرێستێس:

ئەی یەکەم خۆراکی ئەو بەچکە جانەوەرە چی بوو؟

سەرۆکی کۆرس:

لە خەونیدا وەک دایکێک خۆی شیری بەو مارە دابوو.

ئۆرێستێس:

ئەی گۆی مەمکەکانی بە ددانی ئەو جانەوەرە ترسناکە بریندار نەبوون؟

سەرۆکی کۆرس:

شیرەکە تێکەڵ بوو بە خوێن.

ئۆرێستێس:

دیمەنە خەونێکی وا لەخۆڕا و بێمانا نییە.

سەرۆکی کۆرس:

دەم بە هاوار و دڵ پڕ لە ترس، لە خەونەکەی ڕاپەڕی.
زۆر لەو مەشخەڵانەیش کە لەو شەوەدا کوژابوونەوە،
لەبەر خاتری ژنە فەرمانڕەواکەمان داگیرسێنرانەوە.
ئیتر ئەویش، خواردنەوەی قوربانییەکەی،
وەک دواچارەسەر بۆ ئەو دڵتەنگی و
نیگەرانییەی بە دەستیانەوە دەیناڵاند،
بۆ ئێرە هێنا.

ئۆرێستێس:

کەواتە ئێستا لەم خاک و گڵکۆیە دەپاڕێمەوە
ئەم خەونە بە دەستی من بە ڕاست بگەڕێت و بێتە دی.
من ئەم خەونە لێک دەدەمەوە و دەبێت سەرلەبەریشی بە ڕاست بگەڕێت.
ئەگەر ئەم مارە لە هەمان دایک زاوە و
جارێک لە جاران، وەک من، لە هەمان قوماتەوە پێچراوە و،
یەکەم خۆراکی خۆی لە هەمان مەمکەوە – هەڵمژیوە،
خواردنەوەیەکی خوێناوی تێکەڵ بە شیری دایک،
دایکیش لەو کاتەدا بەدەم ئازار و ترسەوە
هاواری کردووە، دەبێت ئەویش،
وەک چۆن شیری بە ئەژدیها داوە،
لەنێو خوێنی خۆیدا بگەوزێت و بکوژرێت،

به دەستی منیش بکوژرێت.
من مارەکەم و وەک چۆن خەونەکە پێشبینی کردووە،
منم، کە دەیکوژم.

سەرۆکی کۆرس:

سەرلەبەری لێکدانەوەکەتم بە دڵە. با بە دڵی تۆ بێت و
ئەوەیش ڕوو بدات کە دەبێت ڕوو بدات! بەڵام ئێستا،
یەک یەک هاوڕێیەکانت فێر بکە دەبێت چی و چۆن بکەن.

ئۆرێستێس:

سووک و ئاسان. با ئێلێکترا بگەڕێتەوە ماڵ و
ئەم هەواڵە تا ئەوپەڕی بە نهێنی بهێڵرێتەوە و کەس پێی نەزانێت.
ئەوان فەرمانڕەوای ئێمەیان بە فێڵ و تەڵەکە کوشت،
بە فێڵ و تەڵەکەش دەبێت خۆیان لە ناو ببرێن و
لە هەمان تۆڕدا بەند بکرێن. سەروەری دێلفی،
ئەپۆڵۆن خۆی، کە هەرگیز بە هەڵە پێشبینی نەکردووە،
وای دەوێت. منیش وەک غەوارەیەک، وەک گەڕۆکێک،
خۆم دەگۆڕم و لەگەڵ پیلادێس، هاوڕێی من و هاوڕێ و میوانی ماڵ،
لە دەروازەی قەڵا نزیک دەبمەوە. هەردووکیشمان لاسایی زمانی
''فۆکیس''ی دەکەینەوە و وەک ئەوانەی لە دەوروبەری پارناسۆس
دەپەیڤن قسە دەکەین. لە کاتێکدا کە ماڵ لەلایەن سەروەرانی

ئاســـمــانەوە ســەردانی کــراوە، هیـچ پاســەوانێکی دەروازە پێشـوازیمان لێ ناکات، ئەوسا لەوێدا دەمێنینەوە، تا ئەو کاتەی کـەسـێک بە لامـاندا دەڕوات و بـە سـەرسـڕمـانەوە دەپرسـێت: ''ئایگیسـتـۆس بۆ دەرگـای مـاڵەکـەی بە ڕووی ئەم غـەوارەیەدا ناکـاتەوە؟ ئاخـۆ لە مـاڵ نییـە یا چی؟ ئاگای لـەمـە نییـە؟'' هـەر ئەوەندەیش پێم نایە ئەودیوی ئاسانەی دەرگاکەوە و ئەوم لەسەر تەختی فەرمانڕەوایی باوکم بینی، یا کە دواتر بەرەو ڕووم دێت و لە بـەردەممدا، ڕووبەڕوو، ڕادەوەسـتێت- ئەوسـا، بـاوەڕم پێ بکەن، پێش ئەوەی پێڕابگات و بڵێت: ''خەڵکی کوێیت، گەڕۆک؟''
بەم شمشێرە خێرا و لە مس داڕێژراوە،
لە خوێنی خۆیدا دەیگەوزێنم و
وەک لاشەیەک لە بەردەممدا دەکەوێت.
گیانی تۆڵەسەندنەوەیش دەبێت، بۆ سێیەمین جار،
لە خوێنی خەست و پاکی خۆی هەڵقوڕێنێت.-
تۆیش، خوشکێ، دەبێت لە ماڵەکەدا ئاگات لەوە بێت،
هەرچییەک پلانمان بۆ داناوە، وەک خۆی و بەپێی پلان بە ڕێوە بچێت.
داوایش لە ئێوە دەکەم کە ددان بە خۆتاندا بگرن و بێدەنگ بن،
کاتی پێویستیش بێدەنگ بن و ژیرانە بپەیڤن.
وەکو تریش با خواوەند بە بەزەییەوە لە ئێمە بنوارێت و
لەو کاتەدا کە شمشێرەکەم دەگەڕێت،
ئاگای لە من بێت و

لەگەڵم بێت.

(ئۆرێستێس و پیلادێس لێیان دوور دەکەونەوە. ئێلێکترا دەچێتە ناو قەڵاوە.)

کۆرس:

بڕگەی شیعریی یەکەم:

خاک بژێویی
ترسێکی زۆر و،
گیانەوەری دڕندە و کێوی دەدات.
قووڵ لەنێو ئامێزی زەریادا
پڕ لە جانەوەرانی ترسناک
جانەوەران بە یەکدا دێن.
لە نێوان زەریا و ئاسماندا
برووسکە دەگرێت.
هەرچییەک کە دەفڕێت و دەڕوات،
دەتوانێت شاهێدی تووڕەیی
گێژەڵووکەکان بدات.

هاوبڕگەی شیعریی یەکەم:

بەڵام کێ دەتوانێت
باسی ئازایەتیی نەبەردی ئەو پیاوە بکات؟
کێ دەتوانێت ئارەزووی بێڕوو و بەدبەختی دڵی ژنێک
ڤەگێڕێت، کە لەگەڵ خۆیدا، خەمینی و وێرانی،

بۆ منالانی کلۆلی زەوی دەهێنێت؟
ئازار؛ فەرمانڕەوای مێینە،
بالی بەسەر ژنومێردایەتیی
نێوان مرۆڤ و
گیانەوەراندا کێشاوە.

بڕگەی شیعریی دووەم:

هەر کەسێک لە ئێمە
کە هەست و نەستی بەئاسانی فریو نادرێن،
ددان بە ڕاستیی ئەو ئەفسانەیەدا دەنێت
کە لەبارەی بەدکارەکەوە،
لەبارەی "ئالتاییا"ی بکوژەوە،
دەگێڕدرێتەوە.
خیانەتکارانە و فێڵبازانە
ئەو ئاگرەی کردەوە
کە لە یەکەم چرکەی لەدایکبوونیەوە
چارەنووسی کوڕەکەی
پێوە گرێ درا.

هاوبڕگەی شیعریی دووەم:

بە قێزوبێزیشەوە ناوی "سکیولا"ی دەست بە خوێن سوور دەهێنرێت.
لە کاتێکدا کە بە خشلی زێڕینی پادشای کرێتا کڕدرابوو،

بەوپەڕی بێشەرمی و سووکایەتییەوە ناپاکیی کرد و
باوکی خۆی بە دەستی خۆی کوشت.
کە باوکیش بە ئارامی چاوی لێک نا،
دەستی برد و پرچی بڕی،
ئەو پرچەی ئەوی لە مردن دەپاراست.
''هێرمێس''یش ڕۆحی ئەوی لەگەڵ خۆی برد بۆ هادێس.

بڕگەی شیعریی سێیەم

ناوی زۆر کاری ناڕەوا و نابەجێمان هێنا.
بەڵام، تاوانێک ڕووی لەم ماڵە کردووە،
تاوانێکی ناپەسند و قێزەون:
ژنومێردایەتییەکی پڕ لە ڕق و کینە،
مەکری ژنێک،
دژی پاڵەوانێکی لەپۆڵا داڕێژراو،
جەنگاوەرێک کە خاوەنشکۆیی ئەو،
ترسی دەخستە نێو بەرەی دوژمنانەوە.
ئێستا ئێمە ناچار و دەستەوەستان،
دەبێت سەر بۆ ئاگردانێکی دامرکاو و
دارئاسای پادشایەتی، کە کەوتووەتە دەستی
ترسنۆکێکی بێدەسەڵاتەوە، دانەوێنین.

هاوبڕگەی شیعریی سێیەم:

بەڵام لەپێش هەر کارێکی خراپەوە
ناوی کاری خراپی ژنانی لێمنۆس دەهێنرێت:

ئەوانەی پیاوەکانی خۆیان کوشت.
ئەمە بوو بە پەندی سەر زاران.
کاری کلیۆتایمێستراش
کارێکی ترسناک و
''لێمنۆسانە'' بوو.
بەرەیەکی وا خوانەناس،
بە ڕق و سووکایەتی
لەنێو دەچێت و
دەبڕێتەوە.
چونکە ئەوەی ڕقی لە خواوەندان دەبێتەوە
هیچ کەسێک ڕێزی لێ ناگرێت.
ئاخۆ قسەیەکی کردوومانە،
ڕاست و ڕەوا نییە؟

برگەی شیعریی پێنجەم:

بەڵام نووکی بەتەواوی تیژی شمشێر
بە ناوی ''داد و یەکسانی''یەوە،
بە قووڵایی بەنێو سنگدا ڕۆ دەچێت.
هەمیشەیش هەروەها بووە
بۆ هەر کەسێک
کە ڕێزی بێپایان و
بێگوناهی ''زێوس''ی

شکاندووە،
کە پیرۆزترین پەیامی ئەو
لە ژێر پێ دەنێت.

هاوبڕگەی شیعریی پێنجەم:

بەڵێ، بناغەی داد و یەکسانی بەهێز و پتەوە و
''چارەنووس''یش هەر ئێستا دەمی تیغی بریقەداری خۆی تیژ دەکات.
گەورە ژنە خواوەندی ''تۆڵەسەندن''یش، کە هیچ کەس ناتوانێت ئاراستەی ڕۆحی دیاری بکات، بەرەو قەڵا، سەرەنجام، مناڵێک دەنێرێت
کە داوای خوێنی بەناهەق ڕژێنراو دەکاتەوە و
بە تاوان بەرسڤی تاوان دەداتەوە.

(تاریک بووە. ئۆرێستێس و پیلادێس خۆیان پۆشیوە و لەسەر شانۆ دەردەکەون، خزمەتکارانیش دوایان کەوتوون. بەرەو قەڵا دەڕۆن و لە دەروازەکەی دەدەن.)

ئۆرێستێس:

گوێ بگرە! پاسەوان! پاسەوان! گوێت لێیە لە دەرگا دەدەم؟
کەس لە ماڵ نییە؟ پاسەوان! پاسەوان! گوێ بگرە!
بۆ سێیەمین جار هاوار دەکەم: وەرە دەرەوە–
ئەگەر ''ئایگیستۆس''یش، وەک خەڵکی تر،
ماڵی بە ڕووی میواندا کراوەیە،
وەرە دەرەوە.

پاسەوان:

(دەروازە دەکاتەوە.)

گوێم لێیە. گوێم لێیە. تۆ کێیت؟ لە کوێوە هاتوویت؟

ئۆرێستێس:

هەر ئێستا برۆ و سەروەرانی ماڵ لە هاتنم ئاگادار بکە؛

من لەوان دەگەڕێم و هەواڵێکم پێیە بۆیان.

بەڵام خێراکە! ئەوەتا "شەو" لەنێو گالیسکەیەکی تاریکدا نزیک دەبێتەوە و

کاتیش کاتی ئەوەیە گەرۆک لەنگەری خۆی لەو جێیەدا بگرێت کە شەوی تێدا دەکاتەوە. با کەسێک کە خاوەنی دەسەڵاتە بێتە دەرەوە،

ژنە فەرمانڕەوایەک، یا لەویش باشتر فەرمانڕەوایەک.

ئەوسا کەس بە ڕەچاوکردن ناچارم ناکات ئەو وشانە هەڵبژێرم کە لێکدانەوەیان ئاسان نییە. پیاو بێ بەربەست لەگەڵ پیاودا دەدوێت و

بێ پێچوپەنا ئەو شتانە ئاشکرا دەکات کە بە نیازە بیانڵێت.

(پاسەوان دەگەڕێتەوە نێو ماڵ. ئۆرێستێس و پیلادێس لە دەرەوە چاوەڕێ دەکەن. پاش نەختێک کلیۆتایمێسترا دەردەکەوێت و دەچێتە دەرەوە و کۆمەڵێک لە دەستوپێوەندانی ماڵی بە دواوەوەیە.)

کلیۆتایمێسترا:

چیتان دەوێت؟ هەرچییەک میوانێک دەتوانێت لەم ماڵەی

چاوەڕێ بکات، پێشکێش بە ئێوەیش دەکرێت: حەمامێکی گەرم،
جێگایەکی پشوودانی خۆشیش بۆ گەڕۆکێک کە هیلاک و
ماندووی ڕێیە و چاودێریی چاک و شایانیش.
بەڵام ئەگەر شتێکی گرینگتان هەیە، دەبێت پیاوان بیزانن،
چونکە ئەمیان کاری ئەوانە، نەک من.

ئۆرێستێس:

من خەڵکی ئێرە نیم، بازرگانێکی خەڵکی "فۆکیس"م و
بە بارێک لە کەلوپەلەکانی خۆمەوە بەرەو ئارگۆس دەهاتم و،
ئێستا لەوێ دەبێت پێڵاوەکانم شل بکەمەوە.
لە ڕێ تووشم بوو بە تووشی گەڕۆکێکەوە-
یەکترمان نەدەناسی، بەڵام دواتر دەرکەوت،
کە ئەو سترۆفیۆس بوو، کەسێکی بەناووبانگ و خەڵکی فۆکیس.
دوای ئەوەی ناوی زمانی خۆی هێنا و لە زمانی منیشی پرسی،
ئیتر وتی: "کە تۆ، هەر چۆنێک بێت، بۆ ئارگۆس دەڕۆیت،
لە بیرت نەچێت کە سەبارەت بە مەرگی ئۆرێستێس،
پەیامێک لەگەڵ خۆتدا بۆ دایک و باوکی ببەیت.
تکایە، لە بیرت نەچێت.
لە خواستی ئەوانیش ئاگادارم بکەرەوە،
ئاخۆ لاشەکەی بەرەو ماڵ بنێردرێتەوە،
یا بە خاکی نامۆ و، لە زێدی خۆی
بۆ هەتاهەتایە دەرکراو بسپێردرێت و
لەم دوورە بنێژرێت.

ئێستا گۆزەیەکی مس، خۆڵەمێشی شیوەن بۆکراوی
ئەو کوڕە گەنجەی لەخۆ گرتووە."
ئەوە پەیامەکەتان بیست.
ئەمجا نازانم ئاخۆ بۆ ئەوانە قسەم کردووە،
کە دەبێت ئەو پەیامەیان پێ بگات یا نا!
بەڵام دەبێت دایک و باوکی بەم پەیامە بزانن.

کلیۆتایمێسترا:

هاوار بە ماڵم! وا هێرش کرایە سەر دواسەنگەرم و داگیر کرا.

ئەی نەفرەت، تۆ کە لەم ماڵەدا دەژیت، کێ دەتوانێت بەرەنگاریت بکات؟

تۆ تیژ و دوور دەڕوانیت، تیرە دڵنیاکەت بەوەیش دەگات کە وا دێتە پێش چاوان لە دڵنیاییەکی دوور لێرەوە ڕاکشاوە، تۆ هەموو هاوڕێکانم، یەک لە دوای یەک، لێ داگیر دەکەیت و کڵۆڵیم لێوانلێو پڕ دەکەیت.

ئەمجارەیان نۆرەی ئۆرێستێس بوو.

ئەو ئاگای لە خۆی بوو، پێی لە زۆنگاوی وێرانی نەدەنا و

دوا هیوای ئێمە بوو بۆ چارەکردن و بەختەوەری و ئاسوودەیی ئەم ماڵە.

ئەویشت کوژاندەوە!

ئۆرێستێس:

بە خۆشحاڵییەوە دەمویست پەیامی شادی بۆ ماڵێکی وا نەجیبزادە بهێنم، خۆمی پێ بناسێنم و پێشوازیم لێ بکرێت،

چونکە لە خانەخوێ زیاتر کێ دەتوانێت بەرانبەر میوانی خۆی بەخشندەیی بنوێنێت؟ بەڵام ئەگەر ئەو ڕاسپاردەیەم بەتەواوی بە کۆتا نەگەیاندایە، دەبوو بە دەست بێویژدانییەوە گیرم بخواردایە، لە کاتێکدا کە وابەستەی پەیمان و ئەرکێکم کە لە ئەستۆی میواندایە.

کلیۆتایمێسترا:

تۆ لەبەر ئەوە کەمتر پێشوازیت لێ ناکرێت و
کەمتریش وەک میوانێکی بەڕێز لەمماڵەدا سەیر ناکرێیت.
تۆیش نەبوویتایە، کەسێکی تر، هەر چۆنێک بێت،
دەیتوانی بە هەمان پەیامەوە بێت.
ئێستایش کاتی ئەوەیە چاودێریی
نامۆیەک بکرێت کە ماندووی ڕێیە.
(ڕوو لە یەکێک لە خزمەتکارەکان دەکات.)
لەگەڵ کارەکەر و دەستوپێوەندەکاندا،
بۆ ژووری گەورەی میوانداریی قەڵای ببە و
با لەوێ لە هیچ شتێک کە لەم ماڵە دەوەشێتەوە، بێبەش نەبن.
بەرپرسیی ئەمە لە ئەستۆی تۆیە.
(ڕوو لە ئۆرێستێس)
پەیامەکەی تۆیش دەبەم و بە سەروەری ماڵی دەگەیەنم.
ئێمە بێ هاوڕێ نین و دەمانەوێت ئەوەی ڕووی داوە لەگەڵ ئەواندا باسی بکەین.
(خزمەتکارەکە هاوڕێ لەگەڵ ئۆرێستێس و دەستوپێوەندەکەی

لە دەرگـای نێـوەڕاسـتـەوە دەڕۆن. کلیـۆتایمێـسـتـرا لەگـەڵ دەستوپێوەندەکەی لە ڕێڕەوێکی تەنیشتەوە بەرەو ژووری تایبەت بە ژنان دەڕۆن.).

سەرۆکی کۆرس:

هەستن، خوشکانی باوەفا و خزمەتگوزار، هەستن!

بڵێیت ئێوە نەتوانن ئەو هێزە بە ئۆرێستێس ببەخشن کە داوای دەکات؟

ئەو هێزەی وشە ناتوانێت بیبەخشێت؟

کۆرس:

ئۆو؛ تۆ ئەی خاکی پیرۆز و تۆیش ئەی گڵکۆی پیرۆز،

کە لەوێدا کەشتیی سەروەرەکەمان، تابگەی خۆی بینیوەتەوە و لەنگەری گـرتووە، تۆ کـە لەشی سـەروەرەکـەمـانت، لەشی پادشاکەمانت، شاردووەتەوە،

گوێ بۆ دەنگمان ڕادێرە و یارمەتیمان بە!

ئیتر کاتی فێڵ و ئەو قسەوباسانەن کە وەک داو لە دەستوپێ دەئاڵێن،

تا پێشرەوی بکەن و لەم تەنگانەیەدا پشتوپەنامان بن،

کاتی ئەوەیشە ''هێرمێس''ی خواوەندی قووڵایی و تاریکی،

دەست لە مشتووی ئەو شمشێرانە توند بکات،

کە بۆ کوشتن ڕادەوەشێنرێن.

(کۆنە دایەنی ئۆرێستێس؛ کیلیسا، لە ژووری تایبەتی ژنانەوە، دێتە دەرەوە.)

سەرۆکی کۆرس:

لەوە دەچێت ئەو نامۆیە خراپە و بەدبەختیی ئێمەی بووێت.

ئەوەتا، کیلیسا؛ کۆنە دایەنی ئۆرێستێس، چاو بەگریان، لە قەلا دێتە دەرەوە.

چیت بیستووە کیلیسا؟ پێمان بڵێ چی ڕووی داوە؟

کیلیسا:

ژنە فەرمانڕەواکەمان فەرمانی بەسەر مندا داوە،
کە هەر ئێستا ئایگیستۆس بۆ قەلا بانگ بکەم،
تا خۆی وەک پیاوێک، لە دەمی پیاوێکەوە،
وەلامێکی دڵنیاتر لەو بارەوە ببیستێت.
ئەو ژنە بە سەروڕوویەکی گرژو تاڵەوە،
لە بەردەم ئێمەدا؛ ئێمەی دەستوپێوەندانی ماڵدا،
وەستابوو، بەڵام شادییەکی شاراوە و نهێنی لە چاوەکانیدا دەخەنی،
چونکە ئەمە بە هەر کوێ بگات، بە چاکەی ئەو دەشکێتەوە،
بەڵام، ئاخ، پەیامی ڕوون و ئاشکرای ئەو نامۆیانە بۆ ئەم ماڵە
بە تەنیا مەرگە و هیچی تر.
''ئایگیستۆس''یش– کە ئەو پەیامە دەبیستێت،
بە چی دڵی خۆی خۆش بکات و چۆن ئاسوودە ببێت!
وای لە منی کڵۆڵیش! کە ئەم هەموو خەم و پەژارە قورس و کۆنانەی بەسەر ماڵی ''ئارتیۆس''ەوە کۆ بوونەتەوە، چۆن دڵیان داگیر کردووم!

بەڵام ئەم خەمەیان؛ خەمی مەرگی ئۆرێستێس، لە گشت خەمان گرانتر.

ئەوانی تر هەر چییەک بووبن، بەرگەم گرتوون.

بەڵام ئۆرێستێس، ئەو ڕۆڵە خۆشەویستەی،

کە لەگەڵ لەدایکبوونیدا لە باوەشم گرت و پاشان شیرم پێ دا...

قیژە و هاواری شەوانەی ئەو، ڕاکەڕاک و شەڕوشۆڕ و

هەرچییەک کە لەخۆڕا بە فیرۆ چووە...

دەبێت، لە ساوایەکی وا کە لە هیچ شتێک تێ ناگات،

تێ بگەیت! چون مناڵێکی قوماتەکراو ناتوانێت

لە تینوویێتی، لە برسێتی و لە هەر پێویستییەکی تری خۆی،

بدوێت و سکیش بە جێی خۆی و

منیش ئەوەی بۆم دەکرا، دەمکرد و

زۆربەی جارانیش وا نەدەبوو کە دڵ دەیویست،

زۆرجاریش پووشەکەکانیم دەشوشت و

لە یەک کاتدا کاری دایەنی و جلشۆرییم پێکەوە ئەنجام دەدان.

من هەردووکیانم پێکەوە ئەنجام دەدا،

من کە جارێک لە جاران، لەبەر خاتری باوکی ئۆرێستێس،

ئۆرێستێسم پێ سپێردرابوو.

منی کڵۆڵ و بابانوێران، ئێستا دەبیستم کە ئۆرێستێس مردووە و

ئەم پەیامەیش بەو پیاوە دەگەیەنم کە پیرۆزیی ئەم ماڵەی پیس کردووە و،

ئەویش بە خۆشییەوە گوێی لێ دەگرێت.

سەرۆکی کۆرس:

بۆ دەیەوێت ئایگیستۆس بێت بۆ ئێرە؟

کیلیسا:

مەبەستت چییە؟ پرسەکەت دووبارە بکەرەوە.

سەرۆکی کۆرس:

پاسەوانی لەگەڵدان یا هەر خۆی بە تەنیا دێت؟

کیلیسا:

ئەو دەیەوێت ڕمهاوێژەکانی لەگەڵ خۆیدا بهێنێت.

سەرۆکی کۆرس:

ناوی ئەمە، بۆ ئەو فەرمانڕەوایە کە ئێمە ڕقمان لێی دەبێتەوە، مەهێنە.

با بە تەنیا بێت، پاسەوانی چەکدار ترس دەخەنە دڵی ئەو کەسەوە

کە ئەو دەیەوێت لەگەڵیدا بدوێت.

بەڵام پەلە بکە و خۆت تێک مەدە.

پەیامهێن دەتوانێت، زۆربەی جاران،

پلانی نهێنی بە ئەنجام بگەیەنێت.

کیلیسا:

سەرباری ئەوەی گوێمان لێی بووە، مەبەستت چییە؟

سەرۆکی کۆرس:

بەڵام بیر لەوە بکەرەوە ئەگەر زێوس خراپە بە ڕووی چاکەدا بخاتەوە.

کیلیسا:

بەڵام چۆن؟ تازە ئۆرێستێس، کە هیوای ئەم ماڵە بوو، مردووە.

سەرۆکی کۆرس:

هێشتا نا. ئەگەرنا دەبوو بە هونەری پێشبینیکردنێکی خراپ.

کیلیسا:

چی؟ لەوە زیاتر دەزانیت کە تا ئێستا وتراوە؟

سەرۆکی کۆرس:

پەیامەکەت ببە، رێک وەک ئەوەی فەرمانت پێ کراوە و
لێ گەڕێ با خواوەندەکانی ئاسمان خەریکی کاری خۆیان بن.

کیلیسا:

دەڕۆم و گوێڕایەڵی ئەوەیش دەبم کە وتووتە.
با بەیارمەتیی خواوەندانیش، ئەوەی بۆ هەمووان،
لە هەموو شت چاکترە، ڕوو بدات.
(لە ڕێڕەوێکی تەنیشتەوە دەڕوات.)

کۆرس:

برگەی شیعریی یەکەم:

زێوس، تۆ ئەی باوکی خواوەندە مەزنەکان،
بە بەزەییەوە گوێ بۆ نزا و پاڕانەوەمان ڕادێرە،
حوکمێکی ڕەوا بدە و کۆتایی بەم ناهەقییە بهێنە!
با بەو جۆرە کۆتایی بێت ئێمە دەمانەوێت،
ئێمە کە هەمیشە لە ئاستی تۆدا سەر نەوین و

لە پەرستنت ناکەوین.
سەرکەوتن بەو پیاوە ببەخشە،
کە دەبێت، لە ژوورەوە، لەگەڵ ئەو دوژمنەدا بجەنگێت!
هێز و دەسەڵاتی بدەرێ!
ئەوسا ئەویش دووبارە و سێبارە
بە پێشکێشکردنی قوربانی
پاداشتت دەداتەوە.

هاوبڕگەی شیعریی یەکەم:

ببینن کوڕی پاڵەوانێکی خۆشەویست،
چۆن گالیسکەی ئازاری شەتەک داوە،
سەیری ئەو جوانووە بێباوکە بکەن!
ڕەوتی ئەو دوا مەخەن و لێی گران مەکەن.
لێگەڕێن، با ڕێگای خۆی بە خۆشرەوی و
بەوپەڕی تواناوە ببڕێت و
بەرەو ئامانجی خۆی ببێتەوە و
بە ئامانج بگات.
سەرکەوتنی پێ ببەخشە،
سەرکەوتن بەو پیاوە ببەخشە،
کە لە ژوورەوە، لەگەڵ دوژمندا، دەجەنگێت!
هێز و دەسەڵاتی بدەرێ!
ئەوسا ئەویش دووبارە و سێبارە

بە پێشکێشکردنی قوربانی
پاداشتت دەداتەوە.

هاوبڕگەی شیعریی دووەم:

خواوەندەکانی ئەم بنەماڵەیە، ئێوە کە هێند میهرەبان
پاسەوانیی ئاگردانی ئەم ماڵەتان کردووە و،
ئاگاتان لە گەنجینەی زۆروزەوەندی ماڵ بووە،
گوێمان لێ بگرن!
ڕێ بدەن با خوێنی کەونبووی ڕژێنراو،
بە خوێنی تازە بشۆردرێتەوە.
ڕێ بدەن با کردەوەی خوێنینی کەونارا،
ئیتر کردرای خوێنینی نوێ،
بە دوای خۆیدا نەهێنێت.
تۆیش، ئەی ئەوەی لەوێدا، لەو کەلێنە ڕازاوەیەدا،
لەسەر تەخت دانیشتوویت، ڕێ بدە با کۆشکی پادشا،
سەر هەڵبڕێت و ببینێت کە چۆن ڕۆژی ڕووناکی ئازادی،
لەژێر تارای تاریکییەوە سەر دەردەهێنێت.

هاوبڕگەی شیعریی دووەم:

ئەوەی لە دەستیشی دەبێتەوە بە ''هێرمێس''ی ببەخشێت!
هێرمێس ئەو خواوەندەی، لە هەموو خواوەندان زیاتر،
هەوڵی بەپەرۆشی مرۆڤ لەگەڵ بادا دەهێنێت.
شتە تاروتاریکەکان بەرەو ڕووناکیی ڕۆژ هەڵدەبڕێت.

ئەویش، بەدزییەوە و پڕ لە ڕاز و نهێنی،
داپۆشراو بە تارای تاریکیی شەو،
دەڕوات و لەبەر ڕووناکیی ڕۆژیشدا،
نابینرێت.
تۆیش، ئەی ئەوەی لەوێدا، لەو کەلێنە ڕازاوەیەدا،
لەسەر تەخت دانیشتوویت، ڕێ بدە با کۆشکی پادشا،
سەر هەڵبڕێت و ببینێت کە چۆن ڕۆژی ڕووناکی ئازادی،
لەژێر تارای تاریکییەوە سەر دەردەهێنێت.

بڕگەی شیعریی سێیەم:

ئەوسا دەنگی شادی و خۆشیی ئێمە،
بەرز و ژنانە دەنگ دەداتەوە،
داهاتوو دەخوێنێتەوە،
پێشبینی دەکات،
خۆشگوزەرانی بە ئاگا دەهێنێتەوە و
وەڵامی ترس دەداتەوە.
سەرکەوتنی خاک و سەرکەوتنی ئێمە،
بەڵام چ سەرکەوتنێک!
سەرکەوتنێک،
کە دەبێت بە فریادڕەسی هاوڕێیانمان و
ئازادیان دەکات!
ڕۆڵە، کاتی فەرمان،

ئازا و بەهێز بە.
هەر ئەوسایش،
بە ناوی باوکتەوە و،
بە دەنگی باوکت،
بدوێ و
کارە ترسناکەکەت
ئەنجام بدە!

هاوبڕگەی شیعریی سێیەم:

وەک پێرسێوس گورجوگۆڵ بە و ڕەق.
تۆڵەی خزموخوێش و هاوڕێیانی خۆت بستێنە،
ئەوانەی لە قووڵاییی خاکوخۆڵ و
لەسەر خاک، داوای تۆڵە دەکەن و
تووڕەن–
تۆڵەسەندن و کوشتار!
ئەوانە بکوژە،
دەستیان بە خوێن سوور بووە!
ڕۆڵە، کاتی فەرمان،
ئازا و بەهێز بە.
هەر ئەوسایش،
بە ناوی باوکتەوە و،
بە دەنگی باوکت،

بدویٚ و
کارە ترسناکەکەت
ئەنجام بدە!
(ئایگیستۆس، لە تەنیشتەوە دێتە سەر شانۆ.)

ئایگیستۆس:

چونکە بۆ ئێرە بانگ کراوم، هاتووم؛ بەڵام بە خواستی خۆم نا.
دەڵێن چەند غەوارەیەک هاتوون و لەگەڵ خۆیان پەیامێکیان هێناوە،
پەیامێک کە بە هیچ جۆرێک بە تاسەو ئارەزوویەوە نەبووین،
پەیامی مەرگی ئۆرێستۆس. دەبێت ئەوە بارگرانییەکی نویٚ و
ترسناک بێت کە خراوەتە سەر باری گرانی ئەمماڵەی،
هەر ئێستا بەدەم ئازاری کۆنەبرینی خۆیەوە دەناڵێنێت.
بە چی بڕوا بکەم؟ بڵێیت ئەمە ڕاست بێت؟
بڵێیت دەنگۆیەک نەبێت لە نیگەرانیی ژنان کەوتبێتەوە،
یا چەند وشەیەکی ناچیز و بێکەڵک
کە بەئاسانی با بیانبات و بکوژێنەوە؟
دەتوانیت ڕاستییەکەیم پیٚ بڵێیت؟
دەتوانیت پێم بڵێیت چی ڕووی داوە؟

سەرۆکی کۆرس:

ئێمەش ئەو هەواڵەمان بیست.
بەڵام برۆ و خۆت پرسیاریان لیٚ بکە.

پەیامی هێنراو، ڕێ لە گفتوگۆی نێوان پیاوان ناگرێت.

ئایگیستۆس:

منیش دەمەوێت بزانم و خۆم ئەو پیاوە تاقی بکەمەوە،
دەمەوێت بزانم ئاخۆ ئەو شاهێدی مەرگی ''ئۆرێستێس''ە،
دەمەوێت بزانم ئاخۆ ئەو تەنیا دەنگۆیەکی نارەوا بڵاو دەکاتەوە یا نا.
ڕۆحێک کە بە چاکی ببینێت، چەواشە ناکرێت.
(لە دەرگای نێوەڕاستەوە دەڕواتە ژوورەوە.)

کۆرس:

دەبێت ئێستا چی بڵێین؟ چۆن بتوانین، ئۆف زێوس،
دەست بە نزا و پاڕانەوەی ئاگرین و پڕ لە بەزەیی خۆمان بکەین؟
پەرۆشیی پڕ لە خۆشەویستیی دڵی خۆمان چۆن دەربڕین؟
چونکە ئیتر کاتی ئەو شمشێرانەن کە دەکوژن.
ئێستا شمشێرەکان بە خوێن سوور دەبن و
ماڵی فەرمانڕەواکەمان، تاهەتایە، وێران دەکەن و
دیوارەکانی تێکەڵ بە خاک دەکەن–
یا ڕەنگە ئۆرێستێس لە ئاگردانی ماڵدا
ئاگرێکی کڵپەسەندووی ئازادی بکاتەوە و
داوای دەسەڵاتی پادشایەتی بۆماوەی خۆی و
گەنجینەی کەڵەکەبووی باووباپیرانی بکات.
شەڕە ئیتر! ئەو ئێستا بە کۆمەکی خواوەندان

لەو شەڕەدا دەجەنگێت، یەک کەس لە بەرانبەر دوو کەسدا-
لە بەرانبەر دوو کەسدا کە جارێک لە جاران
شەڕیان بردووەتەوە.
با داوای سەرکەوتنی بۆ بکەین و
تاجی سەرکەوتنی لە سەر نێین!

ئایگیستۆس:

(لەنێو قەڵاوە.)
ئۆف! هاوار بەماڵم، ئۆف!

کۆرس:

گوێ بگرن! ئەوە چییە؟ گوێ بگرن!
هەروا زوو، بەو دەمودەستە ڕووی دا؟

سەرۆکی کۆرس:

لە کاتێکدا ئەمە ڕوو دەدات، با خۆمان بە دوور بگرین،
ئەوسا گومان لە ئێمە ناکرێت، کە دەستمان لەو کارەدا هەبووبێت.
ئێستا دەبێت ئەم جەنگە بە کۆتاییی خۆی بگات و ببڕێتەوە.

(کۆرس دوور دەکەوێتەوە و لە یەکێک لە ڕێڕەوەکانی تەنیشتەوە دەڕوات. بەرەبەرە دنیا تاریک داهاتووە. خزمەتکارێک، بەپەلە، لە دەرگای نێوەڕاستەوە دێت و بە دەرگای ژووری تایبەتی ژناندا دەماڵێت.)

خزمەتکار:

ئەی هاوار! هاوار بە ماڵم! فەرمانڕەواکەمان کوژراوە!

بۆ سێیەمین جار دەڵێم هاوار بەماڵم! ئیتر ئایگیستۆس تەواو!
هەر ئێستا دەرگا بکەنەوە! دەرگای هۆڵی تایبەتی ژنان
بکەنەوە! لێرە داوای هێزە تەندروست و گورجوگۆڵەکان
دەکرێت–

بەڵام داوای کۆمەکی ئەو کەسەی کە ئێستا کوژراوە ناکرێت.

دە کەواتە گوێ بگرن، گوێ بگرن!

هاوار بۆ ئەوانە دەبەم کە نابیستن و بۆ ئەوانەیش کە
نووستوون، بێ هیچ شەرم و شکۆیەک، دەقیژێنم. کوا
کلیۆتایمێسترا؟ کلیۆتایمێسترا لە کوێیە؟

خەریکی چییە؟ چی دەکات؟ وا پێدەچێت، ئێستا حوکم، حوکمی
شمشێر بێت و

ها ئێستا ها نەختێکی بە ملی ئەویش بگات.

(دەرگا دەکرێتەوە. کلیۆتایمێسترا بە تەنیا لە دەرگا دێتە
دەرەوە.)

کلیۆتایمێسترا:

چییە ئەوە؟ بۆ ئاوها لەپاڵ دەرگاکەوە دەقیژێنیت؟

خزمەتکار:

مردووەکان زیندووەکان دەکوژن.

کلیۆتایمێسترا:

وای لە من! ماڵی وێرانی من! بەئاسانی پەردۆکی زمانی تۆ
دەخوێنمەوە.

ئێمە بەوپەڕی فرتوفێڵەوە ئەوانمان کوشت و دەبێت لەبەر ئەو

خیانەتە خۆیشمان بکوژرێین. تەوری بکوژ گەیشتووەتە ئێرە و ئێمەیش مل نەوی! بەڵام خێرابە!

با ئێستا بزانین سەرکەوتن لە ئێمەیە و لەگەڵ ئێمەیە یا لەگەڵ ئێمە پەیمانشکێن- تا ئێرەم هێناوە و دەزانم ڕێی بەدبەختیی خۆمم هەڵگرتووە.

(کلیۆتایمێسترا بەرەو دەرگای نێوەڕاست دەڕوات. بەڵام دەرگا لەپڕێکدا دەکرێتەوە و ئۆرێستێس لە بەردەمیدا، بە شمشێری خوێناوی و دەستی خوێناوییەوە، دەوەستێت و پیلاداسیش لە دوایەوە.)

ئۆرێستێس:

ڕێک بە دوای تۆدا دەگەڕێم. ئەو بە جێی خۆی گەیشت.

کلیۆتایمێسترا:

وەی ماڵی وێرانم! ئۆف بۆ ''ئایگستۆس''ی بەخۆوەناز و خۆشەویستم.

ئۆرێستێس:

خۆشت دەوێت؟ چاکە، کەواتە هاوڕێی گۆڕی بە و- باوەفا بە لەگەڵی.

(دەست بە شمشێر، بەرەو ڕووی دەڕوات. کلیۆتایمێسترا باڵاپۆشەکەی دادەکەنێت و مەمکی پێشان دەدات.)

کلیۆتایمێسترا:

دەستت شل بکە کوڕم! لە پێناوی ئەم مەمکانەدا، دەست شل بکە،

ئەو مەمکانەی زۆرجاران بەدەم خەونەوە، بە لێوە ساواکانت،
شیری دایکت لێ هەڵمژیون!

ئۆرێستێس:

(شمشێرەکەی دادەگرێت و ڕوو لە پیلادێس دەکات.)

ئۆو پیلادێس، تۆ چی دەڵێیت؟ لە دایکم خۆش بم یا نا؟

پیلادێس:

ئەی زمانی پێشبینکەری دێلفی، فەرمانی ئەپۆڵۆن و ئەو سوێندانەی خواردووتن؟ چی دەکەیت بیکە، ببە بە نادۆست و ناهاوڕێی هەمووان، بەڵام هیی خواکان نا.

ئۆرێستێس:

گوێڕایەڵتم. ئامۆژگاریت چاکە و لەسەر چاوان.

(بەرەو کلیۆتایمێسترا.)

تۆیش، لەگەڵم وەرە! لەگەڵ ئەوەدا بمرە کە لە ژیانتدا لەپێش باوکمت دادەنا!

بنوو و لەگەڵ ئەودا بمرە: لەگەڵ ئەودا کە خۆشت دەوێت، بەڵام ئەرکی تۆ خۆشویستنی کەسێک بوو کە ڕقت لێی دەبێتەوە.

کلیۆتایمێسترا:

من تۆم گۆش کردووە. ڕێم بە با لەگەڵ تۆ و لە پای تۆدا پیر بم.

ئۆرێستێس:

تۆ کە باوکمت کوشتووە- لەگەڵ من بژیت!؟

کلیۆتایمێسترا:

بەڵام چارەنووس، چارەنووسیش کوڕم، لەمەدا گوناهێکی هەیە.

ئۆرێستێس:

ئەگەر وا بێت، تۆیش بەر حوکمی چارەنووس دەکەویت.

کلیۆتایمێسترا:

سڵ ناکەیتەوە لەوەی بەر نەفرەتی دایکێک بکەویت؟

ئۆرێستێس:

دایک؟ تۆ کە منت بە کڵۆڵی سپارد؟ ئەو دایکە تۆیت؟

کلیۆتایمێسترا:

من بووم تۆم بۆ ماڵە دۆستێک نارد، بیرت نەچێت؟

ئۆرێستێس:

ئەی من نەبووم بەوپەڕی سووکایەتییەوە فرۆشرام، من؛ کوڕی پیاوێکی ئازاد؟

کلیۆتایمێسترا:

ئەی کوا ئەو پارەیەی لە بریی تۆ وەرم گرتووە؟

ئۆرێستێس:

شەرم دەکەم ناوی ئەو نرخە بهێنم.

کلیۆتایمێسترا:

شەرم مەکە، بەڵام باسی گوناهەکانی باوکیشت لە بیر نەچێت.

ئۆرێستێس:

بەڵام ئەو، کە تۆ دڵنیا و بێ هیچ گیروگرفتێک لە ماڵەوە بوویت، تووشی زۆر گێرمە و کێشە بوو.

کلیۆتایمێسترا:

بەختی ژنێک، کە لە مێردی خۆی دابڕاوە، هەروا ئاسان نییە.

ئۆرێستێس:

ژن لەماڵەوە لەسەر بارگرانییەکانی پیاو دەژێت.

کلیۆتایمێسترا:

کوڕم! ئۆف کوڕم! دەتەوێت دایکی خۆت بکوژیت؟

ئۆرێستێس:

من ناتکوژم. خۆت خۆت دەکوژیت.

کلیۆتایمێسترا:

بیر لە گیانی تووڕە و پڕ لە تۆڵەسەندنەوەی دایکێک بکەرەوە.

ئۆرێستێس:

ئەگەر پەیمان بشکێنم، ئەی چۆن لە چنگی باوکم ڕزگارم ببێت؟

کلیۆتایمێسترا:

بەوپەڕی لەخۆبایی بوونەوە سکاڵا دەکەم: بێویژدان و هیچنەبیستیت.

ئۆرێستێس:

با وا بێت. مەرگی باوکمە حوکمی بەسەر تۆدا داوە.

کلیۆتایمێسترا:

حەیف! لەم مارە ژەهراوییەی لە من زاوە و من پەروەردەم کردووە!

ئۆرێستێس:

ئەوەتا، پێشبینیی دیمەنی ترسناکی خەونەکانت بە ڕاست دەرچوو.

ئەو کارەی کردت، خوانەناسانە بوو، سزایشت خوانەناسانە دەبێت.

(له دەرگای سەرەکییەوە بە دوای خۆیدا ڕایدەکێشێتە ژوورەوە. پیلادێس بە دوایاندا دەڕوات. کۆرس دێتە پێشەوە.)

سەرۆکی کۆرس:

منیش هەروەها بۆ ئەو دووانە خەمگینم.

بەڵام کاتێک ئۆرێستێس، ئاخرێکەی، دوای ئەو هەموو خوێنڕشتنە، دەچێتە سەر تەختی پادشایەتی، پڕ بە دڵ دەخوازین گلێنەی ماڵ لە گشت بەڵایەک بە دوور بێت.

کۆرس:

بڕگەی شیعریی یەکەم:

وەک چۆن ئاخرێکەی حوکم بە خانەوادەی پریامۆس گەیشت و تۆڵەیان لێ کرایەوە- ئاوهایش دوو شێر و دوو مەرگ خۆی لە ماڵی سەروەرەکەمان ئاخنیوە.

ئەو ئێستا، بە ئامۆژگاریی خواوەندان، بە ئامانجی خۆی گەیشتووە.

ئەو کە سەردەمانێک سەرگەردان و شوێنەون بووبوو و

لەلایەن پەیامبەرەکەی "دێلفی"یەوە بۆ ئێرە نێردرا.

لە خۆشییاندا هاوار بکەن و

بەسەر ماڵی سەروەرەکەماندا بقیژێنن،

لە تەنگانە و بەڵا بە دوور بێت،

زەبری قورس و زۆرەملێی پیسی

دەستی خوێناوی و تاڵانکەر پێی ڕانەگات.

هاوبڕگەی شیعریی یەکەم:

ئەوەی کە بەدزییەوە دەستی وەشاند،

ئاخرێکەی سزای خۆی پێ دەگات،
تۆڵە وەک داو لە دەستوپێیەوە دەئاڵێت.
بەڵام، کچێک لە کچەکانی زێوس،
ڕێنوێنی دەستی بکوژەکەی کرد،
ڕق و تاڵاو و گرژی هەڵمژی و
ملی بە دوژمنەکەی خۆی نەوی کرد.
ئەو کچەی زێوس، لەنێو ئێمە و لەنێو خەڵکدا،
ناوی تۆڵەسەندنەوەی هەڵگرتووە،
ناوێک کە پڕبەپێست و شایانی خۆیەتی.
لە خۆشییاندا هاوار بکەن و
بەسەر ماڵی سەروەرەکەماندا بقیژێنن،
لە تەنگانە و بەڵا بە دوور بێت،
زەبری قورس و زۆرەملێی پیسی
دەستی خوێناوی و تاڵانکەر پێیدا ڕانەگات.

بڕگەی شیعریی دووەم:

ئەوەی لە قسەکانی ئەپۆڵۆن،
ئەو قسانەی لە کەندە قووڵ و گەورەکەی ژێر "پارناسۆس"ەوە،
ڕێکوڕەوان و بە وەفادارییەوە، پێشبینی کرا، بە پەیمانشکێنییەوە دەگات بە کۆتاییی خۆی. تاوان، جارێک لە جاران، ئەنجام دراوە و
لە کۆتاییشدا تۆڵەی دەکرێتەوە.

خواستی خواوەندەکان یاسایە.
ئەگەر دەسەڵاتەکانی ئاسمان دەپەرستیت،
خواناسیت بە چاکە دەدرێتەوە.
ڕۆژ هەڵاتووە.
باری گرانی سەرشان فڕێ دراوە،
ئەو بارە گرانەی دەستوپێی بەستبووین.
هەستە، ماڵی سەروەرەکەمان، هەستە!
دەمێک بوو، زۆر دەمێک بوو،
تەخت لێی ڕاکشابوویت!

هاوبڕگەی شیعریی دووەم:

ئێستا ئیتر وەختە و ئەوەی کە دەبوو تەواو ببێت،
تەواو دەبێت و لە دەروازەوە دێت و قەڵا پڕ دەکات و
بە ڕووی ڕووناکیدا دەیکاتەوە،
ماڵ لە گوناهـ و دەرد،
لە نەفرەتێک کە دەمێک بوو باڵی بەسەر ماڵدا کێشابوو،
پاک دەکاتەوە.
ئەوسا ئیتر خۆشی لە هەموو شتێکدا دەخەنێت و
بە شاد و خەنی هاوار دەکات:
"هەموو ئەوانەی باسی ئەم ماڵە دەکەن،
ئەوە دەگێڕنەوە کە چۆن پاک بووەتەوە و
چیی تر دەستی دوژمن پێیدا ڕاناگات."

ڕۆژ هەڵاتووە.
باری گرانی سەرشان فڕێ دراوە،
ئەو بارە گرانەی دەستوپێی بەستبووین.
هەستە، ماڵی سەروەرەکەمان، هەستە!
دەمێک بوو، زۆر دەمێک بوو،
تەخت لێی ڕاکشابوویت!

(دەرگای سەرەکی دەخرێتە سەر پشت. لاشەی کلیۆتایمێسترا و ئایگیستۆس دەبینرێن. ئۆرێستێس لە تەنیشتیانەوە ڕاوەستاوە و دەستوپێوەندی ماڵ دەورەیان داوە. خزمەتکاران ئەو بالاپۆشە ئەرخەوانییەیان هەڵگرتووە کە ''ئاگامێمنون''ی تێدا کوژرا. خەڵکی ئارگۆس دێنە ژوورەوە و سەر شانۆ پڕ دەکەن.)

ئۆرێستێس:

ببینن ئەو جووتە فەرمانڕەوایەی بە زۆری زۆردارەکی دەستەڵاتیان گرتبووە دەست، ئەوانەی باوکمیان کوشت و ئەم ماڵەیان سەروژێر کرد!

ئەوان بە شانازییەوە لەسەر تەختی پادشایەتی دانیشتبوون و هێشتا، وەک دەبینن، خۆشەویستییەکی پاک یەکی خستوون. ئەوان سوێندی خۆیان بردە سەر، ئەو سوێندەی کە هەردوو پێکەوە باوکە کڵۆڵەکەی من بکوژن و پێکەوەیش بمرن. ئێوەش کە ئێستا بە چاوی خۆتان ئەم ماڵوێرانییە دەبینن، ئەو بێوەفاییە ببینن کە چۆن دەستوپێ بەستراو باوکی کڵۆڵمیان تێدا بە گیر هێنا.

(ڕوو لە خزمەتکارەکان.)

بڵاوی بکەنەوە، پێشانی بدەن و لەگەڵ خۆتان بیگێڕن، ئەو تۆڕەی کە بۆ ڕاوەمرۆڤ بە کار دەهێنرێت، بە جۆرێک کە باوکی هەمووممان– نەک هەر بە تەنیا باوکی من، بەڵکو (ڕۆژ)ی باوکی هەموومان، کە هەموو شتێک دەبینێت– با لە کاری خوانەناسانەی دایکم بڕوانێت و ڕۆژی دادگاییکردن بێتە پێشەوە و شاهێدی بدات، کە تۆڵەسەندنەوەیەکی دادوەر منی بەرەو کوشتنی دایکم بە کێش کرد.

لەبارەی "ئایگیستۆس"ەوە هیچ شتێک ناڵێم:

ئەو کە ژنی ماڵی لەکەدار کردووە، بە سزای خۆی گەیشتووە.

بەڵام دایکم کە بیری لەو کارە کردبووەوە دژی مێردەکەی،

ئەو دایکەی، جارێک لە جاران، مناڵی ئەوی هەڵگرتبوو،

– مناڵێک کە ئەوسا بارگرانیی خۆشەویستی بوو و،

ئێستاش، وەک دەیبینن، پڕ لە ڕق –

ئێستا ئەو چۆن دەبینن و بە چی دەزانن؟

مارماسییەکی زەریا، یا مارێکی ژەهراوی؟

بەڵام گیانەوەرێک کە بەبێ گازگرتن، هەر تەنیا بە خۆنزیککردنەوە،

لە ڕێی ئازایەتییە پیس و پڕ لە ڕق و کینەکەیەوە،

دەتوانێت دەرد بڵاو بکاتەوە و دابڕزێنێت.

(دیسان چاو دەبڕێتە باڵاپۆشەکە، کە خزمەتکارەکان هەڵیان گرتووە و پێشانی خەڵکەکەی دەدەن.)

ئەمە چییە، بە چی ناو دەبرێت، بەڵام بە وشەی نەرمونیان؟

تەڵەی گیانەوەری کێوی؟ یا کفنێکە و بەسەر لاشەی مردوویەکی نێو دارەمەیتدا دەدرێت؟ نەخێر، زیاتر لە تۆڕی نێچیرگرتن دەچێت، سەرلەبەری داو و دەزووە و لە پێی نێچیر دەئاڵێن. ئامرازی دەستی چەتەیەک، پیاوخراپێک کە خەریکی چەتەیی و تاڵانکردنی خەڵکی گەڕۆکە؛ کە بە داوێکی لەو جۆرەوە ئامادەیە بەوپەڕی دڵخۆشییەوە خەڵک لە ناو ببات.

(سەیری دایکی دەکات.)

کەسێکی وا ژنت بێت! ئەوەم پێ خۆشترە بەر تووڕەیی خواوەندەکانمان بکەوم و بە وەجاخکوێری سەر بنێمەوە.

کۆرس:

هاوار لە دەست ئەو کارە ترسناکە، هاوار!
مردنێکی ترسناکە ئەو مردنەی ئێستا لەبارەیەوە دوایت.
هاوار بە ماڵمان و حەیف و خەسارێ!
درەنگ یا زوو، ئێش و ئازار گوڵ دەگرێت.

ئۆرێستێس:

کار و کردەوەی ئەو بوو یا نا؟ ئەوەتا ئەوە ئەو قوماشەیە کە بە شمشێرەکەی ئایگیستۆس سوور بووە. ئەوەش پەڵە کۆنەکان: خوێن و کات پێکەوە ڕەنگی خوێنیان کاڵ کردووەتەوە. ئێستاش، لەبەر ئەو قوماشەی باوکمی بە کوژراوی تێوە پێچرا، دەتوانم شایان و شایستە پێیدا هەڵبڵێم و سکاڵا بکەم.

بەڵام کە بیر لەو کردەوەیە و سزاکەی و خانەوادەی کڵۆڵی خۆم دەکەمەوە، کاتێک لێرەدا ڕاوەستاوم و دەستم بە سەرکەوتنێکی وا لەکەدار بووە، لەشم دەلەرزێت.

کۆرس:

بەداخەوە، هیچ نەوەیەکی منالآنی سەر زەوی نەمری لە چارە نەنووسراوە تا بێ ئێش و ئازار و بێ گوناهـ بتوانێت ژیانی خۆی بەسەر ببات. هەر ڕۆژە و ئازاری خۆی هەیە. هاوار لە ئێمە و هاوار بە ماڵمان!

ئەمڕۆ ئازارێک و سبەینێ ئازارێکی تر.

ئۆرێستێس:

بەڵام... با ئەوەش بڵێم... ئەمە چۆن کۆتاییی دێت؟

خۆم وەک عەرەبانچییەک دەبینم، عەرەبانچییەک کە عەرەبانەکەی لە خەت دەردەچێت و هەڵدەگەڕێتەوە، چونکە بیر و بۆچوونەکانم لە دەستم دەرباز دەبن و ترسیش ئامادەیە ئاوازی نەهامەتی پڕ لە تووڕەییی خۆی لەسەر سەمای دڵی من ڕێک بخات. بەڵام، هێشتا پڕ بە دڵ، هاوار لە هاوڕێیانم دەکەم کە هەقی خۆم بوو ئەو ژنەم کوشت، ئەو ژنەی باوکمی کوشتبوو-دەردێک، کەسێک کە هەموو خواوەندان قێزیان لێی دەبێتەوە.

ئەمجا گوێ بگرن! من لەلایەن خواوەندی پێشبینیی ''دێلفی''یەوە هان درابووم بۆ ئەو کارە و پێی ڕاگەیاندبووم کە بەبێ هیچ هەست بە تاوانکردنێک بەو کارە هەڵبستم.

بەڵام ئەگەر ئەوەم نەکردایە- نا نەخێر، ناتوانم باسی ئەو سزایەتان بۆ بکەم، هیچ تیرێک ناگاتە لووتکەی ئەو هەموو ئێش و ئازار و دڵتەنگییەی لەسەر یەکتر کەڵەکە بوون.

ئەمجا بڕوانن: من لێرە و لە بەردەمی ئێوەدا دەست بەم چڵەوە و هەرچییەک وەک قوربانی پێشکێش بکرێت وەستاوم و ئامادەم

بەرەو چەقی زەوی، بەرەو پەرستگای دێلفی، لانەی خواوەندی پێشبینی، بڕۆم،
ئەو لانەیەی کە گڕی ئاگری قوربانیگەکەی بۆ ئەبەد دەگرێت.
ئێستا دەست لە خوێنی خزموخوێش هەڵدەگرم و
خواوەند خۆی، وەک پەناگەیەک بۆ داڵدەدانم،
بۆ ئەویێ بانگی کردووم.
بەڵام ئیتر، کە مێنێلاوس گەڕایەوە، با هەموو خەڵکی ئارگۆس ڕابن و
شاهێدی ئەوە بدەن کە ئەم نەهامەتییە چۆن سوار شان و سەری ئێمە بووە.
لە وڵاتی خۆ دەرکراو، دەرپەڕێنراو –بەمردوویی یا بە زیندوویی–
ئەم یادداشتی دوای مەرگە لەگەڵ خۆمدا هەڵدەگرم.

سەرۆکی کۆرس:

ڕاست و بەجێ ڕەفتارت کردووە. مەهێڵە لۆمە و سەرزەنشتی تاڵ و نابەجێ زمانت قورس بکەن. قسەی ناخۆشت بە دەمدا نەیەت!

تۆ، بە پەڕاندنی سەری ئەم مارانە، هەموو شاری ''ئارگۆس''ت ڕزگار کردووە.

ئۆرێستێس:

(ترساوە و چاوی بڕیوەتە پێش خۆی.)

ئۆ هـا! ئۆهـا!

چی دەبینم؟ ژنان لە شێوەی ''گۆرگۆن''دا،
بە باڵاپۆشی ڕەشـەوە و سـەریشـیـان بە تـوولەی مـاری ژەهراوی پێچراو!
دەبێت ڕاکەم.

سەرۆکی کۆرس:

ئەی لە هەموو کوڕانی تر بەوەفاتر، ئەوە خەونێکە و هیچی تر.
لە جێی خۆت مەجووڵێ! مەهێڵە باڵت لێ بڕوێن.

ئۆرێستێس:

ئەمە دیمەنی خەون نییە. نا، تۆڵەسەندنەوەیە و
دایکم هانی داوە.

سەرۆکی کۆرس:

هێشتا خوێن لە دەستت دەچۆڕێت.
هەر لەبەرئەوەیشە ئاوها ترست لێ نیشتووە.

ئۆرێستێس:

ئەپۆڵۆن، یارمەتی! سەرلەبەری ئەم ناوەیان تەنیوە.
خوێنیش– لە چاویانەوە خوێن دەڕژێت.

سەرۆکی کۆرس:

ئەمە لە گوناهان پاکت دەکاتەوە. ئەگەر دەستی ''ئەپۆڵۆن''ت بەر بکەوێت،
لەو ڕەنج و ئازارانە ڕزگارت دەبێت.

ئۆرێستێس:

ئێوە نایانبینن. بەڵام من دەیانبینم، لەوێن.

دوای من کـەوتوون. ئیـتـر لەوە زیاتر نـاتوانم بمێنمـەوە و دەبێت بڕۆم.

(ئۆرێستێس بەپەلە دەڕواتە دەرەوە.)

سەرۆکی کۆرس:

خـوات لەگەڵ! با خـواوەند چاوی بەزەییی لێت بێت و ئاگـای لێت بێت.

(خـەڵک بڵاوە دەکـەن. دەرگـاکـانـی قـەڵا دادەخـرێن. کـۆرس بەدەم چوونەدەرەوە دواگۆرانی خۆی دەچڕێت.)

کۆرس:

بۆ سێیەمین جار باووبۆران،
باووبۆرانێکی بەتاو و بەهێز،
بەسەر قەڵای پادشای ئێمەدا هەڵی کرد.
بە مەرگی دڵتەزێنی مناڵان و
ڕەنج و دڵتەنگیی بۆ تییێستێس.
ئەمجا، لە پیاوێک، لە پادشایەکی دا:
سەرۆکخێڵی بە شانوشکۆی هێلێنییەکان کوژرا و
لە حەمامەکی خۆیدا کەوت.
سێیەمین جاریش، ئەم جارەیان بوو—
ئاخۆ ناوی لێ بنێین ڕزگاربوون یا قڕتێکەوتن؟
ئەمە بە کوێ دەگات و چۆن کۆتاییی دێت و کەی؟
کەی تووڕەیی نەفرەت کپ دەبێت؟ کەی؟

ئۆرێستێیا

بەشی سێیەم

ئێومێنیدەکان

کەسەکان

ئۆرێستێس

ئەپۆڵۆن

ئەتێنا

هێرمێس

تارماییی کلیۆتایمێسترا

ژنە قەشەی دێلفی ئەپۆڵۆن

کۆرسی ئێرینییەکان، ڕۆحەکانی تۆڵەسەندن

پەیامنێرێک، دادوەر، ژنە قەشەکان، مەشخەڵهەڵگران، خەڵکی ئەتێن

(پشتـەوەی شـانۆ، پەرسـتگای ئـەپۆڵۆن لە دێلفی پێـشـان دەدات. لەبەر دەرگا داخـراوەکـەی پەرسـتگادا، "پیـوتیـیـا"ی ژنە قـەشـە، وەسـتـاوە و جلوبەرگی کاروباری پۆشیوە.)

ژنە قەشە:

لەنێـو هەمـوو خـواوەنـدەکـاندا، نوێژی یەکـەمی مـن، ڕوو لە خواوەندەی خاکە، ئەو خواوەندەی لەوەتی دنیا دنیایە پێشبینی دەکـات و دوای ئـەویش نوێژی مـن ڕوو لە "تێـمـیس"ـە، ئەو ژنە خـواوەندەی کە دواتر، وەک دەڵێن، لەسـەر تەختـی پێشـبـینیی دایکە خـواوەندنی خـۆی دانیـشت. بە خـواسـتی ئەو، بـەبێ هـیچ چەندوچۆنێک، ئەویش وەک سێیەمین "فۆیبێ" هات و مینا ئەوان کچێک لە کچەکانی خاک و نەوەیەک لە نەوەکانی "تیتان" بوو.

ئەو وەک دیاریی لەدایکبوون سرووشی بەخشی بە "فـۆیبـۆس"، ئـەو "فـــۆیبـــۆس"ـەی نـاوی ئـەوی هـەڵگرتـووە. ئـەو زەریاچـەی بچـووک و قـــووڵیی نێـــو دارســـتـــانی خـــۆی بـۆ کـــۆدوورگـــە بەردینەکـانی "دێلۆس" بـە جـێ هێـشت و بـەرەو کـەنارەکـانی زەریا؛ کـەنارەکـانی "پـالاس" بە ڕێ کـەوت؛ کـە کـەشـتـیگەلان لەنگەریان تێیدا دەخستن و پاشان بەرەو زێدی خـۆیان و بەرەو

''پارناسۆس'' دەڕۆیشتن.

خەڵکی ئەتێنا، لە خێڵی ''هێفایستۆس''، بەدەم پەرستنێکی نەرمونیانەوە ڕێنوێنی ئەو دەکەن، ڕێی بۆ خۆش دەکەن و خاکێکی وێرانە و وشکبوو بە شینبوونەوە دەسپێرن. کاتێکیش دەگاتە ئەوێ، خەڵکی ''دێلفۆس'' و فەرمانڕەوا و سەروەری وڵات، ستایشی دەکەن.

زێوس، هێزی خواوەندانەی خۆی و گیانی پێشبینیکەرانەی خۆی، دەڕژێنێتە ڕۆحییەوە و ئەپۆڵۆن، کە دەمڕاستی باوکی خۆی و خەڵکە، لەسەر ئەم تەختی فەرمانڕەواییە، دەبێت بە پێشبینیکەری چوارەم.

کەواتە من، بەر لە هەموو خواوەندانی تر، لەم خواوەندانە دەپاڕێمەوە.

بەڵام ''پالاس''یش، کە پەرستگاکەی لەپاڵ دەروازەی پیرۆزییەوەیە، دەبێت بەڕێزەوە ناوی بهێنرێت.

هەروەها ''نیومف''ەکانیش دەپەرستم، ئەوانەی لە قووڵاییی ئەشکەوتەکاندا، لە پەناگە شاردراوەکانی زناری ''کۆریک''دان و هێلانەی پەلەوەرانی لێیە و ڕۆحی خواوەندان تێیاندا دەگەڕێن. شوێنێک – کە زۆر چاک پێی دەزانم – و لەژێر گاڵۆکەکەی ''دیۆنیوسۆس''دا ئەو ڕۆژە دانرا کە ئەوی خواوەندە پێشڕەوی دەستەی ''باکانت''ەکانی کرد و ''پێنتێوس''یش، وەک کەروێشکێکی ڕاونراو، دووچاری مەرگی خۆی بوو.

هەروەها سڵاو لە سەرچاوەی ڕووباری ''پلێیستۆس''، سڵاو لە هێزی خواوەندانەی ''پۆسێیدۆن'' و لە ''زێوس''یش؛ گەورەی

خـواوەندان کـە هـیچ لە دەست و دەسـتـەڵاتـی ڕزگـاری نابێت.
پاشـان وەک ژنە پێشـبینیکەرێک لەسەر تەختی پێشبینیکردنی پەرستگاکە دادەنیشم.

با ئیـتـر دەروازەکـەم لە هەر جـارێک لـە جـاران پیـرۆزتر بێت.
ئەگەر خەڵکی دەوروبەری "هێلاس"یش لێرە هەن، با بەپێی پلە و پایـەیان و بە دوای یـەکـتـردا بێنە ژوورەوە و بـەخـتـی خـۆیان بگرنـەوە، منیش بە ڕێنوێنیی هـێزی خـواوەند دەست دەکـەم بە پێشبینیی خۆم.

(دەرگای پەرستگاکە دەکاتەوە و دەچێتە ژوورەوە، بەڵام نەختێک دوای ئەوە بەپەلە، بەدەم ترسەوە و بە لەنگەلەنگ دێتە دەرەوە.)

دیمەنێکی ترسناک- باسکردنیشی ترسناک-

دیسان لە ماڵی ئەپۆڵۆن دەری پەڕاندم.

سـستی و دەسـتـەوەستـان پەلامـاریان دام، نـاتوانم ڕێک و قیت ڕاوەستم:

پەل دەکوتم، بەرەوپێش هەنگاو دەنێم و پێم سڕ.

پیرەژنێکی ترسێنراو، مینا منداڵێک، هیچ گوڕ و تینێکی نییە.

چوومـە ژوورێکی پیرۆزی خـواوەندەوە، کە هـەمیشـە ئاگری تێدا دەگـرێت و قـوربـانی تێـدا پێـشکێش دەکـرێن و لەپـاڵ بەردی نێـوەڕاسـتی ژووردا پیـاوێکم بینی، پیـاوێکی دەست بـە خـوێن سـوور کـە پەنای بەرەو خـواوەند هێنابوو. بە دەسـتـی خوێناوییـەوە شـمشـێرێکی هەڵکێشراوی هەڵگرتبوو، چڵـێک زەیتوونی سەوز و بە پەڕۆوپاتاڵی لە خوری ڕازاوەیشی وەک ڕێز و سـتـایشی خۆی بۆ خـواوەند بە دەسـتـەوە بوو، خـوریی سـپیی

وەک چۆڕی شیر، ڕوون و ئاشکرا ئەمەم بە چاوی خۆم دیت.
بەڵام لە بەردەمی ئەو پیاوە و لەسەر جێیەکانی پەرستگا، دەستەیەک ژنی سەیر، وەک ئەوەی خەویان لێ کەوتبێت، دانیشتبوون. نا، ژن نەبوون، بەڵکو "گۆرگۆن" بوون...
بەڵام لە شێوەی "گۆرگۆن"یشدا نەبوون.
جارێک لە جاران وێنەیەکم بینی: "هارپیوی"یەکان؛ ئەوانەی خواردنی "پینێوس" دەدزن... بەڵام ئەمان باڵیان نەبوو-
ئۆف، چ ڕەش و قێزەون بوون!
بە بەرزی و بە دەنگێکی ناخۆش دەیانپرخاند و
لینجاوی خوێناوی لە چاویانەوە دەچۆڕا.
جلوبەرگیشیان- لە جۆرێک کە ناتوانرێت لە پەرستگای خواوەند یا ماڵی خەڵکدا لەبەر بکرێن. نا، هەرگیز لەو جۆرە خەڵکەم نەبینیوە.
ئاخۆ دەبێت چ خاکێک ئەوانی گۆش کردبێت و لەترساندا لە باری گرانی گۆشکردنی خۆی پەشیمان نەبووبێتەوە؟
ئێستا چی دەبێت و چۆن دەبێت، بۆ سەروەری پەرستگا، بۆ ئەپۆڵۆن خۆی، بە جێی دەهێڵم. هونەری لێکدانەوەی هێمای ئەو؛ ئەو کە ماڵی خەڵک لە دەرد و بەڵا پاک دەکاتەوە، دەستەڵاتی چارکردنی هەیە.
(ژنە قەشە دەڕوات. دەروازەکانی پەرستگا، دەخرێنە سەر پشت، بە جۆرێک کە نێوەوەی پەرستگا بە ڕووی بینەراندا دەکرێتەوە و دەیبینن. ئۆرێستێس لەپاڵ بەردە پیرۆزەکەی نێوەڕاستدا دانیشتووە، شمشێرێکی ڕووت بە دەستێکیەوە و بە

دەســتــەکــەی تـریش چڵــە زەیتــوونە بە پـەڕوپاتاڵی قــوربـانی ڕازەوەکەی هەڵگرتووە. "ئێرینی"یـە خەوتووەکان، چاوبەخوێن و ڕەشپـۆش، ڕێک وەک ژنە قـەشـەکـەی تـەنیـشـتیـان، دەوروبەریان داوە. ئەپۆڵۆن، کـەوانێک بە دەسـتـەوە و هـەگبـەیەکی هەڵواسـراو بە شانەوە، لە تەنیشت "ئۆرێستێس"ەوە دەردەکەوێت.)

ئەپۆڵۆن:

بە جێت ناهێڵم. تا کۆتایی، دوور و نزیک، دەتپارێزم و
ڕێ نادەم دوژمنانت خۆشی لە خۆیان ببینن.
ئەوەتا لێـرە ئەو بوونـەوەرە قـێـزەونانە دەبینیت کـە خـەو ڕامی کردوون،
ئەو ژنە سەرلێشێواوانەی کە لە کۆنی کۆنەوە هەن و خواوەند و خەڵک و گیانەوەری کێوی ڕقیان لێیان دەبێتەوە.
ئەوانە بۆ خـراپە لەدایک بوون، هەروەها لە تـاریکاییی ژێرزەویدا کـە جێـوڕێی بەدکـارییە، ئەوان خـەریکی بەدکـاریی خـۆیانن و لەسـەر خـراپە دەژین، لە قـووڵاییی "تارتـارۆس"ی ژێرزەویدا، کە خەڵک و خواوەندەکانی ئاسمان ڕقیان لێی دەبێتەوە.
بەڵام تۆ دەبێت، گورج و گۆڵ، بڕۆیت و لە دەستیان هەڵبێیت–
ئەوان دەسـتت لێ هەڵناگرن، دوات دەکەون و لە هەمـوو جێیـەک ڕاوت دەنێن، لە هـەر جێیەکدا بیت و بۆ هـەر جێیەک بچیت، بێ ئـەوەی پلان یـا نـەخـــشـــەیـەکت هـەبێت، لە زەریـادا بیت یا لـەو دوورگانەدا کە لەنێو زەریادان، بە دواتەوە دەبن و ڕاوت دەنێن.
بەڵام ماندوو مەبە، لە نەهامەتی و تەنگانەدا بەهێز بە.
کە جارێک لە جارانیش بە شاری "پالاس" گەیشتیت،

ئەوێ بکە بە پەناگەت، لەوێ خۆت بپارێزە و
دەستت لە دیمەنە کۆن و پیرۆزەکەی ئەو بئاڵێنە.
لەوێ پیاوان هەن کە دادوەری دەکەن،
ئەو وشانەش کە دڵت دەدەنەوە، ئەمانەن:
لەوێ من لە گشت ڕەنج و دڵتەنگییەک ڕزگارت دەکەم.
چون من بووم فەرمانی دایککوشتنم دەرکرد.

ئۆرێستێس:

ئەپۆڵۆن، ئەی سەروەری من، ئەی سەروەری هەمووان، ڕێگای ڕاست و هەرچییەک ڕاستە خۆت دەیزانیت. دەبا حیکمەتی تۆ یارمەتیدەر و مژدەدەری کاری چاکە و خێر بێت! هێز و دەستەڵاتی تۆ شاهێدن بۆ یارمەتی و کۆمەککردن.

ئەپۆڵۆن:

لە بیرت دێت، چیم پێ وتوویت: مەترسە و ئازا بە.
تۆ، کە خوێنی باوکی خۆتت لە لەشدا دەگەڕێت،
ببە بەو ڕێنوێنەی داوات لێ دەکرێت، ببە بە شوان،
ئۆو هێرمێس، ڕێنوێنی بکە و بیپارێزە.
پیاوێکی لە زێدی خۆ دەرکراو، بەڵام بە پاڵپشت و پەنای تۆ،
لە شوێنی نیشتەنیی خەڵک نزیک دەبێتەوە و
لەلایەن زێوسی مەزنیشەوە ڕێزی لێ دەگیرێت.

(ئەپۆڵۆن دیار نامێنێت. هێرمێس، کە لەگەڵ قسەکانی ئەپۆڵۆندا دەرکەوتووە، ڕێنوێنی ئۆرێستێس دەکات لە یەکێک لە ڕێڕەوەکانی تەنیشتی پەرستگاکەوە بچێتە دەرەوە. تارماییی

کلیۆتایمێسترا، لە بەردەمی "ئێرینی"ییە خەوتووەکانەوە بەرز دەبێتەوە.)

تارماییی کلیۆتایمێسترا:

ئێوە هەر خەریکی نووستن بن! بنوون و دیارە نووستن پشت و پەنای هەمووانە و بە هانامانەوە دێت! منیش، ئا بەم جۆرە، لە ئەنجامی سووکایەتییەکەوە کە ئێوە پێتان کردووم، لە خاکی تارماییەکاندا ماومەتەوە و ناتوانم خۆم لە گاڵتەپێکردنی ئەوانەی کوشتمن بپارێزم و خۆم بە دوور بگرم.

سووک و ڕیسوا و بەدەم قسەی ناشیرینەوە بەم ناوەدا دێم و دەچم.

دڵنیاشتان دەکەم قورسترین بارگرانیم سەرزەنشتی ئەوانە، ئەوانەی کوشتمن.

بەڵام من، کە بە دەستی نزیکترین کەسێک لە خۆمەوە لەنێو براوم،

هیچ خواوەندێک شک نابەم هێند تووڕە بێت سزای ئەو کەسە بدات کە خوێنی دایکی خۆی ڕشتووە.

(سنگ و بەرۆکی دەردەخات.)

سەیر کەن، سەیری ئەم برینە کوشندەیە بکەن! ڕۆحتان دەتوانێت بیبینێت:

خەواڵوو و بەدەم خەوەوە چاوی ڕۆح تیژتر دەبینێت، بەڵام ڕووناکیی ڕۆژ، زۆربەی جار، چاو کوێر دەکات. چەند بەپەرۆشەوە شەربەتی خواردنەوەی قوربانیتان، بەبێ شەراب، هەڵنەقوڕاند و چەند جاران لە پاڵ ئاگردانی ماڵدا و بەدەم ساتە

پیرۆزەکانی شەوەوە لە ژەمی قوربانیتان نەخوارد-
ئەو ساتانەی کە هیچ خواوەندێکی تر نزیک نابێتەوە.
ئێستا دەبینم هەر هەموو ئەمانە لەژێر پێدا پلیشێنراونەتەوە،
چون ئەو وەک ئاسکێک ڕای کرد و گورجوگۆڵ بەسەر ئەو تۆڕەدا کە بۆی نرابووەوە، بەدەم گاڵتەپێکردنتانەوە، خۆی لە دەستتان ڕزگار کرد.
کەواتە ئێستا گوێم بۆ بگرن! من داوای ئاسوودەیی ڕۆحم دەکەم!
خۆتان لە دەستەڵاتی خواوەندەکانی ژێرزەوی ڕاپسکێنن و ڕابن!
من؛ تارمایی کلیۆتایمێسترا، داواتان لێ دەکەم: ڕابن!
(ئەندامانی کۆرس، خاوخلیچ و خەواڵوو، دەجووڵێنەوە.)
ئێوە لە گریە و ناڵین زیاتر چیی ترتان لە دەست دێت! بەڵام نێچیرەکەتان لە دەست دەرچووە و دوژمنەکەی من لەلایەن خواوەندانەوە دەپارێزرێت و منیش هیچ کەس بە هاناماوە نایەت!
(ئەندامانی کۆرس، خاوخلیچ و خەواڵوو، دەجووڵێنەوە.)
خۆش نووستوون و هیچ هەستێکتان بەرانبەر بە ڕەنج و دڵتەنگیی من نییە.
کوڕەکەم، بکوژەکەم، ئۆرێستێس، لە دەستتان هەڵدێت.
(ئەندامانی کۆرس، خاوخلیچ و خەواڵوو، دەجووڵێنەوە.)
خەونی قورس و ماندوویی، هەردوو پێکەوە،
بەسەر هێزی ترسناکی ئەم مارە ژەهراوییەدا زاڵ بوون.

کۆرس:

(لە جێی خۆیانەوە دەجووڵێنەوە و دەناڵێنن. پاشان.)

بیگرن! بیگرن! بیگرن! بە دوایدا بگەڕێن! بیگرن!

تارمایی کلیۆتایمێسترا:

لە خەوندا، وەک تانجی پەلەپەلتان پێ دەکەوێت و نێچیرەکەتان ڕاو دەنێن،

تانجی تەنانەت لە خەونیشدا لە دەست پەرۆشیی ڕاوکردن ڕزگاری نابێت.

ئەی ئێوە چی؟ هەستن! خاووخلیچک مەبن. ئەم سووکایەتیپێکردنەتان، لەنێو شیرینیی خەودا، لە بیر نەچێتەوە.

با دڵ لەبەر سەرزەنشتیی عادیلانەدا بلەرزێت، وەک لێدانی قامچی کە بەر کەسێکی هۆشیار و ئارام دەکەوێت.

بە دەمی پڕ لە خوێنەوە دوای ئەو نارەسەنە بکەون، ڕاوی بنێن، ئاگری دەروونتان بە شوێنپێی ئەودا بنێرین و شوێنپێی هەڵگرن، تا بە تەواوی وشک دەبێتەوە، تا بە یەکجارەکی دەسووتێت.

(تارمایی کلیۆتایمێسترا ون دەبێت. لەپێشدا سەرۆکی کۆرس لە خەو هەڵدەستێت و پاشان ئەوانی تر، یەک لە دوای یەک، هەڵدەستن و بەدەم گۆرانی وتنەوە لە دەوری یەکتر کۆ دەبنەوە.)

ژنە سەرۆکی کۆرس:

هەڵی سێنە! ئەوی تریش، ئەوەی لەوێدا پاڵ کەوتووە، هەڵی سێنە! لە خەو هەڵت دەستێنم. نووستوویت؟ هەستە! بڵێیت ئەم خەونەمان فریودانێک نەبووبێت و کڵاومان لە سەر نەنرابێت؟

کۆرس:

(ئەندامــانی کــۆرس، یەک لە دوای یەک، دەست بە قــســەکـردن دەکەن.)

بڕگەی شیعریی یەکەم:

وای لە ئێمە! وای لە ئێمە!

خوشکان، ئێمە سووکایەتیمان پێ کراوە.

سووکایەتییەکی تاڵ و- تازە هەموو شتێکمان لە دەست چووە!

ئێمــە تووشـی گاڵتـەپێکردنێکی قـورس و پڕ لە ئـازار و ناخـۆش بووین،

ڕەنج و دڵتەنگییەکی قورس.

نێچیرەکەمان خۆی لە تۆڕەکە دەرباز کرد و

ئێمەش نووستبووین و لە دەستمان چوو.

هاوبڕگەی شیعریی یەکەم:

تۆ ئەپۆڵۆن؛ کوڕی زێوس،

ئێستا بە دزی تاوانباریت!

تۆ ئەی خواوەندی گەنج،

گاڵتەت بە ئێمەی پیر کردووە!

ئەو پەنابەرە، ئەو خوانەناس و ناڕەسەنە دەپارێزیت!

تۆ کــە خــواوەندیت!- یارمــەتیی کـەسـێک کـە دایکـی خـۆی کوشتووە دەدەیت!

ئاخـۆ کـەس هەیە بتـوانێت بڵـێت تۆ ڕاست و دروست ڕەفـتـار دەکەیت؟

برگەی شیعریی دووەم:

له شیرین خەودا تووشی سووکایەتی بووین،
وەک گێژەنێکی بەهێز لوولی داین،
سوێی کردە دڵمانەوە و
قووڵ بەنێو جگەرماندا،
قووڵ بەنێو دڵماندا،
ڕۆچوو.
وەک ئەوەی لەژێر قامچیی جەلادێکی بێبەزەییدا بین،
دەلەرزین و دڵ دەلەرزێت.

هاوبرگەی شیعریی یەکەم:

کار و کردەی خواوەندە گەنجەکان ئاوهان.
هێز لەپێش ڕەواییەوە دادەنێن.
تەختی پەرستگا، سەرتاپا، پیس بووە.
ئەوەتا بە چاوی خۆمان دەبینین
چۆن چەقی پیرۆزی زەوی
لەکەی ناشیرینی تاوانی خوێنی بەرکەوتووە.

برگەی شیعریی سێیەم:

خواوەندی پێشبینیکەر، بە خواستی خۆی،
بە نیاز و مەبەست، کە دژی خواستی خواوەندەکان بوو بە پشت و پەناگەی پیاوێک کە ڕۆژێک لە ڕۆژان دەمرێت و دنیا بە جێ دەهێڵێت، ئاگردانی پەرستگای خۆی پیس کردووە.
بەئاشکرا پیرۆزیی یاسا کۆنەکانی شکاندووە.

هاوبڕگەی شیعریی سێیەم:

ڕق و کینەمان دروێنە دەکات. ئەو پیاوە ڕزگاری نابێت.
ئەگەر بیشچێتە ژێر زەوی، لە گوناهان پاک نابێتەوە.
پەنا بۆ هەر کوێیەک ببات، بارگران بە تاوانێک کە کردوویەتی،
دەستی تۆڵەستێن بەڵام، بە سەریەوە ناچێت و
بە سزای خۆی دەگات.

ئەپۆڵۆن:

(دەردەکەوێتەوە، تیرێکی لە ژێی کەوانەکەی توند کردووە.)

هەر ئێستا لە پەرستگاکەم بچنە دەرەوە و لە جێی پێشبینیکردنی پیرۆزیش دوور بکەونەوە، ئەگەرنا، لە ژێی ئەم کەوانە زێڕینەوە مارێکی باڵداری ژەهراویی زیوینتان تێ دەگرم و کە ماریش نیشانی پێکا، ئەوسا بەدەم ئێش و ئازارەوە ناچار دەبن هەر ڕەشاییەک، هەر تۆپەڵەخوێنێکی وشکهەڵاتوو کە لە لەشی خەڵکەوە هەڵتانقوڕاندووە، بیهێننەوە. ئێوە مافی ئەوەتان نییە لەم پەرستگایە نزیک ببنەوە.

جێوڕێی ئێوە تەنیا لەوێیە کە تەوری دەستی جەلاد دەگەڕێت و سەر دەپەڕێنرێن، لەوێیە کە چاو دەردەهێنرێن، کە هێزی پڕ گوڕوتینی لەشی گەنجان قڕ دەکرێن؛ لەوێ کە شمشێران لەتوپەت دەکەن و بەرد دەهاوێژرێن و لەوێیە کە خەڵکی بە پایەوە هەڵواسراو دەناڵێنن و بەدەم ئازارەوە سکاڵا دەکەن. گوێتان لە شادیی ئەو ئاهەنگە نییە کە کەسوکارتان دەیگێڕن و خواوەندان قێزیان لێی دەبێتەوە؟ بێگومان، ئێوە ئەوە دەسەلمێنن کە پێشتر وتراوە. ئێوە شایانی ئەوەن لانەی شێرێکی بە خوێن سوور

بکەن بە ماڵ و جێی خۆتان. بەڵام بە نزیکبوونەوەتان پیرۆزیی شوێنی پێشبینیکردن پیس مەکەن.
ئێوە؛ ئەی مێگەلی کێوی، مێگەلی بێ شوان، لەم شوێنە پیرۆزە، بڕۆنە دەرەوە!
چون هیچ خـــواوەندێک مـــێگەلێکی وەک ئێـــوە پەنا نادات و ناپارێزێت.
(ئەپۆڵۆن، ئێرێنییەکان لە پەرستگا دەکاتە دەرەوە.)

سەرۆکی کۆرس:

ئەپۆڵۆن، ئەی سەروەری من، ئێستا گوێ لە من بگرە.
تۆ بە تەنیا لەم ڕووداوەدا هاوتاوان نیت، بەڵکو لە بەرانبەر هەر ڕووداوێکدا، تاکە تاوانبار تۆیت و گوناهـ لە ئەستۆی تۆیە.

ئەپۆڵۆن:

چۆن؟ ئێستا کە نۆرە قسەی تۆیە، قسە بکە.

سەرۆکی کۆرس:

ئەنجامی دەنگی پێشبینیکردنی تۆ، بوو بەهۆی دایککوشتن.

ئەپۆڵۆن:

فەرمانی من، فەرمانی تۆڵەسەندنەوەی مەرگی باوک بوو. ئەمجا چی؟

سەرۆکی کۆرس:

بوویت بە پشت و پەنای ئەوەی کە خوێنی لێ دەچۆڕا.

ئەپۆڵۆن:

بەرەو ئاگردانی پەرستگاکەشم پێشوازیم لێی کرد.

سەرۆکی کۆرس:

بێڕێزیش بە ئێمە دەکەیت کە تا ئێرە دوای کەوتووین.

ئەپۆلۆن:

ئێوە شایانی ئەوە نین لەم شوێنە نزیک بکەونەوە.

سەرۆکی کۆرس:

کەچی هەر ئەمەش کاری ئێمە و ئەرکی ئێمەیە.

ئەپۆلۆن:

چ ئەرکێکی پیرۆزە، ئەرکی ئێوە! شایانی هەموو پەسن و ستایشێک!

سەرۆکی کۆرس:

ئێمە ئەوانەی دایکی خۆیان دەکوژنماڵبەدەر دەکەین.

ئەپۆلۆن:

ئەی بەرانبەر بە ژنێک کە مێردەکەی خۆی کوشتووە؟

سەرۆکی کۆرس:

ژن و مێرد هاوخوێن نین!

ئەپۆلۆن:

ئەی ئەو پەیمانەی لەژێر چاودێریی زێوس و "هێراس"دا بەستراوە، چ نرخێکی هەیە؟ ئەو قسەیەت بێڕێزیکردنە بە ئەفرۆدیت، کە گەورەترین شادمانی بە ژیانی خەڵک دەبەخشێت. ئەو جێی نووستنەی ژن و مێرد پێکەوە دەبەستێت لە سوێند و پەیمان بەهێزتر و پیرۆزترە. ئەگەر تۆ بەرانبەر بکوژان هێندە دەستەوەستان و نەرمونیانی کە بە تووڕەبوون سزایان نادەیت،

کـەواتە بـەناهـەق دوای ئۆرێسـتـۆس کـەوتوویت و دەسـتـی لێ هەڵناگریت.

بەوپەڕی هێز و تواناوە دژی هەندێک تاوان دەوەستیتەوە، کەچی بەئاشکرا چاو لە هەندێکی تریان دەپۆشیت. بەڵام ئەم ناکۆکییە دەبێت بە دادگایەک کۆتاییی بێت، دادگایەک کە ئەتێنا بۆ خۆی چاودێری و سەرپەرشتی بکات.

سەرۆکی کۆرس:

هەرگیز دەست لە ئۆرێستێس هەڵناگرم.

ئەپۆڵۆن:

دەست هەڵمەگرە! چیت لە دەست دێت، درێخی مەکە!

سەرۆکی کۆرس:

بەم قسانەت بێڕێزی بە ئەرکی سەر شانم دەکەیت.

ئەپۆڵۆن:

ئەرکی سەرشانت!

سەرۆکی کۆرس:

جـێی تۆ پیـرۆزە و بـاڵادەست لەپاڵ تەخـتی بـاڵادەسـتـتـرین خواوەندەوە وەستاویت.

بەڵام ڕشـتـنی خـوێنی دایکیش من بەرەو تـۆڵەسـەندنـەوە هـان دەدات و

وەک سـەگـێک بۆن بە شـوێنپـێی "ئۆرێسـتـێس"ەوە دەکـەم و شوێنپێی هەڵدەگرم.

(کـۆرس، بەپەلە، تێکەڵوپێکەڵ و ناڕێک، بە هـەمـان ڕێڕەودا کـە ئۆریستێس لێوەی ڕۆیشتووە، دەڕوات.)

ئەپۆڵۆن:

بەڵام ئەوەی داوای پشت و پەنای منی کردووە،

چ خـواوەند بێت یا پیـاوێک کـە ڕۆژێک لە ڕۆژان دەمـرێت و ئەم دنیــایە بـەجێ دەهێـڵـێت، جـیــاوازییــەکی نیــیــە و ئاگــاداری دەکەمەوە:

ئەگەر یارمەتیی نەدەم،

ئاسمان و دۆزەخ و زەوی،

لە ڕقی من و

لەتاو باری گرانی کەسێک،

کە لە زێدی خۆی دەرکراوە،

بە یەکدا دێن و

دەڕمێن.

(ئەپۆڵۆن لە پەرستگاکەدا ون دەبێت و دەروازەکان دادەخرێن.)

پشوو

(شـانۆ دەگۆڕدرێت. ئێسـتا پشـتەوەی شـانۆ پەرسـتگای ئەتێنا، لە ئەتـێن، پێـشــان دەدات. پەیکەری کـۆنی ژنە خـواوەند لـەپێش پەرستگاوە دیارە. ئۆرێستێس لە تـەنیشتـەوە دێتە سـەر شانۆ و بەرەو پەیکەرەکە دەڕوات.)

ئۆرێستێس:

ئەتێنا؛ ژنەفەرمـانڕەوای فەرمانڕەوایان، من لێرەم و فـۆیبۆس بۆ ئێرەی ناردووم. بە نەرمونیانییەوە پێشوازیی پیاوێکی تاوانبار و ڕاکردوو بکە، ئەگەرچی داوای پاکبوونەوە ناکەم. دەستم پاک

بووەتەوە. دەرد و بەڵایەک کە تووشی بووبووم، لە کۆڵم بوونەتەوە: بە میوانی زۆر ماڵان گەڕاوم و زۆر کەسم لە گەشتەکەی خۆمدا، چ لەنێو زەریا و چ لەسەر زەوی، بینیوە.
دڵنەوا بە زمانی پێشبینیکەری فۆیبۆس بەرەو پەرستگاکەی تۆ هاتووم و بەدەم چاوەڕوانیی حوکمی تۆوە، لەپاڵ پەیکەرەکەی تۆدا دەمێنمەوە.
(باوەش بە پەیکەرەکەی ئەتێنادا دەکات. ئەندامانی کۆرس، کە شوێنپێی ئۆریستێسیان هەڵگرتووە، بە دوای یەکتردا، دێنە ژوورەوە.)

سەرۆکی کۆرس:

بێ هیچ دوودڵییەک! ئەمانە شوێپێی ئەون.
ئاگات لەمان بێت و ئەمان هیچمان پێ نالێن و کەڵکی هیچ ناگرن.
وەک چۆن سەگ شوێنپێی ئاسکێکی بریندار هەڵدەگرێت،
ئێمەش شوێن دڵۆپی خوێنی تەڕوبڕی ئەو هەڵدەگرین.
دڵ بەتوندی بە دەست باری گرانی خۆیەوە دەناڵێنێت:
هەموو شوێنێک و سەرلەبەری وڵاتانمان پشکنیوە.
بێباڵ و بەوپەڕی تووڕەییشەوە زەریامان تەی کردووە و
هیچ کەشتییەک نەیتوانیوە بەسەرماندا زاڵ بێت.
هەبێت و نەبێت، دەبێت، لێرە، لە شوێنێک، خۆی شاردبێتەوە:
بۆن دەکەم، بۆنی خوێنی تەڕوبڕی مرۆڤ دەکەم.

کۆرس:

ئاگادار بن! ئاگادار بن!

بگەڕێن، هەموو شوێنێک، بگەڕێن!
مەهێڵن، ئەوەی خۆی شاردووەتەوە،
ئەوەی دایکی خۆی کوشتووە،
لە دەستمان هەڵبێت،
تا بە سزای خۆی دەگات.
ببینن!
ئەوەتا دیسان ئەوێی کردووە بە پەناگەی خۆی:
لە چاوەڕوانیی حوکمی خۆیدا،
باوەشی بە پەیکەری ژنە خواوەندی مەزندا کردووە.
بەڵام نابێت ئەوە ڕوو بدات! خوێنی دایکێک،
کە ڕژاوەتە سەر زەوی، هەرگیزاوهەرگیز،
هەڵناگیرێتەوە.
ئەوەی خاک هەڵی مژیوە،
تا ئەبەد ناگەڕێتەوە.
بەڵام تۆ ئێستا دەبێت لە بریی ئەوە،
خوێنێکی گەرم و زیندوومان پێ ببەخشیت.
هێندە نابات و لە دەمارەکانتەوە،
ئەو خواردنەوە خۆشە هەڵدەمژین و
پاشان لەڕولاواز،
وەک کەلاشێکی زیندوو،
لە قەرەبووی مەرگی دایکتدا،
بەرت دەدەینەوە سەر زەوی.
ئەوسا تێدەگەین کە هەر کەسێک

دژی خواوەندەکانی ئاسمان بوویێت،
لە ئاست میوان، یا دایک و باوکدا،
هەقی ڕاستەقینەی کار و کردەی خۆی وەردەگرێت.
خواوەندەکەی هادێس، دادوەرێکی مەزنە بەسەر پیاوانی زەویدا.
هەموو شتێک دەبینێت و تاهەتاهەتایە هەموو شتێک لەسەر تابلۆی مسینی بیرەوەری، وەک نەخشی بەرد، هەڵدەکۆڵێت.

ئۆرێستێس:

تەنگانە فێری زۆر ڕێی خۆپاککردنەوەی کردووم،
قسەکردن پێویستە و بێدەنگبوونیش بە جێی خۆی.
لەم کێشەیەمدا ڕێنوێنێکی حەکیم و ڕووناکبین داوام لێ دەکات قسە بکەم.
سەیرکەن، ئێستا خوێنی دەستم وشک بووەتەوە و دەوەرێت.
دەردی دایک کوشتنیش پاک بووەتەوە. هێشتا تەڕوبڕ بوو، کە لە ئاگردانەکەی پەرستگای "پۆیبۆس"دا، بە خوێنی یەکانەیەک کە لەوێ کرا بە قوربانی، لە دەستم بووەوە. زۆر بوون ئەوانەی کە لەوساوە بینیومن و لەگەڵیان هەڵساوم و دانیشتووم، بەڵام هیچ کامیان لە منەوە تووشی هیچ شتێک نەبووە. پیربوون و بەسەرچوونی کات هەموو شتێک کاڵ دەکاتەوە.
هەر لەبەر ئەوە چ کفرێکم نەکردووە، کە ئێستا بە دەموپلێکی پاکوپوختەوە داوای یارمەتیی لە ئەتێنا خۆی، کە فەرمانڕەوای وڵاتە، دەکەم. ئەو ئێستا، بەبێ ئەوەی پەنا بۆ چەک بەرێت، سەرکەوتنم بۆ بە دەست دەهێنێت و سەرکەوتن بۆ خاک و گشت خەڵکی "ئارگۆس"یش بە دەست دەهێنێت تا پێکەوە

هاوپەیمان بین، هاوپەیمانییەک کە هەرگیز ناپاکی بەرانبەر نەکرێت.

ئەگەر ئەو ئێستاکە لە "لیبیا"ی دوور نییە، ئەگەر لە نزیک تەوژمەکانی تریتۆن نییە کە شوێنی لەدایکبوونی خۆیەتی، ئەگەر بەڕێوە نییە و لەسەر تەختی فەرمانڕەواییی خۆی دانەنیشتووە، ئەگەر خەریکی پاراستنی خۆشەویستانی خۆی نییە، ئەگەر هێشتا بە نیگای پیاوانە و نەترسی سوپاسالارێکەوە دەشتی پلێگراس دەپشکنێت و لە جەنگی نێوان خواوەندان و دێوودرنجان ناڕوانێت، با بەپەلە بە هانای منەوە بێت و یارمەتیم بدات -خواوەندێک نزا و پاڕانەوەیەکی دووریش دەبیستێت-

با بێت و لەم ڕەنج و دڵتەنگییەی دووچاریان بووم ڕزگارم بکات.

سەرۆکی کۆرس:

نا، هەرگیز نە ئەپۆڵۆن دەتپارێزێت و نە "ئەتێنا"ی بەهێزیش.

بەجێهێڵراو لەلایەن هەمووانەوە، لەوێدا کە چیی تر هیچ شتێک شادی بە ڕۆح نابەخشێت- دەمریت. مینا سێبەرێکی بێخوێن، کە خوێنەکەی لەشی گیانە بەدەکان هەڵیانمژیبێت، دەمێنیتەوە. هیچ ناڵێیت، وەڵام نادەیتەوە؟ تۆ بەدەم گاڵتەپێکردنەوە بێدەنگیت، تۆ، وەک دابەستەیەک، وەک گیانەوەرێکی قوربانی، بۆ من بە خێو دەکرێیت؟ بە زیندوویی، نەک سەربڕدراو، دەبیت بە خۆراکی من. ئێستا گوێ بۆ ئەو گۆرانییە ترسناکە بگرە کە دەستوپێت دەبەستێت!

(ڕوو لە ئەندامانی کۆرس.)

هەستن، با دەست بگرین و هەڵپەڕین!
ئێستا ئارەزووی ئەوە دەکەین
بە سروودێکی ترسهێن دەنگ هەڵبڕین و
ئەرکەکانمان بەیان بکەین و
باسی ئەو کاروبارانە بکەین
کە لەنێو خەڵکدا پێیانەوە خەریکین.
ئێمەین کە دەزانین یاسایەکی یەکسان بچەسپێنین.
چون ئەوەی دەستی بێگوناهـ و پاکە،
بەر تووڕەبوونی ئێمە ناکەوێت و
دڵنیا ژیانی خۆی بە سەر دەبات.
بەڵام هەر کە تاوانبارێک، ڕێک وەک ئەم پیاوە،
بیەوێت دەستی بە خوێن لەکەداربووی خۆی بشارێتەوە،
بە دەنگی بەرز شاهیدی بۆ ئەوەی مردووە دەدەین و
لە بەرچاوی بکوژدا قیت دەبینەوە و
بێبەزەییانە، لە بریی تاوانێک کە کردوویەتی،
داوای دوا دڵۆپە خوێنی دەکەین.

کۆرس:

بڕگەی شیعریی یەکەم:

دایە، دایکی خاک، تۆ کە وەک سزایەک بۆ ئەوانەی دەبینن و
بۆ ئەوانەش کە کوێراییان داهاتووە،
ژیانت بە ئێمە بەخشی،
گوێ لە نزا و پاڕانەوەمان بگرە!

کوڕەکەی لێتۆ،
بێڕێزیمان پێ دەکات،
نێچیرەکەمان لێ دەفڕێنێت،
ئەو قوربانیی ئاشتبوونەوەیەمان لێ دەفڕێنێت،
کە هیی ئێمەیە و
بە خوێنی دایکی خۆی لەکەدار بووە.
گۆرانییەک:
بەسەر قوربانییەکەی ئێمەدا
دەنگ دەداتەوە،
بارگران بە بێهێزی،
سەرلێشێوێن،
سەرلێتێکدەر،
سرووودی ترسناکی
ژنە خواوەندەکانی تۆڵەسەندنەوە،
گۆرانییەک؛ بێ ئاوازی چەنگ،
ئەگەر ڕۆح گیرۆدە بێت،
مۆخی مرۆڤ
وشک دەبێتەوە.

هاوبڕگەی شیعریی یەکەم:

چارەنووس ئەمەی بە ئێمە بەخشی،
کە تا ئەبەد پێوەی خەریک بین:
کاتێک ئەوەی کە ڕۆژێک لە ڕۆژان دەمرێت،

بەوپەڕی بێشەرمییەوە،
خوێنی ڕشتووە،
دەبێت دوای هەنگاوەکانی بکەوین،
تا ئەو کاتەی دەڕواتە نێو تاریکایی ژێرزەوییەوە.
تەنانەت لە گۆڕستانیشدا،
دەستی لێ هەڵنەگرین.

گۆرانییەک:
بەسەر قوربانییەکەی ئێمەدا
دەنگ دەداتەوە،
بارگران بە بێهێزی،
سەرلێشێوێن،
سەرلێتێکدەر،
سروودی ترسناکی
ژنە خواوەندەکانی تۆڵەسەندنەوە،
گۆرانییەک؛ بێ ئاوازی چەنگ،
ئەگەر ڕۆح گیرۆدە بێت،
مۆخی مرۆڤ
وشک دەبێتەوە.

بڕگەی شیعریی دووەم:

لەگەڵ لەدایکبووندا ئەم ئەرکەمان پێ سپێردراوە.
بەڵام دەستمان بە نەوەکانی ئاسمان ڕاناگات.

کەس ئاسوودەیی ئاهەنگەکانمان لەگەڵ بەش ناکات.
هەرگیز بریقوباقی جلوبەرگە سپییەکانمان پێ ڕەوا نابینرێت.
ئێمە پەلاماردانی ماڵمان هەڵبژارد.
ئەگەر یەکێک لەوێ،
لەپاڵ ئاگردانی ماڵ،
لە خزموخوێشی خۆی بدات،
هەموو پێکەوە، شوێنپێی بکوژ هەڵدەگرین و-
هێرش دەکەینە سەر هەمووان،
بیگرن! بیگرن!
ئەگەر ئەو هێندە گورج و
هێند بەهێز نەبووایە،
بەڵام بارگران بە تاوانی خوێن،
درەنگ یا زوو،
هەر بە لادا دێت و
دەکەوێت.

هاوبڕگەی شیعریی دووەم:

ئەم ئەرکەی سەرشانمان، بە خواستی خۆمان، بۆ کەسێکی تر پاشەکەوت دەکەین. داوای دادەستێن خواوەندەکان خۆیان ناگرێتەوە. بەڵام زێوس، ئێمەی قێزەون و بە خوێن لەکەداربووی، لە ماڵە ئاسمانییەکەی خۆی، دەرکردووە.
ئێمە پەلاماردانی ماڵمان هەڵبژارد.
ئەگەر یەکێک لەوێ،

لەپاڵ ئاگردانی ماڵ،
لە خزموخوێشی خۆی بدات،
هەموو پێکەوە، شوێنپێی بکوژ هەڵدەگرین و–
هێرش دەکەینە سەر هەمووان،
بیگرن! بیگرن!
ئەگەر ئەو هێندە گورج و
هێند بەهێز نەبووایە،
بەڵام بارگران بە تاوانی خوێن،
درەنگ یا زوو،
هەر بە لادا دێت و
دەکەوێت.

بڕگەی شیعریی سێیەم:

کە ئێمە بە خۆمان و باڵاپۆشە ڕەشەکانمانەوە نزیک دەبینەوە و پێیەکانمان بە سەمایەکی پڕ لە ڕق و کینە گەرم دەبن، ئابڕووی مرۆڤ، کە هەردەجاران سەری لە ئاسمان دەسوو، وەک مێو دەتوێتەوە، سووک و بێئابڕوو بەر دەبێتەوە و تێکەڵ بە خاک دەبێت.

با زمان بەرز و
پێیەکانمان قورس.
ئەوەی هەڵهاتووە،
ئەوەی لە دەستمان هەڵهاتووە،

چەندیش گورجوگۆڵ بێت،
درەنگ یا زوو،
سەرسم دەدات و
دەکەوێت.
حوکمی چارەنووسیش
بێبەزەییانە دەستی خۆی دەوەشێنێت.

هاوبڕگەی شیعریی سێیەم:

تاوانی خوێن، خۆی لە تەمی تاریکییەوە پێچاوە و
دێوانە و کوێر، خۆیشی نازانێت بە چ دەردێک دەچێت و
چۆن دەکەوێت.
بەڵام خەڵک بەدەم ئاخ هەڵکێشانەوە،
باس لەو هەورە ڕەشە دەکەن،
کە وەک شەوەزەنگ،
باڵی بەسەر ماڵەکەیدا
کێشاوە و دەگرمێنێت.

ئەوەی هەڵهاتووە،
ئەوەی لە دەستمان هەڵهاتووە،
چەندیش گورجوگۆڵ بێت،
درەنگ یا زوو،
سەرسم دەدات و
دەکەوێت.

حوکمی چارەنووسیش

بێبەزەییانە دەستی خۆی دەوەشێنێت.

بڕگەی شیعریی چوارەم:

چون جێگیرین و

هیچ شتێک باوەڕی ئێمە لەق ناکات:

ڕێی خۆمان دەبینین، بە ئامانجی خۆمان دەگەین و

هیچ تاوانێکی خوێن لە بیر ناکەین.

ئێمە ئەو سەختگیرانەین

کە هەرگیز ناچار بە نزا و پاڕانەوەی مرۆڤ نین.

ئەرکێک کە بە ئێمە سپێردراوە،

مایەی ڕق و کینە و قێزوبێزە.

ئێمە لە هاوبەشیی خواوەندان

دەرکراوین و

لەنێو تەمتوماندا شوێنەوین–

نزیکبوونەوەمان لەوانەی کە دەبینن سەخت و

هەروەها لەوانەش کە چاوشکێن کراون.

هاوبڕگەی شیعریی چوارەم:

بەڵام خۆش بە حاڵی ئەو کەسەی یاسای ئێمە دەبیستێت و

ناتۆقێت و لەترساندا دەست ناوەشێنێت،

یاسایەک کە بەخششی چارەنووس و

خواوەندان، تا هەتاهەتایە، دانیان پێدا ناوە.

بانگی ئێمە کەونارایە و پیرۆزکراو.
بەڵام ڕێزی کەسێکیش کە دەمرێت دەگرین و
وەک خواوەندان هەمیشە زیندوو نییە و
لە بەرانبەریشدا ڕێزمان لێ دەگرێت–
ئەگەرچی لە قووڵاییی ژێرزەویدا دەژین و
تەمێکی قورس و تاریک دایپۆشیوین.
(ئەتێنا لە تەنیشتەوە دێتە سەر شانۆ.)

ئەتێنا:

لەدوورەوە گـوێم لە دەنگێک، گـوێم لە نزا و پاڕانەوەیەک، بوو؛ دوور و لە کەنارەکانی ڕووباری "سکاماندرۆس"ەوە دەهات، لەو خـاکەوە کـە مـیـر و سـەروەرانـی هێلاس، تا دنـیـا دنیـایە، وەک موڵک و مـاڵی خۆم، پێیان بەخشیوم، بەشێکی گەورە و گران لە دەسـتکـەوتی سـەرکـەوتن، خـەڵاتی هـەڵبـژێردراو بـۆ کـوڕانی تێسێوس.

بـەدەم ئـەو دەنـگـەوە، بـەرەو ئـەو نـزا و پـاڕانـەوەیـە، هـاتم و قەڵغانەکەم وەک با گڤەی کرد و وەک باڵ و وەک گالیسکەیەک کە جوانووی بەهێزی لێ بەسترابێت، بەرەو ئێرە هاتووم. بەڵام کە ئەمـانەی لێرە کـۆبوونەتەوە دەبینم، ئەمانە کە وەک مـیوان ڕوویـان لەم خـاکـە کـردووە، ترسـم دەڕەوێتـەوە، کـەچی سەرسڕمانم نا.

ئێوە کێن؟ چاوەڕێی وەڵامم و ڕووی دەمیشم لە هەمووتانە:
لەو غەریبەی کە پەنای بۆ پەیکەرەکەی من هێناوە و لەوانەش کە نە کەس لە ڕەنگیان و نە لە ڕەنگی هیچ کەسن.

هیچ خواوەندێک ئێوەی لەنێو بوونەوەرانی ئاسماندا نەبینیوە و
هیچ کەسێکیش لەسەر زەوی لە ڕەنگ و شێوەی ئێوە نییە.
بەڵام ئەوەی بێ هۆ گاڵتە بە کەسێک دەکات،
لە ڕێگای ڕاست دوور دەکەوێتەوە و
شوێنەون دەبێت.

سەرۆکی کۆرس:

تۆ ئەی کچی زێوس، با هەموو شت بزانیت و ئاگادار بیت.
ئێمە کچانی ترسناکی شەوین و لە "هادێس"یش بە گیانەکانی تۆڵەسەندنەوە بانگ دەکرێین.

ئەتینا:

ئێستا ئەسڵوفەسڵتان دەناسم و ناویشتان هەروەها.

سەرۆکی کۆرس:

هێندە نابات و لە ئەرکی سەرشانیشمان ئاگادار دەبیت.

ئەتینا:

بێگومان، ئەگەر ڕاستودروست بدوێیت.

سەرۆکی کۆرس:

ئێمە، ماڵ بە ماڵ و کۆڵان بە کولان، دوای بکوژ کەوتووین.

ئەتینا:

ئامانجتان؟ ئاخۆ کەس دەتوانێت لە دەستتان ڕزگاری ببێت؟

سەرۆکی کۆرس:

مەگەر لەو جێیەدا کە هەرگیز خۆشی و شادی لێ نەبووە و نابێت.

ئەتینا:

هەر بەو جۆرەش دوای ئەم پیاوە کەوتوون؟

سەرۆکی کورس:

بێگومان، چونکە ئەو دەستی لە دایکی خۆی وەشاندووە.

ئەتینا:

لەناچاریدا بوو، یا لە ترسی تووڕەیی کەسێکی تر؟

سەرۆکی کورس:

کەس دەتوانێت کەس بە دایکی خۆ کوشتن ناچار بکات؟

ئەتینا:

لە قسەی دوو لایەن، تەنیا گوێم لە قسەی لایەنێکە.

سەرۆکی کۆرس:

ئەو نایەتە ژێر بار و نایەوێت سوێند بخوات.

ئەتینا:

تۆش دەتەوێت وەک کەسێکی عادل سەیرت بکرێت!

سەرۆکی کۆرس:

مەبەستت چییە؟ تۆ کە ژیریت، ڕوونی بکەرەوە.

ئەتینا:

نابێت ناهەقی لە ڕێی سوێندەوە دنە بدرێت.

سەرۆکی کۆرس:

کەواتە خۆت تاقی بکەرەوە و حوکمێکی عادلانە بدە.

ئەتینا:

بڕیاری حوکم دەدەنە دەست من؟

سەرۆکی کۆرس:

بێگومان. تۆ کە شایانی ڕێز و ستایشت، ئێمەش بە ڕێز و ستایشەوە لێت دەڕوانین.

ئەتینا:

ئەی تۆ غەریب، چ وەڵامێکت لە بەرانبەر ئەمەدا هەیە و چی دەڵێیت؟ بەڵام لەپێشدا ناوی وڵاتەکەت و خزموخوێشت بهێنە، ئەمجا باسی ئەوە بکە کە کردووتەوە و باسی ئەوەش کە چ ئازارێکت چێشتووە و چیت بە سەر هاتووە.

ئەگەر بۆ دڵنەوایی لە هەقی پاکی خۆت، پەنات بۆ پەیکەرەکەی من و ئاگردانی پەرستگاکەم هێناوە، وەک چۆن ئیسیۆن پێشتر پەنای بۆ من و پەرستگاکەی من هێنا، خۆت لەم شکایەت و سکاڵایانەی لێت دەکرێن بپارێزە و لەسەر خۆت بێرە دەنگ.

ئۆرێستێس:

ئەی "ئەتینا"ی فەرمانڕەوا، دەمەوێت، پێش هەموو شتێک، گرفتێکی گەورە لە کۆڵ تۆ بکەمەوە. من لە تۆ داوای پاکبوونەوە ناکەم، چون بە دەستی پیسەوە لە پەیکەرەکەت نزیک نەبوومەتەوە. ئێستاش، سەبارەت بەمە، گوێ لە بەڵگەیەکی بنجبڕ بگرە. بکوژێک، بەپێی یاسا، دەبێت بێدەنگ بێت، تا کەسێک کە مافی ئەوەی هەیە پاشان بێت و خوێنی گیانەوەرێکی ساوا، بۆ پاککردنەوەی تاوان و پاککردنەوەی دەستی بە خوێن سووربوو، بکات بە قوربانی. من دەمێکە ئەم دەردەم لە کۆڵ بووەتەوە و لە گوناهان پاک بوومەتەوە؛ بە میوانی زۆر ماڵان گەڕاوم و خاک و زەریاکانم لەگەڵ زۆر کەس تەی کردووە و

کەسیش لە منەوە تووشی هیچ دەردێک نەبووە. کەواتە ئێستا تۆ پێویستت بەوە نییە لە خەمی ئەمەیاندا بیت. هەر ئێستاش باسی ڕەچەڵەکی خۆمت بۆ دەکەم. من خەڵکی "ئارگوس"م. تۆش زۆر چاک "ئاگامێمنون"ی باوکم؛ سەروەری کەشتیگەلان، ئەوەی کە بە یارمەتیی ئەو توانیت ئیلیۆن وێران بکەیت و داری بەسەر بەردیەوە نەهێڵیت. ئەو، دوای گەڕانەوەی، مردنێک مرد پڕ لە سووکایەتی و گاڵتەپێکردن. دایکم، دایکێکی ڕۆح و دڵ ڕەش، بە دەستی خۆی خوێنی ئەوی ڕشت، پاشان لە کاتێکدا کە خەریکی خۆشوشتن بوو، بە فێڵ، تۆڕێکی ڕازاوە لە لاشەکەیەوە پێچرا و بە مردوویی لە جێی خۆیدا بەجێ هێڵرا. منیش، کە دەمێک بوو بێ ماڵ و دەربەدەر کرابووم، گەڕامەوە ماڵە باوان و دایکی خۆمم لە تۆڵەی باوکێکی خۆشەویستدا کوشت، ژیانێکم کرد بە قوربانی ژیانێکی تر و- ئێستاش ئەوەتا لەبەر بەزەییی تۆدا دان بەو تاوانەدا دەنێم. بەڵام "ئەپۆڵۆن"یش، لەو کارەدا، هاوتاوانی منە: ئەو بوو پێشبینی کردبوو کە دەبێت چی بکەم و پێی ڕاگەیاندم ئەگەر بێت و بەو کارە هەڵنەستم و تۆڵەی باوکم نەکەمەوە، تووشی چ دەرد و سزایەک دەبم و چ ئاکامێکی جەرگبڕ چاوەڕێم دەکات. ئێستاش بڕیار بڕیاری خۆتە و تۆ حوکم دەدەیت کە ئاخۆ ئازاد بکرێم یا نا و لە هەردوو باردا تەنیا هەر سەرنەویکردن بۆ بڕیاری تۆ داوا دەکرێت و هیچی تر.

ئەتینا:

کارێکی سەخت و ئاڵۆز. کارێک لە سەروو دەسەڵاتی مرۆڤەوە و تەنانەت منی خواوەندیش، ناتوانم لەم تۆڵەسەندنەوە ناخۆشەی خوێندا، بڕیار بدەم. بەتایبەت دوای ئەوەی بەتەواوی کاری

خـۆتت بـەجێ هێنـاوە و خـۆت لە گـوناهـان پـاک کـردووەتەوە و هـاتوویت و پەنات هـێناوەتە بـەر پەرسـتگای من؛ تۆ بـۆت نـیـیـە ماڵی من پیس بکەیت، بێڕێزیت بە شـارەکەشم نەکردووە و تۆ لە بەرچاوی مندا بێڕێز نیت.

بەڵام نرخ و بـەهـای ئەمـانـەش هـیی ئەوە نـین بتـوانرێت بەرپەرچ بدرێنەوە. ئەگەر بێت و پرسـی خۆیان بە سـەرکەوتن کۆتاییی پێ نەهێـنن، ژەهری ڕق و کـینە لە دڵـیـانەوە دەڕژێتـە سـەر خـاک و لاڕەشـەیەکی ترسناک بـە هـەمـوو لایەکدا بڵاو دەکەنەوە کـە هـیچ کـەس ناتوانێت خـۆی لـە بەردا بگرێت. ئـاوهـایە ئـیـتـر. هەم پێشـوازیکردنیـان بەدبەختـی و هـەم نەکردنیـشیـان. نازانم چی بکەم. بەڵام کـە ئێستـا ئەم کێشـەیە خـراوەتە ژێر ڕکـێفی من، دەڕۆم و دادوەرانی سوێندخـواردوو دەستنیشـان دەکەم تا بێن و بۆ هـەمیـشـە داد بەسـەر ئەم جۆرە کێشـەیەدا بدەن، کە خـوێن تێیدا کەوتووەتە نێوانەوە.

کەواتە ئێستـا هـەر لایەکتان بڕۆن و بەڵگە و شـاهـیدان بهێنن تا، بەپێی سـوێندی پیـرۆز، پرسـی ئێوە بسـەلمێـنن. منیش، – دوای ئەوەی باشترین کەسانێکم بۆ ئەم پرسە هەڵبژارد، دەگەڕێمەوە. با ئەوان، بەپێی سـوێند و دەسـتـەڵاتی خـۆیان و بێ فـرتوفـێڵ و زۆرداری، حوکمی خۆیان بدەن.

(ئەتێنا دەڕوات.)

کۆرس:

بڕگەی شیعریی یەکەم:

ئێستا دەسەڵات بە یاسای نوێ دەبەخشرێت،

ئەگەر جارێک لە جاران ئەم پیاوە،
کە دایکی خۆی کوشتووە،
بیەوێت پرسەکەی،
بیەوێت پلانەکەی،
سەر بگرێت.
ئەم کارە
هەموو منالآنی زەوی
بەرەو ڕێگا ئاسانەکانی بارگرانی
بە کێش دەکات.
زۆر ڕەنج،
زۆر برین،
تەنانەت ئەو برینەش کە لە دەستی کوڕی خۆت کەوتووەتەوە،
دەبێت بە یار و بەختی داهاتووی دایک و باوکان.

دژە برگەی شیعریی یەکەم:

ئێمە کە بە ڕقەوە،
کە بۆ تۆڵەسەندنەوە،
دوای کار و کردەی خەڵک کەوتووین،
ئیتر سزای کردەوەی وەها نادەین،
دەست لە پرسی کوشتن و
لێدان بە نیازی کوشتن هەڵدەگرین.
دەبا هەر کەس و
باسی نەهامەتیی ئەوی تر بکات و

لە تەنگانەدا داوای یارمەتیی بکات.
بێجگە لە هیوای پووچ و بێبەر،
هیچ چارەیەک و هیچ دڵدانەوەیەکیش
بۆ کڵۆڵان نییە.

بڕگەی شیعریی دووەم:

ئیتر با کەس لەژێر زەبری گریانی چارەنووسدا بانگی ئێمە نەکات،
بەم وشانە هاوار بۆ ئێمە نەهێنێت: "یارمەتی! ئێوە؛ ئەی ژنە خواوەندەکانی تۆڵەسەندنەوە، یارمەتیمان بدەن! هەقمان بستێنن، یارمەتیمان بدەن."
چونکە هێندە نابات و داد و ناڵینێکی ئاوها لە باوکێکەوە،
لە دایکێکەوە کە بێڕێزیی پێ کراوە، بەرز دەبێتەوە و
شورەی هەق دەڕمێت.

دژە بڕگەی شیعریی دووەم:

جارنا ترس چاکە و
وەک پاسەوانی سەرکێشی دڵ
دەبێت لە جێی خۆیدا بمێنێتەوە.
ئارامی و ددانبەخۆداگرتنێکی ژیرانە
دەتوانرێت لە ڕێی زۆرلێکردنەوە بە دەست بهێنرێت.
ئەگەر دڵی مرۆڤ، مرۆڤ کە نەمر نییە و
ڕۆژێک لە ڕۆژان بە لادا دێت،
ترسی تێدا نەماوە،

ئەی کێن ئەوانەی ڕێز لە هەق دەگرن؟

بڕگەی شیعریی سێیەم:

هیچ ئازادییەکی بێ جڵەو،
زۆرداریی هیچ میرێکی خونخوار،
نرخی تۆی نەبەخشیوە.
لە نیوەڕێی هەموو شتێکدا،
خواوەند، بەپێی خواستی خۆی،
سەرکەوتنی بەخشیوە.
ڕاستی ئەمەشە: دلێری و چاونەترسی لە باوەڕێکی لەقەوە لەدایک دەبن.
بەرهەمی هەست و نەستێکی پاک و ئارامیش،
بەختیارییە کە هەموومان بە دوایدا دەگەڕێین.

دژە بڕگەی شیعریی سێیەم:

گرینگترین ئاگاداریمان ئەمەیە؛
ڕێز لە دەستەڵاتی باڵای هەق بگرن!
بە سەرکەوتن فریو مەخۆن،
خوانەناسانە بە نووکە پێیەک،
تێی هەڵمەدەن و قلْپی مەکەنەوە،
چون ئەوسا بێبەزەییانە بەر سزا دەکەون.
لەبەر ئەوە، بەر لە هەر شتێک،
یادی دایک و باوک بکەرەوە و
ڕێزیان لێ بگرە.

ئابڕووش هەروەها غەریبێک بوو،
ئێستا ئەوەتا ڕێی ماڵی تۆی دۆزیوەتەوە و
دەچێتە نێویەوە.

بڕگەی شیعریی پێنجەم:

ئەوەش، کە بێ زۆرلێکردن،
بە ڕێی هەقدا دەڕوات، بەشی خۆی لە بەختەوەری بەر دەکەوێت
و هەرگیز بە یەکجارەکی لەنێو ناچێت.
بەڵام ئەوەی سەرپێچی ئەم پەیامە دەکات،
کەلوپەلی لەسەر یەک کەڵەکەکراو و بارێکی بە دزیوفزی کۆکراوەی لە کەشتییەکەی ناوە و بێشەرمانە کەشتی داوەتە دەم زەریا، ڕۆژێک لە ڕۆژان -بڕوا بکەن- کە ئیتر کەشتییەکەی لەژێر باری گرانی خۆیدا دەلەنگێت و وەک چڵوچێوێکی دەم زریان دەشکێتەوە، ناچار دەبێت چارۆکەکەی لە کۆڵ خۆی بنێت و دەست بەتاڵ و مل نەوی بکەوێتە ڕێ.

هاوبڕگەی شیعریی پێنجەم:

لە نێوەڕاستی گێژەندا، لەبەر هێرشی با و شەپۆلاندا،
پڕ بە دەم، لە جەنگێکی نائومێددا، هاوار دەکات،
بەڵام هیچ کەس نزا و پاڕانەوەی نابیستێت.
خواوەندیش بەو بێشەرمە پێ دەکەنێت،
کە دەمێکە بێهوودە شەڕ لەگەڵ چارەنووسدا دەکات و بەسەریدا زاڵ نابێت.
بە باری گرانی بەختی خۆیەوە،

بارێک بە درێژایی تەمەنی هەڵیگرتووە،
کەشتییەکەی بەرەو زناری هەق دەبات و
کەشتی تێک دەشکێت و خۆشی نادیار،
بێ ئەوەی کەسێک دڵۆپێک فرمێسکی بۆ بڕێژێت،
لەنێو دەچێت.

(بەدەم ئەم گۆرانییانەوە، سەر شانۆ وەک دادگایەک ڕێک دەخرێت: نیمکەت بۆ دادوەران دانراون و مێزێکیش دانراوە و دوو کووپەڵەی بۆ دەنگدان لەسەر دانراوە. ئۆرێستێس، لەلایەکەوە، لە جێی شکاتلێکراودا، ڕاوەستاوە و ئەندامانی کۆرسیش، لە بەرانبەریدا، لە جێی شکاتکاراندا، ڕاوەستاون.
پاشان ئەتێنا لە پێشەوەی ئەو کەسانەی خۆی بۆ دادوەری هەڵی بژاردوون و پەیامهێنێکیش لە دوایانەوە دێنە سەر شانۆ.
خەڵکی ئەتێنیش وەک گوێگر لەسەر شانۆ کۆ دەبنەوە.
ئەندامانی دادگا، لەسەر نیمکەتەکان، لە جێی خۆیان دادەنیشن و ئەتێناش لە جێی دەمڕاستی دادگا دادەنیشێت.)

ئەتێنا:

پەیامهێن دەست پێ بکە و پەیامت بگەیەنە! با خەڵک لە جێی خۆیان بمێننەوە و با شەیپووورە "تیورهێنی"یەکان پڕ بن لە گیانی بەهێزی خەڵک و تا ئەوپەڕی دەنگیان لێوە بێت و زایەڵەی بەهێز و ڕوونیان پەیام بە ئاپۆرەی خەڵک و بە هەموو لایەک بگەیەنێت. با، کاتێک ئەم ئەنجوومەنە بۆ ڕاوێژ و تاووتوێکردن کۆ دەبێتەوە، خەڵک و سەرلەبەری خەڵکی شار بێدەنگ بن. من ئێستا دادگایەک دەچەسپێنم و یاسایەک ڕادەگەیەنم تا ژیرانە

بکوڵێتەوە و حوکمێکی عادیلانە لەم کێشەیەدا و بۆ هەمیشە بدات.

(ئەپۆڵۆن، لەلای ئۆرێستێسەوە، دەردەکەوێت.)

سەرۆکی کۆرس:

ئەپۆڵۆن، ئێرە جێی فەرمانڕەوایی تۆ نییە.
بەڵام لێرە چ کارەیت و چیت لەم کێشەیە داوە؟

ئەپۆڵۆن:

من وەک شاهید لێرەم، چون ئەم پیاوە پەنای بۆ بەر ئاگردانی پەرستگای من هێناوە و منیش دەبێت، بەپێی یاسا، بیپارێزم و لە سەری بە دەنگ بێم، هەروەها لە دەردی کوشتنیش پاکم کردووەتەوە. وەک هاوتاوانیش: من لەم دایککوژییەدا گوناهبارم. ئێستاش با دەست پێ بکەین و با داوەریشمان ژێریی ئەتێنا بێت.

ئەتێنا:

با دەست پێ بکەین. با لە ئێوەوە دەست پێ بکەین و با سەرەتا بەرەی شکاتکاران بە دەنگ بێت تا ڕوون و ئاشکرا بزانین چی و چۆن ڕووی داوە.

سەرۆکی کۆرس:

ئێمە زۆرین، بەڵام کورت و پوخت قسەی خۆمان دەکەین.
تۆش، کورت و پوخت، وەڵامی هەر پرسیارێکمان بدەرەوە.
با لەمەوە دەست پێ بکەین: دایکی خۆتت کوشتووە؟

ئۆرێستێس:

ئا کوشتوومە و- نکووڵیش ناکەم.

سەرۆکی کۆرس:

لە سێ یەکیان، ئێمە براوەین.

ئۆرێستێس:

هێشتا نەکەوتووم، دڵی خۆت خۆش مەکە.

سەرۆکی کۆرس:

لەوەیە وا بێت، بەڵام با بزانین چۆنت کوشت.

ئۆرێستێس:

بە شمشێرەکەم قورگیم هەڵدڕی.

سەرۆکی کۆرس:

کێ ئەم بیرەی خستە مێشکتەوە، کێ ڕێنوێنیی کردیت؟

ئۆرێستێس:

شاهیدەکەم لێرە ڕاوەستاوە: سروش و ئیلهامبەخشم ئەو بوو.

سەرۆکی کۆرس:

کەواتە خواوەندی پێشبینیکردن بوو بۆ کوشتنی دایکت هانی دایت؟

ئۆرێستێس:

ئەو بوو. ئێستاش کە لە بەردەمی ئێوەدا وەستام لە هیچ پەشیمان نیم.

سەرۆکی کۆرس:

کە دادگا بڕیاری خۆی دا، ڕات دەگۆڕێت.

ئۆرێستێس:

ئەم پشتم تێ ناکات و باوکیشم لە گۆڕەکەیەوە یارمەتیم دەدات.

سەرۆکی کۆرس:

ئەوەی کردت، بە ناوی مردووانەوە کردت و دایکی خۆت کوشت.

ئۆرێستێس:

تاوانی ئەو دووبارە بوو، دوو باریش ئەوی دووچاری مەرگ کرد.

سەرۆکی کۆرس:

چۆن؟ ڕوونتری بکەرەوە.

ئۆرێستێس:

ئەو مێردەکەی خۆی و باوکی منیشی کوشت.

سەرۆکی کۆرس:

بەڵام تۆ نەمردوویت، ئەویش قەرەبووی مەرگی باوکتی بە ژیانی خۆی کردەوە.

ئۆرێستێس:

دوای ئەوەی باوکمی کوشت، ئێوە و دادوەریتان لە کوێ بوون؟

سەرۆکی کۆرس:

بەڵام دایکت هاوخوێنی باوکت نەبوو.

ئۆرێستێس:

ئەی خوێنی من، خوێنی دایکمە؟

سەرۆکی کۆرس:

تۆ لەو بوویت و بە خوێنی ئەو گەورە بوویت، پیاوکوژ چۆن دەتوانیت نکووڵی لە خوێنی دایکی خۆت بکەیت؟

ئۆرێستێس:

ئەپۆڵۆن، شاهیدی من بوو! ڕاستییان پێ بڵێ:

هەقی خۆم بوو کە کوشتم یا نا؟ من ناتوانم حاشا، لە کار و

کردەی خۆم، لەوەی کە ڕووی داوە، بکەم. بەڵام ئەپۆڵۆن ئێستا تۆ بڕیار بدە کە ئاخۆ بە هەق بوو یا بە ناهەق ئەو خوێنە بە دەستی من ڕژێنرا.

ئەپۆڵۆن:

ئەندامانی بەڕێزی ئەنجوومەنی دادگای ئەتێنا، دەمەوێت لەپێش ئێوەدا داوەری لە پرسی ڕاستی و هەق بکەم و من وەک پێشبینیکەرێک ناتوانم نادروست شاهیدی بدەم، چون هەرگیز من لە تەختی پێشبینیکردنی خۆمەوە تەنانەت یەک وشەشم بەرانبەر پیاوێک، ژنێک یا شارێک، ئەگەر "زێوس"ی باوکی ئۆڵۆمپیا ڕێی پێ نەدابم، نەوتووە. خۆتان بیر بکەنەوە کە ئەو چ هەق و هێزێکمان پێ دەبەخشێت. من داواتان لێ دەکەم جێپێی نیاز و بڕیاری باوکم هەڵبگرن. هیچ سوێندێک هەیە بەهێزتر لەو سوێندەی بە "زێوس"ەوە وابەستەی کردووین؟

سەرۆکی کۆرس:

چی؟ مەگەر زێوس ئەو زمانی پێشبینیکردنەوەی پێ بەخشیبوویت، کە ئۆرێستێس بەرەو سەندنەوەی تۆڵەی باوکی ببات، بەبێ ئەوەی هیچ ڕێزێک بۆ دایکی دابنێت؟

ئەپۆڵۆن:

کوشتنی پاڵەوانێک، کوشتنی پیاوێک کە لە سای ئەو گۆپاڵەدا کە خواوەند دەیبەخشێت دەدرەوشێتەوە، شتێکی ترە؛ بەتایبەت ئەگەر بە دەستی ژنێک بکوژرێت – بەڵام نەک ئەو تیرە تیژپەڕەی کە لە مەیدانی جەنگدا لە ژێی "ئەمازۆنییەکان"ەوە دەهاوێژرێت.

نا، ئەتێنا گوێ بگرە، ئێوەش کە لێرە بۆ حوکمدانی ئۆرێستێس کۆ بوونەتەوە گوێ بگرن، تا بزانن چۆن کوژرا. ئاگامێمنون لە جەنگ گەڕایەوە، سەرکەوتوو لە هەموو شتێکدا کە لە ئەستۆی خۆی گرتبوو. ژنەکەشی پڕ بە دڵ لە ئامێزی گرت، بەڵام دوای ئەوەی لە خۆشوشتن بووەوە خاولییەکی گەورە و ڕازاوەی چنراوی تێوە پێچا. کە خاولیش وەک بەندییەک دەست و پێی بەستبوو، ژنەکەی پەلاماری دا و کوشتی. ئێستا دەبیستن کە پاڵەوانەکەمان، سەروەری باڵای کەشتیگەلەکەمان، چ مردنێک مرد، ئەو پاڵەوانەی دەیانپەرست و شایانی پەرستن بوو. ئێسا باسی مەرگی ئەوم بۆ کردن، دەبا چزووی تووڕەیی لەوانە هەڵچەقێت کە لەسەر ڕێی حوکمدانی ئەودان و بەنیازن حوکمی بدەن.

سەرۆکی کۆرس:

کەواتە زێوس لە مەرگی باوکێک زیاتر ڕێز دەگرێت–
بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا خۆی "کرۆنۆس"ی باوکی خۆی زیندانی کرد!
بە بڕوای خۆت ئەمە چۆن دەبێت و چەندی بە چەند؟
ئێسا گوێتان لە قسەکانی بوو و دەتوانن حوکم بدەن.

ئەپۆڵۆن:

ئێوە ئەی گیانەوەرە قێزەونەکان، ئەی ئەوانەی خواوەندان قێزیان لێتان دەبێتەوە! گرێیەک دەتوانرێت بکرێتەوە، هەر لەبەر ئەوەش دەتوانێت چارەسەر بکات و زۆر ڕێگەش بۆ ئاشتبوونەوە هەیە. بەڵام کە پیاوێک دەمرێت، کە خاک خوێنی دەخواتەوە، ئیتر

ناتوانێت ڕابێـــتـــەوە. باوکم بۆ ئەمـــەیان هیچ چارەیەکی نەدۆزییـەوە– ئەو باوکـەی، بەبێ زۆرلەخـۆکـردن، دەســەڵاتی هەڵگێڕان و داگێڕانی ئاسمان و زەوی هەیە.

سەرۆکی کۆرس:

چاکە، با بزانین چۆن ڕزگاری دەکەیت!

بڵـێـیت ئەوەی خـوێنی دایکی خـۆی ڕشـتـبێت بۆی هەبێت لە ئارگۆس، لە قەڵای باوکی خۆیدا بژی؟

ئەی لە کـوێ ئاگـردانی پەرسـتگایەک بە دەست بهـێنێت و لە کــوێ، لەنێــو دۆست و هـاوڕێیـاندا، دەســتی بە ئاوی زەریای پیپایان ڕادەگات؟

ئەپۆڵۆن:

با ڕوون و ڕەوان وەڵامت بدەمەوە.

دایکێک ژیان بەو منالە نابەخشێت کە بە منالی ئەو ناو دەبرێت. نەخـێـر، ئەو بە تـەنیـا چاودێریی ئەو تۆوە دەکـات کـە لەنێـویدا چێنـراوە. ئەوەش کـە دەدروێتـەوە، ژیان دەبەخـشـێت. دایکێک، ئەگەر خواوەندان خواستیان لەسەر بێت، لە نامۆیەک زیاتر نییە کە نەمامەکەی دەپارێزێت، ئێستاش ڕاستیی قسەکانی خۆمت بۆ دەسەلمێنم. باوک دەتوانێت بەبێ یارمەتیی دایکیش ببێت بە باوک. بەڵگەش ئەوەتا و لە بەردەمی خـۆتاندا ڕاوەســتــاوە: ''ئەتێنا''ی کچی زێوسی سـەروەری ئۆڵۆمـپیـا. ئەو لە تاریکیی زایەندی دایکدا گـەورە نەبوو، بەڵام بیـبـینە، وەک نەمـامـێکی جــوان، کــە هیچ ژنە خــواوەندێک نموونەی ئەوی لێ نابێت، هەڵدەدات و گوڵ دەگرێت. بە هەموو توانست و زانینی خۆمەوە

لایەنگرتم ئەتێنا، تۆ کە دەسەڵاتت بەسەر سەرلەبەری وڵاتدا دەشکێت: شارەکەت گەورە دەبێت و گەلیشت گەورە. من ئەم پیاوەم بەرەو ئاگردانی پەرستگای تۆ نارد تا ببێت بە لایەنگرێکی بەئەمەکی تۆ و تا نەوەکانی یەک لە دوای یەک و بۆ هەتاهەتایە ئەو لایەنگرییە پیرۆز ڕابگرن.

ئەتێنا:

(ڕوو لە ئێرێنییەکان.)

قسەی خۆتان کرد؟ دەتوانم ئێستا ئەندامانی ئەنجوومەن بۆ دەنگدان بانگ بکەم؟

سەرۆکی کۆرس:

تیرێک لە تیردانمدا بۆ هاویشتن نەماوە.

تەنیا شتێک چاوەڕوانی بم بڕیاری دادگایە و هیچی تر.

ئەتێنا:

(ڕوو لە ئەپۆلۆن و ئۆرێستێس)

ئەپۆلۆن:

هیچی ترمان نییە، هەرچی پێویست بوو بیستتان، گوێتان لێی بوو.

کاتی دەنگدان، سوێندەکەتان لە یاد بێت و بەپێی سوێندێک کە خواردووتانە دەنگ بدەن.

ئەتێنا:

خەڵکی ئێتیکا، ئێوە؛ ئەی ئەو پیاوانەی کە بۆ یەکەمین جار خەریکن لە کێشەیەکدا کە خوێن کەوتووەتە بەینەوە بڕیار دەدەن، گوێ لە پەیامی من بگرن. دوای ئەمەش و تا هەتاهەتایە

ئەم ئەنجوومەنی دادوەرانە لە شاری ئایگێوس، لەسەر ترۆپکی ئارێسکولێن، کە لەشکری ئەمازۆنێرەکان پێش ئەوەی بە تووڕەییەوە دژی سێسێوس بچنە مەیدانی جەنگەوە، ئۆردوویان تێدا هەڵدابوو، دەمێنێتەوە. لەوێ کە کۆشک لە بەرانبەر کۆشک و شار بە ڕووی شاردا بە گشت بورج و قەڵا بەرزەکانی خۆیانەوە وەستابوون و قوربانییان پێشکێش بە ئارێس دەکرد و- هەموو شاخ و گردەکانی ئەو ناوەش ناوی ئەویان هەڵگرتووە. لەوێ (ڕێزگرتن) لەگەڵ (ترس)ی براجمکەی خۆیدا، بە ڕۆژی ڕووناک و لە تاریکەشەودا، دەچێتە سەر تەختی فەرمانڕەوایی و ڕێ بە پیاوانی شار نادات یاسا بشکێنن. دەبا هەرگیز خەڵک دەستووری من بە ئاوی پیستی خۆیان لێڵ نەکەن. ئەوەی ئاوی ڕوون و ڕەوانی سەرچاوە لێڵ دەکات، بە تینوویی سەر دەنێتەوە. نە دەسەڵاتی زەبروزەنگ و نە ئازادیی سنووردار، بەڵکو شوورایەک کە پیرۆزی بەرز ڕابگرێت و بیپارێزێت. بەڵام هەموو شتێکی ترسهێنیشی لێ دەرمەکەن: ئەوەی لە هیچ ناترسێت، دوای یاساش ناکەوێت.

بەڵام ئەگەر ڕێز لە شکۆی دادگای من بگرن، دەبن بە خاوەنی پەناگەیەک کە هیچ شار و وڵاتێک نەتوانێت بە هیی خۆی بزانێت، نە "سکیوسەکان"ی باکور و نە "دۆرەکان"ی وڵاتی "پێلۆس"یش.

شوورایەک کە کەس نەتوانێت بە بەرتیل فریوی بدات و شایانی شکۆ و ڕێز، کە حوکمی خێرای هیچ بەزەییەک نازانێت، پەنا و سەنگەرێک کە بە دیار خەونی شارەوە بێدارە. هەر ئەمەش، بۆ هەمیشە، داوای منە لە گەل و خاکی خۆم. ئێستا ڕابن، با هەر

کەسە و بەردی دەنگدانی خۆی هەڵبگرێت و بەپێی سوێندێک کە خواردوویەتی، حوکمی خۆی بدات. ئیتر من چ قسەیەکم نەماوە. (دادوەرەکان هەڵدەستن و بەرەو مێزەکە دەڕۆن. هەریەک و بەردی دەنگدانی خۆی لەسەر مێزەکە هەڵدەگرێت، بەپێی بڕیاری خۆی دەیخاتە نێو یەکێک لە کووپەڵەکانەوە.)

سەرۆکی کۆرس:

ئامۆژگاریتان دەکەم. ئێمە میوانی ئێوەین، وریا بن، زۆر توخنی ئێمە مەکەون، چونکە لەوانەیە سەردانی ئێمە لەسەر خۆتان و وڵاتتان زۆر بکەوێت.

ئەپۆڵۆن:

داوای ڕێزگرتن لە زمانی پێشبینیکردنی خۆم، کە زمانی پێشبینیکردنی "زێوس"ە، دەکەم. ڕێی لێ مەگرن.

سەرۆکی کۆرس:

تۆ، بەبێ ئەوەی داوات لێ کرابێت، خۆت لە کێشەیەک هەڵقورتاندووە کە خوێن تێیدا کەوتووەتە بەینەوە، کەواتە ئیتر زمانی پێشبینیکردنت پیس بووە.

ئەپۆڵۆن:

باوکیشم ناپاک بوو کە "ئیسیۆن"ی یەکەمین پیاوکوژی پاراست؟

سەرۆکی کۆرس:

ئەمە قسەی خۆتە و هیی من نا!
بەڵام ئەگەر مافی خۆم وەرنەگرم،
دەبم بە میوانێکی ترسناک

بۆ ئەم خەڵک و

وڵاتە.

ئەپۆڵۆن:

هیچ کام لە خواوەندانی نوێ ڕێزیان بۆ تۆ نییە و خواوەندانی کەوناراش هەروەها. پرسی منیشە کە سەر دەکەوێت، نەک هیی تۆ.

سەرۆکی کۆرس:

هەر تۆش بوویت کە لای ئامیتۆس، "مۆیرێنەکان"ت ناچار کرد پیاوێکی مردوو لە چنگی مەرگ دەربهێنن و ڕزگاری بکەن.

ئەپۆڵۆن:

ئەی پاداشتی پەرستنی خواپەرستێک چۆن دەدرێتەوە، بەتایبەتی کە بە زۆری زۆردارەکی دەخرێتە تەنگانەوە؟

سەرۆکی کۆرس:

تۆ بەوەی کە شەرابت دەرخواردی خواوەندە کۆنەکانمان دا، ناپاکیت کرد و لە دژی خواوەندە کۆنەکانمان وەستایت و بەرەنگاریت کردن.

ئەپۆڵۆن:

تۆش هێندە نابات، کە حوکم بە دڵ و خواستی تۆ نەکەوتەوە، دەستێکت دەکەوێتە ئەملا و دەستێکت ئەولا و دژی ئەوانەی ڕقت لێیان دەبێتەوە، ژەهر دەرشێیتەوە.

سەرۆکی کۆرس:

تۆ پێ بە منی پیردا، کە ناخی هێشتا گەنجە و دڵتەڕ، دەنێیت، بەڵام من لێرەدا ڕاوەستاوم و چاوەڕوانی حوکمی دادگام و

هێشتا ڕێژنەی ڕق و تووڕەییم بەسەر ئەم شارەدا نەباریوە.
(دادوەران، دوای دەنگدان، هەریەکە و بەرەو جێی خۆی دەگەڕێتەوە.)

ئەتینا:

وەک بڕیارە دەبێت من لە دوای هەمووتانەوە دەنگ بدەم و
ئێستاش دەنگی خۆم بە ئۆرێستێس دەبەخشم.
من لە هیچ دایکێک نەزاوم.
لە هەموو شتێکدا – تەنیا وەک مێرد نەبێت –
پشتگیریی پیاوانم و دڵم لای ئەوانە.
لە باوکیشم زیاتر،
هیی هیچ کەسێکی تر،
نەبووم و نیم.
کەواتە چارەنووسی ئەو ژنەی مێردەکەی خۆی، سەروەری ماڵی خۆی، کوشتووە، هیچ پێوەندییەکی بە منەوە نییە.
ئەگەر دەنگەکان وەک یەک بن، ئۆرێستێس سەرکەوتن بە دەست دەهێنێت. ئێستا ئێوە، ئەی ئەو دادوەرانەی بۆ ئەو کارە دەستنیشان کراون، کووپەڵەکان هەڵڕێژن.
(کووپەڵەکان هەڵدەڕێژن و بەردەکان دەژمێرن.)

ئۆرێستێس:

ئەی خواوەندی ڕووناکی، ئەی فۆیبۆس، ئاخۆ ئەنجام چی بێت؟

سەرۆکی کۆرس:

شەو، ئەی دایکی تاریکی، دەمانبینیت؟

ئۆرێستێس:

یا پەتی سێدارە، یا ڕووناکیی ڕۆژ چاوەڕێمە.

سەرۆکی کۆرس:

ئێمەش یا قڕتێکەوتن یا شکۆ و ئابڕووی بەردەوام.

ئەپۆڵۆن:

بەردەکان، ڕێکوپێک، بژمێرن.

بە دەستپاکی و ویژدانەوە لە یەکتر جیایان بکەنەوە.

لەکیسچوونی یەک دەنگ، دەتوانێت ببێت بەهۆی نەهامەتی،

لەکیسنەچوونیشی دەتوانێت ماڵێک ئاوەدان بکاتەوە.

(دەنگژمێرەکان بەردەکان پێشانی ئەتێنا دەدەن و ئەنجامی پێ ڕادەگەیەنن.)

ئەتێنا:

ئیتر ئۆرێستێس، چونکە ژمارەی دەنگەکان وەک یەکن، لە گوناهی خوێنڕشتن پاک بووەتەوە و ئازادە.

ئۆرێستێس:

ئۆو پالاس، تۆ کە فریای ماڵەکەم و فریای خزموخوێشم کەوتوویت، تۆ کە لە دەربەدەری و دوورەوڵاتییەوە بەرەو ماڵ دەمبەیتەوە! پەیامێک بەنێو "هێلاس"دا دەگەڕێت و دەماودەم دەکات: "دیسان ئۆرێستێس مافی بەسەر ماڵ و زێدی خۆیەوە هەیە و وەک سەروەرێک بۆ نێو قەڵا و کۆشکی پڕ لە سەروەت و سامانی باوکی دەگەڕێتەوە، بە یارمەتیی پالاس و فۆیبۆس و فریادڕەسێکی تر کە ئەویش "زێوس"ە و دەسەڵاتی بەسەر هەموو شتێکدا هەیە و بە هەموو شتێک ڕادەگات."

ئەو بوو یارمەتی دام و فریام کەوت، چون ئەو بە مەرگی باوکم دڵی نەرم بوو، بەزەیی بە مندا هاتەوە و بە چاوی خۆی بینی کە چۆن ئەم پیس و نەگریسانە دەیانویست لەسەر دایکم بە دەنگ بێن. بەڵام من پێش ئەوەی بەرەو ئارگۆس بگەڕێمەوە، دەمەوێت بۆ ئەم گەل و خاکە سوێندێکی پیرۆز بخۆم، سوێندێک کە تا هەتاهەتایە بمێنێتەوە: ئەو پیاوەی کە لەمەودوا وڵاتەکەی من بەڕێوە دەبات، هەرگیز جارێکی تر شەڕ بە ئێوە نافرۆشێت و دەست بە ڕمەوە پەلاماری ئێوە نادات. تا دوا دڵۆپە خوێنیش ئامادەم کە پارێزگاری ئێوە بکەم لە دژی هەر کەس و لایەنێک بیانەوێت سوێند و پیرۆزیی ئەم پەیمانە بشکێنن.

ئامادەم ڕێی لێ بگرم و ڕێی بگرم. تووشی ترس و دڵساردی بکەم، بە جۆرێک کە لە پەشیمانی زیاتر هیچی تری بۆ نەمێنێتەوە. بەڵام ئەگەر گەلەکەم چاو لە ڕێی ئەو سوێندە بێت کە لەم پەیمانەدا خواردوومە و دەست بە ڕم لە پێناوی شاری "پالاس"دا ئامادەی جەنگ بێت، ئەوە بەهرە و بەخششی خۆمی پێ دەبەخشم.

درووود بۆ تۆ خوا! درووود بۆ ئێوەش خەڵکی شار!

با ئیتر دوژمنان نەتوانن لەبەر ئێوەدا خۆ ڕاگرن و دڵنەوایی سەرکەوتن ببێت بە هاودەمی چەکتان!

(ئۆرێستێس دەڕوات. ئەپۆڵۆنیش پێش ئەو ڕۆیشتووە.)

کۆرس:

نەفرەت لە ئێوە، خواوەندانی گەنج، نەفرەت!

لە مافی پیرۆزی خواوەندانی کۆن بێبەشتان کردین و

بێبەزەییانە پێتان لێ ناین. ئێستا ئێمە، ئێمەی کڵۆڵ،
دووچاری سووکایەتییەکی تاڵ بووین.
بەڵام زۆر بێبەزەییانە تۆڵە دەستێنین.
ژەهری خۆمان، ژەهری دڵی پڕ لە ڕق و کینەی خۆمان،
بە هەموو لایەکی ئەم خاکەدا دەڕێژین.
لە هەر دڵۆپێکەوە کە قورس و پڕ لە نەهامەتی دەکەوێتە سەر زەوی دەردی کاری بڵاو دەبێتەوە،
کە ئیتر لە هیچ جێیەک گەڵا سەوز نەبێت!
میوە پێ نەگات! مناڵ لەدایک نەبن!
تەنیا تۆڵە و تۆڵەمان دەوێت و هیچی تر.
دەبێت لارەشەیەک هەموو لایەکی وڵات بگرێتەوە،
خەڵک لەنێو ببات و وڵاتیش وێران.
دەناڵێنین و ئاخ هەڵدەکێشین.
چی بکەین و چیمان پێ دەکرێت؟
خەڵک گاڵتەمان پێ دەکەن.
قورسە ئەو ئازارەی چەشتمان.
زۆر خراپیش سووکایەتیمان پێ کراوە،
ئێمە کچە بەدبەختەکانی شەو.

ئەتینا:

نا، لەنێو خەمگینییەکی تاڵدا مەناڵێنن!
هێشتا نەتاندۆڕاندووە. دەنگەکان وەک یەک بوون و حوکمیش، ڕاست و دروست، بەپێی ئەوان درا و نیازیش سووکایەتی بە

ئێوە نەبوو.
خـــواســـتـی زێوس، ڕوون و ئـاشکرا، لە ئـێـــمـــە دەرکـــەوت و شاهیدیش ئەو خواوەندە بوو کە پێشبینیی کردبوو ئۆرێستێس، بێ ئەوەی تووشی تۆڵەسەندنەوە ببێت، بێ ئەوەی سزا بدرێت، بەپێی خواست و داوای ئەو ڕەفتار بکات.
ئێوە دەتانەوێت، دڵ پڕ لە ڕق و کینە، ژەهر بڕێژن.
بیری لێ بکەنەوە، ددان بە تووڕەیی خۆتاندا بگرن!
ئەو ژەهری تۆڵەیەی گژوگیا لارەمل و سیس دەکات و ئەو ژەهرە تیژەی گشت تۆوێک لەنێو دەبات، بەسەر ئەم خاکەدا مەڕێژن.
بەرز و پیـرۆز پەیمانتـان پێ دەدەم کە جـێـیـەکتـان بۆ ژیان لەم خاکەدا بۆ دیاری بکەم، جێیەکی پیرۆز کە تێیدا لەسەر تەختی دەوڵەمەندی دابنیـشن و قـوربانیـتان پێشکێش بـکرێت و تێیدا بپەرسترێن.

کۆرس:

نەفرەت لە ئێوە، خواوەندانی گەنج، نەفرەت!
لە مافی پیرۆزی خواوەندانی کۆن بێبەشتان کردین و
بێبەزەییانە پێتان لێناین. ئێستا ئێمە، ئێمەی کڵۆڵ،
دووچاری سووکایەتییەکی تاڵ بووین.
بەڵام زۆر بێبەزەییانە تۆڵە دەستێنین.
ژەهری خۆمان، ژەهری دڵی پڕ لە ڕق و کینەی خۆمان،
بە هەموو لایەکی ئەم خاکەدا دەرێژین.
لە هەر دڵۆپێکەوە کە قورس و پڕ لە نەهامەتی
دەکەوێتە سەر زەوی دەردی کاری بڵاو دەبێتەوە،

که ئیتر له هیچ جێیەک گەڵا سەوز نەبێت!
میوه پێ نەگات! مناڵ لەدایک نەبن!
تەنیا تۆڵە و تۆڵەمان دەوێت و هیچی تر.
دەبێت لارەشەیەک هەموو لایەکی وڵات بگرێتەوە،
خەڵک لەنێو ببات و وڵاتیش وێران.
دەناڵێنین و ئاخ هەڵدەکێشین.
چی بکەین و چیمان پێ دەکرێت؟
خەڵک گاڵتەمان پێ دەکەن.
قورسە ئەو ئازارەی چەشتمان.
زۆر خراپیش سووکایەتیمان پێ کراوە،
ئێمە کچە بەدبەختەکانی شەو.

ئەتێنا:

سووکایەتی بە ئێوە نەکراوە. ئێوە خواوەندن، کەواتە بە تووڕەبوونی خۆتان، تووڕەبوونێک ناتوانن ڕکێفی بگرن، وڵاتێک وێران مەکەن، کە لە خەڵک زیاتری تێدا ناژی.
پارێزەری من "زێوس"ە و من تاکە خواوەندی "ئۆڵۆمپیا"م کە دەزانێت کلیلی ژووری ڕازاوەی کۆشکی خواوەندان لە کوێیە، ئەو ژوورەی تۆکمەوتۆڵ برووسکە تێیدا هەڵگیراوە. بەڵام ئێستا پێویستمان بە برووسکە نییە. گوێڕایەڵی ئامۆژگاریی من بن، لە دەموپلە تووڕەو ترۆکانتانەوە تۆوێک مەڕێژن کە تاکە بەرهەمی کلۆڵی و نەهامەتییە بۆ هەموومان.
لێگەڕێن با شەپۆلە ڕەشەکانی ڕق ئارام ببنەوە.
شکۆ و پێشوازیی من، وەک میوان، قەبووڵ بکەن و کاتێکیش کە

ئەم خاکە بەرفراوانە دیاریی نۆبەرەی خۆی پێشکێش کردن، کە نوخشەی بەختەوەری و ڕێژەویی هاوسەرێتییە، ئەوسا ستایشی ئامۆژگاریی من دەکەن و بە شانۆباهۆیدا هەڵدەڵێن.

کۆرس:

ئێمە بەرگەی ئەوە دەگرین!
بەڵام حەیف و خەسارێ، حەیف!
ئێمە، خواوەندە کەوناراکان،
پەنامان بۆ ئەم خاکە هێناوە و
خۆمان وەک سەرچاوەی دەرد و تووشی دەبینینەوە.
سەراپای ڕۆحی تێکوپێکشکاومان،
تاڵی و گرژی و ڕق دایپۆشیوە.
ئۆو و حەیف، چ ئازارێکی بەسوێیە ئەمە
کە سنگ و دڵی هەڵکۆڵیوین!
گوێمان لێ بگرە، دایکی شەو!
فرتوفێڵی خواوەندەکان
کە لە دەستوپێمان ئالاون،
لە هەموو مافە کەوناراکانمان
بێبەرییان کردووین و
لێیان سەندووین.

ئەتینا:

وەک خواوەندێکی گەنج، بە ئارامییەوە، ڕووبەڕووی تووڕەبوونی ئێوە دەبمەوە و ڕێزی لێ دەگرم. بەڵام ئەگەر ئێوە لە من ژیرترن، منیش لە "زێوس"ەوە ژیریم وەرگـرتووە. ئەگـەر ئێـوە بەرەو

ولآتێکی تر بە کێش دەکرێن، منیش پێشبینی ئەوە دەکەم کە دواجار بەدەم تاسەو ئارەزووەوە بەرەو ئێرە دەگەڕێنەوە و دەتانەوێت لەنێو ئێمەدا بژین. چون تێپەڕبوونی ڕۆژگار ناوێکی مەزنتر و شکۆ و ئابڕوویەکی گەورەتر بەم خەڵکە دەبەخشێت و ڕیزی بەستووی پیاو و ژنان بەدەم ئاهەنگەوە پێشوازی لە ئێوەش دەکەن و لەپاڵ پەرستگای ''ئێرێختێوس''ەوە جێیەکتان پێ ڕەوا دەبینن کە هیچ خاکێکی تر ناتوانێت پێتان ببەخشێت. بەلآم لەنێو خزموخوێش و گەلی مندا ئەو مەشخەڵە فڕێ مەدەن کە تینوێتیی خوێنڕشتن لەنێو دڵی گەنجاندا دادەگیرسێنێت و بە شەرابی بەدبەختی و نەهامەتی سەرخۆشیان دەکات.
ناکۆکیی نێوان برایان بە ئاگا مەهێننەوە و ڕق و تووڕەیی لە نێوان پیاوانی ئەم خاکەدا مەچێنن تا وەک کەڵەشێری تووڕە لە ڕووی یەکتردا بوەستن و بە گژ یەکتردا بێنەوە. با جەنگ بێت، بەلآم لە نێوخۆدا نا، بەڵکو لە دەرەوە بێت و مەیدانی جەنگ و ئاگری شکۆ و ئابڕوومەندی بۆ جەنگاوەران خۆش بکات، ئەمیان لە ئاسایی ئاساییترە و کەسمان شتێکمان لە ئاستیدا پێ ناکرێت.
بەلآم جەنگی خوێناویی نێوخۆ و لەنێو ماڵ و خاکی خۆدا نا!
ئەمەش پەیامی من. بە دەست خۆتانە و هەر خۆشتان بڕیاردەرن کە چاکە بکەن و لە پای چاکەی خۆشتاندا پاداشت بدرێنەوە و شکۆ و ئابڕوومەندی بە دەست بهێنن و بە دەست خۆشتانە زێد و ماڵی خۆتان لەم خاکە لە خواترسەدا چێ بکەن.

کۆرس:

ئێمە بەرگەی ئەوە دەگرین!

بەڵام حەیف و خەسارێ، حەیف!
ئێمە، خواوەندە کەوناراکان،
پەنامان بۆ ئەم خاکە هێناوە و
خۆمان وەک سەرچاوەی دەرد و تووشی دەبینینەوە.
سەراپای ڕۆحی تێکوپێکشکاومان،
تاڵی و گرژی و ڕق دایپۆشیوە.
ئۆو و حەیف، چ ئازارێکی بەسوێیە ئەمە
کە سنگ و دڵی هەڵکۆڵیوین!
گوێمان لێ بگرە، دایکی شەو!
فرتوفێڵی خواوەندەکان
کە لە دەستوپێمان ئاڵاون،
لە هەموو مافە کەوناراکانمان
بێبەرییان کردووین و
لێیان سەندووین.

ئەتینا:

من لە بەخشینی ئامۆژگاریی چاک ماندوو نابم، بە جۆرێک کە ئێوە؛ ئێوەی خواوەندانی کەونارای ئێمە، هەرگیزاوهەرگیز نەتوانن بڵێن کە لەلایەن منی خواوەندی گەنج و خزموخوێش و گەلی خۆمەوە بەدەم گاڵتەپێکردنەوە خاکبەدەر کراون. ئەگەر ڕێز لە پیرۆزیی بەرزی پێیتیۆس بگرن – خواوەندی وشەی چاک؛ ئەو خواوەندەی هێز و بڕستی نەرمونیان و پڕ لە ئاوازەی ئاشتەباییی بە قسەکانم بەخشیوە – لێرە دەمێننەوە و ئەم خاک و خەڵکە بە جێ ناهێڵن.

بەڵام ئەگەر ئەمەشتان نەوێت، مافی ئەوەتان نییە، ڕق و تۆڵە بەسەر شاردا بڕێژن و خەڵک تووشی خراپە بکەن.
بڕیار بڕیاری خۆتانە و بە دەست خۆتانە کە بەشی خۆتان لەم خاکە وەربگرن و چێژ لە شکۆ و ئابڕوومەندییەک ببینن، کە هیچ کەس نەتوانێت سووکایەتییان پێ بکات.

سەرۆکی کۆرس:

ئەتێنای فەرمانڕەوا- کوا ماڵەکەم، ماڵم لە کوێیە؟

ئەتێنا:

ئەوەتا، جێیەکی ئارام و دڵنیا و جێیەک بۆ ژیان.

سەرۆکی کۆرس:

ئەگەر قەبووڵی بکەم، ئەرکی من چی دەبێت؟

ئەتێنا:

ماڵێک تەنیا بە بەهرە و خواستی چاکی خۆت ئاوەدان دەبێتەوە.

سەرۆکی کۆرس:

هێز و شکۆیەکی ئاوهام پێ دەبەخشیت؟

ئەتێنا:

هەر کەسێک ڕێزتان لێ بگرێت، ڕێزی لێ دەگرم.

سەرۆکی کۆرس:

پەیمان دەدەیت؟

ئەتێنا:

هەرگیز پەیمانشکێن نیم و نەبووم.

سەرۆکی کۆرس:

بەم قسانەت ئارامت کردمەوە و تووڕەییم ڕەوییەوە.

ئەتینا:

کەواتە، وەک هاوڕێیەک، لای ئێمە دەمێنیتەوە.

سەرۆکی کۆرس:

دەتەوێت پەیامی گۆرانییەکی من بۆ ئەم خاکە چی بێت؟

ئەتینا:

هەرچییەک کە پێوەندی بە سەرکەوتنێکی پاک و بێگەردەوە هەبێت.

با شنەبایەکی گەرم، لە خۆڵ و شەونمی زەریا و ئاسمانەوە، بە سەرانسەری خاکدا هەڵبکات. داهات و بەروبوومی بەرێژەو بە خەڵک ببەخشە!

مێگەل و گاڕانی دەشت و هەردان زۆرتر بکە!

لێگەڕێ با تۆوی ژیانی خەڵک گوڵ بگرێت!

بەڵام ئەوەی خراپە لە ڕەگوڕیشەوە دەربێنە- من باخەوانێکم و دەخوازم نەمامی ڕاستگۆیی لەنێو ئالاخەوە سەر دەربهێنێت. ئەمە ئەرک و کاری تۆ دەبێت. بەڵام منیش ئەتێن؛ شارەکەی خۆم، لەنێو پێشبڕکێ پڕ لە شانازی و شکۆمەندەکانی جەنگدا ئابڕوومەند دەهێڵمەوە و خەڵکەکەشی لەنێو گشت خەڵکی دنیادا، سەرکەوتوو و سەرفراز.

کۆرس:

بڕگەی شیعریی یەکەم:

دەمانەوێت لێرە، لەگەڵ پالاس، بمێنینەوە و
کەمرێزیش بەم شارە ناکەین،
کە "زێوس"ی سەروەری دنیا و ئارێس

وەک قەڵای خواوەندانی هێلاس،
وەک سەنگەرێکی بەنرخ و خۆگر
بۆ پاراستنی قوربانیگە و پەرستگاکانیان،
ڕێزی لێ دەگرن.
بۆ ئەمەش پێشبینیی خۆشی دەکەین و داوا دەکەین کە بەختەوەریی ژیان،
پێشکەوتنی ژیان لە ئامێزی خاکەوە سەر دەربهێنن و
لەبەر تیشکی ڕووناکیی خۆردا بگەشێنەوە.

ئەتێنا:

کە ئێستا زێدێک، لە نێوەڕاستی شاردا، بەو هێزانە دەبەخشم ڕێککەوتن و ئاشتبوونەوە لەگەڵیان سەختە و گران، لە خۆشەویستیمەوەیە بۆ ئەم خەڵکە و هیچی تر.
کاروباری ئەمان پێکەوەبەستنی بەختی خەڵک دەبێت.
کەسێکیش کە نزیکیی پڕ لە گرفت و کێشەی ئەوانی نەناسیوە، نە هەست دەکات و نە دەزانێت مستی ئێسکشکێنی ئەوان چۆن و لە کوێوە دێت. ئەو کەسە لەپای گوناهی باوباپیرانیدا ڕوو لەوان دەکات و چەندیش بە ڕکەبەری و بەخۆوەنازین ئاگادارمان بکاتەوە، بەڵام ئەنجام نابووتی، بێدەنگ و بەدزییەوە، تووڕەیی قڕکەر و پڕ لە ڕق و کینەی خۆی بەسەردا دەبارێنێت.

کۆرس:

هاوبڕگەی شیعریی یەکەم:

با هەرگیز ژەهرەبا زیان بە دارودرەختی وڵات نەگەیەنێت-
ئێستا ناوی سوود و شایستەیی خۆم دەهێنین.

ئەو پشکۆیەی بە چرۆی ساوای درەختاندا دەچزێت،
ئەو دەردەی چەکەرە و بەروبووم وێران دەکات،
نابێت سنووری خۆیان ببەزێنن.
خاک دەبێت ئەو مێیانە بەرهەم بهێنێت،
کە ساڵ لە دوای ساڵ و لە کاتی خۆیدا،
دوو کاریلە دەخەنەوە.
زیویش، لە پەناگە پڕ لە سامانەکانی زەویدا،
دەبێت بە شاهیدی ئەبەدیی خواست و بەهرەی چاکی خواوەندان.

ئەتێنا:

ئێوە ئەی پاسەوانانی شار، گوێتان لێ بوو چ پەیمانێک دەدات؟ ''ئێرینیس''ی بالادەست، هەم لای نەوەکانی ئاسمان و هەم لای ئەوانەی ژێرزەوی، خاوەن دەسەڵاتێکی بێپایانە. ئاشکرا و پڕ دەسەڵاتیش بەسەر دنیای ئەوانەدا ڕادەگات کە ڕۆژێک لە ڕۆژان دەمرن و دنیا بە جێ دەهێڵن: یەکێک لە خواپەرستیدا دەژی و ژیانی خۆی دەچڕێت و یەکێکیش چاو پڕ لە فرمێسک و کوێر بە جێی دەهێڵێت.

کۆرس:

بڕگەی شیعریی دووەم:

ئێوەش لە مەرگی ناگەهان،
کە لە دەستی گەنجان دەبێتەوە، دەپارێزین.
با ئیتر هەر خامایەکی خۆشەویست،
بژی و مێردی خۆی بدۆزێتەوە –
ئۆو خواوەندانی چارەنووس،

خوشکە بەدەسەڵاتەکانی ئێمە،
کە لە هەمان دایک زاون!
ئەی "مۆیری"یە دادپەروەرەکان،
کە بە ڕێزەوە سەیرتان دەکرێت و
لە هەر نەوەیەکی تری خواوەندان زیاتر دەپەرسترێن،
ماڵی هەر پیاوێک، ماڵی ئێوەشە و
تا هەتاهەتایە دەسەڵاتیشتان هەمان دەسەڵات.

ئەتێنا:

کە گوێم لە پەیمان و کۆمەکی پڕ لە خۆشیی ئەوان دەبێت، ناخی دڵم پڕ دەبێت لە شادمانی و ستایشی نیگای خواوەندانەی "پێیسۆس"یش دەکەم، کە بە هێزی سیحراویی خۆی جڵەوی زمان و دەمی گرتبووم، کاتێک ژنە خواوەندەکان دڕندە و سەرشێت نکووڵییان دەکرد و ئامادە نەبوون گوێ بگرن.
بەڵام "زێوس"ی خواوەندی ئاشتی سەرکەوتوو بوو، پێشبڕکێی چاکەخوازی ئێمەش دەبێت سەر بکەوێت.

کۆرس:

هاوبڕگەی شیعریی دووەم:

گوێ لە تکای ئێمە بگرن:
با ئیتر کێشەی نێوخۆمان،
کە سەرڕێژی نەهامەتی وماڵوێرانییە،
دەست لە بەرۆکی شارەکەمان و
لە خۆیشمان بەر بدات.
با ئیتر ئەو خاکەی لە خوێنی هاووڵاتانی خواردووەتەوە،

داوای تۆڵەسەندنەوە و پیاوکوژی نەکات و
شارەکەتان بەرەو وێرانی نەبات.
با ئیتر خەڵک،
ئاسوودەیی لەنێو خۆیاندا بەش بکەن،
یەک بن و یەکتریان خۆش بووێت،
ڕقێکیش پێشان بدەن،
کە یەکیان دەخات.
تەنیا ئەمەش،
بۆ ئەوانەی ڕۆژێک لە ڕۆژان
دەمرن و دنیا بەجێ دەهێڵن
چارەسەر لەگەڵ خۆیدا دەهێنێت.

ئەتێنا:

هەمیشە ڕێیەک لە بەردەمی حەکیمدا هەیە، کە بەرەو وشەی چاک و ئەو وشانەی خەڵک ئاشت دەکەنەوە، ڕێنوێنی دەکات. منیش لەم سەروسیمایانەدا کە نیگایان پڕ لە خۆشەویستییە، خۆشنوودییەک دەبینم کە لە پێناوی چاکە و خۆشیی گەلەکەمدا چەکەرەی کردووە. کەواتە بە لە خواترسان و سنگفراوانی، چاکەی میهرەبانیی ئەوان بدەنەوە و بانگیش بە گوێی هەموو دنیادا بدەن، کە ئێوە بەبێ زۆر لە کەس کردن و ڕاست و دروست، شار و وڵاتی خۆتان بەڕێوە دەبەن.

(ئەتێنا دەبێت بە پێشڕەوی ڕیزەی ئاهەنگێک کە لە کۆرس، دادوەران، قەشە گەنج و پیرەکانی ئەتێنا و مەشخەڵهەڵگران و زۆری تر پێکهاتووە. حەیوانی قوربانی دراونەتە پێش و دیاریی

قــوربانـی لـەنێــو ســەبەتە و کــووپەڵاندا هەڵگیــراون و لـەگــەڵ بەرەوپێشچوونی ڕیزی ئاهەنگدا بەڕێوەن.)

کۆرس:

بەختیاری بۆ ئێوە و ژیانتان خۆش!
سڵاوتان لێ بێت و پیرۆز بن خەڵکی ئەم شارە،
کە لە نزیک "زێوس"ەوە دەژین و
کچی ئەو دەتانپارێزێت،
ئەو کچە خۆشەویستەی کە تا دێت ژیرتر دەبێت.
با پالاس پەناگەی خۆیت پێ ببەخشێت،
تۆ کە بەرانبەر باوکی ئەو میهرەبان و
بەئەمەکیت.

ئەتینا:

سـڵاو لە ئێـوە و ئێوەش پیرۆز بن! ئیتر ئەرکی منە پێشڕەوی ڕیزەی ئاهەنگەکـــەمــــان بکەم و لەپاڵ گــڕی پیــــرۆزی ئەو مەشخەڵانەی لەگەڵماندان، ڕێی خۆتان پێشان بدەم. دەورەدراو بە حــەیوانی قـوربانیـیەوە وەرن و بەرەو ئەو زێدە بڕۆن کـە لە قووڵایی ژێرزەویدا چاوەڕێتان دەکات. هەرچییەکیش زیان بە وڵاتەکـەمان دەبەخشێت لەوێ بیهێڵنەوە و دەستی بەسەردا بگرن و هەر لەوێشـــەوە، لە قــووڵاییی ژێرزەوییــەوە، خــێــر و بەرەکەت بۆ سەرکەوتن و خۆشگوزەرانیی شارەکەمان بنێرن.
ئێوەش پاسەوانە بەئەمەکەکانی نەوەی کراناوۆس،
وەک چۆن میوانانی پێش ئێوە ڕۆیشتن،
ئێوەش بڕۆن.

چاکەش بۆ خەڵکی شار و
هیوادارم لە خراپە بە دوور بن.

کۆرس:

هاوبڕگەی شیعریی سێیەم:

داوا و خواستی ئێمە ئەمەیە- ژیانتان خۆش.
سڵاو لە هەمووتان، ئەمجا نەوەی خواوەندان بن یا وەچەی مرۆڤ، کە لە شارەکەمان و لە قەڵا و کۆشکی "پالاس"دا دەژین!
کە ئێوە بەو ڕێزەوە پێشوازیتان لە ئێمە کردووە و
زێدێکتان لەم خاکەدا پێ بەخشیوین،
ئێمەش بۆتان دەپاڕێینەوە،
کە ئیتر بەدەم سکاڵاوە
ڕووبەڕووی هیچ شتێک نەبنەوە و
ژیانتان خۆش و باش بێت.

ئەتینا:

سوپاستان دەکەم کە خۆشگوزەرانیمان بۆ دەخوازن.
ئێستا لەبەر ڕۆشنایی مەشخەڵاندا لەگەڵ ئێوەدا بەرەو زێدەکەتان، کە کەوتووەتە قووڵایی ژێرزەوییەوە، دێم و خزمەتکارانی پەرستگاش کە لەپاڵ پەیکەرەکەمەوە لە پەرستگای پیرۆزدا بۆ پاسەوانی وەستاون، ئەوانیش لەگەڵماندان و شایانی ئەو ڕێزلێنانەشن. چون ئێستا ئیتر گوڵەکەی خەڵکی شاری "سیۆسیۆس"یش لەگەڵماندایە، لە ڕیزەی ئاهەنگێکدا کە کچانی پاک و بێگەرد و ژنانی قەیرە تێیدا بەشدارن و ڕێ دەپێوین و هاوکات تاجی شکۆمەندیی

پیـــربوون لـه ســـەر دەنێن. کـــەواتە ئێـــســـتـــا بە شـــانوبـاهۆی میـوانەکـانماندا هـەڵ بدەن و بە ڕازاوەیی باڵاپۆشە ئەرخـەوانییە شلوشـۆڕەکـانتـان ڕێزیان لێ بگرن و لێگەڕێن با کـڵپـەی گڕی مـەشـخـەڵانتـان ئاسـمـان ڕووناک بکاتەوە و ژنە خـواوەندانیش چاکە و خۆشنوودیی خۆیان بەم خەڵک و وڵاتە ببەخشن.

(ڕیـزەی ئاهـەنگ دەجـــووڵێت و بـەدەم گـــۆرانیـی ئەوانـەوە کـــە پێشڕەوی دەکەن دوور دەکەوێتەوە.)

کۆرسی پێشڕەوان:

بڕگەی شیعریی یەکەم:

خوشکانی خاما و بەڕێز؛ خوشکانی شەو،
دەست لەنێو دەست و دڵ پڕ لە هاوڕێیی و ئاسوودەیی،
لەگەڵ ڕیزەی ئاهەنگدا بن-
ئێوەش خەڵکی وڵات،
لە خوا بترسن و
بێدەنگ!

هاوبڕگەی شیعریی یەکەم:

ئەشکەوتە کەوناراکانی نێو قووڵایی ژێرزەوی
دەبێت بە زێدی ئێوە و هەر لەوێش
قوربانیی پیرۆز و ئاهەنگی قوربانیی دەدۆزنەوە.-
ئێوەش خەڵکی وڵات،
لە خوا بترسن و
بێدەنگ بن!

بڕگەی شیعریی دووەم:

ئێوە ئەی باشکۆ، ژنە خواوەندانی شادمانی
بەسەر گەشتی مەشخەڵانی کڵپەسەندووەوە،
میهرەبان و نەرمونیان بن و
لەگەڵ وڵاتیش بەبەزەیی–
ئەوەتا، لە وەڵامی گۆرانییەکەدا،
هاوار و قیژەی خۆشیی خەڵک دەبیستن!
(خەڵک لەخۆشییاندا دەقیژێن و هاوار دەکەن.)

هاوبڕگەی شیعریی دووەم:

میوانانی شار، ئیتر تا دنیا دنیایە،
پەیمانی ئاشتی و یەکێتییان لەگەڵ خەڵکی شار بەستووە.
ئەمە خواستی زێوس و خواستی "مۆیران"یش بووە.–
ئەوەتا، لە وەڵامی گۆرانییەکەدا،
هاوار و قیژەی خۆشیی خەڵک دەبیستن!
(خەڵک لەخۆشییاندا دەقیژێن و هاوار دەکەن.)

زانیاری لەبارەی هەندێک لەو ناوانەی
لە ''ئۆرێستێیا''دا هاتوون*

زێوس، پادشـای خـواوەندان و سـەروەری ئاسـمـان بووە. هـەندێک جـار بە دیاس نێو براوە و دیاس لە وشـەی ''دیاوس''ەوە هـاتووە، کە وشـەیەکی سانسکریتی بووە بۆ ئاسمان. یوپیتەر و هەروەها یۆڤە، کە بە مانای ئاسمانە، لە میتۆلۆجیای ڕۆمیدا، لەگەڵ زێوس، بەرانبەرن.

نیـشـانەی زێوس بـرووسکە بووە و گـوایا توانیـویەتی بیگرێتـە دوژمنەکـانی، هـەروەها هـەڵۆ بـووە کـە هێـمـای هێـز و بـوێری و یەکسـانی بووە. بێـجگە لـەمـەش، زۆرجـار، زێوس، لەگـەڵ گـوڵێکی لوتوس، گاڵۆکێک یا بە سـەروبەندێکی لە گەڵای بەڕوو دروستکراوەوە نیگار و پەیکەری بۆ کێشراوە. گیانەوەری پیرۆزی ئەو هەڵۆ و گورگ بوون. ڕووەکە پیرۆزەکانیشی بەڕوو و کەرەوز بوون. کۆن پێیـان وا بووە بـاڵندە پەیامـبـەری زێوسـن، بۆیە پیـاوە ئاینیـیـەکـان بۆ خوێندنەوەی داهاتوو سەیری باڵندەی ئاسمانیان کردووە.

زێوس، بۆ نمـوونە، بە خـوڵق و خـووی تووڕە و بە حـەز و ئـارەزووی بۆ ژنان، هەم ژنانی ئاسایی و هەم ژنە خواوەندان، ناسراو بووە.

هێرمێس، پەیامبەری خـواوەندان بووە. کوڕی زێوس و مایا و کچی ئاتلاس بووە. مێرکوریوس، لە میتۆلۆجیای ڕۆمیدا، بەرانبەری ''هێرمێس''ە. هێـرمـێس، زۆربەی جـاران، بە گـاڵۆکی پەیامـبـەری، بـاڵاپۆش و

---

* تێبینی: هەندێک لە ناوەکان لە جێی خۆیاندا مانایان دیارە و مانای هەندێکی تریشیان لە ''ویکیدپێدیا''وە وەرگیراون و وەرگێڕدراون.

کـڵاوخـود و پێـڵاوی باڵدارەوە پێشـان دراوە. هێـرمـێس خـواوەندی قـســەکـەران، بـازرگـانـان و دزان بووە. هـەر ئەویش بووە کـە ڕۆحی مـرۆڤی، دوای مــردنی، بەرەو دۆزەخ ڕێنـوێنی کـردووە. هـەروەها، بە پێڵاوە باڵدارەکانیەوە، وەک خواوەندی وەرزشوانانیش پێشان دراوە.

دەگـێڕدرێتـەوە کـە هێرمـێس لەپێش نیـوەڕۆدا لەدایک بووە و دوای نیــوەڕۆ، بە گـاگـۆڵکێ، لە بێـشـکەکـەی هـاتووەتـە دەرەوە و پەنجـا گـوێلکی، لـەبەر ئـیـرەیی پێـبـردن، لە "ئەپۆڵۆن"ی نیـوەبـرای دزیوە. ئەپۆڵۆن هـەستی بەمە نەکردووە، بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا بۆ ڕۆژی دواتر بۆ لێـپرسـینەوە چووە بۆ لای هێـرمـێس و دزییـەکـەی ئـاشکرا بووە. "هێـرمـێس"یش، لەبـەرئەوەی ویسـتـوویەتی گـوێلکەکـان بۆ خـۆی بهێڵێتەوە، چەنگێکی لە قاوغی کیسـەڵ و ڕیخۆڵەی مەڕ دروستکراوی داوە بە ئـەپۆڵۆن. "ئەپۆڵۆن"یش وەک سـوپاسگوزاری گـاڵۆکـێـکی پێـشـکێش کـردووە. ئەم گـاڵۆکـە هێـمـای ئەوە بووە کـە هێـرمـێس هـەڵگری پـەیامـی "زێوس" بووە. بـەڵام ئەو دزییــەی لـە "ئـەپۆڵۆن"ی کردووە بە تەنیا هـەر یەکێک لە "بزێوی"یەکانی ئەو بووە و دزینی ڕمە سێ نوکـدارەکـەی "پۆسـیـدۆن" و برووسکەکـانی زێوس و زۆر شـتـی تریش لە بزێوییەکانی ئەو دادەنرێن.

هێرمێس باوکی "ئایوتۆلیکۆس"ی ڕێگر و "ئابدێرۆس"یش بووە. کوڕێکی لە "ئـەفــرۆدیت"یش هـەبووە و ناوی "هـێــرمـــافــرۆدیتــۆس" بووە. هێـرمافـرۆدیتـۆس، گـوایا، کوڕێکی گـەنج و جـوان و گـەڕۆک بووە. ڕۆژێک لە ڕۆژان پەرییـەک چاوی پێی کـەوتووە و حـەزی لێ کـردووە، پاشـان لە خـواوەندان پاڕاوەتەوە لەشی هـەردووکیـان ببێت بە یەک و هـەرگـیـز لە یـەکتـر جیـا نەبنەوە. خـواوەندانیش بـە دەنگ پاڕانەوەی پەرییەوە چوون و لەشی پەری و هێرمافرۆدیتۆس کراون بە یەک لەش و لەشێکی نێرەمووک لێیان پەیدا بووە.

ترۆیا، شـاری "ترۆیا"ی کـۆن، بـه یۆنانیی کـۆن ترۆیا یا ئـلیـۆن و به لاتینی ترۆیا یا ئـلیوم و بـه تورکی تروڤـا، جێگەیەکی ئەرکـیـۆلۆجیـاییـە لە ئاسـیـای بچووک؛ باکوری خـۆرئاوای تورکیـا، لە نزیک "دەردەنیل"ی نزیک بە تـەنگەی "چاناق قلعـە". تـرۆیا زیـاتر لـە داسـتـانەکـانی "هۆمـێرۆس"ەوە ناسـراوە و لەوە دەچێت داستـانەکانی ئەو پێشـینەی مێژوویی خۆیان لەبارەی جـەنگی ترۆیاوە لەو شەڕوشـۆڕانە هێنابێت کـە گـوایا لـە نێـوان دەوڵەتە بچکۆلەکـانی ئەوسـای سـەر کـەناری تەنگەی "ئیـجـە" و لە نێـوان ١٣٠٠ تـا ١٢٠٠ی پێش زاین، ڕوویان داوە.

ئێسـخیلۆس، لە ٥٢٥ی پێش زاین، لە ناوچەی "ئێلێوسیس"ی نزیک شـاری ئەتێن لەدایک بووە و لـە ٤٥٦ی پێش زایندا لە "گـێـلا"ی سـیـسلیـا مردووە، یەکێک لە گرینگترین درامانووسەکانی ئەتێن بووە.

ئێسخیلۆس، گوایا، نزیکەی نەوەد دراما و تراجیدیای نووسیوە و بە باوکی هونەری شانـۆ دەناسرێت. بابەتەکانی لە داستانە گەورەکانی یـۆنانـی کـــۆنەوە، چ ئـەوانەی لـەبـارەی خـــواوەندانـەوە و چ ئەوانـەی لەبارەی خـەڵکەوە بوون، وەرگـرتووە. جـەنگی ترۆیـا و داسـتـانی ئۆرێستێیا و هیی تر لە بەرهەمە داستانییەکانی ئەون.

ئێـسـخـیلـۆس، لە هـەوڵی ئـەوەدا خـەڵک فـێری لە خـواترسی بکات، باسی خواوەندانی وەک ڕێپێشاندەرانی خوونەریتی بەرز و خۆیشیانی وەک بەرزترین دەسـەڵات ناساندووە. کەسایەتییەکانی ئەو خەڵکی ئاسایی نین، بـەڵکو نوێنەرانی ئـەو پێـوەندییـانەن کـە تێـیـاندا دەژین، وەک پێوەندیی خزموخوێش و پێوەندیی سـەرجەمی خەڵک پێکەوە و...

ئێسخیلۆس لە شەڕ لەگەڵ فارسەکاندا، ساڵی ٤٩٠ی پێش زاین، لە نزیک مـاراتـۆن و سـاڵی ٤٨٠ی پێش زاین لە نـزیک سـالامـیس، بەشداریی کردووە. چیرۆکان دەگێڕنەوە کە ئێسـخیلۆس سیانزدە

جار پێشبرکێی نووسەرانی تراجیدیای لە شاری ئەتێن بردووەتەوە.

ئێفایستۆس، خواوەندێک لە خواوەندان بووە و گوایا بە کاری ئاسنگەری و سیحرەوە خەریک بووە و دەسەڵاتی تەواویشی بەسەر ئاگر و گڕکاندا شکاوە. نیشانەی ئێفایستۆس دەستگای ئاسنگەری بووە و لەبەر کارامەیی و سروشتی ئاشتیخوازانەی، خەڵک و خواوەندان خۆشیان ویستووە. کوڕی هێرا و مێردی ئەفرۆدیتە بووە. گوایا، ئێفایستۆس، بە شێواوی لەدایک بووە و قاچێکی لە قاچێکی کورتتر بووە، لەبەر ئەوە "هێرا"ی دایکی، لە ترساندا، لە ئۆڵۆمپیاوە بەری داوەتەوە و کەوتووەتە ئاوەوە، ئەمجا "تێتیس" کە پەریی زەریا بووە هەڵی گرتووەتەوە و لە دوورگەی لێمنۆس بەخێوی کردووە. پاشان کە گەورەتر بووە، ئاسنگەرییەکی پێ بەخشراوە، بە کاری ئاسنگەرییەوە خەریک بووە و دەستی بە دروستکردنی زێڕ و چەک کردووە. گوایا برووسکەی بۆ زێوس و ڕمی سێ نووکی بۆ پۆسێیدۆن و خشڵێکی زۆریشی بۆ ژنە خواوەندان دروست کردووە.

ئەتریدەکان، برێتی بوون لە ئاگامێمنون و مێنێلاۆوس؛ کوڕانی ئارتێوس.

تانتالۆس، باوکی پێلۆپس و نیۆبە و یەکێک لە کوڕەکانی زێوس بووە. چیرۆکان دەگێڕنەوە کە تانتالۆس ویستوویەتی بزانێت ئایا ڕاستە خواوەندان لە هەموو شتێک بەئاگا بوون و هەموو شتیان زانیوە. بۆ ئەمەش، ڕۆژێک لە ڕۆژان کە لای خواوەندان لە ئۆڵۆمپیا میوان بووە، گۆشتی "پێلۆپس"ی کوڕی خۆی، کە پێشتر سەری بریوە، لەسەر مێزەکەی بەردەمیاندا داناوە، بەڵام زێوس یەکسەر پێی زانیوە، نهێنییەکەی "تانتالۆس"ی ئاشکرا کردووە و "پێلۆپس"ی زیندوو کردووەتەوە. هەر لە سزای ئەوەشدا "تانتالۆس"ی فڕێ داوەتە ژێرزەوییەوە و لەوێش بەدەم ئازارەوە برسی و تینوو هێشتوویەتیەوە و نەیهێشتووە نە لەو ئاوە بخواتەوە کە هەمیشە تا چەناگەی هاتووە

و نە لەو میوە خۆشانەش بخوات کە بەسەر سەریەوە بوون.

نیومف، بوونەوەری ئەفسانەیی ژنن و ڕەنگە پەری، لە کوردی و فارسیدا، نزیکترین بەرانبەری بێت.

ئاگامێمنون، پادشای میوکێنە و ئارگۆس بووە. کوڕی پادشا ئارتێوس و شاژن ئایرۆپێ بووە. برایەکیشی بە ناوی "مێنێلاوس"ەوە هەبووە. ژنەکەی ناوی کلیۆتایمێسترا بووە و خەڵکی سپارتا بووە. سێ مناڵیان هەبووە، ئۆرێستێس، ئێلێکترا و ئفیگێنییا. ئاگامێمنون پادشای هەموو یۆنان بووە و فەرماندەی جەنگی دژی ترۆیا بووە.

چیرۆکان دەگێڕنەوە کە ئاگامێمنون لەگەڵ دەسەڵاتی سیاسیدا ناوی هێنراوە و بە کەسێکی ساردوسڕ و ترسناک ناسراوە، داوای سیاسی و سوپایی بەر لە داوای کەسەکی داناوە، بۆ نموونە ئیفگێنییای کچی کردووە بە قوربانی لە بریی هەڵکردنی با بۆ ئەوەی کەشتیگەلەکەی خۆشتر ڕێ بکات. وەک کەسێکیش، لە ئاست خواوەندان دانراوە و پلە و پایەی ئەوانی هەبووە. ئاگامێمنون، وەک زۆر لە کەسانی تری نێو میتۆلۆجیای یۆنانی، گیرۆدەی نێوان چارەنووسی خۆی و ئەو بەرپرسییە بووە کە بەرانبەر بە ڕەفتارەکانی خۆی هەیبووە. "ئارتێوس"ی باوکی نەفرەتێکی بەسەر خێزانەکەی خۆیدا هێناوە و سەرلەبەر و نەوە لە دوای نەوەی بنەماڵەکەی خۆی تووشی کارەسات و دەردەسەری کردووە و گوایا لە سۆنگەی ئەوەدایە کە کلیۆتایمێسترای ژنی ئاگامێمنون لەگەڵ "ئایگیستۆس"ی دەستگیرانیدا، دوای گەڕانەوەی ئەو لە جەنگی ترۆیا، پلانیان داڕشتووە و "ئاگامێمنون"یان کوشتووە.

پێلۆپس، پاڵەوانێک لە پاڵەوانان و کوڕی دیۆنە و "تانتالۆس"ی پادشای لیودیێن و کوڕەزانی زێوس بووە. چیرۆکان دەگێڕنەوە کە تانتالۆس،

بۆ تاقیکردنەوەی هەمووشتزانیی خواوەندەکان، ''پێلۆپس''ی کوڕی لەتوپەت کردووە و خواردنێکی بۆ خواوەندان لێ دروست کردووە، بەڵام هەر بە تەنیا ''دێمێتێر''ی خواوەند، کە لە پرسەی کچە مردووەکەیدا بووە، خۆی تا ئەو ئاستە نزم کردووەتەوە لەو خۆراکە بخوات و گوایا شانێکی ''پێلۆپس''ی خواردووە. بەڵام کە خواوەندەکان، بە تایبەت زێوس، ''پێلۆپس''یان زیندوو کردووەتەوە، شانەکەیان لە ددانی فیل بۆ دروست کردووەتەوە.

پێلۆپس، گوایا، دواتر، ڕۆیشتووە بۆ پیسا لە ئێلیس و لەوێ لە پێشبڕکێدا بەسەر پادشا ''ئۆینۆمائۆس''ی زاڵمدا سەر کەوتووە. وەک پاداشتیش وڵات و کچە جوانەکەی ئۆینۆمائۆس؛ ''ئیپۆدامێییا''ی بردووەتەوە. هەر هەمان چیرۆک دەگێڕێتەوە کە گوایا بۆ بەرزڕاگرتنی یادی ئەم پێشبڕکێیەش، هەموو چوار ساڵ جارێک، پێشبڕکێیەک ڕێکخراوە. ئیپۆدامێییا لە پێلۆپس دوو کوڕی بووە؛ ئارتێوس و تیوێستێس. پێلۆپس، گوایا، هەروەها، کوڕێکی تریشی لە پەرییەک بە ناوی ''دانایس''ەوە بووە و ناوی کریسیپۆس بووە. ئارتێوس، کە دواتر ''ئائێرۆپە''ی مارە کردووە، بووە بە پادشای میوکێنە و دوو کوڕی بە ناوی ئاگامێمنون و ''مێنێلاوۆس''ەوە هەبووە.

تیێوتێس کوڕێکی بە ناوی ''ئایگیستۆس''ەوە هەبووە. ئەمانە و نەوەکانیشیان کە بە پێلۆپێدییەکان ناسراون بە زنجیرەیەک کارەسات و تاوانی ناخۆشیشەوە دەناسرێن. بەپێی گێڕانەوەیەک بنەچەی ئەم کارانەیان دەگەڕێتەوە بۆ نەفرەتێک کە بۆ هەمیشە باڵی بەسەر پێلۆپێدییەکاندا کێشاوە. هۆکاری سەرەکیی ئەم نەفرەتەش، گوایا، پێلۆپس بووە کە بێ وەفایانە عەرەبانچییەکەی پادشا ئۆینۆماوس؛ ''میورتیلۆس''ی کوشتووە و هەر بە هاوکاریی ''میورتیلۆس''یش بووە کە توانیویەتی بەسەر ''ئۆینۆماوس''دا سەر

بکەوێت. میورتیلۆس، گوایا، بۆ هاوکاریکردنی پێلۆپس پێچکەیەکی شکاوی لە گالیسکەکەی ئۆینۆماوس بەستووە و بە هۆی ئەوەوە ئۆینۆماوس گلاوە و مردووە و پاشان میورتیلۆس داوای پاداشتی لە پێلۆپس کردووە و لە بریی پاداشتدانەوە، پێلپۆس کوشتوویەتی.

پێلۆپس وەک دامەزرێنەری یارییە ئۆڵۆمپاییەکانیش ناسێنراوە و گوایا فەرمانڕەوایەکی بەدەسەڵات بووە و قەڵەمڕەوی فەرمانڕەوایی خۆی لە بەشێکی زۆری پێلۆپۆنێسۆس، نیوەدوورگەی یۆنانی کۆن، فراوان کردووە و وا باو بووە کە پێلۆپۆنیسۆس ناوی خۆی لە "پێلۆپس"ەوە وەرگرتووە.

گۆرگۆن، یا گۆرگۆنەکان، لە وشەی "گۆرگۆس"ەوە هاتووە بە مانای ترسناک، تۆقێنەر. گۆرگۆنەکان، سێ دڵەدێو بوون و قژیان ماری ژەهراوی بووە و چیرۆکان دەگێڕنەوە، گوایا، هەر کەسێک سەیری چاویانی کردووە، یەکسەر ڕەق بووە و بووە بە بەرد. سێ گۆرگۆنەکان خوشک بوون و ناویان ستێنۆ، ئێوریواله و مێدوسا بووە و کچانی فۆرکیوس و کێتۆ بوون.

لە گێڕانەوە نەریتییەکاندا، مێدوسا، وەک خوشکەکانی نەمر نەبووە و دواتر لەلایەن پاڵەوانی ئەفسانەیی "پێرسێوس"ەوە کوژراوە.

گۆرگۆنەکان لە کاری هونەریدا یا زۆر ناشیرین پێشان دراون، یا وەک لە هەندێک لە کارە هونەرییەکانی سەردەمی دواتری هونەری یۆنانی کۆندا هەن، جوان پێشان دراون، بەڵام بە سەروسیمایەکەوە کە بە ئێش و ئازار و شێوێنرابێت.

مێدوسا، لە خوشکەکانی زیاتر دیار بووە و دایکی پێگاسۆس بووە.

ستێنۆ، گوایا لەوانی تر جوانتر بووە و بەوە ناسراو بووە کە بە درێژایی ڕۆژ لەبەر ئاوێنەدا دانیشتووە و "ئێوریوله"ش کەمتر لە

خوشکەکانی دیار بووە.

هادێس، سەروەری ژێرزەوی بووە و بەسەر مردووان و کانە سروشتییەکاندا ڕاگەیشتووە. نیشانەی هادێس، گوایا، قۆچێکی پڕ لە سەروەت و سامان و کڵاوێک بووە؛ کاتێک لە سەری ناوە خۆی دیار نەماوە. بەرانبەری هادێس، لە میتۆلۆجیای ڕۆمیدا، پلوتۆ یا "ئۆرسیوس"ە.

هادێس کوڕی کرۆنۆس و ڕهێیا و براگەورەی زێوس و پسێیدۆن و باوکی "ماسارییا"ی ژنە خواوەندی مردنی پیرۆز بووە. گوایا لە یەکەم دروستبوون و ڕێکخستنی دنیادا کوڕەکانی کرۆنۆس دنیایان لە نێوان خۆیاندا بەش کردووە و زێوس ئاسمان و پسێیدۆن زەریا و هادێس ژێرزەوی وەرگرتووە.

هادێس، گوایا، ساردوسڕ، توندوتیژ و بێبەزەیی بووە، بەڵام وەک بەدکارێکیش چاوی لێ نەکراوە. عەباکەی، کە لە هەندێک گێڕانەوەدا وەک کڵاوخودیش دەناسێنرێت، هەر کەسێک لەبەری کردبێت دیار نەماوە و وا باو بووە کاتێک پێرسێوس ویستوویەتی مێدوسا بکوژێت ئەو عەبایەی بە خۆیدا داوە و دیار نەماوە و بەو شێوەیە "مێدوسا"ی کوشتووە.

هادێس مێردی پێرسێفۆنە بووە و پێرسێفۆنەی لە "دێمێتێر"ی دایکی فڕاندووە و داگیری کردووە و پاشان لەگەڵ خۆیدا بردوویەتی بۆ خاکی مردووان. دێمێتێریش، کە خواوەندی پیت و بەرەکەت بووە، داوای لە زێوس کردووە یارمەتی بدات بۆ ئەوەی کچەکەی دەست بکەوێتەوە و "زیۆس"یش ئامادە نەبووە یارمەتی بدات. لەبەر ئەوە دێمێتێر، بە درێژایی مانەوەی پێرسێفۆنە لای هادێس، زستانی بەسەر زەویدا هێناوە، بەو جۆرە "زیۆس"ی ناچار کردووە لەگەڵ "هادێس"دا ڕێک بکەوێت، تا ڕێگە بدات و پێرسێفۆنە بگەڕێتەوە بۆ سەر زەوی بۆ لای دایکی. بەڵام، گوایا، جۆرە نەفرەتییەک لە

پێـرسـێـفـۆنە ڕووی داوە و پێی ڕاگـەیاندووە ئەگـەر لە بەرهـەمی ژێرزەوی بخـوات هـەرگیز بەتەواوی ڕزگاری نابێت، بۆیە پێش ئەوەی خـاکی مـردووان بە جێ بهـێڵێت، هـادێس، دەنکی هـەناری دەرخـوارد داوە و ئەنجام بەوە گـەیشـتووە کە پێرسـێفۆنە توانیـویەتی لە سێ بەش دوو بەشی ساڵ لەسەر زەوی بێت و بەشەکەی تر لە ژێرزەوی و بەو شـێـوەیە کـاتێک زەوی سـاردە و هـیچ شـتـێکی لێ نـاڕوێت لەبەرئەوەیە کـە پێـرسـێـفـۆنە لە ژێرزەوی و لـەلای هـادێسـە و کـە بەهاریش دێت، نیشـانەی ئەوەیە کە پێرسـێفـۆنە ژێرزەوی و خـاکی مردووانی بەجێ هێشتووە و هاتووەتە سەر زەوی.

پارناسـۆس، ناوی چیـایەکـە لە زنجـیرە چیـاکـانی پیندۆس لە نێوەڕاسـتی یۆنان، چەند کـیلـۆمـەترێک لە خـۆرهـەڵاتی "دێلفی"یەوە. لیـاکـۆورا، بەرزترین لووتکەی ئەو زنجیرە چیایە و ٢٤٥٧ مەتر لە ڕووی زەریاوە بەرزە و لەویش نزمتر لووتکەی "گێرۆنتۆڤراهاس"ە بە بەرزیی ٢٤٣٥ مەتر لە ڕووی زەریاوە.

پارناسـۆس، ئێـسـتـا، لەنێـو یەکـێک لەو دارسـتـانانەی یۆناندا هەڵکەوتووە، کە کەمترین دەستکاری کراوە. چیرۆکان دەگێڕنەوە کە هـەر دوو لـووتـکـەکـەی پارنـاسـۆس لـەلایـەن "ئـەپـۆڵۆن" و "دیۆنیوسۆس"ەوە پیرۆزکراو بوون و ئەشکەوتی "کۆریکیۆ ئەندرۆ"ش کە لەو چیایەدا هەڵکەوتووە زێدی پەرییان، یا ژنە خواوەندانی شیعر و ئاواز و مۆسیقا، بووە. وشەی پارناس، کە ناوێکی ترە بۆ هونەر و ئەدەبیـات، لە "پارناسـۆس"ەوە وەرگـیـراوە و پارناس وەک جـێگای کارکردنی نووسەران و هونەرمەندان و زانایان چاوی لێ کراوە.

دێلفی، زۆر پێش "ئەپۆڵۆن" جـێـوڕێی خـواوەندانی وەک گـایا و پۆێبـە بووە، بەڵام "ئەپـۆڵۆن" ئەو خـواوەندە بووە کـە لە هـەمـوو خـواوەندان زیاتر خـۆی و ناوی بـە "دێلفی"یـەوە پێـوەند بـوون. ئەپـۆڵـۆن، گـوایـا،

''پیوتۆن''ی، کە پاسەوانی ئەو ناوچەیە بووە، کوشتووە و ئەمجا یەکەم پەرستگای خۆی لەوێ دروست کردووە. پاشان بۆ پاککردنەوەی خۆی لەو کارە ئەوێی بە جێ هێشتووە و هەر بەو بۆنەیەشەوە بووە، گوایا، کە ئەو یارییانەی بە یارییە پیوتۆنییەکان ناو دەبرێن، هەر هەشت ساڵ جارێک، بە بۆنەی ڕۆیشتنی ''ئەپۆڵۆن''ەوە لەوێ، کراون و یادی ئەو بۆنەیەیان پێ کراوەتەوە. بەڵام پاشتر ئەمە گۆڕدراوە و ئەو یارییانە، هەر چوار ساڵێک کراون و بەر لە هەر شتێکی تریش، پێشبڕکێی مۆسیقا بوون و براوەی ئەو یارییانەش تاجێکی لە گەڵای درەختی خار دروستکراوی لە سەر نراوە، چون درەختی خار درەختی تایبەتی ئەپۆڵۆن بووە. چیرۆکان دەگێڕنەوە زێوس، ڕۆژێک لە ڕۆژان، دوو هەڵۆی خۆی بەرداوە و دوای گەڕانی هەڵۆکان بە دەوری زەویدا و بە یەکتر گەیشتنەوەیان لە دێلفی، ئەپۆڵۆن دێلفی وەک چەقی دنیا دەستنیشان کردووە و ئەمجا فەرمانی داوە بەردێک لەو جێیەدا دابنرێت. ئێستا، ئەو چەقە بە ئۆمفالۆس؛ چەق، دادەنرێت و تا ئێستاش ئەو بەردە لە مۆزەخانەی دێلفی ماوە.

ئۆرفێوس، بەر لە هەر کەس و شتێکی تر، نوێنەری هونەری مۆسیقا و چەنگ بووە. ئۆرفێوس، کوڕی ''ئەپۆڵۆن''ی خواوەندی خۆر و ڕوونی و گۆرانی و ''کالیۆپە'' بووە و لە تراکیا لەدایک بووە.

ئۆرفێوس مێردی ئێوریودیکە بووە. چەنگی ژەنیوە و زۆر جوان گۆرانیی چڕیوە، هێندە خۆش کە گوایا گیانەوەری کێوی ماڵی کردووە و ڕووباران ڕاوەستاون بۆ ئەوەی گوێی بۆ ڕادێرن.

گێڕانەوەکان دەڵێن کە: ئێوریودیکە لە دەستی ئاریستایۆس، کە زۆری خۆشویستووە و هەمیشە بە دوایەوە بووە، ڕای کردووە و بەدەم ڕاکردنەوە لە دەست ئەو پێی بە مارێکی ژەهراویدا ناوە و

مردووه. "ئۆرفێوس"یش له خەمینیی ئەودا، بە جۆرێک کە خواوەندان و پەرییانیش بگرێنێت، دەستی بە مۆسیقالێدان کردووه. ئەمجا بڕیاری داوه بەرەو خاکی مردووان بڕوات و ئێوریودیکە بۆ نێو زیندووان بگەڕێنێتەوه. کاتێکیش گەیشتووەتە خاکی مردووان، لە ڕێی مۆسیقاکەیەوه، هادێس و پێرسیفۆنەی ڕازی کردووە ڕێ بدەن بە ئێوریودیکە لەگەڵ "ئۆرفێوس"دا بگەڕێتەوە بە مەرجێک ئۆرفێوس، تا چاویان بە ڕووناکی شاد دەبێتەوه، ئاوڕ لە ژنەکەی نەداوەتەوه.
هەر بەپێی ئەم گێڕانەوانە، ئێوریودیکە، یەکەم کەس بووه، کە توانیویەتی لە خاکی مردووانەوە بگەڕێتەوە و بەڵام نەختێک بەر لە گەیشتنەوەیان، گوایا، هەستێکی بەهێز پاڵی بە "ئۆرفێوس"ەوە ناوە ئاوڕ لە دەموچاوی جوانی ژنەکەی بداتەوە و ئیتر بەپەلە، ئاوڕی داوەتەوە و چاوی بەوە کەوتووە کە چۆن ئێورودیکە بەدەم قیژە و هاوارەوە بەرەو خاکی مردووان ڕاپێچ کراوەتەوە.
پاشان گوایا ئۆرفێوس، دڵشکاو و تێکوپێک شکێنراو، بەنێو دارستانەکانی تراکیادا هاتووە و چووە و بە گۆرانی شیوەنی بۆ ژنەکەی گێڕاوه. بەڵام، ڕۆژێک لە ڕۆژان، هەل بۆ "مێناد"ەکان، کە دوژمنی سەرسەختی ئۆرفێوس بوون، ڕەخساوە و پەلاماریان داوە و لەتوپەتیان کردووە و سەری بەدەم ڕووبارەوە و بەدەم پێداهەڵدانی ناوی ئێوریودیکەوە بەرەو زەریا ڕۆیشتووه. دواجاریش، گوایا، سەری لەسەر کەنارەکانی دوورگەی لێسبۆس گیرساوەتەوە و لەوێ لە گۆڕ نراوه. پاشان خواوەندێک لەسەر گۆڕەکەی پەیدا بووە و چەنگەکەی بەرەو ئاسمان هەڵکشاوە و کۆئەستێرەی چەنگی لێ دروست بووه.
ئێرینییەکان، ژنە خواوەندانی تۆڵەسەندنەوە بوون و لە میتۆلۆجیای ڕۆمیشدا بە "فورییەکان" ناو دەبرێن. بەپێی گێڕانەوەکان، لە

ئێرینییەکان وا چاوەڕوان کراوە کە دوای بەدکار و شەڕەنگێزان بکەون و تا شێت و هاریان نەکەن دەستیان لێ هەڵنەگرن. ئەمانە دەستیان لە بکوژان، لەوانەی سوێندی درۆیان خواردووە، ڕێزیان لە دایک و باوکیان نەگرتووە و یاسای ڕێز لە میوان گرتنیان شکاندووە، تا بە سزای خۆیانیان گەیاندوون و تۆڵەی ئەو کوژراوانەشیان کردووەتەوە کە خوێنیان بە فیڕۆ ڕۆیشتووە. ئێرینییەکان بە شێوەیەکی جوانتر بە "ئێومێنیدەکان"؛ واتە: باڵاکان، و بە سێمنای تێئای؛ "هێژاکان"یش، ناو بردراون. بەپێی تراجیدیای "ئێومێنیدەکان"ی ئێسخیلۆس ناوی ئێومێنیدەکان بەسەر ئێرینییەکاندا، دوای ڕێککەوتن و ئاشتبوونەوە لەگەڵ ئۆرێستێس، دابڕاوە. دەگێڕدرێتەوە، کە ئێرینییەکان لە خوێنی ئورانۆس دروست بوون و گوایا کاتێک کرۆنۆس، "ئورانۆس"ی خەساندووە، خوێنەکەی ڕژاوەتە سەر زەوی و ئێرینییەکانی لێ پەیدا بوون. لەو نیگار و پەیکەرانەشدا کە ماونەتەوە، ئێرینییەکان باڵدار پێشان دراون و پرچیان مارە و مەشخەڵ و قامچییان بە دەستەوەیە.

ئەتێنا، یا، پالاس ئەتێنا، ژنە خواوەندی ژیری و چەنگ بووە. نیشانەکانی برێتی بوون لە قەڵغان، ڕم، دارزەیتوون و کوندەبەبوو.

چیرۆکان دەگێڕنەوە گوایا زێوس حەزی لە مێتیس بووە و سەرانسەری دنیا بە دوایەوە بوو و دەستی لێ هەڵنەگرتووە. "مێتیس"یش بۆ ئەوەی زێوس لە کۆڵ خۆی بکاتەوە و فریوی بدات، بەردەوام، خۆی لێ گۆڕیوە و لە شێوەی گیانەوەری جیاجیادا خۆی پێشان داوەتەوە، بەڵام لە دەستی زێوس ڕزگاری نەبووە و هەمیشە بە دوایەوە بووە. ئیتر گوایا ڕۆژێک لە ڕۆژان زێوس لە پێشبینییەک ئاگادار دەکرێتەوە و بەپێی ئەو پێشبینییەش یەکەم مناڵی مێتیس کچ دەبێت و پاشان کوڕێکی دەبێت کە دەیەوێت زێوس لەسەر تەخت

لا بدات و خۆی له شوێنی باوکی دابنیشێت. "زێوس"یش بۆ ئەوەی ڕێ لەمە بگرێت، به زمانلووسی و کلکەسووتێ وا لـه مێتیس دەکات له ئاست و پلەی خۆی بێته خوارەوە و پاشان دەیخوات.
بەڵام گوایا زێوس لەوە بێئاگا بووە کە مێتیس ئەوسا دووگیان بووە و دوای ئەوەی زێوس خواردوویەتی زرێیەکی بۆ پاراستنی کچەکەی دروست کردووە و لە کاتی چەکوش وەشاندن و دروستکردنیدا زێوس تووشی سەرئێشەیەکی قورس بووە و بە جۆرێک قیژاندوویەتی کە لە هەموو لایەکەوە بیستراوە. "هێرمیس"یش لەوە تێگەیشتووە کە شتێکی خراپ لە زێوس ڕووی داوە، بۆیە بڕیاری داوە سەری زێوس بکاتەوە، ئەمجا "ئێفایستۆس"ی ڕاسپاردووە و ئەویش بە چەکوشێک سەری "زێوس"ی شکاندووە و سەری کردووەتەوە و گوایا ئەتێنا لە سەری "زێوس"ەوە بە گەورەیی و زرێیەک لە بەریدا هاتووەتە دەرەوە.
ئەتێنا، گوایا، سەختگیر و لەو شەڕانەدا کە بۆ پاراستنی زێد و وڵاتی خۆی لە دژی دوژمنانی بەشداریی تێدا کردوون ئازا و بەجەرگ بووە. ئەتێنا ژنە خواوەندی شاران، کار و پیشە، دارزەیتوون و ژیری بووە. هەر ئەویش بووە کەڕەنا، شمشاڵ، گالیسکە، هونەری دروستکردنی کەشتی، گاسن و زۆر شتی تری دروست کردووە کە بۆ خەڵک و شارستانی بە سوود بوون. ئەتێنا هەمیشە کوندەبەبوویەکی لەگەڵدا بووە.
لێمنۆس، دوورگەیەکی یۆنانییە دەکەوێتە زەریای ئیجەوە.
ئارتێمیس، ژنە خواوەندی ڕاو و پاکیزەیی و پارێزەری ژنانی سکپڕ بووە. گوایا زۆر بە دەنگ پاکیزەیی خۆیەوە بووە و کاتێک ئۆریۆن ویستوویەتی دەستدرێژی بکاتە سەر، دووپشکی لە ئۆریۆن بەرداوە و خۆی و سەگەکەیان کوشتووە. پاشان بەرەو ئاسمان هەڵکشاون و خۆی بووە بە کۆئەستێرەی ئۆریۆن و سەگەکەشی بە کۆئەستێرەی

سیریوس.
ئارتێمیس ژنە خواوەندی ڕاو و دایکی هەموو زیندەواران بووە. ئەو نیگار و پەیکەرانەی ئارتێمیس پێشان دەدەن، وەک ژنێکی سکپڕ پێشانی دەدەن، بەڵام ئەم هەر دایک نەبووە، بەڵکو تۆڵەستێن و شەڕەنگێزیش بووە. بەپێی چیرۆکەکان گوایا ئارتێمیس و ئەپۆڵۆن بە یەک سک بوون.

ئەپۆڵۆن، خواوەندی ڕووناکی و هونەرەکان بووە. لە نیگار و پەیکەردا وەک گەنجێکی جوان پێشان دراوە و نیشانەکانی برێتی بوون لە گەڵای خار، چەنگ، دەلفین و قەلەڕەش. ئەپۆڵۆن کوڕی زێوس و لێتۆ بووە. بە کارامەیی بەکارهێنانی تیروکەوانەوە ناسراو بووە و گوایا نیشانپێکێکی لێهاتوو و کارامەش بووە. لە میتۆلۆجیای ڕۆمیدا بە ئەپۆڵۆ ناو دەبرێت.

پرێیاموس، پادشای ترۆیا و باوکی هێکتۆر و کاساندرا و پاریس بووە. هۆمێرۆس وەک کەسێکی ئاکارباش، کە لە کاتی ئابڵووقەدانی ترۆیادا تووشی زۆر کارەسات و دەردەسەری بووە، باسی "پرێیامۆس"ی کردووە.
دەڵێن گوایا ٥٠ کوڕ و ٥٠ کچی لە "هێکابە"ی ژنی و ژنە دۆستەکانی تری هەبووە. بە قسەی "ترۆیان"ی کچی گوایا پرێیاموس باپیرەگەورەی ئاسارەکان بووە کە دواتر بەرەو باکوری ئەوروپا کۆچیان کردووە.

هێراکلێس، پاڵەوان و کوڕی زێوس و "ئالکمێنە"ی کچی پادشای مێوکێنە بووە. ناوی هێراکلێس بە یۆنانی بە مانای "ئابڕووی هێرا" دێت و ڕۆمەکانیش بە "هێراکولێس" ناویان بردووە. هێراکلێس برایەکی جمکەی هەبووە ناوی "ئیفیکلێس" بووە، بەڵام ئەمیان وەک

هێراکلێس نەمر نەبووە.

هێرا، ژنی "زێوس"ی برای خۆی بووە و شاژنی ئۆڵۆمپیا و کچی کرۆنۆس و ڕهێیا بووە. لە زێوس، ئارێس، هێبە، هێفایستۆس، ئێریس و "ئێیلێیتیویا"ی بووە، لە دیۆنیوسۆس "پاسیتێیا"ی بووە و لە "ئیکسیۆن"یش کێنتاورەکانی بووە و زڕدایکی هێراکلێس بووە.

ڕێی کاکێشان، بەپێی گێڕانەوەکان، لە شیری مەمکی ئەو دروست بووە. نیشانەکانی برێتی بوون لە گوڵە سۆسەن، مانگا و تاوس. تاوس نیشانەی بەخۆوەنازین بووە.

هێرا وەک ژنە خواوەندی تۆڵەسەندنەوە و سزا دژی ئەوانەی تووڕەیان کردووە و بەرانبەری ناپاک بوون ناسێنراوە. بەردەوامیش، گوایا، بە دوای ژنە دۆستەکانی مێردەکەیەوە بووە، یا کوشتوونی یا کردوونی بە گیانەوەر یا وای کردووە بۆ هەفتەیەک بەدەم ژانگرتنەوە بناڵێنن، بەڵام مناڵیشیان نەبێت.

هێرا پارێزەری هاوسەری و زاین بووە و هەروەها مانگا و شیری مانگای پاراستووە و گوایا زیاتر لەلایەن ژنانەوە پەرستراوە.

بەرانبەری هێرا لە میتۆلۆجیای ڕۆمیدا "ژیونۆ"یە.

ئارگۆس؛ لە سەردەمی میوکێنەکاندا، هاوتا لەگەڵ میوکێنێس و "تیریونس"دا کە لە یەکترەوە نزیک بوون، شوورەیەکی بەهێز بووە و هەر زوو خەڵک تێیدا، بە تایبەت لەبەر بەپیتیی دەشتی ئارگۆلیس، نیشتەجێ بوون.

ئاسۆپۆس؛ خواوەندی ڕووبار و کوڕی ئۆکێیانۆس و تێتیوس و مێردی مێتۆپە بووە و دوو کوڕ و دوازدە کچیان هەبووە. گوایا "ئایگینا"ی کچی ئاسۆپۆس لەلایەن "زێوس"ەوە فڕێنراوە و کە هەوڵیان داوە لێی بستێننەوە، بە برووسکە تێگرتن نێچیرەکەی خۆی پاراستووە.

''سینۆپە''ی کچیشی لەلایەن ''ئەپۆڵۆن''ەوە فڕێنراوە.

ئاسۆپۆس، لە کۆندا، ناوی زۆر ڕووباریش بووە لە یۆنان.

سکیولا؛ دێوی گاشەبەری کەناری زەریاکان بووە و مەترسییەکی گەورە بووە بۆ زەریاوانان و گوایا بە یارمەتیی گێژەنێکی زەریا بە ناوی ''کاریوبدیس''ەوە کەشتیی زەریاوانانی تێکوپێک شکاندووە. سکیولا کچی فۆرکیوس و هێکاتە بووە و گوایا لە سەرەتادا پەرییەکی جوان بووە و بە هیچ یەک لە داواکارانی ڕازی نەبووە و لە بریی ئەوە لەگەڵ کچەکانی نێرێوس، کە پەریی زەریا بوون، ژیاوە.

چیرۆکان دەگێڕنەوە کە خواوەندێکی زەریا هەبووە و ناوی ''گلاوسیوس'' بووە و گوایا زۆر حەزی لە سکیولا کردووە، بەڵام سکیولا هیچ گرینگییەکی پێ نەداوە، ئیتر گلاوسیوس ناچار پەنای بۆ ژنە جادووگەرێک بە ناوی ''سیرسێ''وە بردووە و ئەویش لەبەرئەوەی خۆی حەزی لە گلاوسیوس بووە، بە دەنگییەوە هاتووە و ڕۆژێک لە ڕۆژان کە سکیولا خەریکی خۆشوشتن و مەلەکردن بووە، جادووی لێ کردووە و کردوویەتی بە دێوێکی ناشیرین و شەش سەری دزێوی سەگی لێ ڕواندووە.

دوای ئەمە، گوایا، سکیولا خۆی لە پەرییەکانی زەریا دابڕیوە و لە ئاوەڕۆیەکی باریکدا لە مێسینا خۆی شاردووەتەوە و لەوێ بووە بە هاوڕێی گێژەنێکی ترسناک بە ناوی ''کاریوبدیس''ەوە و گوایا هەر کەشتییەک لە ''کاریوبدیس'' نزیک بووبێتەوە یا گێژەن لوولی داوە یا ئەگەر لە دەست گێژەنیش ڕزگاری بووبێت، سکیولا پەلاماری داوە و هەڵی لووشیوە.

لیستی بەخشەکانی زنجیرەی شانۆی بیانی

١. مۆسیقای بێ دەنگ، نووسینی: لاش نۆرین، وەرگێڕانی: دانا رەئووف
٢. کۆتاییی گەمە، نووسینی: سامۆیێل بێکێت، وەرگێڕانی: مستەفا قەسیم
٣. کوێرەکان، نووسینی: مۆریس مەتەرلینگ، وەرگێڕانی: دلاوەر قەرەداغی
٤. مارا-ساد، نووسینی: پیتەر ڤایس، وەرگێڕانی: شێرزاد حەسەن
٥. سۆناتای تارمایی، نووسینی: ئاوگۆست سترنبێری، وەرگێڕانی: عەبدوڵڵا قادر دانساز
٦. کەڵک، نووسینی: ئاوگۆست سترنبێری، وەرگێڕانی: خەبات عارف
٧. مەرگەساتی شالیر، نووسینی: شێکسپیر، وەرگێڕانی: شێرزاد حەسەن
٨. مەرگی کریشنا، نووسینی: ژان کلۆد کارێر و ماری هێلین ئێستیان، وەرگێڕانی: مستەفا قەسیم
٩. شەڕ، نووسینی: لاش نۆرین، وەرگێڕانی: دلاوەر قەرەداغی
١٠. فریشتەیەک لە بابل دادەبەزێت، نووسینی: فریدریش دیرینمات، وەرگێڕانی: شێرزاد حەسەن
١١. گوێ بگرە عەبدولسەمیع، نووسینی: عەبدولکەریم بەرشید، وەرگێڕانی: فارووق هۆمەر
١٢. لێگەڕێن مرۆڤ بژی، نووسینی: پێیر لاگەرکڤیست، وەرگێڕانی: خەبات عارف
١٣. پایەکانی کۆمەڵگا، نووسینی: هێنریک ئیپسن، وەرگێڕانی: هاودەم ساڵح جاف
١٤. مردنی دێوەرەیەک، نووسینی: ئارسەر میللەر، وەرگێڕانی: ئازاد حەمە شەریف
١٥. کەسێک هەر دێ، نووسینی: یۆن فۆسە، وەرگێڕانی: هاودەم ساڵح جاف
١٦. پەرجوو، نووسینی: لاش نۆرین، وەرگێڕانی: دلاوەر قەرەداغی

١٧. سەرایبدار. نووسینی: هارۆڵد پینتەر. وەرگێڕانی: ڕێبوار ڕەشید
١٨. مردن و پاکیزە. نووسینی: ئێریەڵ دۆرفمەن. وەرگێڕانی: فارووق هۆمەر
١٩. هاملێت. نووسینی: شێکسپیر. وەرگێڕانی: ئازاد حەمە شەریف
٢٠. سێ خوشک. نووسینی: چێخەف. وەرگێڕانی: جەلال تەقی
٢١. لە چاوتروکانێکدا. نووسینی: پیتەر ئاسمۆسن. وەرگێڕانی: بەهرۆز حەسەن
٢٢. خەونە نمایشێک. نووسینی: ئاوگۆست سترنبێری. وەرگێڕانی: دلاوەر قەرەداغی
٢٣. ژوورەکە خوێندنگای شەوان. نووسینی: هارۆڵد پینتەر. وەرگێڕانی: عەلی عوسمان یاقووب
٢٤. ئەستێڵکە مەزنەکە. نووسینی: پیتەر تێرسن. وەرگێڕانی: فارووق هۆمەر
٢٥. گیانەوەرە شووشەییەکان. نووسینی: تێنیسی ویلیامز. وەرگێڕانی: ئازاد حەمە شەریف
٢٦. ڤاتسلاف. نووسینی: سلاڤۆمیر مرۆژەک. وەرگێڕانی: کەریم پەڕەنگ
٢٧. جورئەتی کوشتن. نووسینی: لاش نۆرین. وەرگێڕانی: هیوا قادر
٢٨. کاتە بەسەرچووەکان، ناپاکی، دیمەنێکی سروشتی. نووسینی: هارۆڵد پینتەر فارووق هۆمەر
٢٩. دڵی بای و ئاهو. نووسینی: عەباس مەعروفی. وەرگێڕانی: دلاوەر قەرەداغی
٣٠. خاتوو ژولیا. نووسینی: ئاوگۆست سترنبێری. وەرگێڕانی: عەلی عوسمان یاقووب
٣١. یۆن گابریێل بۆرکمان. نووسینی: هنریک ئیبسن. وەرگێڕانی: هاودەم ساڵح جاف
٣٢. جەژنی هەڵسانەوە. نووسینی: ئاوگۆست سترینبێری. وەرگێڕانی: خەبات عارف
٣٣. ز. ئیمپراتۆر جۆنز. نووسینی: یۆجین ئونێڵ. وەرگێڕانی: د. ئازاد حەمەشەریف
٣٤. دایکە ئازا. نووسینی: بێرتۆڵد برێشت. وەرگێڕانی: کەریم پەڕەنگ
٣٥. بازنەی تەباشیری قەوقاز. نووسینی: بێرتۆڵد برێشت. وەرگێڕانی: کەریم پەڕەنگ

٣٦. ئەسـانسـێـرەکە – ئاهـەنگی جـەژنی لەدایکبـوون. نووسـینی: هـارۆڵد پینتـەر عەلی عوسمان یاقووب

٣٧. بێوەژنەکان. نووسینی: ئاریەل دۆرفمان. وەرگێڕانی: فارووق هۆمەر

٣٨. دڵی سەرباز. نووسینی: دەڤید فرێچ. وەرگێڕانی: عەبدوڵا سلێمان

٣٩. هەرەسی بەفر. نووسینی: تونجەر جویجان ئۆغلۆ. وەرگێڕانی: بەکر شوانی

٤٠. باخچەی گێلاسەکە. نووسینی: ئەنتۆن باڤلیچ چیخەف. وەرگێڕانی: شیروان مەحموود محەمەد

٤١. شارۆچکەکەمان. نووسینی: تۆرن تۆن وایڵدەر. وەرگێڕانی: ئازاد بەرزنجی

٤٢. گـەڕانەوە بۆ مـاڵ. نووسـینی: هارۆڵد پینتـەر. وەرگـێـڕانی: عـەلی عـوسـمـان یاقووب

٤٣. ئەندۆرا. نووسینی: ماکس فریش. وەرگێڕانی: کەریم پەڕەنگ

٤٤. شەوگار گۆرانییەکانی خۆی دەڵێ. نووسینی: یۆن فۆسە. وەرگێڕانی: هاودەمساڵح جاف

٤٥. چین. نووسینی: ئێریک ئۆدینباری. وەرگێڕانی: دانا ڕەووف

٤٦. یۆلیۆس قەیسەر. نووسینی: شەکسپیر. وەرگێڕانی: عەلی عوسمان یاقووب

٤٧. ئاوی وەستاو. نووسینی: لاش نۆرین. وەرگێڕانی: دلاوەر قەرەداغی

٤٨. بەرەو دیمەشق. نووسینی: ئۆگۆست ستریندبێرگ. وەرگێڕانی: خەبات عارف

٤٩. شڤایک لە جەنگی دووەمی جیهانیدا. نووسینی: بێرتۆڵت برێشت. وەرگێڕانی: کەریم پەڕەنگ

٥٠. ژیانی گالیلای. نووسینی: بێرتۆڵت برێشت. وەرگێڕانی: کەریم پەڕەنگ

٥١. پشـیلەیەک لە قـەراخ گـوێسـوانەیەکی گـەرم. نووسـینی: تێنسی ولیـامـز. وەرگێڕانی: فاروق هۆمەر.

٥٢. چۆنت پێ خـۆشـە. نووسنی: ویلیـام شـێکسـپـیـر. وەرگـێـڕانی: ئازاد حـەمـە شەریف

٥٣. مرۆڤە باشـەکەی سـێـچوان. نووسـینی: بێرتـۆڵد برێشت. وەرگـێـڕانی: کـەریم پەڕەنگ

٥٤. ورژوای نەجیبزادە. نووسینی: مۆلییر. وەرگێڕانی: ئەحمەدی مەلا

٥٥. نەورەس. نووسینی: ئەنتۆن پاڤڵەڤیچ چێخەڤ. وەرگێڕانی: شیروان مەحموود محەمەد

٥٦. پیگماڵیەن. نووسینی: جۆرج بێرناردشۆ. وەرگێڕانی عەلی عوسمان یاقووب

٥٧. تەرمیناڵ – سێ شانۆنامە. نووسینی: لاش نۆرێن. وەرگێڕانی: دانا رەئووف

٥٨. "ڤۆیتسەک – لیۆنتسە و لێنا". نووسینی: گیۆرگ بویشنەر. وەرگێڕانی: کەریم پەرەنگ

٥٩. ژنە گۆرانیبێژی کەچەڵ و وانە. نووسینی: ئیۆژێن ئیۆنێسکۆ. وەرگێڕانی: ئەحمەدی مەلا.

٦٠. خاڵە ڤانیا. نووسینی: ئەنتۆن پاڤڵەڤیچ چێخەڤ. وەرگێڕانی: شیروان مەحموود محەممەد

٦١. ئۆرێستێیا – سێ بەش. نووسینی: ئێسخیلۆس. وەرگێڕانی: خەبات عارف.

ناوەڕۆک

ئۆرێستێیا و سەرەتاکانی شانۆی ئەوروپایی 5
پێشەکی 10
بەشی یەکەم: ئاگامێمون 41
بەشی دووەم: قوربانی بۆ مردووان 151
بەشی سێیەم: ئێومێنیدەکان 229
زانیاری لەبارەی هەندێک لەو ناوانەی لە "ئۆرێستێیا"دا هاتوون 300